

Slovenska izdaja

Informacije in objave

Letnik 60

12. oktober 2017

Vsebina

I Resolucije, priporočila in mnenja

MNENJA

Odbor regij

124. plenarno zasedanje 12. in 13. julija 2017

2017/C 342/01	Mnenje Evropskega odbora regij – Lokalna in regionalna razsežnost programa Obzorje 2020 in novi okvirni program za raziskave in inovacije	1
2017/C 342/02	Mnenje Evropskega odbora regij – SKP po letu 2020	10
2017/C 342/03	Mnenje Evropskega odbora regij – Novi ukrepi za trajnostno prihodnost Evrope – Evropsko ukrepanje za trajnost	20
2017/C 342/04	Mnenje Evropskega odbora regij – Migracije na osrednji sredozemski poti	27
2017/C 342/05	Mnenje Evropskega odbora regij – Mednarodno upravljanje oceanov: prispevek EU k odgovornemu upravljanju oceanov	32
2017/C 342/06	Mnenje Evropskega odbora regij – Projekti za stike med ljudmi in majhni projekti v okviru programov čezmejnega sodelovanja	38
2017/C 342/07	Mnenje Evropskega odbora regij – Spodbujanje zagonskih podjetij in podjetij v fazi širitve v Evropi: lokalni in regionalni vidik	43
2017/C 342/08	Mnenje Evropskega odbora regij – Pametna pravna ureditev za MSP	51
2017/C 342/09	Mnenje Evropskega odbora regij – Evropska strategija za mobilnost z nizkimi emisijami	57

III *Pripravljalni akti*

ODBOR REGIJ

124. plenarno zasedanje 12. in 13. julija 2017

2017/C 342/10	Mnenje Evropskega odbora regij – Koordinacija sistemov socialne varnosti	65
2017/C 342/11	Mnenje Evropskega odbora regij – Teritorialna klasifikacija in tipologije	74
2017/C 342/12	Mnenje Evropskega odbora regij – Energija iz obnovljivih virov in notranji trg električne energije . . .	79
2017/C 342/13	Mnenje Evropskega odbora regij – Upravljanje energetske unije in čista energija	111
2017/C 342/14	Mnenje Evropskega odbora regij – Energetska učinkovitost in stavbe	119

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

MNENJA

ODBOR REGIJ

124. PLENARNO ZASEDANJE 12. IN 13. JULIJA 2017

Mnenje Evropskega odbora regij – Lokalna in regionalna razsežnost programa Obzorje 2020 in novi okvirni program za raziskave in inovacije

(2017/C 342/01)

Poročevalec: Christophe Clergeau (FR/PES), član regionalnega sveta, Pays-de-la-Loire

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

A) EVROPSKE DEJAVNOSTI RAZISKAV IN INOVACIJ: AMBICIJE, KI JIH JE TREBA OKREPITI TUDI IZVEN OKVIRNEGA PROGRAMA**Ponovna potrditev vloge okvirnega programa pri uresničevanju evropskega raziskovalnega prostora in ciljev strategije Evropa 2020**

1. pozdravlja izjemen uspeh evropske politike na področju raziskav, ki se uresničuje prek zaporednih okvirnih programov vse do Obzorja 2020, najpomembnejšega celovitega raziskovalnega programa na svetu, ki temelji na znanstveni odličnosti in pospeševanju inovacij;
2. opozarja, da je program Obzorje 2020 glavni instrument podpore razvoju raziskav in inovacij v Evropi v okviru splošne strategije Evropa 2020 in pri uresničevanju evropskega raziskovalnega prostora;
3. **ponovno poudarja pomen strategije Evropa 2020**, v kateri je predlagan utrjen okvir „trikotnika znanja“ (raziskave – izobraževanje – inovacije), pri čemer je še naprej nujno spremeniti pristop učenja in zvišati raven izobrazbe vseh ter spodbujati sodelovanje med univerzami in podjetji; priporoča tudi prizadevanja za večje usklajevanje in dopolnjevanje s programoma Erasmus+ in Interreg, vključno s programom Interreg Evropa, namenjenim medregionalnemu sodelovanju; poudarja, da si je treba še naprej prizadevati za uresničitev evropskega raziskovalnega prostora, ki ga bo mogoče doseči prek različnih ciljev, med katerimi je znanstvena odličnost bistvena in nepogrešljiva, vendar ne edini cilj;
4. poudarja, da so cilji evropskega raziskovalnega prostora še vedno aktualni, kar velja tudi za koristnost njihovega uresničevanja, zlasti na področju nadnacionalnega sodelovanja, mobilnosti znanja, enotnega trga dela za raziskovalce in inovatorje, enakosti spolov ter dostopa do informacij in znanosti;
5. predlaga, da se za spodbuditev projekta razvoja družbe znanja v Evropi poiščejo evropski talenti in spremljajo kariere raziskovalcev; oblikovati bi bilo treba evropske poklicne poti za raziskovalce, ki bi jim omogočale dostop do programov za podporo razvoju njihove raziskovalne kariere v obdobjih prehoda; okrepiti bi bilo treba vključevanje raziskovalcev v podjetja;

6. nasprotuje temu, da se razprava o proračunu omeji samo na okvirni program. Del kohezijske politike, namenjen raziskavam in inovacijam, znaša od 43 do 110 milijard EUR, odvisno od načina ocenjevanja, kar pa ne vključuje velikega prispevka drugih sektorskih politik in Junckerjevega načrta;

Inovacije in raziskave morajo znova postati politična in proračunska prioriteta

7. **poziva, da se inovacije in raziskave znova uvrstijo med glavna prednostna področja v okviru razprave o prihodnosti Evrope** in prednostne naloge, določene v rimski izjavi⁽¹⁾, za horizontalno evropsko upravljanje glede vprašanj s področja raziskav, inovacij in izobraževanja ter povečajo celotna proračunska sredstva, ki jih Evropska unija posveča raziskavam in inovacijam prek teh politik, v sedanjem in prihodnjem večletnem finančnem okviru. V tem skupnem okviru ter v skladu z osnutkom poročila Evropskega parlamenta⁽²⁾ in poročilom neodvisne skupine strokovnjakov na visoki ravni v zvezi s povečanjem vpliva programov EU za raziskave in inovacije (Lamyjevo poročilo)⁽³⁾, bi bilo treba proračun za okvirni program bistveno povečati, da se vsaj ohrani dinamika rasti sedanjega okvirnega programa⁽⁴⁾. Potrebne spodbude za raziskave in inovacije pa nikakor ne smejo zmanjšati pomena kohezijske politike, ki je še vedno glavni instrument financiranja EU za uresničevanje ekonomske in socialne kohezije ter konvergence med njenimi območji. Za spodbujanje regionalnega razvoja bo treba izkoristiti in povezati celotni potencial ukrepov kohezijske politike ter politike raziskav in razvoja;

8. poziva k novi skupni ambiciji, ki se ne bo nanašala zgolj na znanstveno odličnost v Evropi, temveč znanstveno odličnost in inovativnost celotne Evrope; angažirati je treba ves potencial vseh območij, pri tem pa prispevati h krepitvi njihovih zmogljivosti ter spodbujanju odprtih in sodelovalnih inovacijskih procesov;

9. meni, da je to še toliko bolj potrebno v času globalizacije, katere posledic še nismo obvladali, zlasti na lokalni in regionalni ravni. Pri soočanju z globalizacijo so raziskave in inovacije dejavnik odpornosti, velike dodane vrednosti in dolgoročne konkurenčnosti;

10. namerava spodbujati celosten pristop evropskega, nacionalnega in regionalnega financiranja, brez katerega ta ambicija in evropska proračunska razprava nimata smisla; opozarja na pomen cilja, da se javnim in zasebnim raziskavam in inovacijam nameni 3 % BDP, kar vsem državam članicam narekuje strategija Evropa 2020, vendar pa ta delež od leta 2015 stagnira pri 2,03 %, cilj pa je v številnih državah članicah ogrožen med drugim zaradi zmanjšanja sredstev. Zato meni, da je bistveno, da se še naprej krepijo sistemi raziskav in razvoja, ob upoštevanju razmer v posameznih državah in regijah, z boljšim usklajevanjem politik na evropski ravni in spodbujanjem potrebnih reform na nacionalni in regionalni ravni, tudi v okviru evropskega semestra in strategij pametne specializacije;

Pojasniti je treba razpravo o sinergijah z drugimi evropskimi politikami

11. meni, da je nujno pojasniti razpravo o sinergijah in predlaga pet načel delovanja, ki bi lahko bila skupna EU, državam članicam, regijam in mestom:

- načelo usklajenosti: deljeno upravljanje, izbiranje velikih ciljev, strategij in vodilnih projektov,
- načelo skladnosti: možnost preproste in učinkovite povezovanja in usmerjanja sredstev, zlasti v zvezi z vprašanji državne pomoči,
- načelo dopolnjevanja: zagotoviti jasno razdelitev vlog in dobrega poteka financiranja različnih delov projektov ter jih spremljati na začetku (okrepitev zmogljivosti ipd.) in na koncu (ocena rezultatov raziskav, dajanje na trg ipd.),

⁽¹⁾ Izjava voditeljev 27 držav članic, Evropskega sveta, Evropskega parlamenta in Evropske komisije, sprejeta 25. marca 2017, http://www.consilium.europa.eu/sl/meetings/european-council/2017/03/25-rome-declaration_pdf/.

⁽²⁾ Osnutek poročila Evropskega parlamenta o oceni izvajanja programa Obzorje 2020 ob upoštevanju njegove vmesne ocene in predloga devetega okvirnega programa (2016/2147(INI)).

⁽³⁾ Poročilo neodvisne skupine na visoki ravni v zvezi s povečanjem vpliva programov EU za raziskave in inovacije: „Investing in the European future we want“ https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/hlg_2017_report.pdf#view=fit&pagemode=none.

⁽⁴⁾ „Kot minimum bi morali v proračunu ohraniti povprečno letno stopnjo rasti programa Obzorje 2020, pri čemer je treba za izhodišče vzeti proračun, predviden za zadnje leto tega programa. Tako bi dobili sedemletni proračun v višini najmanj 120 milijard EUR v tekočih cenah.“ Poročilo neodvisne skupine na visoki ravni v zvezi s povečanjem vpliva programov EU za raziskave in inovacije.

- načelo skupne priprave: uvesti skladen pristop, ki temelji na ideji, da skupno financiranje pomeni skupno zasnovano in vodenje,
- načelo ekosistemov: priznati vlogo kolektivnih lokalnih pobud;

B) PRENOVITI JE TREBA TEMELJE OKVIRNEGA PROGRAMA, HKRATI PA OHRANITI NJEGOVO STRUKTURO

Odprt in sodelovalen program za vse

12. poudarja, da evropska dodana vrednost okvirnega programa temelji predvsem na njegovi skupni in sodelovalni razsežnosti ter na njegovem prispevku k mrežnemu povezovanju raziskovalcev in inovacijskih ekosistemov. Ta razsežnost mora še naprej prevladati nad podporo posameznim projektom;

13. izraža zaskrbljenost zaradi znižanja povprečne stopnje uspešnosti predlogov na razpisih, ki je nižja, kot je bila v predhodnem okvirnem programu, saj to resno ovira njegovo razširjanje v mestih in regijah. Konkurenca, ki je potrebna zaradi pristopa odličnosti, ne sme povzročiti izključevanja in pretirane koncentracije;

14. je prepričan, da je ohranitev odprtosti okvirnega programa nujna, če naj se zagotovi njegova razširitev po vsej Evropi, njenih regijah in pri državljanih; spodbuja k večji inovativnosti instrumentov okvirnega programa, da se povežejo odličnost, vključevanje in udeležba;

15. opozarja na to, da je treba ohraniti ravnovesje med temeljnimi raziskavami in raziskavami, ki so blizu dajanju proizvoda na trg, pa tudi prostimi raziskavami in raziskavami v odziv na vprašanja, ki jih zastavljajo družba in ekonomski akterji: s tem bi lahko dosegli tako postopne kot revolucionarne inovacije, saj oboje prispeva k ustvarjanju novih dejavnosti in delovnih mest;

16. ugotavlja, da so trenutno na prvem mestu projekti na visoki ravni tehnološke pripravljenosti, zato se daje prednost postopnim inovacijam, s spodbujanjem raziskovalcev, naj se osredotočijo na zrele zamisli, ki jih je mogoče hitro dati na trg; hkrati ocenjuje, da je podpora za projekte na nižji stopnji tehnološke pripravljenosti tudi pomembna za dajanje več inovacij na trg; poudarja pomen prebojnih inovacij, ki temeljijo na nižji stopnji tehnološke pripravljenosti ter omogočajo, da se novi izdelki in storitve hitro ponudijo na trgu. V vsakem primeru bi morali biti glavni prednostni nalogi inovacijske politike pomoč MSP pri dostopu na trg in ustvarjanje trajnih delovnih mest. To bi morala biti naloga Evropskega sveta za inovacije;

17. poziva k večjemu upoštevanju vseh oblik odličnosti in inovacij ter opozarja, da netehnološke in socialne inovacije spodbujajo potrebe po novih znanjih, ki lahko dajo strukturo novim področjem odličnosti;

18. se zavzema za polno priznanje socialnih inovacij, ki pomenijo nove ideje (izdelke, storitve in modele), s katerimi se je mogoče odzvati na družbene potrebe v širšem smislu;

19. poudarja, da raziskave in inovacije niso namenjene zgolj podjetjem, temveč zadevajo tudi javne politike, zdravstvo, kulturo in življenje skupnosti, pa tudi socialno gospodarstvo in nove gospodarske modele, ki prispevajo k ustvarjanju novih partnerstev, novih dejavnosti in novih družbenih odnosov. Zato izkoriščanje rezultatov inovacij ne bi smelo biti osredotočeno zgolj na koncept proizvoda, ki ima na trgu ekonomsko vrednost, temveč tudi na koncept storitve z družbeno vrednostjo za državljane;

Nov pristop odličnosti

20. poudarja, da se izraz **odličnost** uporablja za označevanje zelo različnih pojmov; predlaga razlikovanje med naslednjimi cilji, h katerim mora prispevati okvirni program:

- odličnost v znanosti, na podlagi načela sodelovanja ter nato načela konkurence,
- odličnost znanstvenih in inovacijskih projektov, ki se izraža tudi z njihovim učinkom in prispevkom k prenosu znanja,
- odličnost inovacijskih ekosistemov in sodelovanja med njihovimi različnimi akterji,
- odličnost celotne Evrope in njene splošne inovativnosti;

Nov pristop k učinkovitosti projektov

21. predlaga, da se, tako v predhodni fazi v primeru predlogov kot v naknadni fazi v primeru odobrenih projektov, pri ocenjevanju **učinka** projektov upoštevajo:

- znanstveni učinek, ki se izmeri vnaprej s citati,
- učinek z razširjanjem in sprejemanjem rezultatov projektov,
- učinek z odprtim in sodelovalnim inoviranjem ter razvojem novih proizvodov in storitev, zlasti v MSP,
- učinek na lokalne inovacijske ekosisteme in njihove tri stebre (raziskave – izobraževanje – inovacije) ter na lokalna območja in njihove prebivalce, zlasti glede zaposlovanja in blaginje;

Nov pristop glede pomena lokalne ravni v okvirnem programu

22. za večje spodbujanje odličnosti v vseh oblikah predlaga **večjo vlogo lokalne ravni v prihodnjem okvirnem programu**:

- partnerji v splošnem upravljanju politike raziskav in inovacij v Evropi in okvirnega programa,
- v središču evropskih mrež odličnosti inovacijskih centrov in ekosistemov,
- udeleženci projektov, v katere se je lažje vključiti,
- glavni akterji inovacij, ocenjevanja in razširjanja rezultatov programa Obzorja 2020,
- spodbujevalci stalnega dialoga med znanostjo in družbo;

Spreminjati izzive družbe, da se povečata njihova vloga in učinek

23. poziva k priznanju dveh novih izzivov za družbo, da se dosežejo rezultati odlične znanosti pri pomembnih izzivih za prihodnost evropske družbe:

- reševanje izzivov evropske agende za znanja in spretnosti: vseživljenjsko usposabljanje v središču socialnega modela in evropske uspešnosti,
- teritorialna dinamika ustvarjanja vrednosti, inovacij in zaposlovanja, socialnega povezovanja in trajnostne rasti, vključno v povezavi z demografskimi izzivi regij Evropske unije;

24. priporoča, da se pri reševanju družbenih izzivov okrepi pomen interdisciplinarnosti ter humanističnih in družboslovnih ved pa tudi prevzemanja tveganja, da se pojavijo nove ideje in rešitve, zlasti z uvedbo razpisov za projekte „na slepo“;

25. spodbuja uvedbo novega dopolnilnega pristopa na podlagi nalog, da bi uspešno dokončali raziskovanje in velike projekte, ter na podlagi horizontalne usmeritve po vzoru pametnih mest ali obravnavanja okoljskih in pomorskih vprašanj ter vprašanj s področja pomorskih raziskav; v ta namen ponavlja svoj poziv, naj se v naslednjem okvirnem programu določi cilj, da ima 10 % projektov znaten vpliv na morske in pomorske raziskave ⁽⁵⁾;

Načini sodelovanja morajo omogočati večjo raznolikost projektov

26. izraža presenečenje, da številne možnosti sedanjih uredb niso bile dovolj izkoriščene, in predlaga več možnosti za izboljšanje:

- širši in bolj odprti razpisi za predloge, kar bi omogočilo izražanje novih pristopov,
- večja interdisciplinarnost pri oblikovanju razpisov za predloge, da se angažirajo vse vede, tehnološke in netehnološke,
- boljše povezovanje humanističnih in družboslovnih ved, ki zdaj ni zadostno,
- večja podpora mrežam in pobudam, ki potekajo od spodaj navzgor,
- večja preglednost in odgovornost v vseh fazah postopka ocenjevanja in izbire projektov ter dodeljevanja financiranja pa tudi glede povratnih informacij, na podlagi katerih bi se projekti lahko spremenili in z novo prijavo imeli več uspeha,

⁽⁵⁾ Mnenje Evropskega odbora regij *Nova faza evropske politike za modro rast* (CDR 6622/2016).

- spodbujanje k večjemu vključevanju novih udeležencev v razpisih za predloge novih kandidatov,
- večja in skladna uporaba kaskadnega financiranja, oblike posredovanja, s katero bi lahko dosegli dele javnosti, ki okvirnega programa ne poznajo,
- vzpostavitev poenostavljenih postopkov, s katerimi bi zmanjšali obseg nepotrebne birokracije za končne uporabnike;

27. poziva Komisijo, naj predstavi elemente ocene, ki upravičujejo visoko stopnjo financiranja velikih podjetij v okviru programa Obzorje 2020, saj so se njihovi izdatki za raziskave in razvoj zvišali zgolj malenkostno, ter predlaga spremembe za prihodnji okvirni program;

28. vztraja, da je treba raziskovalne dejavnosti financirati s subvencijami; obžaluje težnjo, da se subvencije zamenjujejo s posojili, čeprav priznava, da morajo imeti dostop do njih – poleg drugih instrumentov – tudi projekti, ki so tehnološko že zelo zreli in so že blizu trženju;

29. meni, da je razvoj finančnih instrumentov v podporo ciljem okvirnega programa upravičen samo, če – v sodelovanju s finančnimi institucijami – omogočajo varovanje pred visokimi tveganji, pri katerih trg ne deluje, na primer po vzoru modela InnovFin; obžaluje trenutno premajhno uporabo Junckerjevega načrta za varovanje pred tovrstnim tveganjem;

30. opozarja, da je treba izboljšati financiranje inovacijskih projektov za mala in srednja podjetja s poudarkom na programih Industrija 4.0, s čimer bi bolje strukturirali evropsko industrijo in hkrati ustvarili notranje tehnološko povpraševanje, ki bi spodbudilo evropski razvoj;

C) POTREBEN JE OKVIRNI PROGRAM, KI PODPIRA RAZISKAVE IN RAZVOJ NA VSEH OBMOČJIH

Spodbujanje pristopa odličnosti, zasidranega na lokalni ravni

31. **ugotavlja, da je znanstvena odličnost del inovacijskih centrov in ekosistemov.** Večina upravičencev iz programa Obzorje 2020 (univerze, raziskovalne organizacije, MSP, organizacije civilne družbe) je trdno zasidrana na svojih območjih in kakovost teh območij prispeva h kakovosti znanosti. V okvirnem programu bi bilo treba to dejstvo v celoti upoštevati;

32. opozarja, da je treba teritorialno razsežnost sistematično upoštevati pri zasnovi vseh politik, saj strategije pametne specializacije (RIS3) zagotavljajo vire za znanstvenike in podjetja ter ustvarjajo vrednost za območja in državljane;

33. trdi, da so regije sprejele in razvile strategije RIS3 s ciljem strukturiranja naložb v raziskave in inovacije v korist gospodarskega razvoja in v dopolnjevanju z drugimi regijami; ocenjuje, da se z usklajevanjem naložb lokalne ravni in evropskih naložb v strukturnih projektih na področjih pametne specializacije poveča učinek okvirnega programa in zmanjša financiranje projektov, ki niso povezani z dejanskim stanjem na lokalni ravni;

34. trdi, da mora okvirni program spodbujati okrepitev zmogljivosti za raziskave in inovacije na lokalni ravni, da se lokalnim skupnostim pomaga na poti do odličnosti, zlasti na področju pametne specializacije, ter okrepijo zmogljivosti vseh regij za sodelovanje v programu Obzorje 2020 in za prispevanje kakovostnih projektov;

35. poudarja pomen mest kot inovacijskih centrov, ki imajo osrednjo vlogo pri doseganju odličnosti; hkrati poudarja, da prevelika koncentracija znanosti v inovacijskih centrih ovira prizadevanja za učinek prelivanja v celotno gospodarsko in družbeno tkivo; meni, da je treba angažirati žepne odličnosti, ki so oddaljeni od glavnih središč; opozarja na ključno vlogo regionalne politike na tem področju;

Za novo povezavo med evropsko raziskovalno politiko in lokalno ravno

36. predlaga novo partnerstvo za odličnost raziskav in inovacij v Evropi med Evropsko unijo, državami članicami, mesti in regijami na podlagi okrepljenega upravljanja na več ravneh, spoštovanja načela subsidiarnosti, skupne kulture odprtih inovacij in izkoriščanja pobud s terena ter pristopa od spodaj navzgor;

37. se zavzema za to, da okvirni program v večji meri prispeva k okreelitvi lokalnih inovacijskih centrov in ekosistemov za večjo podporo mrežam za prenos tehnologij, ter za oblikovanje novega ukrepa „teritorialnih povezav“ (angl. *territorial connections*), da bi se prek okvirnega programa priznale in financirale lokalne mreže odličnosti po vzoru pobude Vanguard;

38. poziva pionirske regije, naj oblikujejo evropske konzorcije, ki bodo ustvarjali revolucionarne inovacije po vsej Evropi. Opredelitev priložnosti za sodelovanje, evidentiranje delov vrednostne verige ter opredelitev najpomembnejših deležnikov in zmogljivosti prek pametne specializacije so ključne faze v procesu ustvarjanja dodane vrednosti EU;

Premestiti inovacijski razkorak med regijami in med državami članicami

39. obžaluje, da v programu **Obzorje 2020 sredi izvajanja ni dovolj sodelovanja držav EU-13** ⁽⁶⁾, ter poudarja **razlike glede udeležbe na regionalni in lokalni ravni**; opozarja na pomen, ki ga ima uporaba okvirnega programa, in ne zgolj kohezijske politike, na vseh območjih EU za podporo največjih pionirjev odličnosti in za njihovo sodelovanje v evropskih projektih;

40. izraža željo, da se v tem smislu v okviru programa Obzorje 2020 nadaljuje in razširi program „Spodbujanje odličnosti in povečevanje udeležbe“, in se zavzema za poseben pristop za regije, ki močno zaostajajo v razvoju raziskav in inovacij, v državah, ki niso upravičene do pomoči tega programa, kar je primer večine najbolj oddaljenih regij, pri čemer mora odličnost ostati temeljno merilo; poudarja, da je bil za ta program uporabljen le majhen del sredstev programa Obzorje 2020 (1 %), ugotavlja, da ni bilo večjega napredka glede dostopa do okvirnega programa, in je presenečen, da so države, ki so njegove glavne upravičenke, tudi glavne upravičenke programa „Spodbujanje odličnosti“; meni, da je zaradi takšnih razmer ogrožena legitimnost okvirnega programa, in poziva k novim pobudam;

41. predlaga celostni pristop poti k odličnosti na podlagi usklajevalnega načrta za vsako državo in regijo, v katerem bi bile upoštewane potrebne reforme, oblikovanje središč odličnosti, odprtih za vse, boj proti begu možganov in polnopravno sodelovanje evropskih raziskovalnih mrež. Ta načrt bi se sofinanciral iz regionalnih, nacionalnih in evropskih sredstev, vključno s sredstvi programa Obzorje 2020 in evropskih strukturnih in investicijskih skladov;

42. v ta namen predlaga okrepitev dostopa do evropskega sodelovanja:

- s povečanjem podpore infrastrukturi za raziskave in tehnološki razvoj ter števila „kateder evropskega raziskovalnega prostora“ (angl. *ERA Chairs*), da bi pritegnili obetavne raziskovalce in vodilne znanstvenike,
- z okrepitevijo spodbud za sprejemanje novih kandidatov v prijavljenih projektih ter z odpiranjem izbranih projektov novim dodatnim akterjem,
- s povečanjem podpore MSP, da bi oblikovala enote za raziskave, razvoj in inovacije ter zaposlila tehnologe in raziskovalce,
- s povečanjem podpore za oblikovanje notranjih struktur za MSP, kar bi jim omogočalo sodelovanje v raziskovalnih in/ali inovacijskih mrežah;

D) VEČJA NAKLONJENOST SKUPNIM IN DELJENIM INSTRUMENTOM ZA ZNANSTVENO IN INOVACIJSKO ODLIČNOST

Mreže evropskih akterjev kot talilni lonci odličnosti in inovacij

43. odločno poudarja, da ima v skladu z vrednotami EU v okvirnem programu sodelovanje v mrežah prednost pred konkurenco; hkrati poudarja pomen teh mrež kot talilnih loncev za projekte in odličnost;

44. pri tem poudarja pomen programa „Regije znanja“ iz 7. okvirnega programa, ki je omogočal prepričljive povezave z regionalno politiko, saj je med drugim pomagal začeti dolgoročno sodelovanje med akterji trikotnika znanja na lokalni ravni, pritegniti zasebni sektor (tudi MSP) v projekte okvirnega programa, podpreti nadnacionalno sodelovanje med inovacijskimi ekosistemi ter lokalne in regionalne akterje vključiti v evropski raziskovalni prostor;

⁽⁶⁾ Države članice, ki so glavni upravičenci sredstev iz programa „Spodbujanje odličnosti in povečevanje udeležbe“, so: Bolgarija, Hrvaška, Ciper, Češka, Estonija, Madžarska, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška in Slovenija (povezava).

45. poziva k oblikovanju ambiciozne politike za razvoj teh mrež za sodelovanje:
- med raziskovalci, ekipami ali laboratoriji ter med raziskovalnimi infrastrukturami za oblikovanje znanstvenih vprašanj, predlogov za razpise za projekte in projekte,
 - med grozdi, pilotnimi projekti in predstavitvami,
 - med različnimi akterji, vključno z regijami in mesti, teritorialnimi inovacijskimi centri in ekosistemi, v povezavi z RIS3;
46. opozarja, da je v okviru programa Obzorje 2020 vrsta možnosti za podporo teh pobud; se sprašuje, zakaj je za to predvideno malo sredstev in zakaj je njihova uporaba omejena, ter zahteva bolj intenzivno uporabo usklajevalnih in podpornih ukrepov; spodbuja k večjemu priznanju inovativnih pobud, ki jih prek okvirnega programa izvaja lokalna raven; poziva tudi k podpori medregionalnega sodelovanja pri RIS3, tako v okviru programa Obzorje 2020 kot kohezijske politike;

Razvoj skupne priprave programov za raziskave in inovacije z lokalno ravno

47. ugotavlja, da se je od uvedbe programa Obzorje 2020 udeležba lokalne ravni pri njegovem izvajanju povečala, saj je vse več regij partneric instrumentov skupnega načrtovanja programov, kot so ukrepi ERA-NET in Marie Skłodowska-Curie COFUND ter javno-zasebna partnerstva na področju raziskav in inovacij, kot je pobuda Čisto nebo;
48. se zavzema za razvoj skupne priprave teh ukrepov; poziva k poenostavitvi in uskladitvi pravil izvajanja in na primer – v dogovoru z državami članicami – k lažjemu sodelovanju regij v pobudah skupnega načrtovanja programov (člen 185 PDEU);
49. poziva k nadaljnji upravni poenostavitvi obravnave pomoči, nadaljevanju in okrepitvi združevanja subvencij in podpor na enotnem portalu za dostop do informacij ter k navedbi informacij o programih, vodenju postopkov in zagotovitvi platforme za upravljanje pomoči portala za udeležence v vseh uradnih jezikih EU, kar bi udeležencem olajšalo dostop;
50. spodbuja mehanizme EU za dodeljevanje dodatnih sredstev pri okvirnem programu v podporo lokalnih pobud odličnosti, ki uporabljajo precejšnja sredstva iz različnih virov;
51. meni, da so izkušnje s strategijami za pametno specializacijo in njihovim izvajanjem zelo koristne povratne informacije za vodenje programa Obzorje 2020 in prihodnjega okvirnega programa ter za opredelitev delovnih programov, ki določajo področja, upravičena do financiranja; organe, ki sodelujejo v tem načrtovanju programov, poziva, naj v ta proces še bolj vključijo lokalne oblasti, da bi se bolj uskladil z izzivi na terenu;
52. meni, da je treba pri različnih izzivih programa Obzorje 2020 pri zasnovi, načrtovanju in opredeljevanju področij financiranja programa upoštevati družbeno-gospodarski učinek v regijah, da bi lahko učinkovito prispevali k izboljšanju kakovosti življenja v vseh evropskih regijah;
53. poziva k ponovni preučitvi vseh instrumentov okvirnega programa z vidika načel subsidiarnosti in dopolnjevanja, da se izboljša usklajenost med različnimi akterji ne samo glede skupnega financiranja, temveč tudi nove porazdelitve vlog – ukrepi okvirnega programa bi se morali osredotočiti na to, kar prinaša evropsko dodano vrednost;
54. predlaga nadaljnji razvoj „oznake odličnosti“, ki jo prejmejo najboljši neuspešni kandidati instrumenta MSP, da bi postala dejanski partnerski instrument, ki bi ga skupaj vodile EU in regije, z namenom čim boljšega usklajevanja delovanja na začetku in koncu prijave kandidatur. Ta načela veljajo za druge ukrepe oznake odličnosti, kot so ukrepi Marie Skłodowske-Curie in štipendije Evropskega raziskovalnega sveta, pa tudi vse druge projekte, ki lahko ustvarijo sinergije;

Okrepitev učinkov prelivanja, inovacij in razširjanja znanja v partnerstvu z mesti in regijami

55. poudarja vlogo lokalnih oblasti kot terena za preizkušanje in prvih uporabnikov prek javnih naročil; poziva k omilitvi regulativnega okvira za te dejavnosti in k poenostavitvi sistema podpore za inovativna javna naročila, ki je danes premalo izkoriščen, ter pravil, ki jih naročniki ne poznajo v zadostni meri;

56. znova poudarja pomen pristopa „360 stopinj“ k inovacijam, ki so tako postopne kot prelomne, tehnološke in netehnološke, inovacije po zasnovi ali uporabi, socialne inovacije, odprte in sodelovalne inovacije; opozarja, da so lokalni centri in ekosistemi glavni akterji inovacij, prenosa in vrednotenja; poziva Komisijo, naj pri vzpostavljanju Evropskega sveta za inovacije upošteva vlogo, ki jo imajo lokalne oblasti glede teh vprašanj, in jih vključi v prihodnje delo tega sveta;

57. predlaga, da se v prihodnji okvirni program vključi nova struktura instrumenta za MSP, katere pogoji načrtovanja in izvajanja bi lokalne oblasti vključevali na začetku in koncu tega procesa, da se bolj uskladi s pametno specializacijo in lokalnim financiranjem ter da se zmanjša učinek odvracanja, ki je povezan z njegovo zelo nizko stopnjo uspešnosti;

58. nasprotuje vsakršni zamisli o prenosu dela sredstev kohezijske politike v korist ukrepov okvirnega programa, da bi se avtomatično financiralo več projektov ali podprlo „odlične neuspešne kandidate“; namerava braniti avtonomijo regionalnih oblasti in uveljavljati predlagani pristop skupne priprave ter večjega dopolnjevanja in sodelovanja;

59. vztraja, da je treba že pri oblikovanju projektov upoštevati učinek prelivanja, razširjanje in sprejemanje rezultatov; ugotavlja, da imajo sedanji projekti omejen učinek na teh področjih; zato podpira razvoj evropskih programov in prostorov, posebej namenjenih tem dejavnostim; se zavzema za to, da bi lokalno raven bolj pritegnili k izkoriščanju in razširjanju rezultatov projektov okvirnega programa;

60. podpira tudi razvoj orodij za prehod od potrditve zasnove do trga, kot je pilotna „hitra pot do inovacij“, ali strukturiranje novih industrijskih verig s pobudo INNOSUP in njenim ukrepom „projekti za nove industrijske vrednostne verige, ki jih omogočajo grozdi“ (angl. *cluster-facilitated projects for new industrial value chain*), ter se zavzema za njihovo razširitev;

61. meni, da bi bilo treba za omogočanje medsektorskih pristopov in sodelovalnih partnerstev EU vzpostaviti kombinacijo podpornih instrumentov za grozde, namenjeno skupinam podjetij in ne posameznim podjetjem. Poleg tega bi se morala vloga, ki jo lahko imajo grozdi kot most med akterji v posameznih regijah in drugod ali kot podpora poslovanju MSP, odražati v politikah EU;

62. poziva Komisijo, naj oceni vpliv reform iz leta 2013 za spodbujanje sinergij med programom Obzorje 2020 in skladi ESI;

63. obžaluje, da industrije v vzponu v drugem stebru niso dovolj v ospredju in da je podpora mrežam odličnosti inovacijskih centrov in ekosistemov, usmerjenih v industrijo prihodnosti, kot je pobuda Vanguard, prešibka; izraža zaskrbljenost zaradi stalnih težav s financiranjem industrijskih pilotnih projektov in obsežnih predstavitev; poziva Komisijo, naj takoj poveča sredstva in pri tem predvidi nove ukrepe;

64. predlaga oblikovanje programa za podporo infrastrukture za predstavitve, da se olajša mrežno povezovanje poskusnih laboratorijev, predstavitenih projektov in pilotnih projektov, po vzoru mrežnega povezovanja raziskovalne infrastrukture;

Povezati znanost in družbo na teritorialni podlagi

65. ugotavlja, da je treba v času, ko se pojem napredka izpodbija in se o njem razpravlja, odnose med znanostjo in družbo umestiti v središče razmisleka o prihodnosti evropske politike na področju raziskav in inovacij, tako glede smernic za raziskave in pogojev izvajanja projektov kot glede izbire pri razvoju novih načinov uporabe znanosti v družbi in tehniki;

66. zato predlaga spodbujanje zaupanja v znanost in napredek ter hkrati razvijanje pristopa trajnostnega razvoja; v tem smislu namerava braniti načelo previdnosti, ki je načelo preudarnosti in ukrepanja ob polnem zavedanju tveganja;

67. poudarja, kako pomemben izziv je danes odprta znanost (angl. *open science*), s prostim dostopom do rezultatov raziskav in publikacij, razpoložljivostjo informacij za širšo javnost, ki so hkrati zanesljive in iz različnih virov, ter razpravo z javnostjo in deležniki;

68. meni, da mora med prosto znanostjo in v določen cilj usmerjeno znanostjo obstajati prostor za dialog med znanstvenimi in gospodarskimi akterji ter akterji civilne družbe, da bi ti lahko razpravljali in skupaj zastavili nova znanstvena vprašanja, ob upoštevanju neodvisnosti vsakega od njih;

69. vztraja, da je pri mladih in njihovih družinah nujno spodbujati znanost, tehnologijo in vse poklice, ki jih zajemata, tudi v industriji, in zlasti spodbujati ženske k znanstvenim in tehničnim poklicem;

70. obžaluje skromna sredstva za program „znanost za in z družbo“, njegovo razdrobljenost in s tem šibek učinek; se zavzema za to, da imajo prednost ukrepi z evropsko dodano vrednostjo ter resnično sodelovanje z deležniki, državami članicami, regijami in mesti.

Mednarodna razsežnost okvirnega programa

71. zagovarja načelo odprte znanosti, vendar želi ohraniti posebno naravo okvirnega programa, tudi v povezavi z izstopom Združenega kraljestva iz EU; izraža upanje, da ta izstop ne bo pomenil zmanjšanja sredstev za okvirni program, ampak pričakuje, da bo ta tema obravnavana skladno s splošnimi pogajanji z Združenim kraljestvom;

72. se zavzema za okrepitev mednarodnega sodelovanja pri okvirnem programu, s pridruženimi partnerji in državami v vzponu, pa tudi v okviru sosedске politike ali strategij za morske bazene, kot je Sredozemlje.

V Bruslju, 12. julija 2017

Predsednik
Evropskega odbora regij
Markku MARKKULA

Mnenje Evropskega odbora regij – SKP po letu 2020

(2017/C 342/02)

Poročevalec: Guillaume CROS (FR/PES), podpredsednik regionalnega sveta Occitanie

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR)

I. SPLOŠNE UGOTOVITVE

1. izraža zadovoljstvo, da se je Evropska komisija odločila Evropski odbor regij vključiti v načrtovanje skupne kmetijske politike po letu 2020, in ugotavlja, da se kmetijstvo, živilski sektor in podeželska območja soočajo z velikimi izzivi, zaradi katerih je nujna reforma SKP;
2. poudarja, da je imela SKP ključno vlogo pri izgradnji Evrope in jo mora imeti še naprej; cilji, določeni v členu 39 Pogodbe o delovanju Evropske unije, so pri sedanji reviziji SKP še naprej v celoti veljavni;
3. ugotavlja, da je kmetijstvo druga največja industrijska panoga v EU glede na število delovnih mest, saj zaposluje 22 milijonov kmetov in 44 milijonov ljudi v drugih delih agroživilske verige, ki več kot 500 milijonom Evropejcev zagotavlja hrano najvišje kakovosti po dostopnih cenah. Vpliv kmetijstva na zaposlovanje je še pomembnejši, če sem prištejemo še proizvodnjo, popravila in trženje kmetijskih strojev ter proizvodnjo in trženje kmetijskih surovin;
4. poziva, naj SKP postane *pravična, trajnostna, solidarna in kakovostna* kmetijska politika, ki je v službi kmetov, regij, potrošnikov in državljanov. Odbor meni, da lahko le močna in skupna evropska kmetijska in prehranska politika zagotovi prehransko varnost na evropski ravni in dinamična podeželska območja;
5. poudarja, da so kmetje in živinorejci glavni akterji in prejemniki sredstev SKP. Brez njihovega sodelovanja ni mogoče izvesti ukrepov, da bi dosegli zadane cilje. SKP mora upoštevati njihovo vlogo in vključenost, predvsem pa potrebo po ekonomski vzdržnosti kmetij, da bodo zagotavljale dostojno življenje in da se bo ohranjalo živo podeželje z dovolj visoko ravno zaposlenosti;
6. meni, da bo treba pri pripravi prihodnje SKP upoštevati evropske potrošnike. Seznanjanje o koristih SKP, prehranska varnost in varstvo okolja so izzivi, s katerimi bi se morali soočiti tudi evropski potrošniki;
7. meni, da bi regulirani trgi lahko omogočili višji dohodek za kmete, s čimer bi povečali privlačnost kmetovanja ter zagotovili varno in visokokakovostno evropsko kmetijstvo, in sicer z javnimi in zasebnimi upravljavskimi instrumenti in ukrepi za stabilizacijo kmetijskih cen in preprečevanje nepoštenih trgovinskih praks; nadalje meni, da je treba okrepiti položaj kmetov v razmerju do drugih akterjev v verigi;
8. priznava, da lahko SKP preživi samo, če bo zagotovljena njena ekonomska, socialna, okoljska, teritorialna in mednarodna legitimnost. Evropsko kmetijstvo ima nekatere ključne pozitivne značilnosti, ki so osnova njegove konkurenčnosti. Te značilnosti so inovacijska zmogljivost, močna logistika in infrastruktura, velika raznolikost, velik naravni in kulturno-zgodovinski pomen kmetijskih območij, veliko število družinskih kmetij, močno razvito podjetništvo ter izdelki, ki izpolnjujejo stroga okoljska in sanitarna merila. Vse te značilnosti nudijo potencial, ki ga je treba z usmerjeno SKP močneje izkoristiti, da se še bolj okrepi kmetijstvo in podeželje;
9. je prepričan, da je treba SKP nujno reformirati, da bo bolje usklajena s pričakovanji državljanov, ter upravičiti njen proračun, ki bi si ga glede na nespremenjene proračunske vire vsi želeli prilastiti;
10. je prepričan, da uspeh SKP temelji na enotnosti, ki pa se v prihodnosti ne bi smela sprevreči v ponovno nacionalizacijo, in želi, da se v skladu z načelom subsidiarnosti okrepi vloga regij. SKP mora ohraniti svoj značaj skupne politike, hkrati pa biti dovolj prožna, da bo mogoče upoštevati različne kmetijske okoliščine, zlasti v primeru sredozemskih in najbolj oddaljenih regij;

11. Evropsko komisijo opozarja, da se povečuje interes potrošnikov za visokokakovostna živila po pravičnih cenah, ki so proizvedena lokalno v skladu s predpisi o zaščiti živali in ki imajo visoko okoljsko in socialno vrednost, pri čemer se ustvarjajo delovna mesta in dodana vrednost; to dokazuje tudi vse večje povpraševanje;
12. meni, da bi bilo treba okrepiti in podpreti sledljivost proizvodnje hrane, saj potrošnikom in proizvajalcem zagotavlja varnost;
13. opozarja na premajhno ekonomsko privlačnost kmetijskega poklica na številnih področjih in podpodročjih proizvodnje, kar zaostčuje problem starostne piramide, ki je izredno neugodna za menjavo generacij⁽¹⁾; meni, da prenizko število mladih kmetov ogroža ohranitev evropskega družinskega kmetijstva in preživetje podeželja; smatra, da je bistveno uvesti ukrepe za podporo mladim kmetom, ki vstopajo v ta sektor;
14. ugotavlja, da je SKP kljub precejšnjim proračunskim sredstvom povezana tudi z velikim zmanjšanjem zaposlovanja v kmetijstvu (število kmetij v EU se je med letoma 2007 in 2013 zmanjšalo za 20 %); ugotavlja, da se je proračun SKP v preteklih tridesetih letih zmanjšal s 75 na 40 % proračuna EU;
15. opozarja, da mora SKP, kot je predvideno s Pogodbo, pospeševati kmetijsko proizvodnjo tako, da kmetom daje sredstva, da svoj dohodek ustvarijo predvsem na trgu, po razumnih in upravičenih cenah za evropske državljane in potrošnike; poudarja, da je bilo v številnih študijah dokazano, da je SKP prispevala k povečanju koncentracije kmetijske proizvodnje v nekaterih regijah na škodo drugih, kar je v nasprotju z evropskim ciljem teritorialne kohezije;
16. meni, da mora SKP odražati raznolikost kmetovanja in razlike v podnebjju po Evropi, zlasti kmetijstvo na območjih z omejenimi možnostmi, na primer hribovsko in gorsko kmetijstvo ter kmetijstvo v sredozemskih, severnih in najbolj oddaljenih regijah; SKP mora upoštevati njihovi funkciji varstva okolja in zaščite zemljišč, pomoč pri ohranjanju podeželskih skupnosti in njihovih kulturnih vrednot ter vlogo pri ohranjanju aktivnega družbenega sistema v teh regijah;
17. želi spomniti tudi, da porazdelitev javne podpore med kmetije in države članice kljub svarilom Računskega sodišča EU ostaja zelo neenaka. Odbor ugotavlja, da je zaradi neposrednih plačil na podlagi površine prišlo do močne koncentracije kmetijskih zemljišč in neposrednih plačil, čeprav bi bilo treba pri teh bolj upoštevati raznolikost kmetijskih modelov, višino prihodka, ustvarjeno dodano vrednost in zasedena delovna mesta ter zagotoviti, da se kmetijska dejavnost ohrani na vseh območjih;
18. ugotavlja, da ima veliko kmetov zelo nizke dohodke, ki so pod mejo revščine. To je v nasprotju s ciljem iz Rimske pogodbe, da je treba zagotoviti „primerno življenjsko raven kmetijske skupnosti“ (člen 39), zato je treba kmetom omogočiti ustrezen dohodek (cena, neposredna pomoč);
19. meni, da bi morala biti podpora v okviru SKP namenjena izključno kmetom, ki resnično opravljajo kmetijsko dejavnost, in ne neaktivnim gospodarstvom z zanemarljivim prihodkom od kmetovanja;
20. ugotavlja, da so kmetje prepogosto prisiljeni svoje izdelke prodajati po cenah, nižjih od njihovih stroškov proizvodnje, to pa vodi k nenehnemu zniževanju stroškov in cen;
21. podpira sklepe projektne skupine za kmetijske trge Evropske komisije iz novembra 2016 in Evropsko komisijo poziva, naj predstavi zakonodajni predlog za boj proti nepoštenim trgovinskim praksam;
22. ugotavlja, da izvažanje genskih virov EU, zlasti živalskih pasem, prispeva h genski eroziji pomembnih avtohtonih pasem, predvsem v tretjih državah, in je v nasprotju s ciljem ZN za trajnostni razvoj št. 15 o ohranjanju biotske raznovrstnosti, zlasti kar zadeva genske vire s posledicami za prehransko varnost;
23. meni, da je tržna ureditev, kot je razvidno iz študije OR o programu za tržno odgovornost v mlekarstvu, za mnoge sektorje učinkovitejša in cenejša kot pa naknadno izvajanje kriznih ukrepov in da bi bilo z njo mogoče bolje izkoristiti proračun SKP;

⁽¹⁾ Mnenje Evropskega odbora regij Podpiranje mladih evropskih kmetov (UL C 207, 30.6.2017, str. 57).

24. meni, da bi lahko sheme za zavarovanje dohodka bolj koristile zavarovalnicam kot pa kmetom in bi bile za davkoplačevalce drage v primeru močnega padca cen brez ukrepov za obvladovanje njihove nestanovitnosti; izraža željo po študiji in oceni sistema zavarovanj v ZDA; preučiti bi bilo treba tudi poseben primer najbolj oddaljenih regij s posebnimi tržnimi pogoji;
25. meni, da je potreben jasen in stabilen zakonodajni okvir, ki bo kmetom in živinorejcem zagotavljal potrebno pravno varnost pri sprejemanju srednje- in dolgoročnih poslovnih odločitev;
26. poudarja, da je EU, ki je postala največja uvoznica in izvoznica hrane na svetu, povečala svojo odvisnost od tretjih držav in razvila trgovinsko politiko, ki je v nasprotju z njenim ciljem zmanjšanja emisij toplogrednih plinov;
27. ugotavlja, da se vse večji delež kmetijskih izdelkov, ki so se prej proizvajali v Evropi, zdaj uvaža iz držav z nizkimi stroški dela, kar pomeni, da so živilski izdelki, proizvedeni v EU, zaradi višjih cen v precej slabšem konkurenčnem položaju;
28. je seznanjen tudi s pozitivnimi vidiki izvoza EU za gospodarstvo, saj gre za kmetijske proizvode in živila z visoko dodano vrednostjo, ki ustvarjajo prihodke in delovna mesta v evropskem kmetijstvu in agroživilskem sektorju;
29. ugotavlja, da lahko imajo zadruge, organizacije proizvajalcev in določene oblike povezovanja proizvajalcev ključno vlogo v agroživilskem sektorju in kmetom omogočajo koncentracijo ponudbe, zmanjšujejo stroške, zagotavljajo vrsto storitev in krepijo položaj kmetov v prehranski verigi;
30. ugotavlja, da evropski izvoz presežkov (mleko v prahu, piščanci, paradižnikov koncentrat ...) po cenah, ki so nižje od evropskih in afriških stroškov proizvodnje, zmanjšuje proizvodne zmogljivosti afriških držav in spodbuja izseljevanje prebivalcev podeželja. To je v nasprotju z zavezo EU, da bo v svoji „uskklajeni politiki za razvoj“ upoštevala cilje trajnostnega razvoja, ki so jih leta 2015 sprejeli Združeni narodi. Odbor poudarja tudi, da je Evropska unija največja uvoznica živil iz držav v razvoju, kar ustvarja delovna mesta v agroživilskem sektorju teh držav; vendar ugotavlja, da evropski uvoz (sadje, zelenjava, jagnjetina itd.) po cenah, ki so nižje od evropskih stroškov proizvodnje, zmanjšuje proizvodne zmogljivosti v EU ter lahko pomeni tveganje z vidika prehranske varnosti;
31. ugotavlja, da so cene v kmetijstvu vse bolj povezane s ceno najcenejšega ponudnika na svetovnem trgu, zaradi česar se evropski kmetje soočajo z večjo konkurenco, čeprav morajo spoštovati strožje okoljske in zdravstvene standarde;
32. poudarja, da se dodana vrednost kmetijske proizvodnje zdaj v veliki meri črpa višje in nižje v (prodajni) verigi, saj je položaj kmetijskih proizvajalcev v primerjavi s kmetijsko industrijo in distribucijo pogosto prešibek. Z večjim usklajevanjem v verigi med kmetijskim sektorjem, agroživilsko industrijo in komercialnim sektorjem bi morali doseči boljše porazdelitev marž;
33. ugotavlja, da kmetijska območja zaostajajo za mestnimi, razlike pa so še toliko bolj zaskrbljujoče, ker se še naprej povečujejo, zlasti zaradi vse hitrejšega razvoja velikih in glavnih mest⁽²⁾;
34. izraža obžalovanje zaradi vse večje izgube biotske raznovrstnosti na kmetijskih površinah in v divjini, kar ogroža odpornost naših kmetijskih sistemov in naravnih območij;
35. je zaskrbljen zaradi erozije in degradacije tal, ki je posledica premalo trajnostne kmetijske prakse in ogroža rodovitnost tal. Zaradi vse večjega umetnega spreminjanja kmetijskih površin izginja prostor, ki je potreben za zagotavljanje prehranske varnosti v Evropi;
36. ugotavlja, da kmetijska proizvodnja onesnažuje podtalnico in reke na nekaterih območjih, ki se včasih preveč izrabljajo za namakanje;
37. poudarja, da globalno segrevanje ozračja že močno vpliva na kmetijstvo, ki mora zato nujno preusmeriti svoje načine proizvodnje;

⁽²⁾ Naložbe za delovna mesta in rast. Spodbujanje razvoja in dobrega upravljanja v regijah in mestih EU – šesto poročilo o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji, Evropska komisija 23. julij 2014.

38. opozarja, da je treba vlagati v digitalne inovacije, ki imajo lahko pozitiven učinek na področjih, kot so trajnost, varnost hrane, učinkovita raba virov, zmanjšanje odpadkov, kratke dobavne poti ipd. Obenem poudarja, da je treba skrbno preučevati gospodarske in socialne učinke takega razvoja na družinsko kmetovanje, in izraža zaskrbljenost zaradi možnosti uporabe masovnih podatkov v zasebnih podjetjih, kar bi lahko privedlo do tega, da bi bile kmetije od njih tehnično in finančno odvisne;
39. ugotavlja, da se bodo sredstva za SKP po vsej verjetnosti zmanjšala zaradi odločitve Združenega kraljestva, da izstopi iz Evropske unije, izgubljeni pa bodo tudi trgi EU v Združenem kraljestvu. Poziva Združeno kraljestvo in EU, naj ohranita tesno trgovinsko sodelovanje na področju kmetijstva in prehrane;
40. želi spomniti, da del proračuna EU, ki je namenjen kmetijstvu in ki je leta 2014 sicer znašal le 0,70 % BDP, zadošča samo za podporo resnične skupne evropske politike, ki je strateškega pomena za prehransko varnost, sredstva za razvoj podeželja in za drugi steber pa na nekaterih področjih ne zadoščajo. V novem proračunu bo treba upoštevati nove cilje SKP;
41. zavrača zamisel o sofinanciranju prvega stebra SKP, saj bi s tem ogrozili dejstvo, da je SKP edina celostna politika EU, dejansko ponovno nacionalizirali SKP in škodovali kmetom v najbolj revnih državah članicah EU, ki so najbolj odvisne od evropskega financiranja;
42. ugotavlja, da so stroški za javno zdravje, povezani z nekaterimi prehranskimi navadami, ki povzročajo debelost, sladkorno bolezen ipd., in nekaterimi kmetijskimi praksami (prevelika raba antibiotikov v nekaterih vrstah reje, koktajli pesticidov, ipd.), veliko višji kot proračun SKP; poziva k tesnejšemu usklajevanju kmetijske in prehranske politike;
43. priporoča ozaveščanje ljudi in spodbujanje uživanja živil, ki so del zdrave prehrane, kot je sredozemski način prehranjevanja, s posebnimi programi podpore za vino, sadje in zelenjavo ter čebelarstvo, s čimer bi izboljšali kakovost in povečali dodano vrednost proizvodov;
44. opozarja na posebnosti najbolj oddaljenih regij, pri čemer glede na to, da uporaba evropskega kmetijskega modela v najbolj oddaljenih regijah ni izvedljiva, člen 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) v okviru določb, ki se uporabljajo za najbolj oddaljene regije, Svetu izrecno dovoljuje, da sprejme posebne določbe za prilagoditev zakonodaje EU, vključno s tisto, ki se uporablja za SKP. Zato je treba v SKP po letu 2020 ohraniti drugačno obravnavo najbolj oddaljenih regij, ki mora privedi do potrebnih prilagoditev EKSRP, POSEI, državnih pomoči in drugih obstoječih instrumentov;

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

45. predlaga, naj bo prihodnja evropska kmetijska politika po letu 2020 oprta na naslednje cilje, ki so v veliki meri skupni:
- (a) nadaljnja obravnavo SKP kot ene ključnih politik evropskega projekta;
 - (b) uresničevanje ciljev, navedenih v PDEU, in razpoložljivost ustreznih finančnih sredstev;
 - (c) razvoj trajnostnega in uspešnega kmetijstva, ki je pomemben del raznolikosti podeželskih območij;
 - (d) zagotavljanje prehranske varnosti prebivalcev, ki živijo na evropskem ozemlju, po pravičnih cenah;
 - (e) zagotavljanje zdrave, hranilne, raznolike in kakovostne prehrane s spodbujanjem razvoja in povezovanja lokalnih verig ter namenjanjem posebne pozornosti akterjem, ki si prizadevajo za zmanjšanje živilskih odpadkov in socialno solidarnost;
 - (f) uporaba načel krožnega gospodarstva in biogospodarstva, da bi omogočili ekonomsko donosno dejavnost na podeželju;
 - (g) stabilizacija trgov in krepitev položaja kmetov na trgih;
 - (h) zagotavljanje primerne življenjske ravni kmetov, zlasti s pravičnim in dovolj stabilnim dohodkom;
 - (i) zagotavljanje obnavljanja čim večjega števila kmetij, kar je jamstvo za dinamična kmetijska območja, zlasti s pomočjo za mlade kmete;
 - (j) zagotavljanje dostopa do financiranja, prenosa znanja in poklicnega usposabljanja ter zmanjšanje upravnih ovir;

- (k) izogibanje destabilizaciji kmetijskega sektorja tretjih držav;
- (l) usmeritev vseh načinov kmetijske proizvodnje tako, da bo poskrbljeno za zdravje tako kmetov kot potrošnikov, hkrati pa bo zagotovljena zaščita genskih virov v kmetijstvu, tal in okolja, da se bo povečala biotska raznovrstnost na kmetijskih površinah in v naravi, pri čemer morajo ti načini proizvodnje spoštovati dobrobit živali in omejevati globalno segrevanje;
- (m) dolgoročno kvantitativno ohranjanje in varovanje kmetijskih površin z odločnim preprečevanjem izrabe zemljišč ter izboljševanjem njihove kakovosti, rodovitnosti in biotske raznovrstnosti z razširjanjem ustreznih kmetijskih praks;
- (n) poudarjanje proizvodov s poreklom (ZOP, ZGO) ali drugih sistemov kakovosti, ki ustvarjajo dodano vrednost verigi in območju, kar omogoča ohranjanje lokalnih sistemov proizvodnje in pomaga poudarjati podeželsko identiteto ter kulturno in gastronomsko dediščino;
- (o) pravičnejša porazdelitev javnih sredstev v okviru skupne kmetijske in prehranske politike med kmetije in države članice v skladu z objektivnimi, nediskriminatornimi merili, ki upoštevajo zmožnost posamezne države, da prispeva k ciljem trajnostnega razvoja EU (tudi s pospešeno uskladitvijo neposrednih plačil med državami članicami);
- (p) uporaba načela sorazmernosti v sistemu nadzora kmetov;
- (q) krepitev drugega stebra SKP, katerega cilj je izboljšati življenjske pogoje na podeželju ter povečati njegovo splošno konkurenčnost;
- (r) spodbujanje gospodarskega, socialnega in okoljskega razvoja vseh podeželskih območij;
- (s) soočenje z izzivi depopulacije in staranja prebivalstva na obsežnih podeželskih območjih, ki so posledica pomanjkanja priložnosti za življenje in delo, zlasti za mlade in ženske;

46. ugotavlja, da je SKP zapletena, zato samostojni podjetniki in kmetje težko zaprosijo za nepovratna sredstva in se pri tem celo soočajo s tveganji. Za prihodnje sprejemanje in privlačnost SKP so nujno potrebne poenostavitve. Postopek bi bilo treba poenostaviti in ga pospešiti; zlasti pri transakcijah nizke vrednosti bi bilo treba racionalizirati tudi upravno breme;

47. si želi, da se v skladu z načeli, opredeljenimi v pogodbah EU, in primerno pomenu SKP kot edine integrirane politike Evropske unije tudi v prihodnje za SKP namenja takšen del proračunskih sredstev, ki bo zadostoval za potrebe evropskega kmetijstva, podeželskih območij in njihovih skupnosti, s temi sredstvi pa bo mogoče odgovoriti tudi na pričakovanja družbe;

48. ugotavlja, da lahko kmetijstvo reši številne izzive, povezane s podnebjem, energijo, proizvodnjo hrane in biotsko raznovrstnostjo. Zato pa je treba finančno podpreti strokovne pobude in inovativne pristope podjetniškega ali zadružnega tipa, da bi pospešili prehod;

49. v zvezi z neposrednimi plačili in plačili na površino opozarja, da je treba sredstva nameniti zlasti manjšim in družinskim kmetijam, v primeru večjih kmetij, za katere veljajo zgornje meje pomoči, pa bi bilo treba dati prednost finančnim rešitvam;

50. poziva Evropsko komisijo, naj podrobno oceni rezultate sedanje SKP z vidika izvajanja ciljev, ki jo zanjo določajo pogodbe EU, in sicer glede kmetijskih dohodkov in stabilizacije trga;

51. priporoča zmanjšanje nestanovitnosti cen v kmetijstvu, zagotovitev priložnosti kmetom za ustvarjanje dohodka na trgu ter pravičnejšo verigo preskrbe s hrano ⁽³⁾;

52. poziva, naj se kmetijstvo v najbolj oddaljenih regijah v skladu s členom 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije še naprej obravnava v okviru programa POSEI, kakor navaja Komisija v poročilu Evropskemu parlamentu in Svetu z dne 15. decembra 2016 (COM(2016) 797);

⁽³⁾ Mnenje Evropskega odbora regij o urejanju nestanovitnosti cen kmetijskih proizvodov (UL C 185, 9.6.2017, str. 36).

53. poziva k večji podpori vinogradništva, oljkarstva in živinoreje na območjih z velikim naklonom oziroma v gorskih predelih, na prikrajšanih območjih s slabim donosom in v najbolj oddaljenih regijah, kakor tudi k podpori načinov kmetijskega gospodarjenja, ki pomagajo izboljšati biotsko raznovrstnost gorskih travnikov in pašnikov;

54. poziva EU, naj ves svoj vpliv, ki ga ima kot največja uvoznica in izvoznica hrane na svetu, uporabi za spremembo pravil mednarodne trgovine s kmetijskimi proizvodi, sprejetih leta 1994 (STO), da bi spodbudila pravičnejše in bolj solidarne trgovinske odnose; ugotavlja, da je nestanovitnost cen izziv za evropsko kmetijstvo, ter poziva Komisijo, naj nemudoma predvidi ukrepe, s katerimi bi ublažili tveganja zaradi večje izpostavljenosti svetovnemu trgu;

55. meni, da bi okrepili gospodarsko veljavo poklica kmeta, s tem pa tudi njegovo privlačnost, če bi prihodki v kmetijstvu bolj temeljili na trgu kot na subvencijah. Zato priporoča EU, naj uredi svoje kmetijske trge, da se preprečijo pomanjkanje in presežki ter stabilizirajo cene v kmetijstvu na zadovoljivi ravni;

56. predlaga uvedbo letnega preventivnega varčevanja, ki bi bilo vsako leto preneseno na naslednje, če ne bi bilo v celoti porabljeno ⁽⁴⁾;

57. poziva EU, naj v dvostranskih trgovinskih sporazumih in partnerstvih s tretjimi državami zagotovi pravične pogoje. Zato povezuje dolžnost, da se kmetijski in prehranski izdelki ne izvažajo več po cenah, ki so nižje od povprečnih stroškov evropske proizvodnje, s pravico do zaščite evropske proizvodnje pred prepoceni uvozom, ki uničuje njene proizvodne zmogljivosti ali ne ustreza evropskim proizvodnim standardom;

58. priznava pomen kratkih regionalnih in lokalnih verig tako z vidika večje okoljske trajnosti zaradi manj onesnaževanja, ki ga povzročajo prevozna sredstva, pa tudi zato, ker spodbujajo kmetijstvo, ki poudarja kakovost in tradicijo lokalnih proizvodov ter gospodarsko in kulturno dediščino;

59. poziva EU, naj revidira kmetijska poglavja dvostranskih sporazumov o „prosti“ trgovini ali ekonomskem „partnerstvu“ s tretjimi državami in naj zanje namenijo ustrezna sredstva, prednost pa bi morale imeti družinske kmetije, ki zagotavljajo veliko delovnih mest in so osredotočene predvsem na lokalne in regionalne trge ter na kratke dobavne verige; EU še poziva, naj v trgovinskih sporazumih ustrezno upošteva interese svojega kmetijstva, da bi zmanjšala grožnje za evropsko proizvodnjo, in sicer naj opredeli seznam proizvodov, ki bi utegnili biti iz različnih razlogov občutljivi na prekomeren pritisk; poziva, naj se takšni proizvodi, ki bi utegnili biti v primeru liberalizacije občutljivi, v trgovinskih sporazumih posebej in različno obravnavajo;

60. predlaga revizijo prava EU na področju konkurence, da bi vsem akterjem v posameznih sektorjih, vključno s potrošniki in javnimi oblastmi, omogočili odločanje o pravični porazdelitvi dodane vrednosti in marž vzdolž vrednostne verige, kmetom pa pravičnejši položaj v prehranski verigi in okrepitev njihovega položaja na trgu;

61. poziva k reviziji prava EU na področju javnih naročil v sektorju javne prehrane in vključitvi klavzule o lokalni preskrbi z živili za njeno spodbujitev; poziva tudi k okrepljeni izmenjavi primerov dobre prakse med lokalnimi in regionalnimi oblastmi, da bi spodbudili prehrano z lokalnimi proizvodi in lokalni trg z ekološkimi kmetijskimi proizvodi ter manjše predelovalne obrate, ki zagotavljajo zaposlitev na podeželju;

62. poziva, naj bodo raziskave, ki se financirajo z evropskimi sredstvi in sredstvi EIB na področju kmetijstva in podeželja, usmerjene predvsem v:

- (a) trajno učinkovitost proizvodnih procesov in kmetij;
- (b) kakovostne in okolju prijazne načine kmetijske proizvodnje ter kmetijsko ekologijo;
- (c) obnovo zmanjšane rodovitnosti kmetijskih površin in biotske raznovrstnosti;
- (d) socialne inovacije na podeželju: od lokalnih javnih storitev vse do načinov kmetijske proizvodnje, manjših predelovalnih obratov in lokalne distribucije kmetijskih proizvodov;
- (e) tehnične inovacije, ki povečujejo avtonomijo in odpornost kmetij;

⁽⁴⁾ Mnenje OR (UL C 185, 9.6.2017, str. 36).

- (f) trajnostno upravljanje gozdov;
- (g) kmetijske prakse, usmerjene v boj proti podnebnim spremembam;
- (h) dobrobit živali in trajnostne rešitve za bolezni rastlin in živali;
- (i) tehnološke rešitve za nadzor na terenu, da bi poenostavili in izboljšali metode;

63. priporoča premik od neposrednih plačil na hektar k neposrednim plačilom na hektar z zgornjo mejo in modularana glede na delavca, tj. aktivnega kmeta, in sicer iz naslednjih razlogov:

- (a) ohranitev in razvoj kmetijstva v regijah s podnebnimi razmerami, neugodnimi za kmetijstvo, vključno z gorskimi regijami z višjimi stroški proizvodnje ali geografsko prikrajšanimi regijami, kot so najbolj oddaljene regije;
- (b) podpora majhnim družinskim kmetijam, ki imajo pogosto premajhen obseg proizvodnje, da bi lahko zagotovile zadostne dohodke iz kmetijstva, vendar so pomembne za oživitev podeželja, pri čemer je treba poudariti, da je večja podpora prvim hektarom najbolj pomembna za majhne kmetije, zlasti v gorskem kmetijstvu;
- (c) začetna podpora mladim kmetom;
- (d) podpora postopnega prehoda na načine proizvodnje, ki so odpornejše, bolj avtonomne, z manjšim vložkom in brez kemičnih pesticidov, ki varujejo zdravje, zmanjšujejo globalno segrevanje, spodbujajo biotsko raznovrstnost, izboljšujejo kakovost vode ter spoštujejo dobrobit živali, kar bi moralo veljati za vse regije;
- (e) krepitev razvoja ekološkega kmetijstva;
- (f) spodbujanje kmetijstva na območjih z visoko okoljsko vrednostjo;
- (g) podpora uporabe avtohtonih pasem in sort, s čimer bi podprli obrtniške in specializirane živilske izdelke z visoko dodano vrednostjo;
- (h) podpora razvoja kakovostnih lokalnih verig z visoko dodano vrednostjo;

64. priporoča, da se podnebnju in okolju prijazne prakse v okviru ekologizacije postopoma okrepijo na naslednje načine:

- (a) kolobarjenje, tudi za stročnice, da bo evropska živinoreja manj odvisna od uvoza rastlinskih beljakovin in da se zmanjša uporaba energetske intenzivnih dušikovih gnojil, ki so poleg tega veliki povzročitelji emisij toplogrednih plinov;
- (b) ohranitev prepovedi obdelave trajnega travinja, da se spodbudita sekvestracija ogljika v tla in biotska raznovrstnost;
- (c) ohranitev površin z ekološkim pomenom, ki jih je prepovedano obdelovati ali na njih uporabljati fitofarmacevtska sredstva, da se zmanjša izguba biotske raznovrstnosti, dovoljeno pa je omejeno ekstenzivno pašništvo, ki prispeva k bogatenju tal in prinaša korist živinorejcem;
- (d) zagotavljanje specifičnih instrumentov za preprečevanje tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami;
- (e) uvedba pomoči v obliki nadomestil, ki bi bila enostavno dostopna in bi spodbujala dodatne zaveze na območjih Natura 2000 v primeru dodatnih zavez, ki so povezane z biotsko raznovrstnostjo, na območjih z veliko naravno vrednostjo ter območjih, kjer živijo zaščitene velike zveri;
- (f) drugi ukrepi ekologizacije na regionalni ravni;

65. zaradi zaščite pravic delavcev v kmetijstvu priporoča zmanjšanje prihodnjih neposrednih plačil za kmetijska gospodarstva, ki niso spoštovala socialnih standardov, ki veljajo v njihovi državi članici;

66. poziva k povečanju drugega stebra SKP in povečanju proračuna za razvoj podeželja ter se zavzema za več subsidiarnosti, da bi lahko države članice sredstva prenesle s prvega na drugi steber;

67. opozarja na velik prispevek k uresničevanju ciljev SKP na lokalni in regionalni ravni, in sicer s pristopom na podlagi lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (CLLD), ter s pobudo LEADER. Zato priporoča, da se v okviru nacionalnih in regionalnih programov za izvajanje SKP v ta namen dodeli 20 % virov, predvidenih za drugi steber;

68. ponavlja, da bi bilo treba državam članicam in regijam dati več pristojnosti za urejanje kmetijskih površin in določanje omejitev v ta namen, zlasti ker se je treba soočiti s pojavom prilaščanja zemljišč in koncentracije v Evropi, ki omejuje možnosti mladih kmetov, da začnejo kmetovati ⁽⁵⁾;

69. poziva, da se za razvoj podeželja nameni zadosten delež sredstev, in sicer z okrepitevijo Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), da se zagotovi skladen in celosten razvoj teh območij, vključno z lokalno infrastrukturo, ter se podprejo MSP, obnova vasi in obsežnejša gospodarska diverzifikacija;

70. priporoča, naj Unija nameni posebno pozornost najbolj oddaljenim regijam, v katerih je kmetijstvo bistvenega pomena za ustvarjanje delovnih mest in premoženja kakor tudi za spodbujanje razvoja agroživilskega sektorja, raziskav in inovacij, ohranjanja kakovostnih prostorsko urejenih površin in njihove promocije ter za boj proti podnebnim spremembam;

71. predlaga, naj bodo sredstva v okviru drugega stebra prednostno namenjena:

- (a) približevanju kmetov in potrošnikov s pomočjo kratkih dobavnih verig;
- (b) podpori kmetom, ki proizvajajo tako, da presegajo okoljske standarde, da se spodbudi kmetijstvo z visoko ekološko vrednostjo;
- (c) podpori razvoju okolju prijaznih praks gojenja ob ohranjanju ekosistemov, ki so posebnega pomena za okolje, in spodbujanju pogozdovanja zaradi ponorov CO₂;
- (d) podpori spodbujanju inovacij in raziskav za bolj trajnostne načine proizvodnje in predelave;
- (e) prilagajanju kmetov trgov (npr. informiranje, svetovalne storitve, storitve za vodenje kmetij, usposabljanje itd.);
- (f) podpori trajnostni posodobitvi struktur za predelavo kmetijskih proizvodov, ki se razvijajo skupaj s proizvodnimi verigami, pri čemer spoštujejo okolje in zdravje potrošnikov, ter pravični porazdelitvi dodane vrednosti;
- (g) spodbude za podporo kmetom, ki ustanavljajo zadruga ali združenja;
- (h) svetovanju na področju obvladovanja tveganj za boj proti nepredvidenim podnebnim in zdravstvenim problemom;
- (i) trajnostnim naložbam za prilagajanje ponudbe družinskih kmetij povpraševanju potrošnikov;
- (j) podpori razvoju sektorja, ki ima uradno oznako kakovosti;
- (k) predelavi lokalnih kmetijskih proizvodov v manjših obratih;
- (l) dobavi ekoloških in lokalnih izdelkov za sektor javne prehrane;

72. predlaga prehod z logike „vse na enem mestu“ na pogodbeno logiko med posebnimi vrstami podjetij ter verigami in ozemlji; na podlagi majhnega števila ciljev (kakovost, produktivnost, trajnost) predlaga financiranje projektov inovacij, ki so nastali v tem okviru in ki lahko pozitivno vplivajo na zaposlovanje;

Sinergije med skladi EU za razvoj podeželja

73. predlaga, da se poveča finančna podpora EU za razvoj podeželja, ki se je v primerjavi s prejšnjim programskim obdobjem bistveno zmanjšala, pri čemer je treba ohraniti dovolj sredstev za prvi steber;

⁽⁵⁾ Mnenje Evropskega odbora regij Podpiranje mladih evropskih kmetov (UL C 207, 30.6.2017, str. 57).

74. predlaga trdno in močno podporo trajnostnih naložb za ohranitev družinskih kmetij, zlasti kar zadeva proizvodnjo, distribucijo in diverzifikacijo;

75. priporoča sprejetje strategije za podeželje, da bodo vse politike EU več prispevale k inovacijam in sodelovanju na podeželskih območjih ter k njihovem razvoju v skladu s cilji teritorialne kohezije ⁽⁶⁾;

76. predlaga, da se olajša združevanje sredstev iz različnih skladov, namenjenih financiranju nekmetijskega razvoja podeželja, da se tako podprejo:

- (a) lokalne pobude za povečanje zaposlovanja na podeželju;
- (b) strokovno izobraževanje za poklice, povezane s podeželjem;
- (c) tehnične in socialne inovacije za poogljlično, digitalno, krožno in potrošniku prijazno gospodarstvo;
- (d) ekonomska, ekološka in rekreacijska vrednost gozdnih območij;
- (e) spodbujanje partnerstev in povezav med kmetijskim sektorjem in upravitelji zavarovanih območij;
- (f) odprava vrzeli v digitalni povezanosti na podeželju;
- (g) ohranjanje in razvoj javnih lokalnih storitev;
- (h) ohranjanje in razvoj privlačnih pokrajin in vasi;
- (i) turizem na podeželju;
- (j) razvoj lokalnih, majhnih obnovljivih virov energije;
- (k) manjše javne naložbe na lokalni ravni, ki so namenjene izboljšanju življenja podeželskih skupnosti in povečanju vzdržnosti podjetij, vsaj v regijah, kjer beležijo večji zaostanek v primerjavi s povprečjem držav članic.

77. poziva tudi k izkoriščanju širšega potenciala kmetijskih in gozdarskih območij, zlasti primestnih, v gospodarske, ekološke, podnebne, energetske in rekreativne namene, kot so lokalna proizvodnja hrane in energije ter turizem na podeželju. Zato SKP ne sme biti usmerjena le v kmete. Pobude LEADER so in morajo še naprej ostati priložnost za sodelovanje in inovacije za mestne, podeželske in primestne akterje;

78. poziva k natančni oceni strukturnih skladov, da se podpre razvoj podeželskih območij in spodbudijo celostne strategije ter da se ta območja okrepijo z izboljšanjem povezanosti tako na področju prometa kot digitalnih širokopasovnih povezav v skladu z varstvom okolja, in sicer na podlagi njihovega učinka na podeželje, kot je priporočeno v deklaraciji iz Corka 2.0 ⁽⁷⁾;

79. poudarja, da je treba za uravnotežen teritorialni razvoj predvideti ustrezno financiranje podeželskih in primestnih območij v zaledju ter območij z omejenimi možnostmi (npr. gorska in obmejna območja in druga območja z naravnimi ali demografskimi izzivi), da se spodbudijo potrebne naložbe v rast, zaposlovanje, socialno vključenost in okoljsko trajnost;

80. poziva k izboljšanju odnosov med mesti in podeželjem, pri čemer so v celoti vključena manjša mesta in podeželske občine, tako da politike EU ne spodbujajo konkurenčnega odnosa med mestno, podeželsko in obalno razsežnostjo;

81. pozdravlja pobudo Evropske komisije za pametne vasi in prispevek Evropskega parlamenta k uspehu tega procesa ter predlaga, da se ta koncept razširi na pametna podeželska območja. Poleg tega poziva, da se mu omogoči čim večja vloga v razpravah o vzpostavitvi lokalnega in regionalnega okvira za ukrepe, povezane s to pobudo;

⁽⁶⁾ Mnenje Evropskega odbora regij o inovacijah in posodobitvi podeželskega gospodarstva (UL C 120, 5.4.2016, str. 10).

⁽⁷⁾ Deklaracija s konference Cork 2.0 Boljše življenje na podeželju, Evropska komisija, september 2016.

82. vztraja, da je treba nadaljevati usklajevanje pravil za uporabo strukturnih skladov na podlagi skupnega strateškega okvira, da se olajšata priprava programov za razvoj podeželja in njihovo upravljanje ter spodbudijo celostni in lokalni pristop ⁽⁸⁾ i;
83. predlaga okrepitev pristopa, ki temelji na glavnem skladu, da se poenoti upravljanje projektov, ki se financirajo iz več virov;
84. predlaga začetek razprave o usklajevanju različnih skladov, namenjenih regionalnemu razvoju, ki ne sodijo na področje kmetijstva.

V Bruslju, 12. julija 2017

Predsednik
Evropskega odbora regij
Markku MARKKULA

⁽⁸⁾ UL C 120, 5.4.2016, str. 10.

Mnenje Evropskega odbora regij – Novi ukrepi za trajnostno prihodnost Evrope – Evropsko ukrepanje za trajnost

(2017/C 342/03)

Poročevalec: Franco Iacop (PES/IT), predsednik deželnega sveta avtonomne dežele Furlanija – Julijska krajina

Referenčni dokument: Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Novi ukrepi za trajnostno prihodnost Evrope – Evropsko ukrepanje za trajnost

COM(2016) 739 final

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR)

Uvod

1. pozdravlja prizadevanja Evropske komisije, da aktivno in konstruktivno prispeva k strateškim ciljem Agende 2030, s tem ko postavlja temelje za soočanje z vrsto temeljnih in povezanih izzivov svetovnega dometa;
2. ugotavlja, da Komisija v programskem dokumentu, ki ga je v obliki sporočila sprejela 22. novembra 2016, predlaga zelo ambiciozno in široko zastavljeno strategijo, osredotočeno na trajnostni razvoj;
3. se zaveda prizadevanj Komisije za povezovanje Agende s strategijo Evropa 2020 in s tem z evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi; poudarja, da so – glede na kompleksnost in številčnost različnih referenčnih okvirov – potrebni usklajenost politik, njihovo povezovanje in dosleden okvir upravljanja;
4. poudarja, da je za doseglo rezultatov v procese odločanja nujno vključiti vse ravni oblasti, zlasti pa lokalne in regionalne oblasti;

Splošne ugotovitve

5. ugotavlja, da se – ker morajo politike Evropske unije (EU) upoštevati načelo subsidiarnosti – cilji glede trajnosti nanašajo neposredno na odgovornosti, pristojnosti in funkcije poddržavnih ravni oblasti;
6. poudarja, da so lokalni in regionalni organi – regije, pokrajine, okrožja, velemesta, manjša mesta in občine – dejansko pravi oblikovalci politik, ki bodo morali opredeliti najustreznejše ravni in načine upravljanja za povezovanje ciljev EU in Združenih narodov s cilji lokalnih skupnosti;
7. opozarja, da imajo pri dveh od 17 ciljev trajnostnega razvoja lokalne oblasti bistveno vlogo, to sta cilja št. 10 in 11. Pri prvem gre za zmanjšanje razlik med območji, pri drugem pa za zagotavljanje temeljnih nalog urbanističnega načrtovanja, prevoza, socialne zaščite in za trajnostne načine življenja;
8. v zvezi s tem poudarja, da v sporočilu ni preučena potreba po merjenju napredka pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja, niti na ravni Združenih narodov ter na evropski in nacionalni ravni, niti na poddržavni ravni, zato Evropsko komisijo poziva, naj ima to razsežnost v mislih pri nadaljnjem razvijanju kazalnikov za merjenje napredka ter da v to vključi tudi lokalno strokovno znanje in obstoječe mreže;
9. poudarja, da je treba tem dodati še prednostne naloge, ki izhajajo iz pristojnosti, ki so horizontalno povezane z drugimi strateškimi cilji, kot so agenda za mesta, socialna vključenost, politike EU na področju podnebja in energije, zmanjševanje emisij, zmanjševanje tveganja naravnih nesreč, okoljske politike in krožno gospodarstvo, mobilnost, pametna specializacija, pametna mesta (pametne dežele), ki izhajajo z vrha v Bratislavi in iz Konvencije županov o podnebnju in energiji;

10. priporoča, da se vmesni pregled večletnega finančnega okvira izkoristi za uskladitev Agende 2030 s strategijo Evropa 2020 ter da se revidirajo ključne smernice, tako da bodo že takoj upoštevani novi cilji trajnostnega razvoja;
11. ceni prizadevanja iz delovnega dokumenta *Key European action supporting the 2030 Agenda and the Sustainable Development Goals* (SWD (2016) 390 final) (Ključni evropski ukrepi v podporo Agendi 2030 in ciljem trajnostnega razvoja), ki spremlja sporočilo in katerega cilj je povezati strategijo Evropa 2020 s cilji Agende 2030: izkoristijo se povezave med tremi stebri, sedmimi vodilnimi pobudami in petimi cilji, ki izhajajo iz prednostnih nalog strategije Evropa 2020, ter 11 tematskimi cilji kohezijske politike;
12. opozarja, da je za uresničitev vseh ciljev glede trajnostne prihodnosti, ki so predlagani v sporočilu, vsekakor nujno, da prizadevanja potekajo na lokalni ravni; zato priporoča prilagoditev ciljev Agende 2030 lokalni ravni, saj je to edini način za doseg konkretnega in trajnega učinka na življenje ljudi;
13. se strinja, da sta zaradi zapletenosti različnih ravni upravljanja potrebna usmerjanje in nadzor, ki lahko postopek odločanja oplemenitita z oceno politik in inovativnostjo institucionalnih struktur (merjenje učinkov);
14. meni, da se nekatere povezave med prednostnimi nalogami Junckerjeve Komisije in cilji trajnostnega razvoja prepletajo na področjih, ki so pomembna za lokalne in regionalne oblasti. Taka je zlasti prednostna naloga zaposlovanja, ki je povezana z znanjem in spretnostmi iz cilja trajnostnega razvoja št. 4 (usposabljanje in izobraževanje), za katere imajo pomembne pristojnosti lokalne in regionalne oblasti, zlasti v povezavi s stroški prehoda na trajnostno Evropo;
15. si želi, da bi se naložbeni načrt Komisije nanašal tudi na materialno in nematerialno infrastrukturo, ki je v pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti (socialno varstvo, informacijske mreže, mreže za mobilnost, energetske mreže in telekomunikacijska omrežja, ravnanje z odpadki, celostno upravljanje voda itd.) in je pogosto povezana z različnimi cilji trajnostnega razvoja (med drugim s cilji št. 8, 9, 12 in 13);
16. opozarja, da se tudi prednostna naloga Komisije št. 3 (*odporna energetska unija s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost*) prekriva z več cilji trajnostnega razvoja na področjih, za katera so pristojne lokalne in regionalne oblasti. Tako je v primeru ciljev trajnostnega razvoja 5, 7 in 13, kjer so lokalne in regionalne oblasti ciljna skupina in akterke politik boja proti podnebnim spremembam in politik glede oskrbe z vsem dostopno trajnostno energijo ter zaščite socialnih pravic, ki se zagotavljajo z nujnim izvajanjem socialnih storitev na lokalni ravni;
17. poudarja, da prednostna naloga št. 7, katere cilj je vzpostaviti območje pravosodja in zaščite temeljnih pravic, zasnovanega na medsebojnem zaupanju, vključuje politike za zagotavljanje enakosti spolov, v katerih imajo lahko lokalne in regionalne oblasti pomembno vlogo, skladno s ciljem trajnostnega razvoja št. 5 in s potrebo po ponovni vzpostavitvi zaupanja državljanov v evropske institucije;
18. ponavlja, da je odpornost na nesreče eden od ključnih elementov trajnostnega razvoja, in poziva institucije EU, naj zagotovijo, da bo to načelo eno od glavnih temeljev prihodnjih ukrepov v zvezi s trajnostnim razvojem v Evropi ⁽¹⁾;
19. poudarja, da je cilj prednostne naloge št. 8 spopadanje z globalnim pojavom migracij nepričakovanih razsežnosti v celoti skladen s ciljema trajnostnega razvoja št. 1 in 10 ter horizontalno povezuje pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti, ki so pogosto pod hudim pritiskom, ker morajo upravljati izredno velike migracijske tokove;

Posebne ugotovitve

20. ugotavlja, da ukrepov za doseganje ciljev trajnostnega razvoja morda ne bo vedno mogoče vključiti v okvir celostnih politik, za razliko od kohezijske politike; zato je bistveno določiti prednostne naloge, ki upoštevajo najnujnejše zahteve v dinamični perspektivi, katere cilj je, da bi dolgoročno uresničili vse cilje trajnostnega razvoja. Nujno je torej upoštevati predlog OR, da je treba sprejeti kodeks ravnanja za vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti;

⁽¹⁾ COR 5035/2016; COM(2016) 739 final.

21. poudarja, da cilji terjajo iskanje ravnotežja med današnjimi zahtevami in zahtevami prihodnjih generacij, pa tudi ravnotežja med zahtevami različnih ravni uprave, kar je bistvenega pomena za zmanjševanje visokih stroškov prehoda, ki bodo bremenili lokalne in regionalne oblasti. Nevzdržnost stroškov lahko ogrozi dojemljivost javnosti in dejansko izvajanje ustreznih ukrepov, še posebej pa zmogljivosti bolj obrobni območij (notranjih območij), da bi prispevala k globalni trajnosti in bolj splošno k vzdržnosti ciljev trajnostnega razvoja;

22. opaža časovni razkorak med evropskimi ukrepi (2020), na katere se sklicuje obravnavano sporočilo, in Agendo 2030 ter si želi, da bi ob novi opredelitvi ciljev skozi ves referenčni časovni razpored, ki bi bili skladni s tistimi v Agendi, predvideli tudi dodatne ekonomske in finančne instrumente podpore;

23. obžaluje, da v sporočilu ni analize tveganj, ki se lahko pojavijo med izvajanjem 17 ciljev trajnostnega razvoja; takšna analiza bi lahko bila v veliko pomoč, saj bi lokalnim in regionalnim oblastem priskrbelo ustrezne instrumente za premagovanje težav pri izvajanju politik, povezanih s cilji. Nujni instrument je prilagoditev vseh kazalnikov lokalni ravni, da bi lahko nenehno spremljali razvoj neenakosti tudi s kazalniki, ki so alternativa BDP, kot so kvalitativni kazalniki, s katerimi je mogoče meriti tako pravičnost razvoja kot socialni napredek na lokalni ravni;

24. poudarja, da je treba lokalnim in regionalnim oblastem nameniti ustrezna sredstva, da bodo lahko dosegle podsklop ciljev, za katerega so zadolžene. Ta sredstva se lahko pridobijo prek posebnih nacionalnih transferjev, pa tudi prek večje finančne pristojnosti na lokalni ravni;

25. meni, da je treba spodbujati platforme in pobude, ki omogočajo izmenjavo dobre prakse med lokalnimi in regionalnimi oblastmi, uporabljati pa tudi tiste, ki so jih že pripravili mednarodni organi, npr. Program Združenih narodov za razvoj Live – Platforma znanja o trajnostnem razvoju, ter se izogibati temu, da bi se Agendo 2030 izkoriščalo kot priložnost za centraliziranje politik. Zato Odbor z zanimanjem pričakuje uvedbo platforme več akterjev, ki jo je napovedala Komisija s ciljem, da bi olajšala izvajanje univerzalnih vsebin Agende na lokalni in regionalni ravni, predvsem pa spodbudila izmenjavo dobre prakse in obveščala o napredku najbolj dinamičnih evropskih lokalnih in regionalnih skupnosti; pričakuje, da bo v svoji institucionalni vlogi skupščine, ki zastopa lokalne in regionalne oblasti, ustrezno vključen v to platformo;

26. priznava, da izboljšanje življenjskih pogojev v EU ni odvisno le od njene sposobnosti, da okrepi ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo, ampak tudi od blaginje in varnosti na območjih zunaj EU. V zvezi s tem in v skladu z novimi usmeritvami, ki jih je Komisija podala v sporočilu glede novega evropskega soglasja o razvoju, Odbor vztraja, da je treba okrepiti ukrepe decentraliziranega sodelovanja in ukrepe za razvoj tretjih držav, s spodbujanjem uporabe platform za obveščanje in razpravo o razvoju, ki jih imajo na voljo lokalne in regionalne oblasti, kot so: ARLEM, CORLEAP, konference o decentraliziranem sodelovanju, organizirane vsaki dve leti, in atlas decentraliziranega sodelovanja, ki partnerskim državam omogočajo, da se srečujejo, pogovarjajo in si izmenjujejo dobre prakse;

27. se strinja s stališčem Komisije, ki podpira Agendo EU za mesta, sprejeto leta 2016 v okviru Amsterdamskega pakta in se bo izvajala v sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, da bi pokrivala vse vidike trajnostnega razvoja ter prispevala k izvajanju svetovne „nove agende za mesta“;

28. se strinja, da morajo strategije za trajnostni razvoj mest ter za horizontalno in vertikalno sodelovanje v sistemu participativnega upravljanja upoštevati raznolikost mest, pomen socialnih inovacij ter načrtovanja, usmerjenega v prihodnost, s celovitim in usklajenim pristopom, zlasti pri soočanju s pomembnimi izzivi s ciljem izboljšanja kakovosti življenja v mestih;

29. priporoča, naj bo analiza Agende 2030 in njenih ciljev skladna tudi z evropskim modelom razvoja, ki se strukturira okrog lokalnih proizvodnih sistemov (grozdov), sestavljenih večinoma iz malih in srednje velikih podjetij. Po tej logiki si želi, da bi razvojni modeli posebno pozornost namenili tudi manjšim mestnim središčem, saj lahko preveč skoncentriran teritorialni razvoj pomeni past v obliki premajhne razvitosti, ki lahko sproži procese marginalizacije in upadanja števila prebivalstva;

30. pozitivno ocenjuje dejstvo, da je v dokumentu navedeno, da so razsežnosti trajnostnega razvoja (tj. družbena, okoljska in gospodarska) stebri, na katere se morajo skladno opirati politične usmeritve Komisije, da bi uresničili cilje trajnostnega razvoja in 13 sektorskih politik, ki so bile sprejete s finančnim okvirom 2014–2020. Vendar meni, da bo zaradi novih svetovnih izzivov treba lokalni razvoj okrepiti s teritorialno razsežnostjo;

31. poudarja, da je lokalnim in regionalnim oblastem treba dati vlogo akterjev politik, glede na to, da so blizu državljanom in da so sposobne prispevati k njihovi ponovni pridobitvi zaupanja v evropske institucije in projekt integracije. Upravljanje na več ravneh je najboljša rešitev za politike, katerih cilj je zagotoviti trajnostno prihodnost ter povezati 10 prednostnih nalog Komisije, 11 tematskih ciljev kohezijske politike in 17 ciljev trajnostnega razvoja iz Agende 2030;

Izboljšanje učinka politik socialnega stebra

32. opozarja, da za soočanje s kompleksnostjo trajnostnega razvoja in pri spopadanju z revščino niso najboljše metode politike in programi, ki prihajajo z vrha in se jih upravlja na centralni ravni, temveč je treba lokalnim in regionalnim oblastem zagotoviti potrebno pristojnost in neodvisnost, da se lahko ustrezno odzovejo na velike socialne tematike;

33. poudarja, da je treba politike, ki jih določa Listina EU o temeljnih pravicah, okrepiti z načrtovanjem trajnostne socialne politike, ki vključuje vse ravni upravljanja. Le tako bo mogoče vsem zagotoviti dostop do osnovnih storitev in najti rešitve za nove zahteve, ki jih prinašajo demografske spremembe, z lokalnimi politikami za spodbujanje aktivnega in zdravega staranja;

34. opozarja Komisijo, da si je treba prizadevati za politike s ciljem spodbujanja zdravja ljudi, kar je prednostnega pomena pri socialnem vključevanju, in sicer z izboljšanjem življenjskih pogojev na mestnih in primestnih območjih ter zagotavljanjem dostopa do javnih storitev, prostočasnih in športnih dejavnosti, tudi za invalide, ter spodbujanjem zdravstvene preventive za vse prebivalstvo, vključno s starejšimi ljudmi, migranti in drugimi skupinami prebivalstva, ki so izpostavljene revščini in socialni izključenosti, obenem pa spodbuja tudi države članice ter lokalne in regionalne oblasti, naj ravnajo enako;

35. meni, da je potencial socialnega gospodarstva v ustvarjanju delovnih mest in boju proti brezposelnosti mladih in žensk, zato je nujno, da se v Agendi 2030 poudari družbena odgovornost podjetij in potreba po tem, da se med mladimi spodbuja podjetniški duh. Poleg tega mora nova strategija v skladu z večsektorskim pristopom vključevati različne razsežnosti trajnosti in nove možnosti za ustvarjalnost;

36. meni, da je v Agendo 2030 treba vključiti kulturo ter jasno navesti njeno vlogo pri trajnostnem razvoju in ustvarjanju novih delovnih mest z nadaljnjim oblikovanjem skupnih evropskih idealov, da bi v svetu razširili pričakovanja in načela demokracije, socialne pravičnosti in solidarnosti. Kultura učinkovito prispeva k strategijam vključujočega razvoja, saj ima močan učinek na cilje trajnostnega razvoja, z izboljšanjem izobraževalnih sistemov, bojem proti socialni izključenosti in revščini, odpravo vzrokov za neenakost, spodbujanjem enakih možnosti in odpravo generacijskih in demografskih razlik;

Izboljšanje učinka politik okoljskega stebra

37. meni, da so tudi vprašanja, ki so na videz globalna, kot so podnebne spremembe, zmanjševanje emisij CO₂, varčevanje z energijo, proizvodnja energije iz obnovljivih virov, zaščita biotske raznovrstnosti, zmanjšanje izkoriščanja virov, celosten promet in krožno gospodarstvo, dejansko odvisna od lokalnih politik in ukrepov. Zato priporoča, da se posebna pozornost nameni okolju prijazni proizvodnji;

38. meni, da bi bil zaradi obsežnosti obravnavanih področij potreben integriran pristop in sodelovanje med upravljanjem na več ravneh in različnimi skupinami, ki jih zanima okolje. Koncept kohezije tako gradi mostove med gospodarsko učinkovitostjo, socialno kohezijo, razvojem kulture in okoljskim ravnovesjem, s tem ko trajnostnemu razvoju daje osrednji pomen pri oblikovanju politik;

39. se strinja z mnenjem, da človeške dejavnosti in podnebne spremembe ustvarjajo vse večji pritisk na morske ekosisteme. V zvezi s tem je treba opozoriti na ukrepe Komisije za zagotavljanje varnih, čistih in trajnostno upravljanih oceanov z nadaljnjo podporo izvajanju programa za modro rast, katerega cilj je izkoristiti možnosti, ki jih nudijo evropski oceani in morja za ustvarjanje delovnih mest, ekonomske vrednosti in trajnosti. Poleg tega še enkrat poudarja, da inovacije v modrem gospodarstvu lahko pomagajo zagotoviti učinkovito in trajnostno rabo dragocenih morskih virov⁽²⁾;

40. vsem institucijam priporoča, da, kolikor je mogoče, zmanjšajo količine zavržene hrane in da predelujejo odpadke, obenem pa spodbujajo naložbe in zaposlovanje v širšem okviru *zelenega gospodarstva*. EU si mora odločno prizadevati za podporo prizadevanj za opustitev linearnega gospodarstva in krepitev krožnega gospodarstva, kar je Odbor že izrazil v mnenjih *Na poti h krožnemu gospodarstvu: pregled zakonodaje EU o odpadkih, Zakonodajni predlogi, ki spreminjajo direktive o odpadkih in Akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo*;

Izboljšanje učinka politik gospodarskega stebra

41. meni, da razvojni modeli, ki so odvisni od novih dejavnikov konkurence, kot so omrežja, ki omogočajo medsebojno povezovanje neskončne količine podatkov z neomejenim številom uporabnikov, kažejo na ostro ločnico med potrebami podjetij za skrajšanje časa do prodaje na trgu in trajanjem postopkov za doseganje skupnih stališč in birokratskih postopkov. Lokalne in regionalne oblasti lahko ustrezno pospešijo sprejemanje političnih odločitev v tempu, ki ga narekujejo trgi;

42. poziva k resnični podpori razvojnih modelov in zlasti podpori nematerialnih mrež, ki z lažjim dostopom do neskončne količine podatkov vplivajo na nove dejavnike lokalne konkurenčnosti ter prehod na nove paradigme proizvodnje;

43. meni, da je nujen razvoj strategij za izvajanje strukturnih politik, da bi razvojni stebri upoštevali korenite spremembe paradigme proizvodnje, pri čemer bi se – tudi s spodbudami – podprla zlasti trajnostna proizvodnja, dokler ne bodo inovacije omogočile stroškovno učinkovitega prehoda na krožno gospodarstvo. Očitno je, da takšne politike ne prispevajo samo k premagovanju novih zahtevnih izzivov, ki jih prinašajo procesi globalizacije, temveč pomenijo tudi jasen odziv na kompromis glede socialnih zahtev, ki okolje postavljajo nasproti delovnim mestom;

44. priznava, da globalizacija, ki je predvsem posledica večje mobilnosti ljudi, proizvodov in podatkov, pospešuje mednarodno konkurenco ne le med podjetji, ampak tudi med območji. Zato je treba odločno ukrepati pri dejavnostih, ki povzročajo konkurenco med območji, kot so socialni in institucionalni kapital, infrastruktura in inovacije, da bi dali nov zagon evropskim gospodarstvom;

45. opozarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti ključno vlogo v odnosih med javno-zasebnimi partnerstvi, saj so sposobne prepoznati raznolikost oblik razvoja, ki lahko spodbudijo naložbe, s katerimi lahko območje izkoristi svoje lastne vire;

Izboljšanje učinka politik teritorialnega stebra

46. obžaluje, da sporočilo, ki ga je sprejela Komisija, sploh ne vsebuje pojma ozemeljski kapital, ki ga je leta 2001 opredelila Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj, Komisija pa ga je prevzela leta 2005. Glede tega naj spomnimo, da pojem obsega celoto lokaliziranih virov, tj. naravnih, človeških, umetnih, organizacijskih, relacijskih in kognitivnih, ki tvorijo konkurenčni potencial območja;

47. ugotavlja, da so kriza in učinki globalizacije močno vplivali na odnose, ki so zagotavljali kohezijo med območji, saj so povzročili razkol (med mesti in podeželjem, med centri in obrobjem) ter spremenili dinamiko izgradnje družbe. Zato je treba prevzeti nalogo preoblikovanja starih modelov teritorialne politike, za katere je značilen funkcionalen pristop in ki ozemlja reducirajo zgolj na prostor, v nove institucionalne matrike, ki pa, nasprotno, ozemljem namenjajo vlogo kolektivnega akterja;

48. priznava, da Amsterdamski pakt postavlja v ospredje vse bolj zanimivo vlogo mestnih politik, katerih namen je izvajati ukrepe za spodbujanje socialne kohezije in gospodarskega razvoja, in je prepričan, da lahko mesta pozitivno prispevajo k inovativnim procesom;

⁽²⁾ COR 2203/2012.

PRIPOROČILA REGIONALNIM IN LOKALNIM OBLASTEM

49. poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti bistveno vlogo na področju varstva in razvoja mestnega okolja, podeželskih območij in skupne dediščine ter da lahko prispevajo k „spremenjenemu svetu“ iz Agende 2030, in sicer s proaktivnim ravnanjem in zavezanostjo za:

- (a) izboljšanje svojih strateških upravnih zmogljivosti;
- (b) spodbujanje oblikovanja zahtevne in ozaveščene civilne družbe;
- (c) razvijanje celovitega mestnega in ozemeljskega načrtovanja;
- (d) spodbujanje gospodarskih priložnosti na lokalni ravni, s ciljem ustvarjati dostojna delovna mesta in okrepiti socialno kohezijo;
- (e) spodbujanje regionalnih načrtov in strategij trajnostnega razvoja, ki povezujejo cilje trajnostnega razvoja s političnimi cilji, obenem pa spreminjajo in prilagajajo načrtovanje, da bi se odzvali na izzive trajnostnega razvoja in s tem prispevali k opredeljevanju nacionalnih programov reform;
- (f) vodenje prehoda na gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljikovega dioksida ter na odporna mesta in regije;
- (g) spodbujanje oblikovanja trajnostnih načrtov mestne mobilnosti;
- (h) priznavanje in spodbujanje vloge kulture pri trajnostnem razvoju ter poudarjanje lokalne dediščine, ustvarjalnosti in raznolikosti;
- (i) spodbujanje udeležbe gospodarskih, socialnih in kulturnih akterjev, univerz in znanstveno-raziskovalnih središč ter državljanov pri pripravi načrtov in pobud za doseganje ciljev trajnostnega razvoja, tudi v sodelovanju s Skupnim raziskovalnim središčem pri pobudi Srečanje med znanostjo in regijami;
- (j) spodbujanje izobraževalnih programov o trajnostnem razvoju v šolah in kulturnih dejavnosti, ki obravnavajo vprašanja trajnosti;
- (k) spodbujanje vključevanja kazalnikov pravične in trajnostne blaginje v postopek priprave regionalnih zakonov in proračunskih dokumentov;
- (l) vzpostavitev partnerstev v okviru decentraliziranega sodelovanja za razvoj;

50. poudarja, da so lokalne in regionalne oblasti sposobne razvijati oblike participativne demokracije, zlasti z vključevanjem žensk, mladih, starejših in manjšin, na katerih temelji načrtovanje in izvajanje celostnih strategij gospodarskega razvoja na lokalni ravni;

PRIPOROČILA NACIONALNIM OBLASTEM

51. priporoča pristop od spodaj navzgor in oblikovanje ustreznega pravnega okvira, ki mu bo dodeljeno dovolj sredstev. Tak nov sistem se lahko uspešno vzpostavi le ob izvedbi temeljitejše decentralizacije v različnih državah EU. Nacionalne oblasti bi morale:

- (a) spodbujati deljeno upravljanje in dejansko decentralizacijo, ki bi omogočala sodelovanje vseh zainteresiranih akterjev, ne le v predhodnih, temveč tudi v poznejših fazah;
- (b) oblikovati skladne in celostne teritorialne politike v sodelovanju s podnacionalnimi oblastmi, zlasti pri oblikovanju nacionalnih programov reform;
- (c) ponovno razmisliti o podnacionalnih finančnih sistemih, da bi financiranje uskladile s trajnostjo;
- (d) vključiti regionalno in lokalno raven v spremljanje ciljev trajnostnega razvoja, podprtih z natančnimi lokalnimi podatki;

52. opozarja, da mora oblast na državni ravni v pripravo lokalnih akcijskih načrtov, katerih namen je doseči cilje trajnostnega razvoja, najbolje s pristopom od spodaj navzgor vključiti lokalne in regionalne oblasti, pri tem pa upoštevati močne in šibke točke ter načeli vključevanja vseh državljanov ter učinkovitosti porabe;

PRIPOROČILA RAVNI EU IN MEDNARODNI RAVNI

53. je prepričan, da bodo lahko svetovne politike in sporazumi v celoti izkoristili prizadevanja in izkušnje lokalne ravni le, če bodo lokalne in regionalne oblasti sestavni del strukturnega dialoga in upravljanja, ne le navaden akter. Prizadevanja regionalnih in lokalnih oblasti za organizacijo in pripravo utemeljenih informacij morajo biti priznana kot del postopka odločanja, tudi z ukrepi, kot so:

- (a) vključitev organiziranih mrež lokalnih in regionalnih oblasti v organe upravljanja mednarodnih institucij za razvoj;
- (b) krepitev finančnih instrumentov in revizija trajnostnih lokalnih razvojnih politik;
- (c) spodbujanje decentraliziranega sodelovanja, tudi z državami zunaj EU, ter izmenjave novih znanj in izkušenj za pospeševanje inovacij;

54. poziva evropsko in nacionalno raven, da namenita sredstva za predhodno in naknadno ocenjevanje učinka politik za trajnostni razvoj. V ta namen bo treba tudi boljše uskladiti vse politike, ki jih izvajajo EU in njene države članice ter lokalne in regionalne oblasti;

55. poziva Komisijo, naj še bolj strateško in funkcionalno uporablja nacionalne programe reform, ki so formalno že del načrtovanja Kohezijskega sklada, tako da praktično uporablja že sprejete instrumente za podporo trajnostnemu razvoju. Tako bi bilo v okviru evropskega semestra možno izpostaviti ne samo reformne ukrepe za uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja, ki se načrtujejo in izvajajo na nacionalni ravni, temveč tudi tiste, ki se nanašajo na regionalno in lokalno razsežnost;

56. evropski in mednarodni ravni upravljanja priporoča, da prevzameta usklajevanje kompleksnega sistema svetovnih odnosov ter nadzorujeta regionalna žarišča napetosti, spremljata preoblikovanje in prestrukturiranje institucionalnih in produkcijskih sredstev, ki so dediščina prejšnjega stoletja, ter lokalnim akterjem dodelita potrebne pristojnosti, da bodo lahko krhka geo-ekonomska ravnovesja pretvorili v razvojne priložnosti, ki bodo okrepile konkurenčnost lokalnih proizvodnih sistemov na svetovnem trgu.

V Bruslju, 12. julija 2017

Predsednik
Evropskega odbora regij
Markku MARKKULA

Mnenje Evropskega odbora regij – Migracije na osrednji sredozemski poti

(2017/C 342/04)

Poročevalec: Hans Janssen (NL/EPP), župan Oisterwijk**Referenčni dokument:** Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu in Svetu

Migracije na osrednji sredozemski poti – Upravljanje tokov, reševanje življenj

JOIN(2017) 4 final

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR)

Uvod in ozadje

1. priznava, da je to sporočilo EU pomemben element širše reforme politike EU. Njegova dodana vrednost je v tem, da predlaga konkretne ukrepe, ki spremljajo strateške smernice Sveta iz leta 2014, v katerih so se evropski voditelji dogovorili, da bodo v prihodnjih letih zagotovili možnosti za nadaljnji razvoj politike na področju pravosodja in notranjih zadev, vključno s priseljevanjem in azilom;
2. meni, da bi morale na tako občutljivem in strateško pomembnem področju države članice EU in institucije Evropske unije še naprej oblikovati strategijo za to regijo, in sicer v okviru njenih odnosov z Evropsko unijo, posledično pa tudi pravo migracijsko politiko, in prevzeti politično odgovornost za njeno izvajanje v interesu evropskega prebivalstva, pri čemer je treba upoštevati posebne značilnosti držav članic in držav izvora ter pravice, ki jih migrantom dajejo mednarodne in evropske konvencije;
3. priznava, da sta migracijska in razvojna politika tesno povezani. Mednarodno, nacionalno, regionalno in lokalno sodelovanje je ključnega pomena za uresničitev skupne evropske migracijske politike in izvajanje evropske agende o migracijah;
4. se zavzema za sprejetje celostnega pristopa k upravljanju migracij, kar bi omogočilo bolj decentralizirano in učinkovitejše upravljanje migracijskih tokov. Decentralizirano upravljanje bo zagotovilo enako obravnavo in enake pravice;
5. poudarja, da je izjemno pomembno zmanjšati število smrtnih žrtev na morju pri poskusih prečkanja morja na poti v Evropo ter da je treba nadaljevati in širiti prizadevanja za reševanje ljudi v stiski; globoko obžaluje, da je življenje izgubilo že na stotine ljudi, in izreka pohvalo vsem državam in organizacijam, ki sodelujejo v prizadevanjih za preprečevanje te človeške tragedije⁽¹⁾; znova poudarja, da je treba v okviru prizadevanj za oblikovanje celostne in humane migracijske politike vzpostaviti dodatne varne in dostopne zakonite migracijske poti v EU, kot so humanitarni vizumi, preselitve in več združevanja družin;
6. pozdravlja dodatne ukrepe za okrepitev pobud na osrednji sredozemski poti, vključno s pobudami v Libiji in državah okoli nje, predlagane v tem skupnem sporočilu. Glede na veliko število smrtnih žrtev na morju in na osrednji sredozemski poti je upravljanje tokov in reševanje življenj še vedno ena najpomembnejših prednostnih nalog;
7. meni, da je upravljanje na več ravneh pogoj za doseg optimalnih rezultatov. V tem okviru je ključnega pomena, da EU ter nacionalne in podnacionalne oblasti tesno sodelujejo z lokalnimi in regionalnimi oblastmi v tranzitnih državah in s civilno družbo, združenji migrantov in lokalnimi skupnostmi v državah gostiteljicah ter upoštevajo njihove prispevke;

⁽¹⁾ CdR 5728/2014, mnenje Prizadevanja za spodbujanje resnične solidarnosti v okviru prave evropske migracijske politike, poročevalec François Decoster (FR/ALDE).

8. poudarja, da so za uspešnost teh ukrepov potrebni tesno sodelovanje z ustreznimi partnerji v državah na osrednji sredozemski poti ter usklajena prizadevanja institucij EU in držav članic, pa tudi sodelovanje z mednarodnimi organizacijami, kot sta Urad visokega komisarja Združenih narodov za begunce in Mednarodna organizacija za migracije. Opozarja, da je nekatere predlagane ukrepe mogoče uspešno izvesti le, če to dovoljujejo razmere na terenu. Te ukrepe bi morali obravnavati kot dopolnilo velikemu številu pobud, ki jih Evropska unija in države članice že izvajajo, zlasti v okviru evropske agende o migracijah in programa migracijskega partnerstva ⁽²⁾;

9. poudarja, da ceni prizadevanja Italije, Malte, Grčije, Cipra, Francije, Španije in Portugalske, ki so svoje nacionalne koordinacijske centre Eurosur za nadzor meja že povezale z mrežo Seahorse Mediterranean;

10. priznava, da je osrednja sredozemska pot postala glavna pot, po kateri poskušajo migranti in begunci doseči Evropo. Na osrednji sredozemski poti je bilo leta 2016 zabeleženih več kot 180 000 ljudi, pri čemer je večina Evropo dosegla prek Italije. Skoraj 90 % ljudi na tej poti se je nanjo odpravilo iz Libije, kjer nestabilne politične in gospodarske razmere tihotapcem omogočajo širitev njihovih dejavnosti; poudarja, da je nujno treba zmanjšati število prečkanj in preprečiti napihljivim in drugim čolnom, da na nezakonit način odplujejo v EU. Poudarja pomen preventivnih ukrepov na vseh ravneh upravljanja;

11. ugotavlja, da tihotapci in trgovci z ljudmi s svojimi dejanji in kršitvami človekovih pravic prispevajo k nestabilnosti v državi, s čimer povečujejo ranljivost migrantov. Iskanje trajnih rešitev za izzive na področju upravljanja in varnosti, s katerimi se sooča Libija, je še vedno ključna prednostna naloga za Evropsko unijo, njene države članice in mednarodne partnerje, saj je to bistvenega pomena za vzdržno spoprijemanje s trenutnimi razmerami;

12. ugotavlja, da je večina migrantov v Libiji državljanov tretjih držav, pri čemer največji delež prihaja iz držav podsaharske Afrike, zato mora uspešen pristop prav tako upoštevati ukrepe južno od Libije;

13. poudarja dodano vrednost ukrepov, napovedanih v sporočilu, kot so razširitev programov usposabljanja libijske obalne straže, zagotavljanje trajnostnih virov financiranja za potrebe po usposabljanju v prihodnje, odločni ukrepi za okrepitev boja proti tihotapcem in trgovcem z ljudmi ter sprejemanje pobud za sodelovanje Tunizije, Alžirije in Egipta v mreži Seahorse Mediterranean, da bi zagotovili podregionalno sodelovanje v njej; poudarja, da mora biti ena od ključnih prednostnih nalog vseh teh dejavnosti ponovna vzpostavitev spoštovanja temeljnih človekovih pravic in pravne države v korist migrantov in lokalnega prebivalstva;

Osredotočenost na Libijo: potrebna, vendar negotova

14. ponovno poudarja potrebo po resnem sodelovanju z libijskimi oblastmi za izboljšanje pogojev v centrih za migrante, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti ranljivim osebam in mladoletnikom, v tesnem sodelovanju z Mednarodno organizacijo za migracije in Uradom visokega komisarja ZN za begunce, ki bi učinkovito nadzorovala spoštovanje standardov;

15. pozdravlja okrepljena prizadevanja in sodelovanje z libijskimi občinami, da se spodbudijo alternativne možnosti za preživljanje, podpora za krepitev odpornosti lokalnih skupnosti, ki gostijo migrante, in tudi večje tehnično sodelovanje, da bi lahko libijske občine opredelile strategije razvoja svojih območij in izboljšale podporne storitve za lokalne prebivalce;

16. poudarja, da sta potrebni srednjeročna in dolgoročna strategija sodelovanja, s čimer bi libijske lokalne in nacionalne oblasti podprli pri krepitvi njihovih zmogljivosti za upravljanje območij;

17. podpira spodbujanje sodelovanja na mejah, dialoga in izmenjave informacij med Libijo in njenimi južnimi sosedami, vključno z uporabo vseh zmogljivosti obveščevalne skupnosti Afrika-Frontex;

18. ugotavlja, da je treba pri izvajanju skupnih ukrepov z Libijo čim bolj preprečiti tveganje odpiranja novih poti v sosednjih državah; zato pozdravlja celovit regionalni pristop s krepitvijo sodelovanja z Egiptom, Tunizijo in Alžirijo, tako da se poglobljata dialog in operativno sodelovanje s temi državami na področju migracij. Potrebna je nadaljnja pomoč tem

⁽²⁾ COR-2016-04555-00-00-AC-TRA, mnenje Partnerski okvir s tretjimi državami za migracije, poročevalec Peter Bossman (SI/PES).

državam, da razvijejo delujoč azilni sistem, in pomoč tistim, ki potrebujejo mednarodno zaščito;

19. glede na različne projekte in programe Evropske unije v regiji, ki obravnavajo medsebojno povezane zadeve, je ključnega pomena, da se te pobude usklajujejo, da bi bile učinkovite pri uresničevanju navedenih ciljev;

20. ugotavlja, da je bil dosednji splošni odziv EU na nedovoljene migracije uporaba varnostnih pristopov, usmerjenih na posamezno državo, ki so bili v glavnem osredotočeni na boj proti praksam tihotapljenja v sodelovanju z državnimi oblastmi;

21. poziva, naj se več pozornosti namenja različnim lokalnim političnim gospodarstvom, ki so udeležena v nedovoljenih migracijah. Soudeleženi akterji so prevozna podjetja, ki omogočajo nezakonita gibanja migrantov, lokalni prebivalci, ki zagotavljajo hrano in nastanitev, da bi zaslužili za preživetje, lokalne varnostne sile, ki povečujejo svoje prihodke s podkupninami in pristojbinami za ceste, politične elite, ki finančne vire, pridobljene z omogočanjem nedovoljenih migracij, uporabljajo za kupovanje političnih uslug in vpliva, oborožene skupine, ki trgovanje z ljudmi in izkoriščanje uporabljajo za krepitev svoje moči, itd. Razumevanje teh različnih akterjev in njihovega odnosa z lokalnimi oblastmi ter dinamike stabilnosti oziroma konfliktov je nujno za učinkovito upravljanje migracij, prav tako pa je nujno njihovo sodelovanje v razpravah o strategijah, namenjenih stabilizaciji njihove države in oblikovanju njene prihodnosti;

22. zato pozdravlja predlog, da bi okrepili obstoječo socialno-ekonomsko pomoč občinam na migracijski poti, s čimer bi jih vključili v izvajanje strategij, ki lokalnemu prebivalstvu omogočajo boljše pogoje za življenje in s tem boljše možnosti za prihodnost na njihovem ozemlju;

23. poudarja, da bi ustrezno zasnovane migracijske politike lahko prispevale k alternativnim možnostim za preživljanje in dolgoročno kakovostnejšim institucijam, s čimer bi od znotraj obravnavali nekatere od temeljnih vzrokov za migracije. Da bi zagotovili oblikovanje takih učinkovitih politik, je treba sedanje migracijske politike prilagoditi ob upoštevanju dejstva, da so vprašanja upravljanja in stabilnosti temeljni vzrok za nedovoljene migracije čez Saharo;

24. poudarja, da poti nedovoljenih migracij prečkajo več držav v regiji, v katerih so državne oblasti šibke ali ne obstajajo. Libija je očiten primer take države. Iz številnih poročil je razvidno, da sredstva, pridobljena z nezakonitim tihotapljenjem in trgovino z ljudmi, krepijo nezakonite oborožene sile, ki na terenu delujejo kot dejanske oblasti, zato lahko sabotirajo širše procese reševanja konfliktov. Tudi v primerih, ko uradne državne oblasti še obstajajo, je sodelovanje s temi akterji v boju proti nedovoljenim migracijam samo po sebi politični podvig, pri katerem se lahko interesi z oblastmi povezanih tihotapcev in nezakonitih oboroženih sil še utrdijo. V razmerah, ki jih zaznamuje razdrobljena suverenost, ni nevtralnih sogovornikov;

25. poudarja, da lahko podnebne spremembe in naravne nesreče privedejo do migracij in razseljevanja ljudi. Zato poziva k naložbam v krepitev odpornosti proti tveganjem nesreč kot preventivnemu ukrepu za odpravo temeljnih vzrokov za migracije;

Izboljšanje upravljanja migracij v Libiji

26. spodbuja nadaljnja prizadevanja za sistematično sodelovanje z libijskimi oblastmi s poudarkom na upravljanju meja, boju proti nedovoljenim migracijam ter obravnavanju človekovih pravic in potreb migrantov v Libiji, tudi tako, da se v sodelovanju s civilno družbo oblikujejo alternativne možnosti za pridržanje migrantov, ki bi jih morali uporabiti le v skrajnem primeru in samo pod pogojem, da je to v skladu z mednarodnimi humanitarnimi standardi in standardi na področju človekovih pravic. Usposabljanje in logistična podpora na tem področju bi morala biti pomemben element programov za krepitev zmogljivosti, ki jih podpira EU;

27. predlaga, naj se skupaj z Uradom visokega komisarja ZN za begunce preuči izvedljivost praktičnih ukrepov za preselitev migrantov, ki potrebujejo mednarodno zaščito, iz Libije v države članice EU in druge partnerske države;

28. poziva h krepitvi pilotne pobude, katere namen je stabiliziranje skupnosti na območjih, prizadetih zaradi notranjega razseljevanja, in tranzitnih območjih, vključno s sodelovanjem pri oblikovanju strategij za njihova območja, namenjenih zagotavljanju človekovega dostojanstva v državi, kjer živijo, zlasti z ustvarjanjem priložnosti za delo za osebe, ki

potrebujejo zaščito, s čimer bi olajšali tudi njihovo sprejetje v gostiteljskih skupnostih, med drugim pa tudi s sodelovanjem pri izboljšanju javnih podpornih storitev in zmogljivosti za lokalne prebivalce;

29. se zavzema za okrepitev sedanje pomoči pri prostovoljnem vračanju iz Libije v države izvora, v kolikor to dovoljujejo razmere na terenu, v sodelovanju z mednarodnimi partnerji, zlasti Mednarodno organizacijo za migracije;

Lokalne vlade: ključni del rešitve

30. pozdravlja priznanje lokalnih in regionalnih oblasti kot pomembnih akterjev pri reševanju vprašanj v zvezi z migracijami, njihovem upravljanju, reševanju življenj in boju proti kriminalu;

31. ponovno poudarja, da so mesta glavni akter na področju globalnih migracij, hkrati pa jih najbolj neposredno prizadenejo negativne posledice tega pojava. Lokalne oblasti so neposredno odgovorne za življenjske razmere priseljencev, njihove uspehe ter izzive, s katerimi se soočajo. Lokalne oblasti so lahko uspešne tam, kjer se številne nacionalne vlade soočajo s težavami ali jim celo spodleti⁽³⁾;

32. poudarja vlogo lokalnih oblasti iz izvornih, tranzitnih in namembnih držav v migracijski politiki, zlasti v povezavi z vključevanjem in socialno kohezijo. Očitno je, da imajo lokalne oblasti najpomembnejšo vlogo pri obravnavanju izzivov migracij glede na svoje pristojnosti, prisotnost na terenu in izkušnje pri obravnavi vsakodnevnih izzivov, s katerimi se srečujejo vse bolj raznolike družbe. Vprašanje migracij je v skupni pristojnosti in se obravnava na vseh ravneh: evropski, nacionalni, regionalni in lokalni. Hkrati je treba upoštevati lokalne in regionalne okoliščine, da bi zagotovili učinkovit in vzdržan sprejem migrantov ter s tem njihovo uspešno vključevanje;

33. meni, da bi EU morala izkoristiti potencial in izkušnje regij na njeni južni morski meji – tako v Sredozemlju kot Atlantiku – kot posebne povezave pri razvoju obojestransko koristnih odnosov s tretjimi državami;

34. poudarja, da je treba zlasti v Libiji okrepiti lokalne skupnosti v skladu z Izjavo z Malte o zunanjih vidikih migracij, ki so jo pripravili člani Evropskega sveta⁽⁴⁾, zato podpira projekte, kot je pobuda iz Nikozije; Evropsko službo za zunanje zadeve in Evropsko komisijo poziva, da v sodelovanju z OR ter združenji lokalnih in regionalnih oblasti preučita možnosti za izvedbo podobnih projektov v drugih državah;

35. priznava dodano vrednost pobude iz Nikozije kot projekta za krepitev zmogljivosti v podporo libijskim občinam, ki se izvaja v partnerstvu z evropskimi lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter ob finančni pomoči Evropske komisije. Poudarja, da je treba okrepiti to pobudo, da bodo lahko njeni ukrepi bolj učinkoviti in bodo lahko dajali boljše rezultate, vendar je treba pri tem pozornost nameniti kompleksnim okoliščinam, povezanih z vprašanjem legitimnosti v Libiji, ter še naprej upoštevati morebitne politične posledice;

36. priznava, da so zmogljivosti lokalnih oblasti na osrednji sredozemski poti slabo razvite. Izziv postaja kompleksnejši, ko se skušajo odzivati na različne potrebe, zlasti v gospodarsko nestabilnem okolju. Lokalne oblasti morajo imeti orodja za oceno najnujnejših potreb različnih skupin migrantov, zlasti otrok brez spremstva in mladoletnikov ter žensk;

37. poudarja, da je treba več pozornosti nameniti zaščiti otrok. V osrednjem Sredozemlju je bilo v zadnjih treh mesecih zabeleženo rekordno število smrti beguncev in migrantov, med katerimi je bilo približno 190 otrok. OR se pridružuje pozivu Unicefa Evropski uniji in državam članicam, naj se zavežejo zaščiti otrok, ki so begunci in migranti, zlasti otrok brez spremstva, pred izkoriščanjem, nasiljem in trgovino z njimi ter krepitev programov za zaščito otrok v Libiji;

38. pojasnjuje, da podpora EU za razvoj zmogljivosti lokalnih oblasti zajema ne le krepitev tehničnih zmogljivosti lokalnih oblasti, temveč tudi učinkovito izpolnjevanje osnovnih potreb in zagotavljanje osnovnih storitev. Empirični dokazi kažejo, da je decentralizirano upravljanje socialnih storitev in javnih dobrin stroškovno najbolj učinkovito z vidika načrtovanja in izvajanja razvojnih programov;

39. se zavzema za spodbujanje decentralizacije in programov lokalnega upravljanja v skladu z nacionalnimi strategijami za zmanjšanje revščine;

⁽³⁾ CdR 9/2012 fin, mnenje Migracije in mobilnost – globalni pristop, poročevalec Nichi Vendola (IT/PES).

⁽⁴⁾ <http://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2017/01/03-malta-declaration/>

40. poudarja, da si skladnost in medsebojna povezanost nacionalnih migracijskih politik in lokalnih pobud pri zagotavljanju storitev in zaščiti migrantov ter spodbujanju njihovega vključevanja v družbo, kadar so upravičeni do mednarodne zaščite, zaslužita več pozornosti. Lokalne oblasti potrebujejo vsaj pooblastila in sredstva za ustrezno odzivanje na potrebe migrantov v skupnostih, ki so v njihovi pristojnosti. Po možnosti bi morale biti sposobne delovati v splošnem političnem okolju, ki spodbuja vključujoč pristop, kadar za to obstajajo pravi pogoji;
41. ugotavlja, da so Libijo v preteklih šestih letih prizadeli politični in socialni pretresi, ki so neposredna posledica dogajanja v povezavi z „arabsko pomladjo“. Splošna kriza, s katero se Libija spopada že od leta 2014, je povzročila popoln kaos in občutno poslabšanje življenjskih razmer po vsej državi. Skoraj popolna odsotnost države in zelo omejena sredstva, ki so na voljo občinskim svetom, prispevajo k temu, da šibkost institucij znatno ovira stabilnost in razvoj. Hkrati pa se je država odločila za reforme, s katerimi je vzpostavila decentraliziran sistem upravljanja, in leta 2012 potrdila Zakon št. 59 (o lokalni upravi), ki kljub nestabilnim razmeram v državi ostaja referenčna točka vseh libijskih strank, ne glede na njihovo politično usmeritev;
42. poudarja, da so številni mladi iz libijskih mest vpleteni v „migracijske posle“, saj so zelo donosen vir prihodkov. Še posebej težko je vključevanje mladih, ki so sodelovali v oboroženih spopadih in dejavnostih milic. Tradicionalne organizacije v družbi (plemena, družine, šole in institucije) imajo z mladimi težave, razširjeni so nedovoljene droge in kriminal. Posebne politike, namenjene mladim, se ne izvajajo, kar je položaj mladih še poslabšalo;
43. poudarja, da imajo lahko občine ne le v Libiji, temveč tudi v drugih državah na osrednji sredozemski poti, pomembno vlogo. Odbor jih kot institucionalne in legitime akterje, zadolžene za lokalna vprašanja, poziva, naj pomembno prispevajo k stabilizaciji. Med njihove osrednje naloge sodijo lokalni gospodarski razvoj, usklajevanje z akterji na področju varnosti ter učinkovite politike za mlade in migracije, vendar lokalne oblasti potrebujejo veliko pomoči, da bi lahko te naloge uspešno izvajale;
44. se zavzema za programe, ki prispevajo h krepitvi, povečanju vloge in učinkovitosti lokalne uprave v Libiji in drugih državah na osrednji sredozemski poti z osredotočanjem na tri vidike lokalne uprave: upravljanje, zagotavljanje storitev ter udeležbo. Potrebna so tudi prizadevanja za izboljšanje lokalnih gospodarskih obetov, družbenega življenja in političnega vključevanja visoko izobraženih mladih na podeželskih območjih, v mestih in krajih v notranjosti, da bi zmanjšali dejavnike, ki vodijo k radikalizaciji in migracijam;
45. poudarja, da je mogoče na lokalni ravni ustvariti spodbude za izboljšano upravljanje, čeprav v tej fazi lokalni upravi dejansko primanjkuje zmogljivosti, in se zavzema za res nujno podporo lokalnemu upravljanju, saj bo to nedvomno spodbudilo stabilizacijo in ustvarilo pogoje za obnovo v prihodnosti, kar je pogoj za učinkovito in trajnostno upravljanje migracij v Libiji;
46. poudarja pomen sodelovanja žensk in mladih, ki bi morale ostati ključno v različnih podpornih dejavnostih, zlasti v okviru prizadevanj dejavnih organizacij civilne družbe in neodvisnih politikov;
47. poudarja dodano vrednost usmerjenih ciljev pri zmanjševanju negativnih učinkov različnih oblik migracij, razseljevanja in nemirov s povečanjem ekonomske privlačnosti podeželskih območij in z dejavnostmi v podporo občinam pri izvajanju njihovih novih pristojnosti v skladu z ukrepi za decentralizacijo;
48. priznava, da se tragedije pričnejo v državah izvora in ne na morju. Zato spodbuja EU, naj prispeva k lokalnemu gospodarskemu razvoju v državah na osrednji sredozemski poti s podpiranjem občin v njihovi vlogi lokalnih akterjev za razvoj in z omogočanjem sodelovanja mladih in žensk v lokalnih zadevah in socialno-ekonomskih dejavnostih;
49. ponuja svojo nadaljnjo podporo pri oblikovanju in izvajanju migracijske politike Evropske unije ob upoštevanju izkušenj in strokovnega znanja Evro-sredozemske skupnosti lokalnih in regionalnih oblasti (ARLEM).

V Bruslju, 12. julija 2017

Predsednik
Evropskega odbora regij
Markku MARKKULA

Mnenje Evropskega odbora regij – Mednarodno upravljanje oceanov: prispevek EU k odgovornemu upravljanju oceanov

(2017/C 342/05)

Poročevalec: Anthony Gerard Buchanan (UK/EA), član sveta, East Renfrewshire (Škotska)

Referenčni dokument: Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – **Mednarodno upravljanje oceanov: prispevek EU k odgovornemu upravljanju oceanov**

JOIN(2016) 49 final

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR)

1. pozdravlja skupno sporočilo o upravljanju oceanov, ki sta ga 10. novembra 2016 sprejeli Evropska komisija ter visoka predstavnica za zunanje zadeve in varnostno politiko;
2. podpira predlagane ukrepe za zagotovitev varnih, zavarovanih, čistih in na trajnostni način upravljanjih oceanov;
3. se strinja, da je treba zagotoviti, da bo EU močna svetovna akterka, sposobna prispevati k boljšemu upravljanju oceanov na podlagi mednarodnega medsektorskega pristopa, ki temelji na pravilih; končni cilj sedanje generacije pobud EU so uveljavitev mednarodnega standarda glede socialnih, ekonomskih in okoljskih pogojev, ki bodo veljali za dejavnosti v zvezi z morjem, enaki konkurenčni pogoji za zagotovitev ustrezne trajnosti oceanov ter krepitev konkurenčnosti evropskih akterjev, ki izvajajo dejavnosti na tem področju;
4. v celoti podpira nedavne sklepe Sveta ⁽¹⁾ s pozivom k bolj usklajenemu pristopu med notranjimi in zunanji vidiki upravljanja oceanov, vključno s sinergijami med EU, državami članicami in regionalnimi strategijami;
5. med drugim opozarja na svoja prejšnja mnenja o sporočilu Komisije o celostni pomorski politik ⁽²⁾ i, o pomorskem prostorskem načrtovanju in celostnem upravljanju obalnih območij ⁽³⁾, o razvoju potenciala energije morja ⁽⁴⁾ in o boljši zaščiti morskega okolja ⁽⁵⁾;
6. poudarja, da ima Evropska unija vodilno vlogo v pomorskem upravljanju, katerega cilj je zagotoviti najbolj celovit politični in regulativni sistem za evropske obale in morja na svetu, ki bo priznaval vlogo lokalnih in regionalnih oblasti, obalnih skupnosti ter gospodarskih in družbenih akterjev, s čimer bi zagotovili ustrezno in celovito obravnavo gospodarskih, okoljskih, podnebnih in socialnih dejavnikov na podlagi upravljanja na več ravneh;
7. meni pa, da na upravljanje oceanov vpliva t. i. tragedija skupnega. Čeprav obstajajo različni splošni svetovni sporazumi in pomorski sporazumi, kot so konvencija UNCLOS in specializirani sporazumi, zlasti sporazumi v okviru IMO, je to področje še precej razdrobljeno. Zato mora biti EU zgled in zagotoviti spodbude, da bi partnerji zunaj EU uvedli podobno visoke standarde kot v okviru pomorske politike EU. Take pobude, vključno s krepitvijo zmogljivosti, bi lahko morda vključili v mednarodne sporazume o trgovini in razvojne programe, ki jih EU sklepa s tretjimi državami;

⁽¹⁾ Sklepi Sveta z dne 3. aprila 2017.

⁽²⁾ CdR 126/2010, poročevalec: Michael Cohen.

⁽³⁾ CdR 3766/2013, poročevalec: Paul O'Donoghue.

⁽⁴⁾ CdR 01693/2015, poročevalec: Rhodri Glyn Thomas.

⁽⁵⁾ CdR 07256/2014, poročevalec: Hermann Kuhn.

8. ugotavlja, da imajo EU in države članice vzporedne pristojnosti na področju mednarodnih odnosov, kar vključuje vprašanja, povezana s pomorstvom. Zato se morajo ravni upravljanja dobro usklajevati in zagotoviti, da se za stališča EU in nacionalna stališča na mednarodnih forumih izvedejo teritorialne ocene učinka, da bi tako pri njihovem oblikovanju v celoti upoštevali interese pristojnih lokalnih in regionalnih oblasti;

9. poudarja, da so številna vprašanja, povezana z upravljanjem oceanov, zaradi pridobivanja virov, gospodarskih koristi za obalna območja, ribiške skupnosti in pristanišča ali njihovega vpliva na okolje na evropskih obalah in morjih nedvomno lokalne narave. Okoljska in podnebna politika ter gospodarske odločitve v zvezi z oceani drugod po svetu vplivajo na lokalne in regionalne oblasti EU. Za to so potrebne obsežne naložbe v pomorsko prostorsko načrtovanje in podpiranje upravljanja na lokalni ali regionalni ravni;

10. poudarja, da je pomorska politika neposredno povezana z obalno ekonomsko, okoljsko ali prostorsko politiko. Kako lokalne in regionalne oblasti upravljajo obalne politike, neposredno vpliva tudi na morsko območje. Dejavnosti na morju so bile pri vprašanjih, kot so polja vetrnih elektrarn, pogosto obravnavane kot enostavna rešitev za dejavnosti, katerim se nasprotuje na obali;

11. poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti pristojnosti in pozitivne izkušnje glede upravljanja na različnih področjih, kot so ribolov, lov na lupinarje in akvakultura, subvencije (npr. za neučinkovita ladjevja), gospodarske in okoljske politike (npr. morski odpadki) in inšpekcijski pregledi (npr. inšpekcijski pregled vozil), ki imajo pozitiven ali negativen vpliv na drugih ozemljih zunaj EU. Pogosto so tudi vključene v pristaniške organe;

12. opozarja na pred kratkim izvedeno raziskavo OR⁽⁶⁾ in OECD⁽⁷⁾ o gospodarstvu oceanov in modrem gospodarstvu. V skladu z agendo za boljše pravno urejanje vztraja, da bi bilo treba izvajati predhodne ocene učinka, vključno s teritorialnimi učinki, da bi opredelili morebitne grožnje iz vseh sektorjev, možne blažilne ukrepe in pričakovane socialno-ekonomske posledice, preden bi se uvedla nova zakonodaja, odobrile nove ekstraktivne tehnologije ali opredelila nova zavarovana morska območja;

13. opozarja na nove cilje ZN za trajnostni razvoj, ki so jih podpisale vse države članice EU in ZN. Upravljanje oceanov je povezano s trajnostnim ciljem 14 o življenju v vodi, ciljem 13 o podnebnih ukrepih ter ciljem 11 o trajnostnih mestih in skupnostih. OR pozdravlja načrt Komisije, da te cilje preoblikuje v različne politike EU⁽⁸⁾, saj bi bila lahko to dobra podlaga za doseganje skupnega razumevanja na mednarodni ravni, ki presega sektorske rešitve za trajnostno upravljanje oceanov;

14. nasprotno meni, da bi moral za vstop blaga in surovin iz morja iz tretjih držav na enotni trg EU veljati pogoj, da te države svoje standarde postopoma približujejo višjim standardom EU, kot je prepoved zavržkov v morje;

15. meni, da so tri prednostna področja, razčlenjena na 14 ukrepov, ki so določena v skupnem sporočilu, ustrezna podlaga za sprejetje nadaljnjih ukrepov v zvezi z upravljanjem oceanov na ravni EU in mednarodni ravni. Čeprav se sporočilo nanaša predvsem na mednarodno komponento pomorske politike, obstajata tudi lokalni in regionalni vidik, kar zadeva pristojnost in neposredni teritorialni učinek ter stopnjo specializacije in odvisnosti od oceana;

Prednostno področje 1: izboljšanje okvira za mednarodno upravljanje oceanov

16. v zvezi z **ukrepom 1** za zapolnjevanje vrzeli v okviru za mednarodno upravljanje oceanov, da bi izboljšali pravni okvir in zagotovili enake konkurenčne pogoje, ugotavlja, da že obstaja obsežen pravni okvir na mednarodni ravni, ki zajema morske meje, navigacijo, status arhipelagov in tranzitne ureditve, izključne ekonomske cone, pristojnost nad

⁽⁶⁾ Alexander Charalambous in drugi, *Developing Blue economy through better methodology for assessment on local and regional level* (Razvoj modrega gospodarstva z boljšo metodologijo za njegovo ocenjevanje na lokalni in regionalni ravni), Odbor regij, 2016; http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/order%206203_Blue%20Economy_form_WEB.pdf.

⁽⁷⁾ OECD, *The Ocean Economy in 2030* (Gospodarstvo oceanov leta 2030), 2016; <http://www.oecd.org/futures/oceaneconomy.htm>.

⁽⁸⁾ COM(2016) 740 final.

epikontinentalnimi pasovi, globokomorsko rudarjenje, ureditev izkoriščanja, varstvo morskega okolja, znanstvene raziskave in reševanje sporov; pri tem opozarja, da bi bilo treba pri oblikovanju politike upravljanja oceanov upoštevati obstoječe upravne meje ter kulturne in tradicionalne posebnosti evropskih lokalnih in regionalnih skupnosti;

17. meni, da EU že ima trdne politike na področju urejanja ribolova, pomorskega prostorskega načrtovanja in makroregionalnih strategij. Načrti rabe zemljišč so v nekaterih državah članicah pomemben instrument lokalnega prostorskega načrtovanja za kopenske in vodne površine. Lokalne in regionalne oblasti so že danes pristojne za načrtovanje rabe obalnih območij in teritorialnih voda. Upravni postopki in pravni okvir, ki jih predlaga Evropska komisija, ne smejo ovirati načrtovanja rabe zemljišč. Glavni izziv na ravni EU in zlasti na svetovni ravni je pomanjkanje nadzora in zanesljivega izvajanja. EU bi lahko bila zgled ter uvedla zahteve glede vzajemnosti in zagotovila spodbude pri pogajanjih o novih mednarodnih pravilih s tretjimi stranmi in organizacijami. Svetovna pobuda za uveljavljanje teh pravil je potrebna za zagotavljanje enakih konkurenčnih pogojev za vse države, regije in gospodarske subjekte;

18. v zvezi z **ukrepom 2** se strinja, da bo spodbujanje regionalnega upravljanja ribištva in sodelovanja na ključnih oceanskih območjih za zapolnitev vrzeli regionalnega upravljanja izboljšalo položaj ribištva v EU in drugim pomagalo doseči visoke standarde, ki veljajo v EU;

19. je zaskrbljen, da bodo navodila Komisije o globokomorskem rudarjenju delovala odvračilno, kar zadeva osredotočanje na načrte EU glede učinkovite rabe virov, in sicer še toliko bolj, ker tehnologija za izkoriščanje naravnih virov ni preskušena in bi lahko uničila naravno okolje. Poziva k usklajevanju s pogajanjem držav članic v okviru Mednarodne oblasti za morsko dno;

20. pri tem priporoča, naj EU zagotavlja spodbude in si prizadeva, da bi druge države in organizacije uvedle evropski sistem rumenih in rdečih kartonov kot način za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova na svetovni ravni, vključno z uvrščanjem na črni seznam in prepovedjo izvažanja v primeru neskladnosti. OR poziva k pospešitvi izvajanja trenutnih načrtov za uvedbo elektronskega orodja za vodenje potrdil o ulovu. S temi ukrepi bi spodbudili industrijo v regijah, ki dosledno uporabljajo določbe;

21. meni, da bo **ukrep 3** za izboljšanje usklajevanja in sodelovanja med mednarodnimi organizacijami ter ustanavljanje oceanskih partnerstev za upravljanje oceanov koristil regionalnim pomorskim središčem, saj jim bo zagotovil večjo mednarodno prepoznavnost;

22. meni, da imajo lahko lokalni in regionalni centri konkurenčnosti in odličnosti, zlasti na območjih, ki so močno povezane z morjem, vključno z najbolj oddaljenimi regijami, odločilno vlogo in jih je treba finančno podpreti pri oblikovanju mednarodnih raziskovalnih ekip in razvoju platform za prenos tehnologije, s katerimi se podpira upravljanje oceanov v EU;

23. se ne strinja z zamisljivo, da bi vzpostavili popolnoma nova mednarodna pravila in organizacije. OR se strinja s Komisijo, da bi bilo bolj smiselno izboljšati sedanji sistem upravljanja in izvrševanja z osredotočanjem na neučinkovitost in izboljšanjem mednarodnega usklajevanja. V zvezi s tem je pomembno, da se pred uvedbo novih ukrepov v določenem okviru (npr. iskanje nafte) ustrezno razume posredni učinek na drugih področjih in sektorjih politike (kot je npr. ribolov);

24. v zvezi z upravljanjem biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije priporoča, da EU izboljša usklajevanje z agencijo EMSA⁽⁹⁾ in Evropsko agencijo za nadzor ribištva (EFCA) ter evropske regije tesno vključi v usklajevalne ukrepe in posvetovanje s sosednjimi evropskimi regijami;

25. meni, da je upravljanje oceanov del upravljanja EU na več ravneh, zato se zavzema za združevanje nacionalnih sredstev in sredstev EU za krepitev zmogljivosti, inšpekcijske preglede, izvrševanje, odvracanje ter kazenski pregon vseh

⁽⁹⁾ EMSA: Evropska agencija za pomorsko varnost (<http://www.emsa.europa.eu/>).

subjektov, ki kršijo veljavne pravne okvire. Zato je treba v izvajanje **ukrepa 4** za krepitev zmogljivosti vključiti pristojne lokalne in regionalne oblasti, saj bo to s številnih tehničnih in upravnih vidikov neposredno koristilo obalnim in pomorskim regijam;

26. poudarja, da je **ukrep 5** za zagotavljanje varnosti ter zaščite morij in oceanov bistvenega pomena za pomorščake, podjetja in upravljavce pristanišč ter ključni element v boju proti prisilnemu delu in trgovanju z ljudmi. EU bi morala biti še naprej vodilna jurisdikcija na tem področju z najbolj celovitim pravnim okvirom za varnost in zaščito na morju in v pristaniščih ter svoj pomemben mednarodni vpliv uporabljati za spodbujanje vzajemnih dogovorov v drugih delih sveta;

27. meni, da bi morala biti na podlagi sodelovanja med nacionalnimi organi ter agencijami Frontex, EMSA in EFCA vzpostavljena skupna pomorska nadzorna zmogljivost, za katero bi, kjer je to ustrezno, EU zagotovila najsodobnejša plovila in tehnologijo, da bi omogočila učinkovito izvajanje nadzora;

Prednostno področje 2: zmanjševanje pritiska na oceane in morja ter ustvarjanje pogojev za trajnostno modro gospodarstvo

28. v zvezi z **ukrepom 6** meni, da je nujno izvajati sporazum COP 21 (Pariški podnebni sporazum ZN), da bi zmanjšali škodljive vplive podnebnih sprememb na oceane, obale in ekosisteme ter preučili prihodnje stroške globalnega segrevanja in naraščajoče gladine oceanov. Za svetovne podnebne cilje so potrebni lokalni prilagoditveni ukrepi, saj je večina podnebnih vplivov lokalnih. Kot je pred kratkim navedel OR⁽¹⁰⁾, imajo zato lokalne in regionalne oblasti ključno vlogo pri pripravah in izvajanju nacionalnih, evropskih in mednarodnih prilagoditvenih okvirov za odpravljanje posledic podnebnih sprememb v svetovnih oceanih. V ta namen je treba vsem regijam, tudi najbolj oddaljenim, ki imajo strateško lego v Atlantskem in Indijskem oceanu ter v Karibskem morju, zagotoviti posebne zmogljivosti in finančno podporo. Poleg tega je za uskladitev s Pariškim sporazumom bistveno ne samo, da se ukrepi za prilagajanje podnebnim spremembam vključijo v pomorsko upravljanje, ampak da tudi pomemben delež obstoječih fosilnih goriv ostane pod zemljo. OR pri tem meni, da je treba zaradi doslednosti ukrep 6 okrepiti z vključitvijo ukrepov za preprečevanje iskanja novih zalog nafte na občutljivih območjih v evropskih morjih;

29. poudarja, da **ukrep 7** za boj proti nezakonitemu ribolovu in krepitev trajnostnega upravljanja oceanskih virov hrane na svetovni ravni neposredno koristi ribiški industriji EU. Zato je treba okrepiti obstoječe regionalne organizacije za upravljanje ribištva, zagotoviti njihovo polno delovanje in zahtevati večjo pristojnost Evropske komisije za pogajanja v zvezi z regionalnimi organizacijami za upravljanje ribištva in njihovo podpiranje;

30. v skladu z **ukrepom 8** se strinja, da bi bilo treba postopno odpraviti subvencioniranje ribolova, ki škodi okolju v EU in tretjih državah. Opredeliti je treba ustrezne spodbude in blažilne ukrepe, da bi zagotovili preživetje skupnosti, ki so močno odvisne od ribolova, tako v EU kot drugod;

31. meni, da **ukrep 9** za boj proti morskim odpadkom in „morju plastike“ spada med najpomembnejše pobude tega predloga. To neposredno koristi turizmu in ribištvu. Če bomo še naprej s sedanjim tempom onesnaževali okolje s plastiko, bo leta 2050 v morju več plastičnih odpadkov kot rib. K temu lahko bistveno prispevajo lokalne in regionalne oblasti, ki so pristojne za ravnanje z odpadki in preprečevanje nastajanja odpadkov. Zaradi svojih zmožnosti za pridobivanje energije s sežiganjem zbrane plastike imajo te oblasti pomembno vlogo. Trenutno še vedno približno 28 % odpadkov v EU konča na odlagališčih. Za zanesljiv okoljski okvir EU za preprečevanje, vključno z morebitno prepovedjo mikroplastike v EU, so potrebni ustrezno izvrševanje na lokalni in regionalni ravni ter stalne naložbe v čistejšo tehnologije, vključno z oblikovanjem prilagojenih lokalnih in regionalnih politik za preprečevanje morskih odpadkov. To bi moralo vključevati nadaljnji napredek v zvezi s skupno ureditvijo ne samo za pristaniške sprejemne zmogljivosti, ampak tudi za pristojbine za ladijske odpadke in ostanke tovara, da bi ladje odvrnili od tega, da odpadke zavržejo pred pristankom v pristanišču. Evropske regije in lokalne oblasti spadajo med največje onesnaževalce z morskimi odpadki in plastiko, prav tako pa so prizadete zaradi odpadkov, ki izvirajo zunaj EU, zato je mednarodno sodelovanje bistveno;

32. pozdravlja pobudo Evropske komisije za boj proti onesnaževanju oceanov in zlasti morskim odpadkom, vendar ugotavlja, da je to prvi korak za zagotavljanje čistejših oceanov, EU in države članice pa lahko imajo vodilno vlogo, tako da uvedejo skupni načrt za odstranitev škodljivih snovi na morju, kot so strelivo, kemikalije in jedrske snovi. OR zato pri tem

⁽¹⁰⁾ CdR 2430/2016, poročevalka: Sirpa Hertell.

poudarja pomen pilotnih projektov, s katerimi se lahko razvijejo in predstavijo evropske zmogljivosti, tehnologija in zavezanost miru. Taki projekti so lahko vir tehnološkega izvoza ter strokovnega znanja, kar lahko na tretje države in organizacije deluje kot spodbuda za uvedbo podobnih politik drugje;

33. meni, da lahko tak skupni načrt v zvezi z onesnaževanjem oceanov prinese konkretne koristi za pomorske regije in skupnosti, ne samo neposredno z vidika tehničnega znanja in izkušenj, strokovnega znanja ter večjih zmogljivosti civilne zaščite za iskanje, reševanje in obnovo, ampak tudi širše s posledičnim povečanjem dobička na področju turizma in ribištva, širšega gospodarskega razvoja, bolj čistega okolja in koristi za zdravje, tako za evropska obalna območja kot tudi za sosednje regije in celotni oceanski ekosistem;

34. ugotavlja, da je **ukrep 10** za spodbujanje pomorskega prostorskega načrtovanja na svetovni ravni, vključno z morebitnimi mednarodnimi smernicami IOC-UNESCO za pomorsko prostorsko načrtovanje, v skladu s prejšnjimi mnenji OR, v katerih so bile izpostavljene napredne politike EU na tem področju ter prispevek lokalnih in regionalnih oblasti. To je tudi priložnost za podjetja EU, da zagotovijo s tem povezane storitve in izdelke po vsem svetu;

35. v zvezi s tem podpira **ukrep 11**, katerega cilj je uresničiti globalni cilj za ohranitev 10 % morskih in obalnih območij ter spodbujati učinkovito upravljanje in uveljavljanje zaščitenih morskih območij, da bi dejansko ustvarili t. i. oceanske parke. Trenutne študije podobnih projektov v Avstraliji kažejo, da to prinaša koristi za turizem in ribištvo v sosednjih regijah, take projekte pa je mogoče uvesti tudi drugje, tudi na nekaterih delih evropskih obal. OR v zvezi s tem poudarja, kako pomembno je, da so v opredeljevanje in upravljanje zaščitenih morskih območij vključeni lokalni deležniki in da se okrepi njihova vloga pri tem. Premalo izkoriščena zaščiteni morskimi območja ali omejena razpoložljivost znanstvenih podatkov so lahko precejšnja ovira za trajnostni gospodarski razvoj, npr. za morsko energijo, pristanišča in luke;

Prednostno področje 3: krepitev mednarodnega raziskovanja in podatkov o oceanih

36. v zvezi z **ukrepom 12** meni, da bo usklajena strategija EU za opazovanje oceanov, zbiranje nacionalnih podatkov o ribištvu in morsko računovodstvo spodbudila podatkovne storitve in opazovanje. Na tem področju je treba vključiti obstoječe platforme EU in mednarodne platforme za kartiranje oceanov in morskega dna, kot sta EMODnet in program Copernicus za opazovanje oceanov, ter zagotoviti njihovo interoperabilnost. Spodbujati bi bilo treba pobude, kot je IPBES (globalna platforma in medvladni organ, ki je na voljo vsem državam članicam ZN, da bi okrepili povezavo med znanostjo, politiko in lokalnim znanjem pri sprejemanju odločitev v zvezi z biotsko raznovrstnostjo in ekosistemskimi storitvami), vključno z razvojem novih orodij, kot so Nordic IPBES, MAES (kartiranje in ocenjevanje stanja ekosistemov ter njihovih storitev) v EU in ESMEALDA (izboljšanje kartiranja ekosistemskih storitev za oblikovanje politik in odločanje);

37. meni, da se bo s kombinacijo različnih sedanjih in prihodnjih zbirk podatkov pridobil meddisciplinarni sklop znanja o morju in podatkov s številnih področij, kot so varstvo okolja, ribištvo in akvakultura, pomoč pri nesrečah, službe za prvi odziv in reševalne službe, nadzor meje in spremljanje migracij ter promet, vendar ne vidi potrebe po dodatnih zbirkah podatkov, temveč meni, da bi bilo mogoče obstoječe zbirke usklajevati, da bi bile koristne za države članice;

38. poudarja, da je za združljive, presežne in prekrivajoče se zbirke podatkov ter zbirke o znanju o morju in kartiranju oceanov potrebnih več sinergij, ne le med različnimi institucijami EU in pristojnimi nacionalnimi institucijami, ampak tudi z drugimi državami članicami in mednarodnimi organizacijami, saj morajo biti skupni podatki izhodišče za oblikovanje skupnih, čezoceanskih odzivov;

39. poudarja, da pridobivanje znanja o morju ni zgolj naloga javnega sektorja; zasebni sektor in podjetja, ki se ukvarjajo z ribolovom in prevozom tovora po morju, ladijskim strojništvom, telekomunikacijami, biotehnologijo ter iskanjem nafte in plina v morskem okolju, imajo lahko ključno vlogo pri zbiranju in izmenjavi podatkov o okolju, ki jih zberejo med svojimi dejavnostmi na morju. EU in drugi mednarodni organi morajo zagotoviti spodbude in olajšati to dejavnost, da ne bo povzročala nepotrebnega bremena;

40. ponovno poziva Evropsko komisijo, naj spodbuja najboljšo prakso uporabe javno-zasebnih partnerstev v modrem gospodarstvu ⁽¹¹⁾. Pri takem spodbujanju bi bilo treba upoštevati možnosti, ki jih ponujajo mala in srednja podjetja, ter omejeno upravno zmogljivost nekaterih ustreznih nacionalnih organov;
41. izpostavlja asimetrične teritorialne učinke številnih izzivov za naše oceane, kar pomeni, da morajo biti podatki o morju, ki zajemajo več politik, na voljo lokalnim in regionalnim oblastem na način, ki omogoča preprost dostop in uporabo;
42. v skladu s prejšnjimi mnenji OR o modri rasti ⁽¹²⁾ poziva k okrepitvi naložb v „modro“ znanost in inovacije (**ukrep 13**) ter v zvezi s tem poudarja pomen poklicne izobrazbe ter znanj in spretnosti za pomorščake, razvitih v tesnem sodelovanju s pomorskimi industrijami;
43. podpira razvoj mednarodnih partnerstev za oceanske raziskave, inovacije in znanost, zasnovanih za spodbujanje regij, ki vlagajo v pomorske raziskave in inovacije (**ukrep 14**). V tem okviru je mogoče evropske politike in programe, kot so Obzorje 2020, Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo, LIFE, instrument za povezovanje Evrope in Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), učinkovito uporabiti za razvoj mednarodnih partnerstev za oceanske raziskave in inovacije, tudi v sodelovanju s tretjimi državami;
44. priznava, da ima lahko na tem področju pomembno vlogo strategija modre rasti, ter poziva, naj se na lokalni in regionalni ravni spodbujajo strateške pobude ter razširjajo dobre prakse in uspešni projekti, ki naj se uporabljajo tudi v drugih regijah, pri čemer je treba poseben poudarek nameniti raziskavam in inovacijam na področju pomorskih in obalnih dejavnosti;

Končna priporočila

45. meni, da upravljanje oceanov na lokalne in regionalne oblasti vpliva zelo asimetrično in jim prinaša izzive, ki jih največkrat niso sposobne same reševati. Hkrati imajo lahko spremembe v regulativnih okvirih, ribištvu ali pri izkoriščanju naravnih virov v drugih delih sveta neposreden gospodarski ali družbeni učinek na evropske obalne skupnosti in območja, ki so močno odvisna od dejavnosti, povezanih z oceani;
46. vendar meni, da morajo imeti evropske lokalne in regionalne oblasti proaktivno vlogo pri uvajanju trajnostnih politik za preprečevanje prelova in onesnaževanja morja, pri prispevanju k upravljanju EU na več ravneh in prizadevanjih, da bi bile EU in države članice, ki so pristojne za 10 % svetovnih oceanov, zgled v okviru mednarodnih pogajanj, povezanih z oceani;
47. v skladu z veljavnim medinstitucionalnim sporazumom in svežnjem o boljšem pravnem urejanju poziva, naj Komisija, Svet, Parlament in OR redno skupaj organizirajo strukturiran dialog o upravljanju oceanov, da bi skupaj razvili nove politične pobude, povezane s pomorstvom, z dejavnim prispevkom predstavnikov prizadetih obalnih in morskih regij ter skupnosti EU, zlasti otoških, oddaljenih in najbolj oddaljenih regij, ali njihovih neposredno pooblaščenih predstavnikov, kar bi lahko vključevalo obstoječe forume deležnikov različnih makroregionalnih strategij EU, povezanih z morjem, in predstavnike regionalnih organizacij za upravljanje ribištva.

V Bruslju, 12. julija 2017

Predsednik
Evropskega odbora regij
Markku MARKKULA

⁽¹¹⁾ CdR 4835/2014, poročevalec: Adam Banaszak.

⁽¹²⁾ CdR 2203/2012 in CdR 4835/2014, poročevalec: Adam Banaszak; CdR 6622/2016, poročevalec: Christophe Clergeau.

Mnenje Evropskega odbora regij – Projekti za stike med ljudmi in majhni projekti v okviru programov čezmejnega sodelovanja

(2017/C 342/06)

Poročevalec: Pavel Branda (CZ/ECR), podžupan občine Rádlo

I. SPLOŠNE UGOTOVITVE

1. Več kot tretjina državljanov EU živi in dela v evropskih obmejnih regijah. Meje neposredno in posredno vplivajo na njihova življenja. Čezmejno sodelovanje se je izkazalo za najučinkovitejše orodje za odpravo učinka ovire, ki ga imajo meje, in njihove razdvajajoče vloge, ter za povezovanje obmejnih območij in povečanje kakovosti življenja prebivalcev obmejnih regij.
2. Evropsko teritorialno sodelovanje pomembno prispeva k odpravljanju čezmejnih ovir in spodbujanju čezmejnega sodelovanja. V obdobju 2014–2020 bo več kot 10 milijard EUR vloženi v sodelovanje med regijami, od katerih bo približno 6,6 milijarde EUR namenjenih čezmejnim regijam.
3. Projekti v okviru pobude Interreg A so prinesli vrsto oprijemljivih rezultatov za mnoge evropske državljane z zelo različnih območij v EU. Pomembno in uspešno orodje v programih čezmejnega sodelovanja ⁽¹⁾ so projekti za stike med ljudmi in majhni projekti, s katerimi naj bi spodbujali konvergenco obmejnih regij in vzpostavljanje stikov med ljudmi na terenu.
4. Projekte za stike med ljudmi in majhne projekte lahko opredelimo glede na njihovo velikost, trajanje in vsebino. Majhni projekti so navadno manjši od običajnih velikih projektov (npr. projekti do 100 000 EUR ⁽²⁾). Prav tako je lahko njihovo trajanje omejeno, njihov glavni poudarek pa je financiranje pobud na vrsti različnih področij čezmejnega sodelovanja z lokalnim učinkom, da se podprejo glavni tematski cilji programov EU (vključno s krepitvijo zaupanja, oblikovanjem ugodnih okvirnih pogojev in pristopa od spodaj navzgor ter vzpostavljanjem novih partnerstev). Projekti za stike med ljudmi so projekti majhnega obsega, ki se osredotočajo predvsem na spodbujanje stikov in sodelovanja ljudi z obeh strani meja. Ti projekti imajo običajno manjši proračun in tudi omejeno trajanje. Dejavnosti v okviru projekta se izvajajo na manjših geografskih območjih (pogosto na ravni evroregij) in imajo običajno lokalni pristop.
5. Projekti za stike med ljudmi in majhni projekti se izvajajo na vrsti različnih področij, na primer na področju kulture (npr. učenje jezika sosednje države), športa, turizma, izobraževanja in poklicnega usposabljanja, gospodarstva, znanosti, varstva okolja in ekologije, zdravstvenega varstva, prometa in manjše infrastrukture (čezmejne vrzeli), upravnega sodelovanja, promocijskih dejavnosti itd.
6. Projekti za stike med ljudmi in majhni projekti so na voljo številnim upravičencem: občinam, nevladnim organizacijam (različnim združenjem, platformam, mrežam, fundacijam, cerkvam itd.), izobraževalnim ustanovam (šolam, centrom za poklicno usposabljanje in univerzam), raziskovalnim ustanovam in institucijam za podporo podjetjem ipd.
7. Te projekte se je podpiralo v več generacijah programov čezmejnega sodelovanja. V sedanjem obdobju se podpora za projekte za stike med ljudmi in majhne projekte iz 19 programov čezmejnega sodelovanja (približno v tretjini od njih) v glavnem zagotavlja prek sklada za manjše projekte ali podobnih instrumentov (včasih imenovanih mikroprojekti, dispozicijski fond ali okvirni projekt za podporo manjših projektov/pobud). Ti skladi za manjše projekte so običajno v obliki „krovnega projekta“, v okviru katerega se izvaja več manjših podprojektov.
8. Delež financiranja je na splošno precej majhen – od 1,5 % do 20 % sredstev za programe (manjši je v starih državah članicah EU, medtem ko je bilo v novih državah članicah in vzdolž „prejšnjih“ zunanjih meja povpraševanje precej večje).

⁽¹⁾ Podobne čezmejne pobude obstajajo tudi izven okvira programov čezmejnega sodelovanja (npr. na francoskih meji med departmajem Pyrénées-Orientales in Generalitatom de Catalunya ipd.), ki so prav tako lahko dragocen prispevek.

⁽²⁾ Velikost projektov, za katero so v skladu z uredbo omnibus predvideni poenostavljeni postopki obračunavanja stroškov.

9. Neodvisne študije, ki obravnavajo čezmejno sodelovanje, in vse dosedanje ocene pobude Interreg⁽³⁾ potrjujejo, da se v programih Interreg A najboljše rezultati ne dosežejo v glavnem v okviru vodilnih projektov, ampak k njihovem uspehu prispevajo različni pravi čezmejni projekti, ki obravnavajo potrebe posameznih regij ter neposredno vključujejo državljane, lokalne oblasti in organizacije civilne družbe. Upravljanje teh programov (podprogramov) Interreg A je zelo pogosto decentralizirano. Od začetka izvajanja pobude Interreg (1990) so bili programi, ki so pri ocenjevanju dosegli najboljše rezultate, pogosto upravljani decentralizirano, mnogi od njih pa so vključevali podporo za projekte za stike med ljudmi in majhne projekte.

10. Ti projekti se kljub svojim pozitivnim učinkom soočajo z velikimi težavami. Ne temeljijo na predpisih, organi upravljanja pa prednost pogosto dajo večjim projektom, ki so stroškovno bolj učinkoviti (višji upravni stroški projektov za stike med ljudmi) in katerih učinek je merljiv. Prav tako je posredne učinke takih projektov težko povezati s kazalniki iz strategije Evropa 2020, ki se osredotočajo na delovna mesta in rast (pomanjkanje metodologije in ustreznih ocenjevalnih kazalnikov).

11. Glavni cilj tega mnenja je prikazati koristi in dodano vrednost teh projektov na podlagi dokazov ter njihovo decentralizirano izvajanje v okviru evroregij in podobnih struktur, kot so EZTS, ter podati priporočila za njihovo nadaljnjo poenostavitev in konkretne predloge za prihodnje programe čezmejnega sodelovanja, s čimer bi prispevali k razpravi o prihodnji kohezijski politiki po letu 2020.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR)

Dodana vrednost in koristi projektov za stike med ljudmi in majhnih projektov

12. meni, da imajo na splošno projekti za stike med ljudmi in majhni projekti veliko evropsko dodano vrednost ter znatno prispevajo k splošnemu cilju programov čezmejnega sodelovanja, saj odpravljajo čezmejne ovire ter povezujejo obmejna območja in njihove prebivalce. Izpostaviti bi bilo treba naslednje konkretne koristi takih projektov:

- pomoč pri razvoju večjih projektov in znatna podpora učinkovitega sodelovanja v okviru celotnega programa čezmejnega sodelovanja, ker:
 - izboljšujejo potrebne poklicne in medkulturne spretnosti in znanja upravičencev ter krepijo zmogljivosti na lokalni in regionalni ravni,
 - pokrivajo področja pravnega in upravnega sodelovanja,
 - zagotavljajo možnosti za preizkuse – majhni projekti so odlični instrumenti za preizkušanje inovativnih idej in orodij v okviru čezmejnega sodelovanja – ter
 - so inkubatorji za večje projekte – s predhodnim preizkušanjem v manjših projektih prispevajo k večji kakovosti velikih projektov;
- spoznavanje kulture sosednjih območij; spodbujanje medkulturnih znanj in spretnosti med prebivalci sosednjih regij;
- spodbujanje možnosti ljudi, da študirajo, delajo in poslujejo v čezmejnem okviru;
- omogočanje lažje komunikacije med ljudmi. S spodbujanjem učenja jezikov ti projekti pogosto pomagajo pri premagovanju jezikovnih ovir;
- navezovanje stikov med ljudmi in vzpostavljanje partnerstev. S projekti za stike med ljudmi in majhnimi projekti se vzpostavijo številna čezmejna partnerstva (tudi med manjšimi organizacijami), ki se nato razvijejo v dolgoročno sodelovanje;
- aktiviranje širše civilne družbe in tudi spodbujanje čezmejnih mrež civilne družbe kot pomembnega prispevka k teritorialni koheziji;
- izmenjava izkušenj. S temi projekti se ustvari odlična platforma za izmenjavo izkušenj in najboljših praks med vsemi akterji na področju čezmejnega sodelovanja, od civilne družbe do lokalnih in regionalnih oblasti;

⁽³⁾ Na primer: GD za notranjo politiko: Territorial Governance and Cohesion Policy (Teritorialno upravljanje in kohezijska politika), Evropski parlament, Bruselj, 2015; Panteia in partnerji, Ex-Post Evaluation of Interreg III 2000 – 2006 (Naknadna ocena Interreg III 2000–2006), Evropska komisija, 2010.

- reševanje lokalnih problemov; iskanje lokalnih rešitev. Projekti za stike med ljudmi in majhni projekti prispevajo k uresničevanju skupnih vizij. Številne probleme je mogoče rešiti samo s sodelovanjem na lokalni ravni;
- obravnava tem, ki so pomembne v vsakdanjem življenju (npr. zagotavljanje boljših javnih storitev), in nepolitičen pristop k oblikovanju sedanjosti in prihodnosti ljudi;
- vzpostavljanje zaupanja. V Evropi trenutno primanjkuje zaupanja. Ti konkretni projekti za stike med ljudmi so odličen instrument za ponovno vzpostavitev zaupanja izven meja in v Evropi. So naložba v prihodnost;
- odprava stereotipov in predsodkov zaradi včasih težke zgodovine na obmejnih območjih ali celo zaradi trenutnih dogodkov. Čezmejno sodelovanje in predvsem projekti za stike med ljudmi prispevajo k celjenju ran, ki so jih povzročile meje. Promovirajo načelo strpnosti in spoštovanja. Lahko pomembno pripomorejo k spravi ljudi ob problematičnih mejah na Zahodnem Balkanu in v državah vzhodnega partnerstva;
- promocija evropske ideje. Koristi evropskega povezovanja se pokažejo pri čezmejnih stikih med ljudmi in sodelovanju med sosedi. Ti projekti, ki jih podpira EU, lahko pripomorejo k obuditvi navdušenja za Evropo;

Prednosti decentraliziranega upravljanja

13. kljub vsemu ugotavlja prednosti povečanja partnerstev na večjih upravičenih ozemljih, vendar se zaveda morebitnih negativnih učinkov: v takih programih se težje upoštevajo specifične potrebe različnih delov velikega ozemlja. Vse pogosteje se podpirajo večji projekti, zato ta podpora postaja vse manj dostopna lokalnim in regionalnim akterjem;

14. meni, da je decentralizirano upravljanje programov na primer s spodbujanjem podprogramov in zagotavljanjem možnosti financiranja majhnih projektov in projektov za stike med ljudmi najboljša rešitev, kako programe približati državljanom;

15. izpostavlja prednosti skladov za manjše projekte (ali podobnih instrumentov za financiranje projektov za stike med ljudmi in majhnih projektov), ki se upravljajo decentralizirano:

- razvoj in ne zgolj upravljanje projektov. Decentralizirano upravljanje spodbuja sodelovanje s potencialnimi predlagatelji na terenu in zagotavljanje pomoči, da bodo projekti uspešni, povezovanje partnerjev prek meja, razvoj projektnih idej, pomoč pri spreminjanju teh idej v dejanske predloge projektov, spremljanje projektov, poudarek na preprečevanju, pomoč pri popravljanju napak itd.;
- bližina predlagateljem. To je še posebej pomembno za manjše občine, civilno družbo, neprofitne organizacije itd.;
- dostop do financiranja. Manjši projekti lažje pridobijo sofinanciranje in predhodno financiranje. Postopki prijave za projekte so pogosto enostavnejši kot v primeru velikih projektov;
- prožnost. Ta instrument je primeren za obravnavo specifičnih lokalnih vprašanj, ki se lahko spreminjajo;

16. se zaveda, da lahko ta pristop povzroči primerljivo višje upravne stroške. Poudariti je treba, da se poleg običajnega upravljanja projekta izvajajo številne druge dejavnosti (npr. ozaveščanje, svetovanje za pripravo, izvajanje in računovodstvo). Take projekte je težko uresničiti brez tega decentraliziranega pristopa od spodaj navzgor;

Vloga evroregij in podobnih čezmejnih struktur

17. ugotavlja, da se prednosti decentraliziranega izvajanja projektov za stike med ljudmi in majhnih projektov najlažje dosežejo s sodelovanjem z evroregijami in podobnimi čezmejnimi strukturami⁽⁴⁾. Te imajo lahko tudi pravno obliko EZTS, ki je za to zelo primerna;

⁽⁴⁾ Pomen evroregij pri razvoju čezmejnega sodelovanja je bil izpostavljen v resoluciji Evropskega parlamenta o vlogi evroregij pri razvoju regionalne politike (2004/2257(INI)).

18. priporoča, naj imajo te strukture znatne izkušnje s področja čezmejnega sodelovanja na lokalni in regionalni ravni, da se zagotovi uspešno izvajanje. Te strukture bi morale biti:

- stalne,
- čezmejne ⁽⁵⁾,
- javne ⁽⁶⁾: sestavljati bi jih morale predvsem lokalne in regionalne oblasti,
- usmerjene v čezmejno sodelovanje, kar bi moral biti njihov glavni cilj, in imeti
- izkušnje s programi in projekti EU;

Poenostavitev kot pogoj za uspešno izvajanje majhnih projektov

19. poudarja, da je treba za ohranitev dodane vrednosti projektov za stike med ljudmi in majhnih projektov ter njihovega decentraliziranega upravljanja poskrbeti, da so ti projekti in postopki enostavni;

20. poudarja, da je OR svoje stališče predstavil v mnenju Poenostavitev evropskih strukturnih in investicijskih skladov z vidika lokalnih in regionalnih oblasti ⁽⁷⁾. Priporočila v zvezi s čezmejnimi sodelovanjem, da naj na primer evropsko teritorialno sodelovanje ne sodi v področje uporabe pravil o državni pomoči ali da naj se pri izvajanju tematskih ciljev iz strategije Evropa 2020 uporabi prožnejši pristop, toliko bolj veljajo za projekte za stike med ljudmi in majhne projekte;

21. meni, da morajo biti enostavnejši postopki sorazmerni z ustreznimi zneski, tako za upravljanje teh projektov (upravljanje, finančno poslovanje, nadzorni mehanizmi itd.) kot za ciljne skupine (zmanjšanje upravnih obremenitev, ciljno usmerjene predhodne informacije, uporaba načela „samo enkrat“ ⁽⁸⁾). Te enostavnejše postopke je treba uporabljati v vseh fazah projektnega cikla;

22. pri nadzoru, spremljanju in reviziji priporoča večjo osredotočenost na vsebino in rezultate, ne zgolj na postopke;

23. poziva vse ravni deljenega upravljanja, naj bo pri projektih za stike med ljudmi in majhnih projektih njihov glavni pristop zagotavljanje in uporaba enostavnejših možnosti obračunavanja stroškov. OR kljub nujnemu nadzoru javnega financiranja poziva, naj se pri računovodstvu za te projekte uporabljajo načelo „samo enkrat“, pavšalni zneski, pavšalne stopnje in poenostavljeni izračuni stroškov (npr. standardni stroški na enoto);

Seznanjanje z rezultati – ocena skladov za manjše projekte

24. glede na trenutne razmere v EU (porast nacionalizma, izstop Združenega kraljestva iz EU, migracijska kriza, gospodarske in monetarne težave) meni, da je očitno vse bolj potrebno, da se ljudi seznanja s konkretnimi koristmi in dodano vrednostjo ukrepov EU. Čezmejno sodelovanje ter zlasti projekti za stike med ljudmi in majhni projekti so najbolj konkretni primeri teh koristi in dodane vrednosti v vsakdanjem življenju državljanov. Na tem področju je očitni pozitiven učinek sredstev EU za vsakdanje življenje, obete in dojemanje državljanov EU;

25. meni, da bi si vsi akterji morali prizadevati za večjo prepoznavnost rezultatov in koristi takih projektov, ne toliko v obmejnih regijah, kjer so očitni, ampak na nacionalni (države članice) in evropski ravni (institucije EU), kjer se sprejemajo odločitve ali kohezijski politiki. To mnenje naj bi skupaj z brošuro s specifičnimi primeri projektov prispevalo k tem prizadevanjem. Seznanjanje z rezultati bi bilo možno tudi v okviru evropskega dneva sodelovanja;

26. priznava, da je treba uporabiti posebno metodologijo za ocenjevanje skladov za manjše projekte (in podobnih instrumentov), ki podpirajo projekte za stike med ljudmi in majhne projekte. Zaradi „nematerialne“ narave projektov za stike med ljudmi je jasno, da standardni kazalniki rezultatov niso primerni za tako ocenjevanje (npr. za merjenje ravni zaupanja ali premagovanje predsodkov). OR predlaga, naj že dejstvo, da se izvaja čezmejno sodelovanje med državljani in institucijami obmejnih regij, šteje kot pozitiven rezultat (podobno kot porast števila študentov, ki prek programa Erasmus

⁽⁵⁾ De facto, vendar ne nujno de jure.

⁽⁶⁾ V skladu z direktivo o javnem naročanju te niso nujno ustanovljene na podlagi javnega prava.

⁽⁷⁾ COR-2016-00008-00-00-AC-TRA.

⁽⁸⁾ Dodatni pravni sistemi povzročajo zmedo zaradi istočasne uporabe evropske, nacionalne in regionalne zakonodaje.

študirajo v tujini). Sodelovati bi moralo dovolj državljanov in partnerjev. Majhni projekti bodo prispevali h kazalnikom določene naložbene prioritete, vendar bi bilo treba tudi pri teh projektih, ki niso zgolj projekti za stike med ljudmi, obravnavati vidik sodelujočih partnerjev in število oseb, dejavno vključenih v čezmejno sodelovanje, saj se tako krepijo zmogljivosti partnerjev za nadaljnji razvoj takega sodelovanja v prihodnje. S tem se povečuje obseg dejavnosti, ki jih spodbuja EU ter ki temeljijo na lokalnem pristopu in se osredotočajo na državljane, ki si na terenu prizadevajo za več Evrope. Poklicne in medkulturne spretnosti in znanja, ki jih pridobijo člani čezmejne projektne skupine, so pogosto dragocenejši od rezultata projekta (majhna naložba);

Priporočila za prihodnje programe čezmejnega sodelovanja po letu 2020

27. priporoča, naj projekti za stike med ljudmi in majhni projekti temeljijo na predpisih, ki urejajo podporo EU za čezmejno sodelovanje, kot legitimnemu instrumentu v programih čezmejnega sodelovanja, in Komisijo poziva, naj v predlogu za naslednjo generacijo predpisov sprejme potrebne določbe;

28. priporoča tudi, naj Komisija spodbuja projekte za stike med ljudmi in majhne projekte kot del programov čezmejnega sodelovanja, zlasti kadar je na lokalni in regionalni ravni povpraševanje po takih projektih. Treba je zagotoviti dovolj sredstev, da se zadovolji to povpraševanje od spodaj navzgor. Posebno pozornost je treba nameniti mejam, ob katerih bo čutili posledice izstopa Združenega kraljestva iz EU⁽⁹⁾. Treba bo najti rešitve za nadaljnje sodelovanje z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter drugimi partnerji iz Združenega kraljestva;

29. poudarja, da je mogoče te projekte v celoti izkoristiti v okviru decentraliziranega upravljanja tako prek skladov za manjše projekte ali podobnih instrumentov kot neposredno prek usmerjevalnih odborov na terenu. Bistveno je, da imajo vse obmejne regije možnost za uporabo svojih obstoječih instrumentov in postopkov, ki so učinkoviti že vrsto let, da se zagotovi kontinuiteta tega financiranja s splošnim ciljem približati programe državljanom;

30. priporoča, naj bodo evroregije ali podobne strukture in EZTS okvir za zagotovitev decentraliziranega izvajanja projektov za stike med ljudmi in majhnih projektov, da se zajamči njihova kontinuiteta in upoštevajo obstoječe vloge takih struktur (npr. upravičenci pri „krovnem projektu“), ki so se izkazale za koristne. Na obmejnih območjih, kjer teh struktur ni, bi bilo treba spodbujati njihovo vzpostavitev ali najti druge ustrezne rešitve ter pri tem čim bolj upoštevati navedena načela;

31. poudarja, da je treba za ohranitev dodane vrednosti in koristi projektov za stike med ljudmi in majhnih projektov poskrbeti, da so ti projekti in njihovo upravljanje čim bolj enostavni. Večji poudarek je treba nameniti vsebini, ne postopkom, in raje izbrati poenostavljeno obračunavanje stroškov;

32. poudarja, da projekti za stike med ljudmi pogosto povezujejo partnerje v javnih ali poljavnih službah ter blažijo učinek razlik v predpisih in pri financiranju med organizacijami v različnih državah članicah. Vendar pa bi bilo treba poleg začasnega financiranja projektov zagotoviti nadaljnje izvajanje uspešnih projektov za stike med ljudmi s strukturnim financiranjem. V naslednjem programskem obdobju si je treba bolj prizadevati za to, da se nacionalne zakonodajalce seznanijo z izkušnjami, pridobljenimi ob mejah. Države članice bi morale sprejeti čezmejni dogovor, da se zmanjšajo učinki, ki jih imajo meje zaradi nacionalne zakonodaje in financiranja;

33. poziva države članice, Komisijo in Evropski parlament, naj upoštevajo ta konkretna priporočila in vsa potrebna pravila za njihovo izvedbo vključijo v pripravo zakonodajnih predlogov za naslednjo generacijo programov čezmejnega sodelovanja, vzpostavljanje teh programov in njihovo uspešno izvajanje. Tako bodo prebivalci evropskih obmejnih regij močnejše občutili koristi evropskega povezovanja.

V Bruslju, 12. julija 2017

*Predsednik
Evropskega odbora regij*

Markku MARKKULA

⁽⁹⁾ Zlasti meja med Irsko in Severno Irsko, pa tudi meja med Francijo in Anglijo.

**Mnenje Evropskega odbora regij – Spodbujanje zagonskih podjetij in podjetij v fazi širitve v Evropi:
lokalni in regionalni vidik**

(2017/C 342/07)

Poročevalec:	Tadeusz Truskolaski (PL/EA), župan Białystoka
Referenčna dokumenta:	Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o okvirih preventivnega prestrukturiranja, drugi priložnosti ter ukrepih za povečanje učinkovitosti postopkov prestrukturiranja, postopkov v primeru insolventnosti in postopkov za odpust dolgov ter spremembi Direktive 2012/30/EU
	COM(2016) 723 final
	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Naslednji na čelu Evrope: pobuda za zagon in razširitev podjetij
	COM(2016) 733 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

Uvodna izjava 1

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Cilj te direktive je odpraviti ovire za uresničevanje temeljnih svoboščin, kot sta prosti pretok kapitala in svoboda ustanavljanja, ki izhajajo iz razlik med nacionalnimi zakonodajami in postopki na področju preventivnega prestrukturiranja, insolventnosti in druge priložnosti. Namen te direktive je odpraviti take ovire z zagotovitvijo, da imajo podjetja v finančnih težavah, ki so sposobna preživeti, dostop do učinkovitih nacionalnih okvirov preventivnega prestrukturiranja, ki jim omogočajo nadaljnje poslovanje; da imajo pošteni prezadolženi podjetniki drugo priložnost po popolnem odpustu dolga po razumnem obdobju ter da se izboljša učinkovitost postopkov prestrukturiranja, postopkov v primeru insolventnosti in postopkov za odpust dolga, zlasti z namenom skrajšanja njihovega trajanja.</p>	<p>Cilj te direktive je odpraviti ovire za uresničevanje svoboščin, povezanih z notranjim trgovom, ki izhajajo iz razlik med nacionalnimi zakonodajami in postopki na področju preventivnega prestrukturiranja, insolventnosti in druge priložnosti. Namen te direktive je odpraviti take ovire z zagotovitvijo, da imajo podjetja v finančnih težavah, ki so sposobna preživeti, dostop do učinkovitih okvirov preventivnega prestrukturiranja, ki jim omogočajo nadaljnje poslovanje; da imajo pošteni prezadolženi podjetniki drugo priložnost po popolnem odpustu dolga po razumnem obdobju ter da se izboljša učinkovitost postopkov prestrukturiranja, postopkov v primeru insolventnosti in postopkov za odpust dolga, zlasti z namenom izpolnjevanja zahtev, povezanih s posvetovanjem z delojemalci (člen 27 Listine o temeljnih pravicah), in skrajšanja trajanja teh postopkov. Preventivne rešitve, včasih imenovane tudi „pre-pack“, izhajajo iz vse večje težnje v sodobnem insolvenčnem pravu, da se prednost daje pristopom, katerih cilj je – v nasprotju s klasičnim pristopom, ki je namenjen likvidaciji podjetja v težavah – sanacija podjetja ali vsaj rešitev tistih njihovih delov, ki so ekonomsko še sposobni preživeti.</p>

Obrazložitev

Razvidna je iz besedila.

Predlog spremembe 2

Člen 1.1

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(a) postopkih preventivnega prestrukturiranja, ki so na voljo dolžnikom v finančnih težavah, kadar obstaja verjetnost insolventnosti;	(a) postopkih preventivnega prestrukturiranja, ki so na voljo dolžnikom v finančnih težavah, kadar obstaja verjetnost insolventnosti, če je cilj rešitev določene težave, zmanjšanje obveznosti do vseh ali nekaterih upnikov ali prenos vseh ali dela donosnih dejavnosti na drugo podjetje, ki lahko glede na svoj položaj upnikom zagotovi dividendo najmanj v višini zneska, ki bi ga prejeli v primeru likvidacije podjetja;

Obrazložitev

Razvidna je iz besedila.

Predlog spremembe 3

Člen 3.1

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice zagotovijo, da imajo dolžniki in podjetniki dostop do orodij za zgodnje opozarjanje, ki lahko zaznajo poslabšanje poslovnega razvoja in dolžnika ali podjetnika opozorijo na potrebo po nujnem ukrepanju.	Države članice zagotovijo, da imajo dolžniki in podjetniki ter delavci in njihovi predstavniki dostop do orodij za zgodnje opozarjanje, ki lahko zaznajo poslabšanje poslovnega razvoja in dolžnika ali podjetnika opozorijo na potrebo po nujnem ukrepanju.

Obrazložitev

Razvidna je iz besedila.

Predlog spremembe 4

Člen 3.2

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice zagotovijo, da imajo dolžniki in podjetniki dostop do ustreznih posodobljenih, jasnih, jedrnatih in uporabniku prijaznih informacij o razpoložljivosti orodij za zgodnje opozarjanje in vseh sredstev, ki so jim na voljo za prestrukturiranje v zgodnji fazi ali pridobitev odpusta osebnega dolga.	Države članice zagotovijo, da imajo dolžniki in podjetniki ter delavci in njihovi predstavniki dostop do ustreznih posodobljenih, jasnih, jedrnatih in uporabniku prijaznih informacij o razpoložljivosti orodij za zgodnje opozarjanje in vseh sredstev, ki so jim na voljo za prestrukturiranje v zgodnji fazi ali pridobitev odpusta osebnega dolga.

Obrazložitev

Razvidna je iz besedila.

Predlog spremembe 5

Člen 3.3

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<i>Države članice lahko dostop iz odstavkov 1 in 2 omejijo na mala in srednja podjetja ali podjetnike.</i>	

Obrazložitev

Ni jasno, zakaj in na podlagi katerih meril (število zaposlenih, promet itd.) bi bilo treba nekatera podjetja izvzeti iz mehanizma zgodnjega opozarjanja.

Predlog spremembe 6

Člen 4 (za členom 4(4) se doda nov odstavek)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<i>Države članice sprejmejo posebne predpise, ki delojemalcem omogočijo, da pred prestrukturiranjem obravnavajo možnost odkupa podjetja s preoblikovanjem v zadrugo, kar vključuje začetek razprav z upniki, upravitelji, strokovnjaki, finančnimi ustanovami, sindikati in javnimi oblastmi, da se tako zagotovijo vse možnosti za finančno vzdržen in trajnostni odkup, ta možnost pa se ne sme veljati za zadnjo rešitev.</i>

Obrazložitev

Izguba sredstev v primeru večjega prestrukturiranja ali likvidacije podjetja je izguba za gospodarstvo celotne EU. Omogočiti je treba poseganje po karseda številnih ukrepih, med drugim preoblikovanje podjetja v delavsko zadrugo, da bi ohranili podjetje.

Predlog spremembe 7

Člen 8.1

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(f) pogoje načrta, ki vključujejo, vendar niso omejeni na: <ul style="list-style-type: none"> i) njegovo predlagano trajanje; ii) kakršen koli predlog, s katerim se dolgovi reprogramirajo ali odpišejo ali pretvorijo v druge oblike obveznosti; iii) kakršno koli novo financiranje, predvideno v okviru načrta prestrukturiranja; 	(f) pogoje načrta, ki vključujejo, vendar niso omejeni na: <ul style="list-style-type: none"> i) njegovo predlagano trajanje; ii) kakršen koli predlog, s katerim se dolgovi reprogramirajo ali odpišejo ali pretvorijo v druge oblike obveznosti; iii) kakršno koli novo financiranje, predvideno v okviru načrta prestrukturiranja; iv) <i>posledice načrtov prestrukturiranja za delojemalce in podizvajalce;</i> v) <i>vpliv na pokojnine upokojenih delavcev;</i>

Obrazložitev

Razvidna je iz besedila.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR)

1. pozdravlja sporočilo Evropske komisije z naslovom *Naslednji na čelu Evrope: pobuda za zagon in razširitev podjetij kot nadaljevanje in razširitev pobude za mala in srednja podjetja v Evropi (Small Business Act)*; hkrati poziva Komisijo k posodobitvi te pobude in ohranitvi njene enovitosti;
2. se strinja z zaskrbljenostjo, izraženo v sporočilu, zaradi negativnega učinka vztrajne prevelike razdrobljenosti enotnega trga, tudi digitalnega, na potencial rasti zagonskih podjetij in podjetij v fazi širitve;
3. želi spomniti, da popolnoma podpira ukrepe za razvoj inovativnega podjetništva in odpravo ovir, ki zmanjšujejo možnosti za ta razvoj;
4. opozarja, da zagonska podjetja in podjetja v razi širitve uporabljajo sodobne in prožne oblike zaposlitve, kot so delo na daljavo, delo z gibljivim delovnim časom, začasno delo, najem delovne sile, pogodbe o delu ter delitev dela in delovnega mesta. Kadar jih imajo delavci dejansko možnost preskusiti, lahko te oblike zaposlitve ugodno vplivajo na doseganje ravnovesja med delom in zasebnim življenjem ter pomagajo odpravljati dolgoročno brezposelnost;
5. poudarja, da je partnersko sodelovanje evropskih, nacionalnih, regionalnih in lokalnih organov ogromnega pomena pri vzpostavljanju ugodnih pogojev za razširitev dejavnosti zagonskih podjetij;
6. Komisijo poziva, naj sprejme lastne ukrepe, s katerimi bo države članice spodbudila k večjemu upoštevanju vprašanj ustvarjalnosti, podjetništva, gospodarstva in financ na vseh ravneh izobraževanja na področju podjetništva in na drugih področjih;
7. opozarja na pomen dosežkov regij in mest za razvoj svetovnega gospodarstva, ki temelji na inovacijah. Regije in mesta so sposobni prožnega prilagajanja na spreminjajoče se tržne, tehnološke in kulturne razmere;
8. poudarja, da podpora inovativnih akterjev z visoko dinamiko rasti vpliva tudi na druge akterje na trgu. Poleg sedanjega trenda, da so prizadevanja usmerjena v spodbujanje krožnega gospodarstva, socialnega gospodarstva in ekonomije delitve⁽¹⁾, bodo k razvoju celotne družbe prispevale tudi sinergije med podpornimi ukrepi in zakonodajnimi olajšavami;
9. poudarja, da bodo ključni ukrepi, ki so namenjeni tesnejšemu povezovanju sektorskih strategij in ki zagotavljajo vez med znanostjo, gospodarstvom in javnimi organi na vseh ravneh, da bi imeli doseženi cilji skupni imenovalnik;

Odprava regulativnih, informacijskih in pravnih ovir

10. poudarja, da so raznoliki in spreminjajoči se predpisi držav članic EU ena glavnih ovir za razvoj evropskih zagonskih podjetij⁽²⁾;
11. Komisijo poziva, naj poskuša pripraviti enoznačne opredelitve zagonskih podjetij in podjetij v fazi širitve ter dodatno poenostavi predpise na področju MSP;
12. se strinja z dosedanja analitično metodo iz programa *Obzorje 2020* (glede možnosti uporabe strokovnih priporočil) in delom evropske opazovalnice za grozde in spremembe v industriji (angl. *European Observatory for Clusters and Industrial Change*);
13. priporoča, da se po treh ciklikih merjenja preverijo orodja in ukrepi tako, da se poleg zbiranja podatkov o zagonskih podjetjih in podjetjih v fazi širitve omogočijo tudi raziskave vidikov kakovosti, kar bi olajšalo opredeljevanje problemov, ki se pojavljajo;

⁽¹⁾ Lokalna in regionalna razsežnost ekonomije delitve, poročevalka Benedetta Brighenti (CdR 2698/2015); Sodelovalno gospodarstvo in spletne platforme: skupno stališče mest in regij, poročevalka Benedetta Brighenti (CdR 4163/2016); Vloga socialne ekonomije pri obnovitvi gospodarske rasti in boju proti brezposelnosti, poročevalec Luis Gomes (CdR 1691/2015).

⁽²⁾ *Pametna pravna ureditev za MSP*, poročevalec Buchmann Christian (CDR 5387/2016).

14. pozdravlja dejstvo, da so ukrepi v okviru programa COSME – ob upoštevanju političnih prednostnih nalog Evropske komisije iz strategije za enotni trg – večinoma usmerjeni v podporo zagonskim podjetjem in podjetjem v fazi širitve;
15. izraža zaskrbljenost, ker prizadevanja za odpravo razdrobljenosti davčnih sistemov, zlasti sistemov DDV v 28 državah članicah EU, napredujejo počasi. Razdrobljenost zavira rast in čezmejno trgovino MSP, zlasti zagonskih podjetij;
16. Komisiji predlaga, naj zagotovi dodatna sredstva za podporo zagonskih podjetij pri pripravi in pozneje izvajanju strategije za varstvo pravic intelektualne lastnine;

Nadaljevanje gospodarske dejavnosti – druga priložnost

17. se zaveda problema neučinkovitih in predolгих postopkov, ki jih izvajajo države članice EU v primeru insolventnosti podjetij, zaradi katerih mnogi poštene, vendar prezadolženi podjetniki ne dobijo druge priložnosti;
18. podpira predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o okvirih preventivnega prestrukturiranja, drugi priložnosti ter ukrepih za povečanje učinkovitosti postopkov prestrukturiranja, postopkov v primeru insolventnosti in postopkov za odpust dolgov ter spremembi Direktive 2012/30/EU z dne 22. novembra 2016, COM(2016) 723, katerega cilj je odprava največjih ovir, ki so posledica razlik v državah članicah na področju postopkov prestrukturiranja in insolventnosti in ki zavirajo prosti pretok kapitala; vendar pa je zaskrbljen, ker je predlog omejen na finančne vidike, pri čemer zaposlene v podjetju obravnava kot upnike, enake banki ali kateremu koli drugemu imetniku kapitala, sanacija podjetja pa je predstavljena izključno kot finančno prestrukturiranje zainteresiranih strani;
19. meni, da je Komisija prepričljivo predstavila dodano vrednost, ki jo prinašajo predlagane zakonodajne rešitve na ravni EU, in torej ugotavlja, da je predlog direktive v skladu z načelom subsidiarnosti. Iz istega razloga ugotavlja, da je predlog direktive tudi v skladu z načelom sorazmernosti;
20. izraža zaskrbljenost, da ta instrument zaradi pomanjkanja možnosti za redno poenotenje pravnih sistemov držav članic na področju postopkov insolventnosti ne bo veliko prispeval k povečanju števila zagonskih podjetij, ki jim uspe preživeti na trgu dlje kot dve ali tri leta;
21. opozarja, da sta Evropski parlament in Svet Evropske unije 20. maja 2015 sprejela Uredbo (EU) 2015/848 o postopkih v primeru insolventnosti v različnih državah članicah, in podpira pristop, v skladu s katerim se postopki v primeru insolventnosti ne obravnavajo več le z vidika likvidacije, temveč tudi kot instrument, ki zagotavlja ohranitev virov podjetja – vključno s pravico do dela njegovih zaposlenih – in preživetje podjetja, kadar je to mogoče. Pozdravlja tudi uvedbo digitalnih medsebojno povezanih registrov insolventnosti do junija 2019, ki bodo vzpostavljeni v vsaki državi članici in brezplačno dostopni prek evropskega portala e-pravosodje. Kljub temu opozarja, da je potrebna dodatna podpora pri ukrepih za specializacijo sodnikov in večjo strokovnost upraviteljev v tovrstnih postopkih;
22. pozdravlja zakonodajno resolucijo Evropskega parlamenta z dne 5. aprila 2017 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o skladih denarnega trga (COM(2013) 615) in predlagano uvedbo nove kategorije skladov denarnega trga (SDT), tj. skladov z manjšim nihanjem neto vrednosti sredstev, ki so bili oblikovani posebej za mala podjetja v realnem gospodarstvu;
23. nacionalne, regionalne in lokalne organe poziva, naj uvedejo naslednje ukrepe oziroma pri njih aktivno sodelujejo:
- kampanje za ozaveščanje družbe o pomenu neuspehov na poti do poslovnega uspeha;
 - kampanje za spodbujanje kulture reševanja podjetij namesto stečaja;
 - kampanje za spodbujanje orodij zgodnjega opozarjanja;
 - ukrepi za spodbujanje izobraževanja za podjetnike o ekonomskih in finančnih vprašanjih, ki mora biti predvsem namenjeno prihodnjim podjetnikom ali ustanoviteljem zagonskih podjetij, da se izboljša njihovo znanje in spremeni njihov pristop k različnim virom kapitala;

— posebne programe krepitve zmogljivosti za podjetnike, ki znova začenjajo z dejavnostjo, in ukrepe finančne pomoči z ugodnimi pogoji za reševanje podjetij v krizi, ki dokažejo, da bodo v prihodnje vzdržna;

Ustvarjanje novih priložnosti

24. meni, da je treba spodbujati dejavnosti zagonskih malih in srednjih podjetij na evropskem enotnem trgu, zlasti z določitvijo ustreznih pragov, s katerimi se jih v državah članicah izvzame iz obveznosti, povezanih z reorganizacijo in ponovno registracijo;

25. poziva Komisijo, naj stori vse, kar je potrebno za uvedbo vize za zagonska podjetja in pripravo kataloga pogojev, ki bi omogočali varno in koristno uporabo kvalificiranega intelektualnega in finančnega kapitala iz tretjih držav, ki lahko prispeva k razvoju gospodarstva Evropske unije;

26. pozdravlja prizadevanja Komisije za izboljšanje možnosti zagonskih podjetij in podjetij v fazi širitve pri dostopu do trgov javnih naročil in poudarja, da je treba natančno spremljati prenos in izvajanje Direktive 2014/24/EU o javnem naročanju v državah članicah, da se zagotovi, da bodo države članice v celoti izkoristile obstoječe določbe za izboljšanje možnosti malih in srednjih podjetij pri dostopu do trgov javnih naročil;

27. pozdravlja zamisel o uvedbi posrednikov inovacij, ki bi bili odgovorni za vzpostavljanje mrež kupcev, zainteresiranih za inovativna javna naročila, navezavo stikov med temi mrežami in inovativnimi podjetji ter pomoč tovrstnim podjetjem pri iskanju tveganega kapitala;

28. ceni predloge sprememb programa Obzorje 2020, katerih namen je podpora pristopa od spodaj navzgor in medsektorskega pristopa ter radikalnih inovacij, ki imajo za družbo prelomen pomen in velik potencial rasti;

29. se z zadovoljstvom seznanja z nadaljnjo krepitvijo evropske podjetniške mreže z razširitvijo njenega nabora storitev na specializirane svetovalne storitve o širjenju gospodarske dejavnosti ter informacije o nacionalnih in evropskih predpisih, možnostih financiranja, navezovanju partnerstev in dostopu do čezmejnih javnih naročil;

30. opozarja na pomen regionalnih uradov evropske podjetniške mreže, ki ohranjajo tesno sodelovanje z lokalnimi podjetniškimi inkubatorji, spodbujevalci ustanavljanja podjetij ter znanstvenimi in tehnološkimi parki, saj ti zaradi vsakodnevnega tesnega sodelovanja z zagonskimi podjetji dobro poznajo njihove resnične probleme in potrebe;

31. poudarja, da bi bilo treba okrepitev dejavnosti za ustvarjanje povezav med grozdi ter lokalnimi in regionalnimi podjetniškimi ekosistemi, ki jo je napovedala Komisija, še razširiti, da bi zajela tudi mrežno povezovanje zagonskih podjetij z raziskovalnimi ustanovami, ki so potencialni ponudniki inovativnih tehnoloških in netehnoloških rešitev; to velja zlasti pri posredovanju med vlagatelji in velikimi podjetji ter pri mrežnem povezovanju lokalnih nosilcev odločanja;

32. poziva Komisijo, naj uvede ukrepe za podporo vzpostavitve inkubatorjev inovativnih podjetij, ki bi pomagali podjetnikom in jih spremljali v začetnih fazah delovanja podjetja, tako da bi okrepili njihove zmogljivosti vodenja podjetja, olajšali koriščenje alternativnih instrumentov financiranja in sklepanje pogodb s podjetji, ki so gonilna sila (kratka poslovna predstavitev), podprli njihovo internacionalizacijo itd.;

33. opozarja na vse večjo tehnološko vrzel med mestnimi regijami ter manj razvitimi in obrobni regijami. V zvezi s tem Komisiji predlaga, naj sprejme ukrepe za spodbujanje mrežnega povezovanja vodilnih regij s pretežno kmetijskimi regijami;

34. čeprav je treba še veliko storiti, pa pozdravlja napredek na področju podjetništva v manj razvitih regijah in Komisiji predlaga, naj še naprej podpira obstoječe pobude za podporo podjetništva v teh regijah in razmisli o uvedbi novih pobud, na primer posebnega instrumenta, namenjenega mrežnemu povezovanju projektov;

35. poudarja, da bi bili zelo zaželeni dodatni ukrepi za krepitev in mrežno povezovanje akterjev, ki podpirajo podjetništvo v tradicionalnih gospodarskih panogah, vključno z obrtništvom ter kulturnimi in ustvarjalnimi panogami, na podeželju, v obrobni regijah ter na obmestnih območjih;

36. pozdravlja predlog Komisije o ustanovitvi evropske platforme za navezovanje stikov med zagonskimi podjetji in potencialnimi partnerji (poleg obstoječih javnih in zasebnih platform). Ta instrument bi prispeval k širjenju mreže podjetniških ekosistemov in grozdov v Evropi;
37. pozitivno ocenjuje načrtovano usmeritev ukrepov Komisije na tem področju (ki je razvidna iz pobude za koalicijo za digitalno pismenost in delovna mesta, okvira za sektorsko sodelovanje na področju znanj in spretnosti ter orodja za velepodatke);
38. podpira pobude za razširitev programa Erasmus za mlade podjetnike, da bo zajemal tudi podjetniške inkubatorje in podjetnike na mednarodnih trgih;
39. izraža zaskrbljenost, ker so načrtovani ukrepi v sporočilu – ki zadeva izredno obsežno problematiko – preveč površno obravnavani, prihodnje dejavnosti pa so opisane le selektivno (tako na primer manjkajo informacije o programu vozlišč za digitalne inovacije, predlog ustanovitve evropskega sveta za inovacije je omenjen le mimogrede, njegov način delovanja pa ni določen);
40. poziva Komisijo, naj predloži podrobnejše informacije o predvidenih pristojnostih in legitimnosti tega sveta;
41. ugotavlja, da je ustrezno zastopanje podjetij in njihovega okolja, raziskovalnih krogov ter javnih oblasti v evropskem svetu za inovacije odločilen dejavnik kakovosti njegovega dela;
42. spodbuja Evropsko komisijo, naj preuči, ali bi lahko lokalnim in regionalnim oblastem pomagali pri ustanavljanju skupin, ki bi jih sestavljali izkušeni predstavniki podjetij in ki bi pomagale pri razvoju podjetništva ali zagonskih podjetij in podjetij v fazi širitve na njihovem območju;
43. poudarja pomembno vlogo, ki jo imajo in jo bodo imele lokalne in regionalne oblasti, znanstveni krogi in podjetniki (t. i. trojna vijačnica) pri širjenju podjetniškega duha, vzpostavljanju kulture znanosti in inovacij v evropskih regijah ter oblikovanju močnih, regionalnih podjetniških ekosistemov;
44. poziva Komisijo, naj lokalne in regionalne oblasti vključi v načrtovano analizo strokovnega pregleda načel in prakse držav članic na področju zagonskih podjetij in podjetij v fazi širitve. Te oblasti so najbližje lokalnim podjetjem, zato je treba izkoristiti njihovo obsežno poznavanje lokalnega podjetniškega okolja;
45. meni, da bo konkurenca z enotnim digitalnim trgom dobila novo razsežnost in da bo vsaka regija morala tekmovati z drugimi evropskimi subjekti na isti pravni osnovi. Gre torej za priložnost za zagonska podjetja, ki prej niso imela veliko možnosti za internacionalizacijo poslovanja in dostop do novih čezmejnih trgov;

Dostop do financiranja

46. poudarja, da zagonska podjetja in podjetja v fazi širitve posegajo po inovativnih in nestandardnih rešitvah, kar pomeni, da je mogoče učinke izvajanja takšnih rešitev predvideti le v omejenem obsegu. To pa otežuje pridobivanje sredstev iz rednih programov;
47. predlaga Komisiji, naj razrahlja sistem financiranja, da bo prožnejši do inovativnih zamisli. Poleg tega bi morala akterje, pristojne za dodeljevanje evropskih sredstev, pozvati, naj bolj pozorno izbirajo strokovnjake;
48. pozdravlja predlog Komisije za oblikovanje evropskega sklada skladov tveganega kapitala, ki bi lahko zmanjšal razdrobljenost trga z skladi tveganega kapitala v EU;
49. predlaga, da se začnejo analizirati možnosti mobilizacije lokalnega tveganega kapitala v lokalnih in regionalnih oblasteh;
50. poziva Komisijo, naj spodbuja uporabo čim bolj različnih virov financiranja, saj so viri tveganega kapitala, zasebnega kapitala in sredstev poslovnih angelov v Evropi še slabo razviti;
51. z zadovoljstvom se seznanja s predlogom povečanja proračunskih sredstev za program COSME in načeloma tudi za sklad EFSI, slednje pod pogojem, da ne bodo zmanjšana sredstva instrumenta za povezovanje Evrope ali programa Obzorje 2020, kar bo omogočilo dodatno financiranja zagonskih podjetij in podjetij v fazi širitve. Zlasti je treba olajševati

povezovanje in partnerstva med MSP in zagonskimi podjetji.

52. pozdravlja ukrepe Komisije za ustvarjanje dodatnih spodbud za financiranje s tveganim kapitalom, na primer tako, da se zasebnim skladom ali skladom lokalnih ali regionalnih oblasti omogoči, da pri pridobivanju dolžniškega financiranja uporabijo javna jamstva, saj bi to lahko prispevalo k temu, da bodo zagonska podjetja in podjetja v fazi širitve več vlagala v lastniški kapital in dolžniške instrumente;

53. se zavzema za to, da se na ravni EU pripravi program nefinančne podpore za zagonska podjetja in podjetja v fazi širitve, ki bi omogočil lažje raziskovanje novih trgov in prispeval k ustvarjanju delovnih mest ter nadaljnemu razvoju inovacij na ravni EU;

54. meni, da je treba okrepiti evropski investicijski ekosistem z ukrepi gospodarske in finančne podpore, ki bi pritegnili in spodbudili zasebne naložbe v inovativna podjetja, da bi jim omogočili razvoj in rast v boljših gospodarskih in finančnih pogojih ter visoko raven konkurenčnosti. Zato je še posebej pomembno okrepiti alternativne instrumente financiranja (tvegani kapital, posojila z udeležbo pri dobičku, jamstva itd.). S tega vidika je potrebna resnična poenostavitev mehanizmov za vzpostavitev finančnih instrumentov, ki se sofinancirajo s sredstvi iz strukturnih skladov;

55. opozarja na dinamični razvoj platform za množično financiranje, ki so alternativni vir financiranja inovativnih rešitev v zagonskih podjetjih;

56. poziva Komisijo, naj analizira priložnosti in tveganja množičnega financiranja za evropsko družbo, zlasti tiste, ki neposredno vplivajo na vlagatelje, ki v primerjavi s profesionalnimi vlagatelji morebiti nimajo enakega dostopa do informacij in so slabše pripravljene na to vrsto transakcij;

57. opozarja, da bi ustrezen pravni okvir za delovanje platform za množično financiranje na ravni EU omogočil polni izkoristek potenciala tovrstnih virov financiranja. Okvir bi moral vključevati tudi standarde glede zaščite interesov vlagateljev;

58. podpira okrepitev pobude Startup Europe in razširitev njene uporabe izven sektorja IKT in spletnih zagonskih podjetij. V zvezi s tem med drugim priporoča dodatno poenostavitev, da bi lahko čedalje lažje in učinkoviteje usmerjali zagonska podjetja, ki si želijo izkoristiti številne priložnosti v okviru evropskih programov;

Dejavnosti zagonskih podjetij na področjih posebnega družbenega pomena

59. poziva Komisijo, naj sprejme strategijo inovativnih in socialno usmerjenih podjetniških pobud, ki povečujejo kakovost življenja. Strategija bi se morala opirati na področja, ki so bila doslej opredeljena kot področja posebnega interesa, npr. srebrno gospodarstvo, socialno podjetništvo in model trojne vijačnice. Tako bi sistem spodbud podpiral dejavnosti od spodaj navzgor ter ustvarjalnost v družbi;

60. opozarja na potencial sodelovanja med zagonskimi podjetji in podjetji v fazi širitve ter večjimi podjetji. Izkoristiti je treba primere dobre prakse iz regij EU, v katerih sodelovanje ustvarja sinergijo med podjetji različnih velikosti in iz različnih panog;

61. pozdravlja obljubo Komisije, da bo oblikovala platformo za soočanje z socialnimi inovacijami;

62. opozarja, da bi lahko povezava te platforme s sistemom javnih naročil prinesla dodano vrednost, kar bi lahko vplivalo na dinamiko rasti socialnih podjetij. Vendar bi bila potrebna večja prožnost sistema, da se omogoči ustvarjalno, tj. s stališča končnega upravičenca najboljše reševanje problemov, ne pa takšno, ki je glede na sistemske kazalnike predvidljivo.

V Bruslju, 12. julija 2017

Predsednik
Evropskega odbora regij
Markku MARKKULA

Mnenje Evropskega odbora regij – Pametna pravna ureditev za MSP

(2017/C 342/08)

Poročevalec: Christian Buchmann (AT/EPP), član deželne vlade Štajerske

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR)

Zakonodajno okolje, naklonjeno MSP

1. poudarja, da so mala in srednja podjetja (MSP) glavni motor Evrope za ustvarjanje rasti in delovnih mest, zato potrebujejo preprosto, jasno, dosledno in pravno stabilno zakonodajno okolje, pa tudi gospodarsko okolje, ki premore dovolj zmogljivosti za javne in zasebne naložbe;
2. poudarja, da ima birokracija nesorazmeren učinek na MSP, pri čemer so relativni stroški usklajevanja s predpisi na področjih, kot sta obdavčitev in obveznosti poročanja, za MSP večji kot za velika podjetja;
3. zato odločno poudarja, da je treba evropsko zakonodajno okolje narediti bolj prijazno do MSP, s tem da se na vseh ravneh odpravijo ovire za ustanavljanje in rast podjetij;
4. priznava napredek, dosežen na podlagi Akta za mala podjetja za Evropo iz leta 2008 ⁽¹⁾, pregleda Akta za mala podjetja iz leta 2011 ⁽²⁾ in Akcijskega načrta za podjetništvo 2020 iz leta 2013 ⁽³⁾;
5. ponovno izraža podporo cilju Komisije, da se olajšajo registracija za DDV in obveznosti poročanja v okviru strategije za enotni trg, kar je storil že v mnenju o izpopolnitvi enotnega trga ⁽⁴⁾, pri tem pa obžaluje, da ni bilo uradnega posvetovanja s predstavniki lokalnih in regionalnih oblasti, da bi bili lahko njihovi pomisleki, na primer glede potreb MSP v čezmejnih regijah, v celoti upoštevani;
6. poudarja, da še vedno obstaja potreba po usklajeni, prepoznavni in posodobljeni evropski politiki za MSP, usmerjeni v rezultate in izvajanje, ki bi temeljila na predhodnih pobudah in jih krepila ter vključevala načelo „najprej pomisli na male“ na vseh ravneh upravljanja in v okviru vseh politik;
7. zato ponavlja svoj poziv k spremembi in okrepitvi Akta za mala podjetja ter večji vlogi regij in mest pri izvajanju načel iz Akta za mala podjetja, ponavlja pa tudi svojo zavezo spodbujanju izvajanja Akta za mala podjetja v okviru projekta Evropska podjetniška regija (EPR);
8. ugotavlja, da so odposlanci za MSP glavni vmesni člen med Evropsko komisijo in nacionalnimi oblikovalci politik, in poziva Komisijo, naj formalno in sistematično vključuje lokalne in regionalne odposlance za MSP v to mrežo;
9. priznava, da ima EU v bistvu podjetništvu prijazno zakonodajno okolje, vendar poudarja, da še vedno obstajajo razlike glede trajanja, stroškov in števila postopkov za ustanovitev podjetja, zato poziva države članice, naj si prizadevajo za uskladitev svojih predpisov z najuspešnejšimi državami, ob upoštevanju subsidiarnosti in po preverjanju primernosti, in poudarja, da so lahko dobre prakse, kot je *Iniciativa Lisboa*, ki omogoča odprtje podjetja v 36 minutah, zgled na tem področju;

⁽¹⁾ Sporočilo Komisije Najprej pomisli na male – Akt za mala podjetja za Evropo, 25. junij 2008 (COM(2008) 394 final).

⁽²⁾ Sporočilo Komisije Pregled Akta za mala podjetja za Evropo, 23. februar 2011 (COM(2011)78 final).

⁽³⁾ Sporočilo Komisije Akcijski načrt za podjetništvo 2020 – Oživitev podjetniškega duha v Evropi, 9. januar 2013 (COM(2012) 795 final).

⁽⁴⁾ Mnenje OR o izpopolnitvi enotnega trga, CdR 6628/2015, 12.

10. opozarja na vlogo grozdov pri pomoči malim podjetjem, da razširijo svojo dejavnost s preskušanjem in analiziranjem trga, ustvarjanjem inovacij in kvalifikacijami, ter priporoča usmerjeno podporo za te dejavnosti v okviru programov, kot je COSMÉ;

11. izpostavlja rezultate seminarja ECON „Pametna pravna ureditev – pametna rast“ v Seggaubergu na avstrijskem Štajerskem in s tem povezanega dialoga z državljani, iz katerih je razvidna potreba po doseganju konkretnih rezultatov v okviru novih in inovativnih pristopov;

Vključevanje načela „najprej pomisli na male“

12. poudarja pomen vključevanja načela „najprej pomisli na male“ v vse politike EU in celotni postopek odločanja ter poziva k ponderiranju meril za oceno učinka bolj v korist MSP in k bolj sistematičnemu upoštevanju teritorialnega učinka pravil;

13. opozarja, da prekrivajoča se in nasprotujoča si pravila v različnih politikah EU (regionalni, na področju državne pomoči, javnih naročil, varstva okolja) ter napetosti med podporo grozdom ter pravili konkurence in skladnosti nesorazmerno vplivajo na MSP;

14. je zaskrbljen zaradi ozkih grl, ki so posledica neskladnih zahtev ter nasprotujočih si opredelitev v različnih sektorskih politikah EU, kot so posebna pravila v zvezi z javnimi naročili, regionalno politiko in politiko konkurence⁽⁵⁾, ali različnih opredelitev inovacij v regionalni politiki in politiki konkurence⁽⁶⁾;

15. je prepričan, da bremena obveznosti poročanja za MSP ni mogoče odpraviti s poenostavitvijo enega samega zakonodajnega akta, zato poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo celovit pristop na podlagi celovite presoje vseh obveznosti poročanja, ki jih imajo MSP;

16. predlaga preučitev možnosti za zmanjšanje bremena za MSP z ukrepi, kot so določitev praga, pod katerim je treba podjetjem predložiti manj informacij, omejitev števila obveznih vprašalnikov in preprečevanje uvajanja novih vprašalnikov, na primer z vključitvijo statističnih podatkov v že obstoječe;

17. pozdravlja, da naj bi bila odslej v novih sporazumih EU o prosti trgovini malim in srednjim podjetjem namenjena posebna poglavja, da se jim olajša dostop do drugega trga, med drugim z večjo pravno varnostjo, zmanjšanjem ali odpravo netarifnih ovir, razširitvijo oddajanja naročil najboljšemu ponudniku in krepitev varstva pravic intelektualne in industrijske lastnine; opozarja tudi na svoje mnenje o TTIP z dne 12. februarja 2015;

Večja osredotočenost agende za boljše pravno urejanje in programa REFIT na potrebe MSP

18. pozdravlja prizadevanja za zmanjšanje bremena za MSP v okviru agende za boljše pravno urejanje in programa REFIT ter medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje;

19. ponovno poudarja svojo zaskrbljenost, izraženo v mnenju o programu REFIT⁽⁷⁾, da izvoljeni predstavniki lokalnih in regionalnih oblasti ter OR kot njihov institucionalni zastopnik niso vključeni v ta medinstitucionalni sporazum kljub mandatu in pomenu, ki jim ju podeljuje Lizbonska pogodba;

20. pozdravlja vključitev načela boljše pravne ureditve v celoten proces priprave politik ter razširitev ocen učinkov na Evropski parlament in Svet; hkrati obžaluje, da v medinstitucionalnem sporazumu ni zaveze Sveta in Parlamenta za sistematično opravljanje ocen učinka;

21. poudarja, da mora spremembe ali dodatne predpise v kasnejših fazah zakonodajnega postopka ali pri prenosu direktiv EU v nacionalno zakonodajo spremljati zaveza za izvajanje ocen učinka, da bi preprečili čezmerno prenašanje zakonodaje in zagotovili ohranitev elementa REFIT v okviru posameznih predpisov;

⁽⁵⁾ Glej Europa Decentraal (2016), *Bridge! Better EU-regulation for local and regional governments*.

⁽⁶⁾ Glej House of the Dutch Provinces (2015), *Dutch Provinces for Better Regulation*.

⁽⁷⁾ Mnenje OR Program REFIT: *lokalni in regionalni vidik*, CDR 983/2016, 5.

22. se zaveda pomena posvetovanja z zainteresiranimi stranmi pri pripravi zakonodajnih predlogov, vendar ugotavlja, da se lahko po koncu posvetovanj sodelujoči vprašajo, v kolikšni meri so bile upoštevane njihove težave, zato predlaga vključitev lokalnih in regionalnih predstavnikov v odbore za oceno učinka, da bi lahko natančneje preučili predloge Komisije;

23. poudarja, da institucionalne vloge OR v platformi REFIT ne bi smeli zamenjevati z drugimi zainteresiranimi stranmi, in meni, da bi morali imeti člani komisij OR možnost podpreti predstavnika OR v platformi, z udeleževanjem njenih srečanj, namenjenih zadevam, ki so povezane z njihovimi pristojnostmi;

24. se zavezuje, da bo vključil načela boljšega pravnega urejanja v svoje delo in se pri pripravah mnenj o zadevah, ki se nanašajo na MSP, oprl na strokovno znanje svojih komisij;

25. ugotavlja, da se delo platforme REFIT osredotoča predvsem na posebna vprašanja v okviru zakonodaje EU, ki jih je mogoče izboljšati brez bistvene spremembe celotnega zakonodajnega akta; meni, da bi bilo treba to osredotočenost dopolniti z bolj ambicioznim pristopom in si prizadevati za strukturne izboljšave zakonodajnega okvira EU v srednjeročnem obdobju;

26. meni, da je kot posebne prednostne naloge pametne pravne ureditve za MSP mogoče določiti dostop MSP do javnih naročil ter DDV in davčne predpise; poleg tega so resnično potrebni ukrepi za dostop MSP do enotnega trga in do financiranja, podporo MSP iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladov ESI) ter boljšo uravnoveženost potreb MSP z zaščito delavcev, potrošnikov in okolja;

Sodelovanje MSP pri javnih naročilih

27. pozdravlja poenostavitev evropske zakonodaje o javnih naročilih z uvedbo novih direktiv o javnem naročanju in enotnega evropskega dokumenta v zvezi z oddajo javnega naročila⁽⁸⁾; poziva države članice, naj zagotovijo popolno in pravilno izvajanje poenostavljene evropske zakonodaje v zvezi z javnimi naročili;

28. poudarja pomembno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti za dostop MSP do javnih naročil in meni, da je zmanjšanje ovir za sodelovanje MSP pri javnih naročilih zelo pomembno za regije in mesta;

29. izraža zaskrbljenost, da se obstoječi predpisi o javnem naročanju, ki so prijazni do MSP, pogosto ne izkoriščajo v celoti; poudarja, da je treba te predpise dopolniti z dobrim izvajanjem;

30. poziva javne organe na vseh ravneh, naj zagotovijo, da bodo zahteve v zvezi z ustreznostjo ponudnika in načini plačila v njihovih javnih naročilih prijazne do MSP in zagonska podjetja s prilagajanjem zahtevanih jamstev značilnostim MSP, s skrajšanjem rokov za plačila in z uvedbo plačilne discipline; poziva javne organe na vseh ravneh, naj se zavežejo k skupnim standardom za javna naročila, prijazna do MSP;

31. poudarja, da so lahko dobre prakse, med drugim tudi službe za javna naročila mesta Pariz, ki je znatno povečala dostop MSP do trgov javnih naročil in zmanjšala zamude pri izvrševanju plačil, dober primer za javne organe na vseh ravneh;

32. poziva vse javne organe, naj spodbujajo udeležbo MSP pri javnih naročilih za inovacije s preprečevanjem pretiranih specifikacij, zavzemanjem za določitev specifikacij na podlagi rezultata, omogočanjem brezplačnih informacij in izbiri možnosti, kot sta konkurenčni dialog in konkurenčni postopek s pogajanjem, še pred določitvijo končnih pogojev;

33. poudarja pomen poenostavitve dostopa MSP do finančnih instrumentov v okviru evropskih programov, zlasti programa COSME. Ti programi so precej manj zapleteni za MSP v primerjavi s tradicionalnejšimi viri financiranja. V zvezi

⁽⁸⁾ Direktive 2014/23/EU, 2014/24/EU in 2014/25/EU ter Izvedbena uredba (EU) 2016/7.

s tem poudarja, kako pomembna je posebna komponenta za MSP v okviru Evropskega sklada za strateške naložbe, preko katere bi lahko tudi interno spodbujali možnosti financiranja za zagonska podjetja in mikropodjetja, ki potrebujejo dostop do posojil;

DDV in davčni predpisi, prijazni do MSP

34. poziva k nadaljnji poenostavitvi in uskladitvi davčnih predpisov, ki veljajo za najbolj obremenjujoče področje za večino evropskih MSP;

35. ponavlja svojo podporo, izraženo v mnenju o akcijskem načrtu za DDV, za odpravo oprostitve plačila DDV za uvoz majhnih pošilk iz tretjih držav in za preverjanje čezmejnih podjetij z enotno revizijo, da bi odpravili podrejen konkurenčni položaj MSP iz EU v primerjavi z MSP iz tretjih držav zaradi te oprostitve⁽⁹⁾;

36. poudarja, da razdrobljenost in zapletenost sistema DDV povečujeta stroške usklajevanja MSP, ki se ukvarjajo s čezmejno trgovino, kar še posebej vpliva na obmejne regije, zato poziva k nadaljnji poenostavitvi pravil in postopkov, ki so povezani z različnimi ureditvami DDV pri čezmejnem trgovanju, k razširitvi mini načela „vse na enem mestu“, ki je trenutno omejeno na telekomunikacijske storitve, storitve radiodifuzije in elektronske storitve, na druge prodaje blaga in storitev na daljavo ter k določitvi skupnega evropskega čezmejnega praga, pod katerim se DDV ne bi zaračunaval;

37. poziva k zmanjšanju upravnih bremen, povezanih z DDV, kot so zahteve glede poročanja, roki in beleženje časa hrambe podatkov, in k pospešitvi upravnih praks pri obdelavi obračunov DDV;

Dostop MSP do enotnega trga

38. ugotavlja, da je na enotnem trgu storitev še vedno veliko omejitev, ki vplivajo na MSP, vključno z licencami za opravljanje dela, predpisi za ustanavljanje podjetij, fiksnimi in minimalnimi cenami, zahtevami glede pravne oblike in predpisi za posamezni sektor; poziva k veliki poenostavitvi in uskladitvi v storitvenem sektorju, da bi spodbudili rast na podlagi ekonomije obsega in inovacije s krepitvijo konkurence pri uvozu ter z zmanjšanjem razdrobljenosti trga privabili tuje naložbe;

39. ugotavlja, da so razlike v nacionalnih predpisih glede trga s proizvodi velika ovira za MSP, ki morajo zaradi tega poskrbeti za različne linije proizvodov v različnih državah članicah, kar ovira razvoj vseevropske dobavne verige, zato poziva Komisijo in države članice, naj si prizadevajo za večjo usklajenost na tem področju;

Dostop MSP do financiranja

40. opozarja na pomen alternativnih načinov financiranja za nova podjetja in izraža zaskrbljenost, ker dostop zagonskih podjetij do množičnega financiranja ni v celoti izkoriščen zaradi različnih nacionalnih režimov, kar zagonskim podjetjem otežuje čezmejno zbiranje sredstev, in zaradi omejevanja lastniškega kapitala potencialno velikemu številu vlagateljev, kar je posledica „poceni“ pravne oblike podjetja, za katero se običajno odločijo zagonska podjetja;

41. poziva k uskladitvi regulativnega okvira, da bi ustvarili evropski potni list za platforme za množično financiranje, ki bi od pristojnih organov v EU zahteval eno samo dovoljenje za nudenje čezmejnih storitev, kar bi omogočilo pravi evropski trg množičnega financiranja;

Podpora MSP iz skladov ESI

42. ponavlja opozorilo, ki ga je izrazil v mnenju o poenostavitvi skladov ESI⁽¹⁰⁾, da so postopki za uporabo sredstev skladov ESI čedalje bolj zapleteni in okorni, zato se zavzema za nujno poenostavitev pravil v zvezi z vzpostavitvijo, zahtevami za poročanje in revizijo finančnih instrumentov v okviru skladov ESI;

⁽⁹⁾ Mnenje OR o akcijskem načrtu za DDV, CdR 2419/2016, 34.

⁽¹⁰⁾ Mnenje OR o poenostavitvi skladov ESI, COR-2016-00008-00-00-AC-TRA.

43. poudarja, da se MSP soočajo s posebnimi težavami pri uporabi skladov ESI, kakor je pokazala anketa, izvedena v regijah EPR v letu 2016, in na podlagi katere je razvidno, da je udeležba MSP v projektih, ki se financirajo iz skladov ESI, najpomembnejša prednostna naloga, da bi poenostavili poslovanje MSP;

44. opozarja, da je treba zmanjšati zapletenost predpisov, pretiran pritisk revizije in visoke stroške izvajanja, ki ovirajo podporo MSP iz skladov ESI, in poenostaviti ne le posebne predpise, temveč celoten sklop delegiranih in izvedbenih aktov, pa tudi „mehko pravo“, kot so smernice za javne organe ter MSP;

45. poudarja, da bi bilo treba za uresničitev ciljev skladov ESI in politike EU za MSP sklade ESI obravnavati z vidika sorazmernosti, oblikovati partnerstvo za poenostavitev in pri tem upoštevati interese vseh strani; poziva k odnosu, ki bi temeljil na zaupanju namesto na velikem nezaupanju, ki ga pogosto kažejo institucije EU do nacionalnih, regionalnih in lokalnih oblasti;

Uravnoteženje potreb MSP z zaščito delavcev, potrošnikov in okolja

46. poudarja, da je treba vzpostaviti ravnovesje med pravicami delavcev, zdravjem, varstvom potrošnikov in okolja na eni strani ter zakonodajnimi bremenmi za MSP na drugi strani;

47. ugotavlja, da je lahko zaposlitev prvega zaposlenega poseben izziv za rast in razširitev podjetja in da ima delovna zakonodaja večji vpliv na MSP kot na velika podjetja, zaradi česar MSP oklevajo pri zaposlovanju; poudarja, da bi lahko novi pristopi na tem področju dragoceno prispevali zlasti k zmanjšanju brezposelnosti mladih;

48. zato predlaga oblikovanje evropskega sistema „vzemi enega“, ki bi samostojnim podjetnikom in mikro podjetjem omogočal zaposlitev prvega zaposlenega s finančnimi spodbudami in prožnimi pravili, in meni, da bi se lahko tak sistem financiral v okviru programa COSME;

49. poziva Komisijo, naj spodbuja poenostavitev zakonodaje v korist obrtnikov in mikropodjetij, saj trenutno preveč zapleten sistem ogroža njihovo delovanje in pomembno vlogo pri ustvarjanju delovnih mest in gospodarskem razvoju regij in lokalnih skupnosti, pa tudi pri varovanju kulturne in lokalne dediščine;

50. meni, da je opredelitev pogodb, sklenjenih zunaj poslovnih prostorov, v direktivi o pravicah potrošnikov preširoka in da potencialno škodi obrtnikom, ki jih potrošnik pokliče na dom, zato poziva h konkretnější opredelitvi, ki bi upoštevala potrebe MSP in mikropodjetij;

Inovativni pristopi k zakonodaji

51. poudarja, da pametna pravna ureditev ne pomeni nujno manj regulacije, kar bi lahko pomenilo tveganje negotovosti in razdrobljenosti predpisov, temveč jasnejša in enostavnejša pravila za lažje poslovanje MSP, ki omogočajo doseganje ciljev politike na določenem področju;

52. poudarja pomen inovacijam prijaznih pravil, ki omogočajo eksperimentiranje, kjer je to primerno, in sicer tudi z ustanavljanjem omejenih pravil za pilotne projekte in uvedbo klavzul o časovni omejitvi veljavnosti na inovativnih in hitro spreminjajočih se področjih, kar, na primer, dokazuje Flandrija;

53. poudarja, da se s pristopi, kot je prostovoljna samoregulacija (v obliki prostovoljnih sporazumov, zavez ali kodeksov dobre prakse) spodbuja kultura sodelovanja med podjetji in vlado; meni, da lahko delo *Scottish Regulatory Review Group* služi kot primer dobre prakse javnih organov na različnih ravneh;

54. poudarja, da je danski projekt *Burden Hunter* primer dobre prakse na nacionalni ravni, ki omogoča prepoznavanje ovir z neposrednim dialogom in skupnim iskanjem rešitev; poziva Komisijo, naj v celoti upošteva takšne primere in spodbuja njihovo uporabo in prenos, kjer je to mogoče;

55. poudarja, da je treba spodbujati podjetništvo na vseh ravneh upravljanja in omogočiti inovativne rešitve od spodaj navzgor z oblikovanjem mehanizma „pravice do ugovora“, ki bi lokalnim in regionalnim oblastem omogočal, da začasno ne upoštevajo obstoječih predpisov in da namesto tega preskusijo alternativne rešitve, če obstajajo indici za to, da je te cilje mogoče bolje uresničiti z inovativnim pristopom.

V Bruslju, 13. julija 2017

Predsednik
Evropskega odbora regij
Markku MARKKULA

Mnenje Evropskega odbora regij – Evropska strategija za mobilnost z nizkimi emisijami

(2017/C 342/09)

Poročevalec: Jozsef Ribanyi (HU/EPP), podpredsednik županijskega sveta, Tolna

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR)

1. pozdravlja dejstvo, da ima sedanja strategija multidisciplinaren, celovit pristop, ki vključuje družbene in gospodarske vidike, inovacije v sektorjih energije, infrastrukture in digitalnih tehnologij, industrijsko konkurenčnost ter razvoj znanj in spretnosti;
2. podpira cilje strategije, ki so že bili določeni v beli knjigi iz leta 2011 ⁽¹⁾, in sicer zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v prometu za 60 % v primerjavi z letom 1990;
3. kljub temu predlaga, da strategija, v skladu z belo knjigo iz leta 2011, upošteva napredek, ki je bil dosežen od leta 2011 na področju izboljšanja učinkovitosti prometnega sistema, sedanji okvir energetske in podnebne politike do leta 2030 ter zaveze, ki jih je EU sprejela v okviru Pariškega sporazuma iz leta 2015;

OPTIMIZACIJA PROMETNEGA SISTEMA IN IZBOLJŠANJE NJEGOVE UČINKOVITOSTI

Digitalne rešitve za mobilnost

4. poudarja, da bo z izkoriščanjem potenciala digitalnih tehnologij mogoče optimizirati promet in vzpostaviti večmodalno vseevropsko prometno omrežje. Predpogoji za to so inteligentni prometni sistemi in infrastruktura. Upoštevati pa je treba tudi ekosisteme, ki odražajo lokalne okoljske posebnosti, in si prizadevati za sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti v fazi izvajanja;
5. poudarja, da evropska mesta in regije s svojo aktivno vlogo pri vzpostavljanju pametne telekomunikacijske in prometne infrastrukture, ko znotraj mestnih območij uresničujejo načrte za trajnostno mobilnost in krovne načrte regij za trajnostni promet, lahko zagotovijo učinkovito uporabo povezanih in avtomatiziranih vozil vzdolž koridorjev vseevropskega prometnega omrežja, ki poteka prek meja in ozemelj držav članic;
6. priznava, da rešitve informacijske tehnologije oblikujejo prometne poslovne modele in vzorce. Lokalne in regionalne oblasti bi morale uvesti uporabniku prijazne, vključujoče rešitve IT za uporabo inteligentnih prometnih sistemov pri razvoju svojih pametnih mest in okolij mobilnosti;
7. opozarja na potrebo po poenostavitvi podatkovnih zbirk in po njihovi povezanosti, zato predlaga razvoj evropskih standardov, ki bi olajšali interoperabilnost podatkov, storitev in tehničnih rešitev na vseh ravneh. Te podatke predložijo in zagotavljajo posamezni regionalni prometni organi v istem sistemu stiskanja podatkov;

Pošteno in učinkovito oblikovanje cen v prometnem sektorju

8. meni, da imajo tudi same lokalne in regionalne oblasti znatne pravne in finančne pristojnosti, da – npr. z uporabo parkirnih mest, posebnih voznih pasov za avtobuse, ugodnosti pri javnem naročanju, zelenimi registrskimi tablicami ali tarifnimi znižanji cestnin – vplivajo na to, čemu potrošniki dajejo prednost in kaj izbirajo, ter tako spodbujajo uporabo

⁽¹⁾ Bela knjiga – Načrt za enotni evropski prometni prostor – na poti h konkurenčnemu in z viri gospodarnemu prometnemu sistemu. Bruselj, 28. marec 2011, COM(2011) 144 final.

vozil na alternativna goriva. Evropsko komisijo opozarja, da so ta orodja omejena s pogoji za uporabo evropskih strukturnih in investicijskih skladov, saj ni dovoljeno podeljevanje subvencij za zamenjavo vozil ali zasebnih vozniških parkov, kar te zamenjave upočasnjuje in preprečuje izkoriščanje priložnosti za učinkovit in konkurenčen promet ter boljši zrak v mestih z energetskimi in okoljskimi izboljšavami, na primer pri storitvah taksijev ali oskrbi na zadnjem delu poti;

9. poudarja, da je treba za oblikovanje cen uskladiti informacije o prevozu, ki so na voljo iz različnih virov, povezanih z mobilnostjo. Še vedno obstajajo ovire za širšo uporabo integriranih vozovnic, saj se različne oblike javnega prevoza razlikujejo glede dobičkonosnosti. Stroški uvedbe integriranih cen se lahko zmanjšajo ali pa se splošni finančni dobički določene oblike prevoza spremenijo v splošne finančne izgube;

10. opozarja, da informacije, ki so na voljo uporabnikom večmodalnega prevoza, kljub velikim prizadevanjem in številnim virom, ki so bili namenjeni v podporo javnega in večmodalnega prevoza, nikakor ne zadostujejo. Pri izdajanju vozovnic je stanje še slabše. Pri tem ne gre za to, da s tehničnega vidika ne bi bilo mogoče zagotoviti podrobnih informacij na uporabnikom prijazen način o večmodalnem prevozu ali storitvah in informacij o izdajanju vozovnic, temveč gre za nepripravljenost ponudnikov javnega prevoza, da ponudijo te informacije in storitve. Zato bi morala EU sprejeti zakonodajo, po kateri bi bilo treba obvezno objavljati informacije o vozniških redih in druge informacije o potovanjih ter dati vsem državljanom EU popoln dostop do njih, in sicer v obliki, ki bi vsakomur od njih omogočala, da jih čim preprosteje in učinkoviteje uporablja. Pri tem se Evropski odbor regij sklicuje na svoje mnenje Storitve obveščanja, načrtovanja in izdajanja vozovnic pri večmodalnih potovanjih (CdR 4895/2014);

11. meni, da morajo vse vrste prometa v skladu z načelom onesnaževalec plača sorazmerno glede na svoj delež onesnaženja prispevati k zunanjim stroškom, ki jih povzročajo;

12. poudarja, da bo treba posodobiti električna omrežja, infrastrukturo za skladiščenje električne energije, trgovino in upravljanje javne infrastrukture, skupaj s pravili za prevoz in obdavčitev vozil, da bodo ustrezno pripravljene na nove in inovativne načine prevoza, vključno z baterijskim pogonom in vodikovimi gorivnimi celicami. Pri tem so priporočljive tudi interoperabilne rešitve in rešitve enostavnega plačevanja za polnjenje tovrstnih električnih vozil;

13. opozarja na dejstvo, da sistem davčnih olajšav pri letalskih gorivih in vozovnicah za mednarodne lete pomeni očitno izkrivljanje trga v prometnem sektorju. Poziva države članice EU, naj preučijo sedanji mednarodni sistem obdavčitve goriva z Mednarodno organizacijo civilnega letalstva, da se zagotovi skladnost z mednarodnimi zavezami glede podnebnih sprememb, ne da bi pri tem posegli v priznane posebnosti in interese najbolj oddaljenih regij;

Spodbujanje večmodalnosti

14. spodbuja večmodalnost v okviru načrtov za trajnostno mobilnost v mestih ter usklajeno uporabo prevoza in logistike z nizkimi emisijami ali brez njih, kakor tudi železniški, pomorski in rečni promet. Zlasti prehod s cestnega prometa na druge oblike z nižjimi emisijami bi imel pomemben potencial za zmanjšanje emisij. V vsakem primeru bi bilo treba rešitve za prehod na oblike mobilnosti z nizkimi emisijami obravnavati prednostno, na primer s ponovnim razmislekom o obstoječih prikritih ali neprikritih subvencijah za cestni promet;

15. poziva k novemu pristopu k pomorskemu prevozu na kratkih razdaljah z razvijanjem shem ekoloških bonusov in obravnavanjem pomorskih avtocest kot infrastrukturo, za katero mora veljati prilagojen pristop v zvezi z nadzorom državne pomoči. Ta pristop je posebej pomemben na področjih, ki ostajajo na obrobju evropskih prometnih koridorjev;

16. v tem smislu je treba upoštevati zlasti mestna vozlišča in logistične platforme, kot so opredeljeni v TEN-T (osrednje in širše omrežje) in v uredbi o instrumentu za povezovanje Evrope iz leta 2013, glede na njihovo strukturno vlogo v trajnostni in večmodalni mobilnosti na ravni držav članic, regij in celotne EU. Zato se predlaga, da se ta problematika obravnava v različnih evropskih forumih o večmodalnih koridorjih, kjer se zlasti preučujejo vozlišča;

17. podpira aktivno vlogo EU v okviru Mednarodne organizacije za civilno letalstvo in Mednarodne pomorske organizacije s ciljem zmanjšanja emisij v sektorjih pomorskega in zračnega prometa. Treba je spodbujati razvoj in uporabo novih tehnologij z nižjimi emisijami;

POVEČANJE UPORABE ALTERNATIVNE ENERGIJE Z NIZKIMI EMISIJAMI V PROMETNEM SEKTORJU

Učinkovit okvir za alternativno energijo z nizkimi emisijami

18. spodbuja uvajanje alternativnih virov energije v prometu s podpiranjem razvoja sektorja energije, kar utira pot prometu brez emisij;

19. poudarja, da se z nepovratnimi sredstvi v okviru kohezijske politike države članice, regije in občine spodbujajo k vlaganju v alternativne vire energije v prometu, ob upoštevanju načela tehnološke nevtralnosti, kot to določa Direktiva 2014/94/EU o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva;

20. se zavzema za večjo uporabo naprednih obnovljivih biogoriv, ki se proizvajajo okolju prijazno in povzročajo manj emisij CO₂ kot tradicionalna fosilna goriva, z namenom razogljičenja prometnega sektorja. Pri tem je treba dati prednost biogorivom, ki niso iz poljščin (sintetična), in biogorivom iz krme. Pričakovani pozitivni učinki so priložnosti za zaposlitev in ustvarjanje delovnih mest na podeželskih in manj razvitih območjih, poleg ustvarjanja dodatne ekonomske dodane vrednosti. Napredna biogoriva brez podpore danes ne štejejo za konkurenčne vire energije, zato bi bilo treba njihovo proizvodnjo subvencionirati, da bi bila konkurenčna fosilnim gorivom in biogorivom iz poljščin;

21. poudarja, da so v direktivi o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva ⁽²⁾ že opredeljene obvezne zahteve glede uporabe elektrike, zemeljskega plina in vodika za pogon vozil;

22. poudarja, da bodo alternativni viri energije, biometan in biogoriva, ki so sedaj na voljo, deloma nadomestili konvencionalna vozila na dizelski ali bencinski pogon. To z zmanjševanjem povpraševanja po konvencionalnih gorivih povečuje zanesljivost oskrbe z energijo;

23. se zavzema za široko sprejemljivo opredelitev biogoriv ter v tem okviru za sprejetje sklopa meril glede trajnosti in zmanjšanja emisij CO₂, ki bi povečala pravno varnost ter podpirala izvrševanje zakonodaje in naložbeno odločanje pri proizvodnji in uporabi biogoriv;

24. svetuje, da je pomembno, da se upoštevajo posebne nacionalne, regionalne in lokalne razmere ter različne lokalno in regionalno dostopne surovine. Pri zakonskem urejanju alternativnih goriv iz obnovljivih virov bi morali upoštevati celotno energijsko bilanco (vključno s proizvodnjo goriva);

25. poudarja, da bi se morala z regionalnega in lokalnega vidika idealna alternativna energija z nizkimi emisijami proizvajati in skladiščiti lokalno ter se lokalno tudi uporabljati/trošiti. Proizvodnja energije z nizkimi emisijami in njeno skladiščenje za lokalno potrošnjo sta v primeru izoliranih regij, kot so otoki in najbolj oddaljene regije, zaradi zmanjšanja energetske odvisnosti od drugih regij še pomembnejša;

Vzpostavitev infrastrukture za alternativna goriva

26. poudarja, da je pričakovati, da bo mobilnost z nizkimi emisijami ali brez emisij korenito spremenila promet v smislu omrežij, vozil in goriv. Pogoj za to so poceni in dostopna energija in goriva. Poleg motorjev na električno energijo in na vodik, ki ne onesnažujejo okolja, imajo pomembno vlogo pri doseganju ciljev glede zmanjševanja emisij tudi napredna biogoriva, ki ne tekmujejo s proizvodnjo živil in se proizvajajo okolju prijazno. Zato bi se bilo treba osredotočiti zlasti, vendar ne izključno, na razvoj cenovno ugodne infrastrukture za polnjenje električnih vozil ter vozil na vodikove gorivne celice, glede na vlogo goriva tega plina in možnosti za njegovo shranjevanje. S finančnimi spodbudami pa bi bilo treba podpreti tudi tehnologije z nizkimi emisijami CO₂, ki uporabljajo napredna biogoriva;

27. priporoča, naj se določijo zavezujoči roki za vse ravni javne uprave, da bodo razpisi za nakup novih vozil za njihov vozni park in koncesije za storitve javnega prevoza vezane izključno na vozila na alternativne vire energije;

⁽²⁾ Direktiva 2014/94/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva.

28. poziva, da je potrebna strategija za spodbujanje uporabe UZP v pomorskem prometu in pomorski trgovini, in sicer z okrepitevijo podpore za prilagajanje pristaniške infrastrukture in razvojem splošnega pristopa k inovacijam in financiranju opreme za UZP in metanol, ki nastaja pri predelavi odpadkov, na ladjah;

29. meni, da je v dokih potrebna infrastruktura za električno energijo, da se zmanjšajo emisije CO₂ iz ladij, ki s prižganimi motorji stojijo v pristaniščih in so v veliki meri vir onesnaževanja pristaniških mest;

30. ugotavlja, da bi se električni prevoz in infrastruktura za polnjenje električnih vozil na baterijski pogon ali vodikove gorivne celice lahko zelo hitro razširili na mestnih območjih in v strnjениh naseljih, kjer lokalni organi to ocenijo za primerno. Infrastrukturo za električni prevoz je treba zgraditi vzdolž strateških poti, ki povezujejo evropske regije, saj bi z zagotavljanjem čezmejne električne mobilnosti (e-mobilnost) lahko premostili razdrobljenost notranjega trga. Večina evropskih otokov je na primer zaradi svoje velikosti primernih za e-mobilnost, zato bi lahko ustrezen razvoj polnilne infrastrukture hitro prispeval k obsežni uporabi električne mobilnosti na teh ozemljih;

31. poudarja, da bi lahko električna energija, ki se proizvaja in skladišči lokalno, postala stabilen in cenovno ugoden vir goriva, ki bi pospešil prehod na e-mobilnost z nizkimi emisijami. Postopno uvajanje takšne mobilnosti bi lahko odpravilo njeno slabšo konkurenčnost v primerjavi s konvencionalnimi gorivi. Decentralizirano skladiščenje elektrike, povezano v omrežje, lahko ponudi dodatne storitve za električni sistem in premosti neusklajenost med ponudbo energije iz obnovljivih virov in povpraševanjem po energiji v obdobjih visokega in nizkega povpraševanja ali pomaga regulirati frekvenco. Zato je treba tudi olajšati aktivno sodelovanje potrošnikov pri upravljanju električnega sistema, na primer s povezovalci povpraševanja, in odpraviti sedanje regulativne ovire;

Interoperabilnost in standardizacija električne mobilnosti

32. se strinja z mnenjem Evropske komisije glede uvedbe skupnih tehničnih in tehnoloških standardov, pri čemer je treba upoštevati potrebe različnih držav članic in regij. Standardizacija bo gonilo interoperabilnosti med lokalnimi prevoznimi sistemi v isti regiji in med različnimi regijami;

33. je zaskrbljen, ker se nacionalni izvedbeni načrti za uvedbo infrastrukture za alternativna goriva v večini držav članic razvijajo brez aktivnega prispevka pristojnih regionalnih in lokalnih organov, čeprav gre pri teh načrtih za očitien primer, v katerem je potrebno upravljanje na več ravneh, in ker načrti za spodbujanje e-mobilnosti nimajo dovolj velike politične in proračunske podpore;

34. poudarja, da je treba postaje za polnjenje električnih vozil standardizirati, in poziva Komisijo, naj s pripravo standardov, ki spodbujajo vgradnjo polnilnih postaj v obstoječe stavbe in infrastrukturo ter so skladni z veljavno zakonodajo v posamezni državi, podpre uvajanje postaj za polnjenje;

PREHAJANJE NA VOZILA BREZ EMISIJ

Izboljšanje preskušanja vozil za ponovno pridobitev zaupanja potrošnikov

35. pozdravlja nedavne ureditve za merjenje in preverjanje emisij škodljivih snovi iz vozil, da bi zagotovili, da je okoljska učinkovitost vozil pregledna in zanesljiva. To bo prispevalo k izvrševanju omejitev glede emisij onesnaževal zraka in povečalo zaupanje potrošnikov. Mejne vrednosti za emisije za potniška in lahka gospodarska vozila morajo biti ustrezne, da se zagotovi uresničitev ciljev in sporazumov, sprejetih glede emisij onesnaževal in zdravja ljudi;

36. podpira oblikovanje novih smernic za označevanje vozil, ki bi pomagalo preprečiti zavajanje potrošnikov. Treba bi bilo pojasniti in prikazati pravila za način merjenja vrednosti po novem globalno usklajenem preskusnem postopku za lahka vozila (WLTP) in po starem postopku (novi evropski vozni cikel, NEDC). Razmisliti bi bilo treba ne le o spremembi smernic, temveč tudi direktive o označevanju⁽³⁾. Podobno bi bilo treba prenoviti tudi direktivo o spodbujanju čistih in

⁽³⁾ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Pregled direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o navajanju porabe energije in drugih virov izdelkov, povezanih z energijo, s pomočjo nalepk in standardiziranih podatkov o izdelku. Bruselj, 15. julij 2015, COM(2015) 345 final.

energetsko učinkovitih vozil za cestni prevoz ⁽⁴⁾, da bi dohajali najnovejši tehnični napredek;

Strategija za avtomobile in kombinirana vozila za obdobje po letu 2020

37. poudarja, da bi bilo za spodbujanje e-mobilnosti treba uvesti časovno omejene ukrepe s količinskimi merili, da bi lahko prišlo do prehoda;

Strategija za tovorna vozila in avtobuse za obdobje po letu 2020

38. meni, da bi moral javni prevoz še naprej dohitevati zasebna vozila, zato predlaga, naj se prehod na e-mobilnost in uporabo drugih goriv, ki po mnenju EU pomenijo alternativo naftnim derivatom, pospeši s prednostno obravnavo proizvodnje in uporabe električnih avtobusov in tramvajev, tudi takih s pogonom na vodikove gorivne celice, ter uporabo zemeljskega plina v avtobusnem prevozu, s čimer bi zmanjšali emisije ogljikovega dioksida, ki jih povzročijo avtobusi; kar zadeva prevoz blaga na dolge razdalje, predlaga, naj se pospeši prehod voznih parkov dizelskih tovornjakov na zemeljski plin, tj. edino gorivo, ki lahko nadomesti dizelsko gorivo, saj praktično nima emisij onesnaževal in vsebuje manj ogljika;

39. pozdravlja prizadevanja Evropske komisije za promocijo pobude za razširjanje čistih avtobusov v EU, da bi s platformo za mesta, regije, ponudnike storitev in proizvajalce podprla boljše izmenjavo informacij in tržni obseg. S tem krepi zaupanje evropskih proizvajalcev avtobusov v prihodnje povpraševanje po čistih avtobusih na alternativna goriva, omogoča boljše uporabo prihodnjih javnih naročil in učinkovitejše iskanje finančnih rešitev npr. preko Evropske investicijske banke;

40. meni, da je treba povečati obseg pomoči EU, ustvariti več sinergij med finančnimi sredstvi iz Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI), instrumenta za povezovanje Evrope (IPE) in skladov ESI ter uporabiti subvencije. S tem bi omogočili hitro zamenjavo sedanjih vozil javnega prevoza, ki onesnažujejo, in zagotovili čim boljše uporabo razpoložljivih sredstev EU;

Letalski prevoz in prevoz po tirih

41. poudarja prednosti prevoza po tirih, ki uporablja električno energijo iz obnovljivih virov ali alternativna goriva, ki so ekonomsko vzdržni;

42. želi izraziti nujnost vzpostavitve potrebne infrastrukture na lokalni in regionalni ravni v regijah, kjer je železniški prevoz manj razvit, da bi omogočili uporabo te vrste prevoza pod enakimi pogoji kot v drugih državah članicah in zagotovili vzpostavitev enotnega evropskega železniškega območja;

UGODNO OKOLJE ZA MOBILNOST Z NIZKIMI EMISIJAMI

Energetska unija: povezovanje prometnega in energetskega sistema

43. z zadovoljstvom ugotavlja, da strategija velja za dober korak znotraj okvira za podnebje in energijo do leta 2030, ki ga je sprejel Svet Evropske unije 23. in 24. oktobra 2014 ⁽⁵⁾, in je bil sprejet s Pariškim sporazumom 12. decembra 2015 na 21. zasedanju pogodbenic Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja ⁽⁶⁾, saj povezuje dva pomembna dejavnika znotraj EU: promet na strani povpraševanja in ključne akterje na področju proizvodnje in prenosa energije na strani ponudbe;

⁽⁴⁾ Direktiva 2009/33/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o spodbujanju čistih in energetsko učinkovitih vozil za cestni prevoz: Direktiva 2009/33/ES.

⁽⁵⁾ Sklepi Evropskega sveta (23. in 24. oktober 2014), Bruselj, 24. oktober 2014, EUCO 169/14.

⁽⁶⁾ Pariški sporazum COP 21, 30. november–11. december 2015.

44. meni, da sveženj Čista energija za vse Evropejce⁽⁷⁾ sodi v okvir prizadevanj EU za vodilno vlogo v smeri pametnejšega upravljanja z energijo in čistejše energije za vse, spodbujanje gospodarske rasti, naložb in vodilnega tehnološkega položaja, ustvarjanje novih delovnih mest in povečanje blaginje državljanov v regijah in mestih EU;

Raziskave, inovacije in konkurenčnost

45. meni, da je e-mobilnost eno od gonil inovacij in tehnološkega razvoja, ki ima takojšen učinek in igra ključno vlogo pri zmanjšanju vpliva na okolje;

46. meni, da je prehod na nizkoogljični promet mogoče doseči predvsem z regionalno in kohezijsko politiko. Regije in občine lahko z vlaganji v raziskave in inovacije podprejo obnovljive vire energije z nizkimi emisijami, pametna omrežja in trajnostni mestni prevoz;

47. podpira opiranje na rezultate okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje 2020 pri iskanju inovativnejših mobilnih rešitev z nizkimi emisijami, ki vključujejo storitve/naložbe;

48. spodbuja razvoj inovativnih tehnologij za rezervoarje za UZP na ladjah in avtobusih za potniški prevoz, da se doseže čim večja učinkovitost skladiščenja tega nadomestnega goriva, in poziva k financiranju tovrstnih zglednih projektov na tovrstnih in potniških plovilih ter avtobusih za potniški prevoz na dolge razdalje;

49. spodbuja tudi razvoj inovativnih tehnologij, ki omogočajo uporabo biogoriv, kot je metanol, ki nastaja pri sežiganju odpadkov, tudi v motorjih tovornih in potniških ladij, ter poziva k tozadevnemu financiranju;

50. se zavzema za financiranje infrastrukture za električno energijo v dokih, zlasti pa za zavezujoči regulativni okvir, ki bi veljal v vseh pristaniščih EU;

Digitalne tehnologije: inteligentni prometni sistemi, povezana in samovozeča vozila

51. ugotavlja, da rešitve IT spodbujajo mobilnost, ki temelji na kombinirani uporabi vseh načinov prevoza potnikov in tovora (npr. integrirani sistemi izdaje vozovnic in cestninjenja, dokumenti za intermodalni tovorni prevoz, elektronsko načrtovanje poti, informacije za potnike v realnem času itd.);

52. ugotavlja, da lahko pojav povezanih in avtomatiziranih (samovozečih) vozil, ki uporabljajo digitalno tehnologijo, zagotovi številne priložnosti za spopadanje z negativnimi učinki prometa in za javni prevoz na redkeje poseljenih območjih; odločno poziva k izvajanju ukrepov za povezano in avtomatizirano vožnjo v skladu z izjavo iz Amsterdama⁽⁸⁾; zato pozdravlja dejstvo, da je bila 30. novembra 2016 sprejeta evropska strategija za kooperativne inteligentne prometne sisteme⁽⁹⁾. Pri tem Odbor poziva k bolj celostni viziji trajnostnega in inovativnega razvoja na področju prometa ter večji povezanosti različnih sorodnih delovnih sklopov Komisije in komunikaciji o tej temi;

53. poudarja, da želijo evropske regije sodelovati pri vzpostavljanju pametnih telekomunikacijskih in prometnih omrežij. Tako bo mogoče povezana in avtomatizirana vozila učinkovito in brez ovir uporabljati vzdolž koridorjev vseevropskega prometnega omrežja, kot tudi na mestnih in podeželskih območjih;

54. poudarja, da bi morali načeli sorazmernosti in subsidiarnosti lokalnim in regionalnim oblastem omogočiti, da se same odločijo, ali in kako širiti inteligentne prometne sisteme in čista vozila za zmanjšanje emisij zaradi prometa in prometnih zastojev ter spodbujanje socialnega vključevanja, kakor je priznано v akcijskem načrtu EU za mobilnost v mestih;

⁽⁷⁾ Čista energija za vse Evropejce – sprostitev možnosti Evrope za gospodarsko rast, Sporočilo za javnost Evropske komisije. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4009_sl.htm

⁽⁸⁾ Izjava iz Amsterdama – Sodelovanje na področju povezane in avtomatizirane vožnje, 14. in 15. april 2016.

⁽⁹⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Evropska strategija za kooperativne inteligentne prometne sisteme – mejnik na poti h kooperativni, povezani in avtomatizirani mobilnosti, Bruselj, 30. november 2016, COM(2016) 766 final.

Znanja in spretnosti

55. priznava, da prehod na mobilnost z nizkimi emisijami ustvarja izzive za trg delovne sile, zaradi česar je prednostna naloga zagotoviti, da se delovna sila prekvalificira za nova delovna mesta. Kljub visoki brezposelnosti primanjkuje delovne sile na številnih pomembnih področjih v sektorju prometa, kar je posledica nizke ravni digitalne pismenosti;

56. obžaluje, da to sporočilo ne vsebuje predlogov glede mobilnosti v mestih iz prejšnjega sporočila iz leta 2009, tj. razvoja načrtov za trajnostno mobilnost v mestih s strani lokalnih oblasti. Zato poudarja, da je treba v okviru te strategije ter pobud in ukrepov za njeno izvajanje pojasniti, da je celostno načrtovanje v mestih ključni dejavnik za razvoj trajnostne mobilnosti, tudi s pripravo in izvajanjem načrtov za trajnostno mobilnost v mestih;

57. poudarja pomen sistemov dualnega usposabljanja, predlaga intenzivno izmenjavo izkušenj med regijami EU glede dobrih praks na področju mobilnosti z nizkimi emisijami, ki vključujejo poklicno izobraževanje in podjetja;

Naložbe

58. pozdravlja dejstvo, da so inovacije in razvoj infrastrukture v osredju ciljev Evropskega sklada za strateške naložbe za spodbujanje kombiniranih (javno-zasebnih) naložb v promet in infrastrukturo. Evropski sklad za strateške naložbe bi lahko v kombinaciji z nepovratnimi sredstvi iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov omogočil intenzivnejše sodelovanje lokalne in regionalne ravni v tovrstnih manjših ali večjih projektih;

59. predlaga, da se pri načrtovanju naslednjega večletnega finančnega okvira poveča znesek in delež sredstev za promet z nizkimi emisijami v programu Obzorje 2020 in v instrumentu za povezovanje Evrope. Slednjega je treba dodatno spodbujati, saj je pomemben vzvod: vsak uporabljeni euro iz tega instrumenta ustvari 3–3,5 EUR pri naložbi v prevoz z nizkimi emisijami;

60. poudarja, da bi lahko razvoj v mestih in regijah pod vodstvom upravnih organov, ki bi temeljil na javno-zasebnih partnerstvih, zagotovil potreben vzvod za učinkovito financiranje in izvajanje rešitev za mobilnost z nizkimi emisijami. Prav tako predlaga prednostno obravnavo uporabe Evropskega sklada za strateške naložbe in evropskih strukturnih in investicijskih skladov za lokalne in inovativne rešitve za promet z nizkimi emisijami. V strateškem referenčnem okviru za obdobje po letu 2020 bi morali za te namene zagotoviti nepovratna sredstva;

61. poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti ključno vlogo pri spodbujanju proizvodnje energije na lokalni ravni, kot tudi pri povezanih in pametnih energetske omrežjih. Evropski strukturni in investicijski skladi bi morali z nepovratnimi sredstvi spodbujati potrebne naložbe, zlasti za manj razvite regije EU, ki najbolj zaostajajo;

62. ugotavlja, da je z naložbenim načrtom za Evropo prav tako zagotovljeno javno financiranje za projekte na področju prometa z nizkimi emisijami in pametna omrežja od začetka leta 2015 do konca leta 2017;

Ukrepi mest

63. predlaga, naj prakse urbanističnega in medmestnega načrtovanja za evropska mesta v okviru načrtov za trajnostno mobilnost v mestih vključujejo določanje območij za prevoz in mobilnost z nizkimi emisijami. Urbanistično načrtovanje bi moralo dajati prednost aktivnemu prevozu (kolesarjenje in hoja), rešitvam za javni potniški prevoz ter souporabi in skupni rabi avtomobilov; zato poziva, naj se oblikuje v prihodnost zazrta naložbena politika EU na področju prometa, ki bi morala izboljšati javno zdravje in ki vsaj 10 % evropskih sredstev za promet vložijo v kolesarjenje, in sicer v regijah, kjer geografske značilnosti to omogočajo, pri čemer v celoti upošteva sporazum, sklenjen na konferenci COP 21 v Parizu;

64. predlaga predhodno študijo o mobilnosti, ki je povezana z urbanizmom in prostorskim načrtovanjem na velemestnih območjih. Treba je povečati gostoto mest in velemestnih območij, da se na eni strani zmanjša potreba po motoriziranih prevozih s tem, ko se storitve približajo prebivalcem, na drugi strani pa se omogočijo izboljšave omrežij javnega prometa s povečanjem njihove družbene in gospodarske učinkovitosti ter njihove uporabe;

65. poudarja, da je prostorsko načrtovanje zelo pomemben element mobilnosti z nizkimi emisijami. Struktura naselij in zasnova mestnega okolja sta tisti, ki določata topografske pogoje za dolgoročen razvoj mobilnosti z nizkimi emisijami. Prav tako priporoča, da lokalne in regionalne oblasti, ki so na podlagi nacionalne pravne ali ustavne ureditve pristojne za vprašanja prostorskega načrtovanja, pri oblikovanju regionalnih, medobčinskih ali velemestnih operativnih načrtov upoštevajo tudi tovrstne pobude;
66. v skladu z mnenjem OR o načrtu EU za kolesarjenje ⁽¹⁰⁾ poudarja, da bi bilo treba kolesarjenje kot način prevoza okrepiti s povečanjem vloge javnega financiranja iz sredstev EU, ki so na voljo za projekte za kolesarski prevoz, in ponovno poziva, naj se načrt EU za kolesarjenje vključi v delovni program Komisije za leto 2018. Občine lahko kot aktivni promotorji kolesarjenja in s tem tudi zelenih javnih naročil okrepijo svojo vlogo v boju proti podnebnim spremembam, tako da sodelujejo v pobudah, kot je zelena prestolnica Evrope ali „Srečanje med znanostjo in regijami“. Lahko bi oblikovali predloge za vključitev posebnih pomembnih odsekov kolesarskih poti v vseevropsko prometno omrežje;
67. poudarja, da bi morale v skladu z direktivo o energetske učinkovitosti stavb ⁽¹¹⁾ nove stavbe, zgrajene v EU, vključevati polnilna mesta za električna vozila (po možnosti z možnostjo skladiščenja). Podobno bi morali tovrstne gradbene ukrepe načrtovati tudi pri prenovi večstanovanjskih stavb ⁽¹²⁾;
68. ugotavlja, da bi lahko vgradnja pametnih sistemov za polnjenje v stavbe prispevala k prožnosti električnega omrežja, tj. da bi bilo energijo, skladiščeno v akumulatorjih električnih vozil, mogoče prenesti v omrežje. Potreben je celovit pristop, ki na primer obravnava električna vozila kot del stavbnega fonda;
69. poudarja, da so mesta zaradi velike gostote prebivalstva glavne zainteresirane strani na področju prometa, in ugotavlja, da problemov mobilnosti v mestih ni mogoče rešiti samo s sektorskim pristopom. Zato lokalne in regionalne oblasti spominja na resnično dodano vrednost, če pri oblikovanju svojih načrtov za trajnostno mobilnost v mestih ⁽¹³⁾ sočasno s svojimi akcijskimi načrti za trajnostno energijo upoštevajo povezavo med mestno razsežnostjo prometne politike in širšim konceptom prostorskega načrtovanja, kar vključuje dejanske in idealne mešanice energijskih virov. Ta lokalna prizadevanja bi lahko bila deležna strokovnega usmerjanja in pomoči Konvencije županov, da bi ustvarili bolj vključujoč lokalni promet, ki bi manj onesnaževal zrak in bil manj hrupen;
70. prav tako priporoča, da regije, ki so na podlagi nacionalne pravne ali ustavne ureditve pristojne za vprašanja prostorskega načrtovanja, pri oblikovanju načrtov za trajnostno mestno in medmestno mobilnost upoštevajo tudi tovrstne pobude;
71. predlaga, da se za spodbujanje mobilnosti z nizkimi emisijami oblikujejo posebne evropske mreže mest. Te bi lokalnim podjetjem in celo širši javnosti omogočile večje vključevanje v izvajanje mobilnosti z nizkimi emisijami, denimo z nudenjem skupnih storitev na področju mobilnosti. Z uporabo sodobnih rešitev IT bi mreže mest lahko vključile ustrezne ciljne skupine v širše izvajanje mobilnosti z nizkimi emisijami.

V Bruslju, 13. julija 2017

Predsednik
Evropskega odbora regij
Markku MARKKULA

⁽¹⁰⁾ Načrt EU za kolesarjenje, Odbor regij; mnenje sprejeto 12. oktobra 2016.

⁽¹¹⁾ Direktiva 2010/31/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. maja 2010 o energetske učinkovitosti stavb.

⁽¹²⁾ Mnenje v pripravi ENVE-VI/019 o energetske učinkovitosti in stavbah, poročevalec: Michiel Rijsberman (ALDE/NL).

⁽¹³⁾ Mnenje OR COTER-V-048 o svežnju o mobilnosti v mestih.

III

(Pripravljalni akti)

ODBOR REGIJ

124. PLENARNO ZASEDANJE 12. IN 13. JULIJA 2017

Mnenje Evropskega odbora regij – Koordinacija sistemov socialne varnosti

(2017/C 342/10)

Poročevalka:	Ulrike Hiller (DE/PES), članica senata svobodnega hanzeatskega mesta Bremen
Referenčni dokument:	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti in Uredbe (ES) št. 987/2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 (besedilo velja za EGP in Švico)
	COM(2016) 815 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

Predlog uredbe
Uvodna izjava 6

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Dajatve za dolgotrajno nego doslej niso bile izrecno vključene v področje uporabe Uredbe (ES) št. 883/2004, temveč so se koordinirale kot dajatve za bolezen, kar je povzročalo pravno negotovost tako za nosilce kot tudi za osebe, ki so zahtevale dajatve za dolgotrajno nego. Treba je oblikovati trden in ustrezen pravni okvir za dajatve za dolgotrajno nego znotraj uredbe ter vključiti jasno opredelitev takih dajatev.	Dajatve za dolgotrajno nego doslej niso bile izrecno vključene v področje uporabe Uredbe (ES) št. 883/2004, temveč so se koordinirale kot dajatve za bolezen. Treba je oblikovati trden in ustrezen pravni okvir za dajatve za dolgotrajno nego znotraj uredbe.

Obrazložitev

Okrepljeno usklajevanje dajatev za dolgotrajno nego je dobrodošlo. Poleg tega dajatev za dolgotrajno nego in bolezen ni mogoče jasno in enotno ločevati zaradi različnih pravil držav članic.

Nadaljnje usklajevanje je možno le, če so dajatve za dolgotrajno nego v vseh državah članicah priznane in razvite kot oblika dajatev, ki dopolnjuje dajatve za bolezen. Zato je trenutno bolje prilagoditi člen 34, kot pa uvajati ločeno poglavje o dolgotrajni negi.

Predlog spremembe 2

Predlog uredbe

Člen 1(3), prvi odstavek

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>za uvodno izjavo 5 se vstavi naslednje:</p> <p>„(5a) Sodišče je presodilo, da imajo države članice pravico, da za ekonomsko neaktivne državljane dostop do dajatev iz socialne varnosti, ki niso socialna pomoč v smislu Direktive 2004/38/ES, v državi članici gostiteljici pogojijo z zakonsko pravico do prebivanja v smislu navedene direktive. Preverjanje zakonske pravice do prebivanja bi bilo treba izvajati v skladu z zahtevo iz Direktive 2004/38/ES. Zato bi bilo treba ekonomsko neaktivne državljane jasno razlikovati od iskalcev zaposlitve, ki jim je pravica do prebivanja podeljena neposredno s členom 45 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Za izboljšanje pravne jasnosti za državljane in nosilce je treba to sodno prakso kodificirati.</p>	<p>za uvodno izjavo 5 se vstavi naslednje:</p> <p>„(5a) Sodišče je presodilo, da imajo države članice pravico, da za ekonomsko neaktivne državljane dostop do dajatev iz socialne varnosti, ki so hkrati socialna pomoč v smislu Direktive 2004/38/ES, v državi članici gostiteljici pogojijo z zakonsko pravico do prebivanja v smislu navedene direktive. Preverjanje zakonske pravice do prebivanja bi bilo treba izvajati v skladu z zahtevo iz Direktive 2004/38/ES. Zato bi bilo treba ekonomsko neaktivne državljane jasno razlikovati od iskalcev zaposlitve, ki jim je pravica do prebivanja podeljena neposredno s členom 45 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Za izboljšanje pravne jasnosti za državljane in nosilce je treba to sodno prakso kodificirati.</p>

Obrazložitev

Sodišče Evropske unije je v omenjeni sodbi presodilo, da dajatve iz socialne varnosti, ki jih je v skladu s členom 70 Uredbe (ES) št. 883/2004 mogoče opredeliti kot denarne dajatve, za katere se ne plačujejo prispevki, veljajo hkrati tudi kot socialna pomoč v smislu člena 24(2) Direktive 2004/38/ES. Če gre torej za dajatve za socialno pomoč, je v predlogu predvidena pristojnost držav članic utemeljena. Predlagana sprememba pojasnjuje to dejstvo.

Predlog spremembe 3

Predlog uredbe

Člen 1(3), tretji odstavek

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>(5c) Ne glede na omejitve pravice do enakega obravnavanja za ekonomsko neaktivne osebe, ki izhajajo iz Direktive 2004/38/ES ali iz prava Unije, nič v tej uredbi ne bi smelo omejevati temeljnih pravic, ki jih priznava Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti pravice do človekovega dostojanstva (člen 1), pravice do življenja (člen 2) in pravice do zdravstvenega varstva (člen 35).“;</p>	<p>(5c) Ne glede na omejitve pravice do enakega obravnavanja za ekonomsko neaktivne osebe, ki izhajajo iz Direktive 2004/38/ES ali iz prava Unije, nič v tej uredbi ne bi smelo omejevati temeljnih pravic, ki jih priznava Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti pravice do človekovega dostojanstva (člen 1), pravice do življenja (člen 2), pravice do socialne varnosti in socialne pomoči (člen 34) ter pravice do zdravstvenega varstva (člen 35).“;</p>

Obrazložitev

Obrazložitev je razvidna iz besedila.

Predlog spremembe 4

Predlog uredbe

Člen 1(13)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>člen 12 se nadomesti z naslednjim:</p> <p>„Člen 12</p> <p>Posebna pravila</p> <p>1. Za osebo, ki opravlja dejavnost zaposlene osebe v državi članici v imenu delodajalca, ki tam običajno opravlja svojo dejavnost, ter je napotena v smislu Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 96/71/ES z dne 16. decembra 1996 o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev⁽¹⁾ ali jo ta delodajalec pošlje v drugo državo članico, da opravlja delo v imenu tega delodajalca, še naprej velja zakonodaja prve države članice, če predvideno trajanje takega dela ne presega 24 mesecev in ta oseba ni napotena ali poslana, da bi nadomestila drugo zaposleno ali samozaposleno osebo, ki je bila predhodno napotena ali poslana v smislu tega člena.</p> <p>2. Za osebo, ki običajno opravlja dejavnost samozaposlene osebe v državi članici in gre opravljat podobno dejavnost v drugo državo članico, še naprej velja zakonodaja prve države članice, če predvideno trajanje take dejavnosti ne presega 24 mesecev in ta oseba ne nadomešča druge napotene zaposlene ali samozaposlene osebe.“;</p> <p>⁽¹⁾ UL L 018, 21.1.1997, str. 1.</p>	<p>člen 12 se nadomesti z naslednjim:</p> <p>„Člen 12</p> <p>Posebna pravila</p> <p>1. Za osebo, ki opravlja dejavnost zaposlene osebe v državi članici v imenu delodajalca, ki tam običajno opravlja svojo dejavnost, ter je napotena v smislu Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 96/71/ES z dne 16. decembra 1996 o napotitvi delavcev na delo v okviru opravljanja storitev⁽¹⁾ ali jo ta delodajalec pošlje v drugo državo članico, da opravlja delo v imenu tega delodajalca, še naprej velja zakonodaja prve države članice, če predvideno trajanje takega dela ne presega 12 mesecev in ta oseba ni napotena ali poslana, da bi nadomestila drugo zaposleno ali samozaposleno osebo, ki je bila predhodno napotena ali poslana v smislu tega člena.</p> <p>2. Za osebo, ki običajno opravlja dejavnost samozaposlene osebe v državi članici in gre opravljat podobno dejavnost v drugo državo članico, še naprej velja zakonodaja prve države članice, če predvideno trajanje take dejavnosti ne presega 12 mesecev in ta oseba ne nadomešča druge napotene zaposlene ali samozaposlene osebe.“;</p> <p>⁽¹⁾ UL L 018, 21.1.1997, str. 1.</p>

Obrazložitev

Predlagano skrajšanje roka, po katerem za napotenega delavca v celoti velja pravo države gostiteljice, je v skladu s stališčem OR glede direktive o napotitvi delavcev (COR-2016-02881).

Predlog spremembe 5

Predlog uredbe

Člen 1(16)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
člen 34 se črta;	<p style="text-align: center;">Člen 34</p> <p>Prekrivanje dajatev za dolgotrajno nego</p> <p><u>1. Če je prejemnik denarnih dajatev za dolgotrajno nego, ki jih je treba obravnavati kot dajatve za bolezen in jih torej zagotovi država članica, pristojna za denarne dajatve po členu 21 ali 29, hkrati in po tem poglavju upravičen zahtevati storitve za enak namen od nosilca v kraju stalnega ali začasnega prebivališča v drugi državi članici in če mora tudi nosilec v prvi državi članici povrniti stroške teh storitev po členu 35, se uporablja splošna določba o preprečevanju prekrivanja dajatev iz člena 10, vendar z naslednjo omejitvijo: če oseba zahteva in prejme storitev, se znesek denarne dajatve zniža za znesek storitve, ki se ali se lahko zahteva od nosilca v prvi državi članici, ki mora povrniti stroške.</u></p> <p><u>2. Upravna komisija sestavi podroben seznam dajatev za dolgotrajno nego, ki izpolnjujejo merila iz člena 1(vb) te uredbe, ter navede, pri katerih gre za storitve in pri katerih za dajatve v denarju.</u></p> <p><u>3. Dve ali več držav članic ali njihovi pristojni organi se lahko dogovorijo o drugih ali dopolnilnih ukrepih, ki za zadevne osebe niso manj ugodni od načel iz odstavka 1.</u></p>

Obrazložitev

Če se poglavje 1a (predlog spremembe 5) ne vstavi, je treba člen 34(2) preoblikovati in navesti, kakšen naj bo seznam, ki ga mora sestaviti upravna komisija. Glej obrazložitev k predlogu spremembe 1 (uvodna izjava 6).

Informacija tajništvu: originalno besedilo člena 34(2) Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti se glasi tako: „Upravna komisija pripravi seznam denarnih dajatev in storitev, za katere velja odstavek 1.“

Predlog spremembe 6

Predlog uredbe

Člen 1(17)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>za členom 35 se vstavi naslednje poglavje:</p> <p>„POGLAVJE 1a</p> <p>Dajatve za dolgotrajno nego</p>	

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Člen 35a</p> <p>Splošne določbe</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ne glede na posebne določbe tega poglavja se členi 17 do 32 smiselno uporabljajo za dajatve za dolgotrajno nego.2. Upravna komisija sestavi podroben seznam dajatev za dolgotrajno nego, ki izpolnjujejo merila iz člena 1(vb) te uredbe, ter navede, pri katerih gre za storitve in pri katerih za dajatve v denarju.3. Z odstopanjem od odstavka 1 lahko države članice dodelijo dajatve za dolgotrajno nego v skladu z drugimi poglavji naslova III, če so dajatev in posebni pogoji, ki veljajo zanjo, navedeni v seznamu v Prilogi XII in je rezultat take koordinacije za upravičence vsaj tako ugoden, kot če bi se dajatev koordinirala na podlagi tega poglavja. <p>Člen 35b</p> <p>Prekrivanje dajatev za dolgotrajno nego</p> <ol style="list-style-type: none">1. Če prejemnik denarnih dajatev za dolgotrajno nego, odobrenih na podlagi zakonodaje pristojne države članice, istočasno in na podlagi tega poglavja prejme storitve za dolgotrajno nego od nosilca v kraju stalnega prebivališča ali začasnega prebivališča v drugi državi članici ter mora tudi nosilec v prvi državi članici povrniti stroške teh storitev na podlagi člena 35c, se uporablja splošna določba o preprečevanju prekrivanja dajatev iz člena 10, zgolj z naslednjo omejitvijo: znesek denarne dajatve se zmanjša za vračljivi znesek storitve, ki se na podlagi člena 35c lahko zahteva od nosilca v prvi državi članici.2. Dve ali več držav članic ali njihovi pristojni organi se lahko dogovorijo o drugih ali dopolnilnih ukrepih, ki za zadevne osebe niso manj ugodni od načel iz odstavka 1. <p>Člen 35c</p> <p>Povračilo med nosilci</p> <ol style="list-style-type: none">1. Člen 35 se smiselno uporablja za dajatve za dolgotrajno nego.2. Če zakonodaja države članice, v kateri se nahaja pristojni nosilec na podlagi tega poglavja, ne zagotavlja storitev za dolgotrajno nego, se za nosilca, ki je ali bi bil v navedeni državi članici na podlagi poglavja 1 pristojen za povračilo zdravstvenih storitev, odobrenih v drugi državi članici, šteje, da je pristojni nosilec tudi na podlagi poglavja 1a.“;	

Obrazložitev

Glej obrazložitev k predlogu spremembe 1 (uvodna izjava 6).

Predlog spremembe 7

Predlog uredbe

Člen 1(22)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>2. Z odstopanjem od odstavka 1 je popolnoma brezposelna oseba, ki je med svojo zadnjo dejavnostjo zaposlene ali samozaposlene osebe stalno prebivala v državi članici, ki ni pristojna država članica, in ki ni dopolnila vsaj 12 mesecev zavarovanja za primer brezposelnosti izključno na podlagi zakonodaje pristojne države članice, na razpolago službi za zaposlovanje države članice stalnega prebivališča. Taka oseba prejema dajatve v skladu z zakonodajo države članice stalnega prebivališča, kot če bi vsa obdobja zavarovanja dopolnila na podlagi zakonodaje te države članice. Te dajatve zagotovi nosilec države članice stalnega prebivališča. Namesto tega se lahko popolnoma brezposelna oseba iz tega odstavka, ki bi bila upravičena do dajatve za brezposelnost zgolj na podlagi nacionalne zakonodaje pristojne države članice, če bi v njej stalno prebivala, odloči, da je na razpolago službam za zaposlovanje navedene države članice in da prejema dajatve v skladu z zakonodajo navedene države članice, kot če bi v njej stalno prebivala.</p>	<p>2. Z odstopanjem od odstavka 1 je popolnoma brezposelna oseba, ki je med svojo zadnjo dejavnostjo zaposlene ali samozaposlene osebe stalno prebivala v državi članici, ki ni pristojna država članica, in ki ni dopolnila vsaj 12 mesecev zavarovanja za primer brezposelnosti izključno na podlagi zakonodaje pristojne države članice, na razpolago službi za zaposlovanje države članice stalnega prebivališča. Taka oseba prejema dajatve v skladu z zakonodajo države članice stalnega prebivališča, kot če bi vsa obdobja zavarovanja dopolnila na podlagi zakonodaje te države članice. Te dajatve zagotovi nosilec države članice stalnega prebivališča.</p>

Obrazložitev

Odstopanje nima posledic, če na podlagi kratkega obdobja zaposlitve – manj kot 12 mesecev – ne nastanejo nobene pravice. V tem primeru je odveč. Če pa na tej podlagi nastane pravica do dajatve, namreč zaradi obdobja zaposlitve v drugih državah članicah, ki jih je treba prišteti v skladu s členom 6, pa bi bilo treba utemeljiti, zakaj naj bi država članica stalnega prebivališča zagotovila te dajatve, če pa so prispevke prejele druge države. Poleg tega odstopanje ni usklajeno s pravili, predlaganimi v členu 64, ki v takih primerih predvidevajo izvoz dajatev.

Predlog spremembe 8

Predlog uredbe

Člen 2(11), prvi odstavek

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>za členom 19(2) se vstavijo naslednji odstavki:</p> <p>3. Kadar se od nosilca zahteva, da izda zgoraj omenjeno potrdilo, ustrezno presodi zadevna dejstva in zagotovi, da so informacije, na podlagi katerih je potrdilo izdano, točne.</p>	<p>za členom 19(2) se vstavijo naslednji odstavki:</p> <p>3. Kadar se od nosilca zahteva, da izda zgoraj omenjeno potrdilo, ustrezno presodi zadevna dejstva.</p>

Obrazložitev

Nosilci, ki izdajajo potrdila, ne morejo jamčiti za točnost podanih informacij. Zanašati se morajo na pravilnost podatkov delodajalca. Organi, ki izdajajo potrdila, predvsem ne morejo biti odgovorni za napačne informacije, če so bili že sami napačno obveščeni.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR)

Splošne ugotovitve

1. se zavzema za prosto in pravično mobilnost delovne sile ter glede na vse večjo mobilnost državljanov v EU pozdravlja revizijo določb o koordinaciji sistemov socialne varnosti;
2. ugotavlja, da mora prosto gibanje delavcev, ki predstavlja negativno integracijo notranjega trga, zato spremljati koordinacija socialne varnosti kot pozitivna integracija, v skladu z Listino EU o temeljnih pravicah in sodno prakso Sodišča Evropske unije;
3. meni, da so predlogi Evropske komisije o spremembi Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti in Uredbe (ES) št. 987/2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe (ES) št. 883/2004 večinoma ustrezni in pomenijo korak naprej, zato jih odobrava;
4. želi spomniti Komisijo na njeno pobudo za boljše pravno urejanje in opozarja, da mora zapleten nabor predpisov iz Uredbe št. 883/2004 in Uredbe št. 987/2009 ostati razumljiv, tako da bo pravni položaj jasn tako za organe kot za državljane;
5. poudarja pomen regionalnih mrež za svetovanje in podporo mobilnim državljanom EU. Te so nujne, da se prepreči izkoriščanje mobilnih delavcev in organizirano goljufanje, zato se Odbor zavzema za njihovo krepitev;
6. poudarja, da je predlog Komisije nujen za zagotavljanje prostega gibanja delavcev. Zaradi jasne pravne podlage iz člena 48 PDEU predlog ni vprašljiv z vidika subsidiarnosti. Ciljev predlaganega ukrepa države članice ne morejo zadovoljivo doseči same, pač pa se zaradi obsega in/ali učinkov ukrepa bolje dosežejo na ravni EU, saj predlagani ukrep zajema nadnacionalne vidike, ki jih države članice in/ali regionalne in lokalne oblasti same ne morejo ustrezno urejati;
7. poudarja, da se močno zanima za nadaljevanje strokovnega dialoga s Komisijo o tem vprašanju in poudarja, da je pri tem pomembno poročilo o oceni učinka, ki ga bo Komisija na podlagi sporazuma o sodelovanju z OR predložila ob ustreznem času;

Napotitev delavcev

8. meni, da je bil pri urejanju napotitev in izboljšanju potrdil o razporeditvi na delovno mesto dosežen napredek, in se strinja s tem, da se Komisija s členom 76a pooblašča za sprejemanje izvedbenih aktov v skladu s členom 291 PDEU, s katerimi se določi standardni postopek za izdajo, izpodbijanje in umik prenosnega dokumenta A1 (t. i. potrdilo A1), s čimer se oteži njegova zloraba. Predvideni postopek je lahko zlasti primeren za preprečevanje dolgotrajnih pravnih sporov, pa tudi postopkov za ugotavljanje kršitev, in tako prispeva k pravni varnosti znotraj Evropske unije;
9. želi spomniti, da je obravnavani predlog uredbe o spremembi Uredbe št. 883/2004, ki posodablja pravila za izdajo potrdila A1, glavni element za boljšo zaščito napotenih delavcev pred zlorabami sistema socialne varnosti v okviru revizije Direktive o napotitvi delavcev št. 96/71/ES, ki poteka sočasno. Glede na to, kako pomemben je ta vidik, je še posebej odločilen vsak korak v smeri zavezujočega, jasnega in neposrednega načina izdajanja potrdil A1 v prihodnje, ki mu je zato treba nameniti posebno pozornost;
10. v zvezi z napotitvami delavcev opozarja, da je socialna varnost v veliki meri odvisna od jasnih pravil in opredelitev, zato bi bilo nedvoumno tolmačenje pomembnih pojmov, kot sta „samozaposleni“ ali „poslovna enota“, v pomoč pri uspešnem obravnavanju problemov navidezno samozaposlenih ali slamnatih družb.

11. glede tega ponavlja svoje stališče, da bi moral rok, po katerem se za zaposlitvena razmerja, povezana z napotitvami, v celoti uporabljati pravo države gostiteljice, znašati 12 mesecev ⁽¹⁾;

12. izraža obžalovanje zaradi zamude pri uvajanju elektronske izmenjave informacij o socialni varnosti (EESSI) in meni, da je vseevropska elektronska izmenjava podatkov nujna;

Dajatve za bolezen in dolgotrajno nego

13. ugotavlja, da se z usklajevanjem dajatev za dolgotrajno nego razširja področje uporabe prava, ki ureja usklajevanje, kar je potrebno za doseg predlaganih ciljev. Prepoved kopičenja dajatev za bolezen in dolgotrajno nego pa bo po vsej verjetnosti težko izvajati;

14. ugotavlja, da je treba bolniku, ki živi v državi članici, zagotoviti varstvo tudi v primeru, da v tej državi nima pravice do prebivanja, vendar opozarja, da je po veljavni zakonodaji EU pogosto težko dobiti priznanje tujega zavarovalnega kritja za primer bolezni in da se osebam s prekarnimi zaposlitvami v nekaterih državah članicah EU pogosto v celoti in neutemeljeno odreče pravica do takšnega zavarovalnega kritja;

15. zato pozdravlja, da je pogoj za zavarovalno kritje za primer bolezni za ekonomsko neaktivne in prikrajšane državljane zgolj dejansko prebivališče v državi članici, ne pa tudi zakonito prebivanje v njej. Glede tega je treba določiti, da ima država članica gostiteljica pravico do povračila stroškov s strani pristojne države članice;

Nadomestila za brezposelnost

16. ocenjuje, da so nova pravila glede usklajevanja dajatev za brezposelnost primerna. Odstopanje iz člena 65(2) Uredbe št. 883/2004 za kratka obdobja zaposlitve (manj kot 12 mesecev) morebiti strogo gledano ni nujno potrebno, vendar pa dodatno pojasnjuje besedilo;

17. pozdravlja predvideno podaljšanje možnosti izvoza dajatev za brezposelnost s treh na šest mesecev. Opozarja pa, da je to treba dopolniti z ustreznimi aktivnimi politikami trga dela, ki so bistveni element t. i. strategij aktiviranja, ki obravnavajo medsebojni vpliv zavarovanja za primer brezposelnosti ter sistemov pomoči, aktivnih politik trga dela in pogojevanja upravičenosti do ugodnosti; meni, da bi bilo treba pojasniti, kako lahko države članice podaljšajo obdobje za izvoz dajatev mimo veljavnega evropskega prava. Glede posebnega pravila za obdobje zaposlitve, krajše od 12 mesecev, pa ima Odbor pomisleke;

Družinske dajatve

18. poudarja, da imajo sicer vsi državljani EU pravico do družinskih dajatev iz socialne varnosti v državi, v kateri so prijavljeni, zaposleni ali morajo plačevati davke, vendar se glede teh pravic lahko pojavljajo velike razlike;

Posebne denarne dajatve, za katere se ne plačujejo prispevki

19. priznava pristojnost, ki jo sodna praksa Sodišča daje državam članicam pri določanju socialnih dajatev za ekonomsko neaktivne državljane, in pozdravlja opozorilo, da je treba pri tem spoštovati evropske temeljne in človekove pravice, kot pomemben in nov vidik. Dobrodošlo je, da te osebe v prihodnje ne bodo izključene iz zavarovalnega kritja za primer bolezni na podlagi dejanskega stalnega prebivališča v državi, in ugotavlja, da bodo morebiti imele možnost sorazmerno prispevati v sistem zavarovanja za primer bolezni na podlagi njihovega običajnega prebivališča. Vendar pa se pri tem postavlja vprašanje, kdaj naj bi bila omejitev ali celo odpoved pravice do socialne pomoči potem sploh upravičena. Pri tem je jasno, da je treba razširitev tega načela na osebe, ki dejansko bivajo v drugi državi članici, zakonsko določiti, tudi zato, da bi dosegli enako ravnanje in odgovornost držav članic;

Čezmejni delavci

20. obžaluje, da primanjkuje zanesljivih podatkov in informacij o številu čezmejnih delavcev v smislu pravne opredelitve iz Uredbe (ES) št. 883/2004;

⁽¹⁾ Mnenje o reviziji direktive o napotitvi delavcev (COR-2016-02881).

21. opozarja, da imajo obmejne regije obsežne izkušnje z mobilnimi delavci, in Komisijo ter države članice poziva, naj te izkušnje izkoristijo. V tem okviru Komisijo poziva, naj okrepi storitve za podporo čezmejne mobilnosti delavcev, ki jih zagotavlja čezmejna mreža EURES – tudi prek obstoječih čezmejnih partnerstev EURES in s spodbujanjem vzpostavljanja novih –, ter za te storitve omogoči zbiranje zanesljivih informacij o številu in profilu čezmejnih delavcev in njihovih delodajalcev.

V Bruslju, 12. julija 2017

Predsednik
Evropskega odbora regij
Markku MARKKULA

Mnenje Evropskega odbora regij – Teritorialna klasifikacija in tipologije

(2017/C 342/11)

Poročevalec:	Mieczysław Struk (PL/EPP), predsednik Pomorjanskega vojvodstva
Referenčni dokument:	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 1059/2003 glede teritorialnih tipologij (Tercet)
	COM(2016) 788 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

COM(2016) 788 final

Člen 1

Spremeni se odstavek 1

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Člen 1</p> <p>Uredba (ES) št. 1059/2003 se spremeni:</p> <p>(1) člen 1 se nadomesti z naslednjim:</p> <p>„Člen 1</p> <p>Vsebina</p> <p>1. S to uredbo se vzpostavlja skupna statistična klasifikacija teritorialnih enot (NUTS), da bi se omogočili zbiranje, obdelava in izkazovanje harmoniziranih statistik na različnih teritorialnih ravneh EU.</p> <p>2. Klasifikacija NUTS je določena v Prilogi I.</p> <p>3. Lokalne upravne enote iz člena 4 dopolnjujejo klasifikacijo NUTS.</p> <p>4. Statistične mreže iz člena 4a dopolnjujejo klasifikacijo NUTS. Uporabljajo se za izračun teritorialnih tipologij na podlagi prebivalstva.</p> <p>5. Teritorialne tipologije Unije iz člena 4b dopolnjujejo klasifikacijo NUTS, tako da teritorialnim enotam dodeljujejo tipe.“;</p>	<p>Člen 1</p> <p>Uredba (ES) št. 1059/2003 se spremeni:</p> <p>(1) člen 1 se nadomesti z naslednjim:</p> <p>„Člen 1</p> <p>Vsebina</p> <p>1. S to uredbo se vzpostavlja skupna statistična klasifikacija teritorialnih enot (NUTS), da bi se omogočili zbiranje, obdelava in izkazovanje harmoniziranih statistik na različnih teritorialnih ravneh EU.</p> <p>2. Klasifikacija NUTS je določena v Prilogi I.</p> <p>3. Lokalne upravne enote iz člena 4 dopolnjujejo klasifikacijo NUTS.</p> <p>4. Statistične mreže iz člena 4a dopolnjujejo klasifikacijo NUTS. Uporabljajo se za izračun teritorialnih tipologij na podlagi porazdelitve in gostote prebivalstva.</p> <p>5. Teritorialne tipologije Unije iz člena 4b dopolnjujejo klasifikacijo NUTS, tako da teritorialnim enotam dodeljujejo tipe.“;</p>

Obrazložitev

Natančnejše besedilo.

Predlog spremembe 2

COM(2016) 788 final

Člen 1

Spremeni se odstavek 5

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(5) vstavita se naslednja člena 4a in 4b:	(5) vstavita se naslednja člena 4a in 4b:
(...)	(...)
Člen 4b	Člen 4b
Teritorialne tipologije Unije	Teritorialne tipologije Unije
(...)	(...)
3. Naslednje tipologije se vzpostavijo na ravni lokalnih upravnih enot:	3. Naslednje tipologije se vzpostavijo na ravni lokalnih upravnih enot:
(a) stopnja urbanizacije (DEGURBA):	(a) stopnja urbanizacije (DEGURBA):
— „mestna območja“:	— „mestna območja“:
— „mesta“ ali „gosto poseljena območja“,	— „gosto poseljena območja“,
— „kraji in predmestja“ ali „območja srednje gostote“,	— „območja srednje gostote“,
— „podeželska območja“ ali „redko poseljena območja“;	— „redko poseljena območja“;
(b) funkcionalna mestna območja:	(b) funkcionalna mestna območja:
— „mesta“ skupaj z „območji dnevnih migracij“;	— „mestna območja“ skupaj z „območji dnevnih migracij“;
(c) obalna območja:	(c) obalna območja:
— „obalna območja“,	— „obalna območja“,
— „neobalna območja“.	— „neobalna območja“.
Če je v državi članici več kot ena upravna raven lokalnih upravnih enot, se Komisija (Eurostat) posvetuje s to državo članico, da bi določila upravno raven lokalnih upravnih enot, ki se uporabi za dodeljevanje tipologij.	Če je v državi članici več kot ena upravna raven lokalnih upravnih enot, se Komisija (Eurostat) posvetuje s to državo članico, da bi določila upravno raven lokalnih upravnih enot, ki se uporabi za dodeljevanje tipologij.
4. Naslednje tipologije in oznake se vzpostavijo na ravni NUTS 3:	4. Naslednje tipologije in oznake se vzpostavijo na ravni NUTS 3:

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>(a) mestno-podeželska tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „prevladujoče mestne regije“, — „vmesne regije“, — „prevladujoče podeželske regije“; <p>(b) velemestna tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „velemestne regije“, — „nevelemestne regije“; <p>(c) obalna tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „obalne regije“, — „neobalne regije“. 	<p>(a) mestno-podeželska tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „prevladujoče mestne regije“, — „vmesne regije“, — „prevladujoče podeželske regije“; <p>(b) velemestna tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „velemestne regije“, — „nevelemestne regije“; <p>(c) obalna tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „obalne regije“, — „neobalne regije“; <p>d) otoška tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „otoške regije“, — „neotoške regije“; <p>e) gorska tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „gorske regije“, — „negorske regije“; <p>f) obmejna tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „obmejne regije“, — „neobmejne regije“; <p>g) demografska tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „redko poseljene regije“, — „neredko poseljene regije“, — „regije z visoko stopnjo staranja prebivalstva“, — „regije brez visoke stopnje staranja prebivalstva“, — „regije z visoko stopnjo izseljevanja prebivalstva“, — „regije brez visoke stopnje izseljevanja prebivalstva“; <p>h) periferna tipologija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — „periferne regije“, — „neperiferne regije“.

Obrazložitev

Območja s posebnimi (geografskimi, gospodarskimi, družbenimi in demografskimi) značilnostmi bodo lahko uporabila ustrezne kazalnike v podporo izvajanju javnih politik, ki obravnavajo izzive, s katerimi se soočajo.

Predlog spremembe 3

COM(2016) 788 final

Člen 1

Spremeni se odstavek 5

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(5) vstavita se naslednja člena 4a in 4b:	(5) vstavita se naslednja člena 4a in 4b:
(...)	(...)
Člen 4b	Člen 4b
Teritorialne tipologije Unije	Teritorialne tipologije Unije
(...)	(...)
5. Komisija z izvedbenimi akti določi enotne pogoje za usklajeno uporabo tipologij v državah članicah in na ravni Unije. Navedeni izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 7.	5. Komisija v posvetovanju z državami članicami in regijami določi enotne pogoje za usklajeno uporabo tipologij v državah članicah in na ravni Unije.
	6. Tipologije, navedene v zgornjih odstavkih 3 in 4, se lahko dopolnijo z novimi, če država članica ali Odbor regij za to ugotovi utemeljeno potrebo, ki jo potrdi Komisija.

Obrazložitev

Območja s posebnimi (geografskimi, gospodarskimi, družbenimi in demografskimi) značilnostmi bodo lahko uporabila ustrezne kazalnike v podporo izvajanju javnih politik, ki obravnavajo izzive, s katerimi se soočajo.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR)

1. poudarja pomen evropske regionalne statistike kot pomembnega instrumenta za ciljno snovanje politike in uporabnega orodja za razumevanje in količinsko opredelitev učinkov političnih odločitev na določenih območjih. Te statistike številni javni in zasebni uporabniki, vključno z regionalnimi in lokalnimi oblastmi, uporabljajo za zelo različne namene: so tudi objektivna podlaga za postopke odločanja na mnogih področjih, kjer se sprejemajo javni ukrepi, kot so podpora MSP, inovacijska politika, izobraževanje, trg dela, promet, turizem in pomorsko gospodarstvo;
2. potrjuje, da imajo teritorialne tipologije, ki izhajajo iz evropske statistike, pomembno vlogo v regionalni politiki, saj lahko prispevajo k političnemu ukrepanju na podlagi dejstev in bolj celostnim teritorialnim pristopom, ki odražajo raznolikost regij EU;
3. je seznanjen s pobudo Evropske komisije za spremembo Uredbe (ES) št. 1059/2003 glede teritorialnih tipologij (Tercet). Kodifikacija teh tipologij v enem samem pravnem besedilu bi lahko omogočila združevanje podatkov za različne vrste območij ter zagotovila usklajeno in pregledno uporabo obstoječih metodologij tako na ravni EU kot tudi na ravni držav članic. To pa ne sme povzročiti, da bi se nova klasifikacija Tercet preoblikovala v pravila za upravičenost za katerokoli politiko EU, vključno s kohezijsko politiko;
4. ugotavlja, da je zakonodajni predlog za spremembo Uredbe (ES) št. 1059/2003 v skladu z načelom subsidiarnosti, saj države članice same ne morejo v zadostni meri izpolnjevati cilja opredelitve, usklajevanja in ohranjanja usklajenih statističnih klasifikacij za statistične namene na ravni EU. Vendar pa se subsidiarnost lahko zagotovi le, če se teritorialne tipologije uskladijo na podlagi intenzivnega dialoga z državami članicami in regijami. Poleg tega zakonodajni predlog načeloma ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje njegovih ciljev, zato ga je mogoče oceniti kot skladnega z načelom sorazmernosti;

5. poudarja potrebo po tesnejšem dialogu med nacionalnimi statističnimi uradi in regionalnimi (lokalnimi) oblastmi, da se pri razvoju nove klasifikacije Tercet ustrezno upoštevajo družbeno-gospodarske, prostorske in upravne posebnosti različnih območij;
6. poudarja, da je pomembno obravnavati specifičen položaj območij s posebnimi geografskimi, gospodarskimi, družbenimi in demografskimi značilnostmi, ki bi jih bilo treba ustrezno zajeti v okvir evropske regionalne statistike, da se okrepi ekonomska, socialna in teritorialna kohezija v skladu s členom 174 PDEU;
7. v zvezi s tem opozarja na:
- a) člen 174 PDEU, ki določa, da se posebna pozornost namenja podeželju, območjem, ki jih je prizadela industrijska tranzicija, in regijam, ki so hudo in stalno prizadete zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer, kot so najsevernejše regije z zelo nizko gostoto prebivalstva, ter otoškim, čezmejnim in gorskim regijam;
 - b) *Zeleno knjigo o teritorialni koheziji* (COM(2008) 616 final) in spremljajoči delovni dokument služb Komisije (SEC(2008) 2550), ki navaja teritorialne tipologije, kot so obmejne regije, gorske regije, otoške regije in redko poseljene regije. Te tipologije so se že uporabile v okviru *petega poročila o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji* (objavljenega novembra 2010);
 - c) mnenje OR o navedeni zeleni knjigi (COTER-IV-020), ki poziva Evropsko komisijo, naj razširi raziskave za oblikovanje ustreznih kazalnikov za posebne socialno-ekonomske probleme različnih vrst regij, kot so gorska območja, otoki, območja z nizko gostoto prebivalstva in obmejna območja, ter naj bistveno izboljša statistične podatke in njihovo kartografsko predstavitev, da bodo bolj odražali dejansko stanje;
 - d) mnenje OR o šestem poročilu o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji (COTER-V-052), ki poziva k večjemu spoštovanju določb člena 174 PDEU;
 - e) mnenje OR o *kazalnikih teritorialnega razvoja – več kot le BDP* (COTER-VI-009), ki poudarja, da ni na voljo dovolj kvantitativnih informacij o posameznih območjih s posebnimi (geografskimi, okoljskimi, ekonomskimi in socialnimi) značilnostmi, ki vplivajo na njihov razvoj, in predlaga, naj Komisija (Eurostat) sprejme teritorialne kategorije, opredeljene v Pogodbi, s čimer bi prispevala k ustreznem izvajanju politik EU s teritorialno razsežnostjo;
 - f) osnutek mnenja OR o *podjetništvu na otokih: prispevek k teritorialni koheziji* (COTER-VI/022), ki predlaga, da se otoki vključijo kot dodatna kategorija v predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi uredbe Tercet;
8. obžaluje, da predlog Komisije vsebuje omejeno število teritorialnih tipologij in ne upošteva drugih tipologij, povezanih z območji s posebnimi geografskimi, gospodarskimi, družbenimi in demografskimi značilnostmi, ki so že razvite in se uporabljajo, in sicer tipologije otoških regij, gorskih regij, obmejnih regij in redko poseljenih ali najbolj oddaljenih regij. Za ustreznjšo obravnavo teh območij je izredno pomembno, da se sprejmejo teritorialne tipologije, ki statistično odražajo raznolikost in kompleksnost teh regij. OR zato priporoča, da se pri spremembi uredbe Tercet, v sodelovanju z državami članicami in regijami, vanjo vključijo navedene teritorialne tipologije.

V Bruslju, 13. julija 2017

Predsednik
Evropskega odbora regij
Markku MARKKULA

Mnenje Evropskega odbora regij – Energija iz obnovljivih virov in notranji trg električne energije

(2017/C 342/12)

Poročevalka:	Daiva Matonienė (LT/ECR), članica sveta občine Šiauliai
Referenčni dokumenti:	Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova)
	COM(2016) 767 final
	Predlog uredbe o notranjem trgu električne energije (prenovitev)
	COM(2016) 861 final
	Predlog direktive o skupnih pravilih notranjega trga električne energije (prenovitev)
	COM(2016) 864 final
	Predlog uredbe o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (prenovitev)
	COM(2016) 863 final
	Predlog uredbe o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije
	COM(2016) 862 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

(7)

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Zato je primerno, da se določi zavezujoči ciljni delež Unije najmanj 27 % energije iz obnovljivih virov. Države članice bi morale opredeliti svoj prispevek k doseganju navedenega cilja v okviru celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov na podlagi postopka upravljanja, določene ga v uredbi [o upravljanju].	Zato je primerno, da se določi zavezujoči ciljni delež Unije najmanj 27 % energije iz obnovljivih virov. Države članice bi morale opredeliti svoj prispevek k doseganju navedenega cilja v okviru celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov na podlagi postopka upravljanja, določene ga v uredbi [o upravljanju]. Zaradi skladnosti s Pariškim sporazumom bodo morale države članice določiti lastne zavezujoče cilje z višjim deležem energije iz obnovljivih virov.

Obrazložitev

Države članice bi morale imeti možnost, da določijo ambicioznejše nacionalne zavezujoče cilje za svoj delež energije iz obnovljivih virov in bi si v tem procesu lahko prizadevale za doseganje večjega deleža od 27-odstotnega zavezujočega deleža EU. Toda odločitev o nacionalnem cilju naj sprejmejo države članice same, po oceni svojih možnosti, potreb in

razmer. Na ravni EU se ne sme uvesti višjih zavezujočih zahtev.

Predlog spremembe 2

(13)

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Komisija bi morala spodbujati izmenjavo dobrih praks med pristojnimi nacionalnimi ali regionalnimi organi, npr. z rednimi srečanji, da bi našli skupni pristop k spodbujanju večje uvedbe stroškovno učinkovitih projektov za energijo iz obnovljivih virov ter naložb v nove, prilagodljive in čiste tehnologije kot tudi oblikovanju ustrezne strategije za upravljanje umika tehnologij, ki ne prispevajo k zmanjšanju emisij ali ne omogočajo zadostne prilagodljivosti, na podlagi preglednih meril in zanesljivih cenovnih signalov na trgu.</p>	<p>Komisija bi morala spodbujati izmenjavo dobrih praks med pristojnimi nacionalnimi ali regionalnimi in lokalnimi organi, npr. z rednimi srečanji, da bi našli skupni pristop k spodbujanju večje uvedbe stroškovno učinkovitih projektov za energijo iz obnovljivih virov ter naložb v nove, prilagodljive in čiste tehnologije kot tudi oblikovanju ustrezne strategije za upravljanje umika tehnologij, ki ne prispevajo k zmanjšanju emisij ali ne omogočajo zadostne prilagodljivosti, na podlagi preglednih meril in zanesljivih cenovnih signalov na trgu.</p>

Obrazložitev

V besedilu, ki ga predlaga Komisija, je treba upoštevati tudi lokalne organe. To je zelo pomembno, saj lokalni organi v energetskega sektorju neposredno prispevajo k širjenju energije iz obnovljivih virov na svojem območju pristojnosti ter k uresničevanju nacionalnih energetskega ciljev.

Predlog spremembe 3

(15)

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Programi podpore za električno energijo, proizvedeno iz obnovljivih virov, so se izkazali za učinkovite pri spodbujanju uporabe električne energije iz obnovljivih virov. Če in ko se bodo države članice odločile uporabiti programe podpore, bi bilo treba takšno podporo zagotoviti tako, da povzroča čim manj motenj delovanja trgov električne energije. V ta namen vse več držav članic namenja dodatno podporo poleg tržnih prihodkov.</p>	<p>Programi podpore za električno energijo, proizvedeno iz obnovljivih virov, so se izkazali za učinkovite pri spodbujanju uporabe električne energije iz obnovljivih virov. Če in ko se bodo države članice odločile uporabiti programe podpore, bi bilo treba takšno podporo zagotoviti tako, da povzroča čim manj motenj delovanja trgov električne energije. V ta namen vse več držav članic namenja dodatno podporo poleg tržnih prihodkov, zato je treba proizvajalcem energije iz obnovljivih virov dati spodbude, da se bodo lahko odzivali na tržne signale.</p>

Obrazložitev

Direktiva EU o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov navaja, da programi podpore za obnovljive vire energije ne smejo povzročiti izkrivljanja trga, zato je treba proizvajalcem te energije dati spodbude, da se bodo lahko odzivali na tržne signale.

Predlog spremembe 4

(33)

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Na nacionalni in regionalni ravni so obveznosti in predpisi glede minimalnih zahtev za uporabo energije iz obnovljivih virov v novih in obnovljenih stavbah privedli do precejšnega povečanja uporabe energije iz obnovljivih virov. Te ukrepe bi bilo treba spodbujati v širšem kontekstu Unije, obenem pa bi bilo treba spodbujati uporabo bolj energijsko učinkovitih načinov uporabe obnovljive energije v gradbenih zakonskih in podzakonskih predpisih.	Na nacionalni, regionalni in lokalni ravni so obveznosti in predpisi glede minimalnih zahtev za uporabo energije iz obnovljivih virov v novih in obnovljenih stavbah privedli do precejšnega povečanja uporabe energije iz obnovljivih virov. Te ukrepe bi bilo treba spodbujati v širšem kontekstu Unije, obenem pa bi bilo treba spodbujati uporabo bolj energijsko učinkovitih načinov uporabe obnovljive energije v gradbenih zakonskih in podzakonskih predpisih.

Obrazložitev

Predlagamo, da se upošteva tudi lokalna raven. Občine v načrtih za razvoj trajnostne energije in rabo energije iz obnovljivih virov določijo minimalne zahteve na tem področju.

Predlog spremembe 5

(54)

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Sodelovanje lokalnih prebivalcev pri projektih za energijo iz obnovljivih virov prek skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov je pripomoglo k znatni dodani vrednosti v obliki lokalne sprejemljivosti energije iz obnovljivih virov in dostopa do dodatnega zasebnega kapitala. Udeležba lokalnih prebivalcev bo še toliko bolj ključna pri vse večji zmogljivosti energije iz obnovljivih virov v prihodnosti.	Sodelovanje lokalnih prebivalcev pri projektih za energijo iz obnovljivih virov prek skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov je pripomoglo k znatni dodani vrednosti v obliki lokalne sprejemljivosti energije iz obnovljivih virov in dostopa do dodatnega zasebnega kapitala. Udeležba lokalnih prebivalcev bo še toliko bolj ključna pri vse večji zmogljivosti energije iz obnovljivih virov v prihodnosti. Na nacionalni, regionalni in lokalni ravni bi bilo treba podpreti ustanavljanje tovrstnih skupnosti.

Obrazložitev

Komisija v predlogih poudarja, da bi morali odjemalci postati aktivni udeleženci na novem trgu električne energije. Lokalne energetske skupnosti so lahko učinkovit način za upravljanje energije na lokalni ravni, pri čemer se proizvedena električna energija bodisi takoj porabi ali pa se izkoristi za ogrevanje in hlajenje, zato bi bilo treba ustanavljanje tovrstnih skupnosti spodbujati na vseh ravneh države in upravljanja.

Predlog spremembe 6

(55)

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Posebne značilnosti lokalnih skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov glede velikosti, lastniške strukture in števila projektov lahko ovirajo njihov enakopravni konkurenčni položaj v razmerju z velikimi akterji, in sicer konkurenti z večjimi projekti ali portfelji. Ukrepi za izravnavo teh pomanjkljivosti vključujejo omogočanje energetske skupnosti, da so dejavne v energetskega sistemu, in poenostavitev njihovega vključevanja na trg.</p>	<p>Posebne značilnosti lokalnih skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov glede velikosti, lastniške strukture in števila projektov lahko ovirajo njihov enakopravni konkurenčni položaj v razmerju z velikimi akterji, in sicer konkurenti z večjimi projekti ali portfelji. Ukrepi za izravnavo teh pomanjkljivosti vključujejo omogočanje energetskega skupnosti, da so dejavne v energetskega sistemu, in poenostavitev njihovega vključevanja na trg. Države članice naj v sodelovanju z Evropsko komisijo ter svojimi lokalnimi in regionalnimi organi pripravijo priporočila z najpomembnejšimi načeli za strukturo in delovanje skupnosti.</p>

Obrazložitev

Komisija v predlogih zastopa stališče, da bi morali državljani prevzeti odgovornost za energetske prehode, z novimi tehnologijami zmanjšati svoje stroške energije in biti aktivni udeleženci na trgu. Lokalne energetske skupnosti so lahko pri tem učinkovit način za upravljanje energije na lokalni ravni. Za doseganje navedenih ciljev je pomembno, da državljanom zagotovijo podrobne informacije o ustanavljanju skupnosti, njihovih dejavnostih, možnostih in prednostih.

Predlog spremembe 7

Člen 3(1), (2), (4)

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>1. Države članice skupaj zagotovijo, da delež energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije Unije leta 2030 znaša najmanj 27 %.</p>	<p>1. Države članice skupaj zagotovijo, da delež energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije Unije leta 2030 znaša najmanj 27 %. Države članice lahko po oceni zahtev in razmer na svojem območju opredelijo lastne zavezujoče cilje, ki predvidevajo višji delež.</p>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>2. Prispevki posameznih držav članic k temu splošnemu cilju za leto 2030 se določijo in sporočijo Komisiji v okviru celovitih nacionalnih energetske in podnebne načrte v skladu s členi 3 do 5 in členi 9 do 11 Uredbe [Upravljanje].</p> <p>4. Komisija podpira ambiciozen cilj držav članic z zagotovitvijo okvira, ki vključuje okrepljeno uporabo sredstev Unije, predvsem finančnih instrumentov, da se omogoči zlasti znižanje stroškov kapitala za projekte na področju energije iz obnovljivih virov.</p>	<p>2. Način, kako naj države članice dosežejo ta splošni cilj za leto 2030, se določi in sporoči Komisiji v okviru celovitih nacionalnih energetske in podnebne načrte v skladu s členi 3 do 5 in členi 9 do 11 Uredbe [Upravljanje].</p> <p>4. Komisija podpira ambiciozen cilj držav članic z zagotovitvijo okvira, ki vključuje okrepljeno uporabo sredstev Unije, predvsem finančnih instrumentov, da se omogoči zlasti znižanje različnih ekonomskih stroškov projektov na področju energije iz obnovljivih virov, kot tudi izboljšanje tehnoloških zmogljivosti in konkurenčnosti evropskih proizvajalcev in inštalaterjev ter povečanje interesa odjemalcev za dobavo energije iz obnovljivih virov. Komisija lahko tudi pri dodeljevanju sredstev EU vzpostavi postopke, s katerimi bo ob upoštevanju različnih dejavnikov in okoliščin podprla regije ali države članice, katerih napredek na področju energije iz obnovljivih virov se lahko šteje za nadpovprečnega.</p> <p>6. Vsaka država članica zagotovi, da je delež energije iz obnovljivih virov, izračunan v skladu z vsebino te direktive, v bruto končni porabi energije v letu 2030 najmanj enak njenemu nacionalnemu splošnemu cilju za delež energije iz obnovljivih virov v tem letu (razdeljenemu na električno energijo, porabo toplote in promet), kot je določeno v Prilogi I.</p>

Obrazložitev

V zvezi s členom 3(1)

Države članice bi morale imeti možnost, da določijo ambicioznejše nacionalne zavezujoče cilje za svoj delež energije iz obnovljivih virov in bi si v tem procesu lahko prizadevale za doseganje večjega deleža od 27-odstotnega zavezujočega deleža EU. Toda odločitev o nacionalnem cilju naj sprejmejo države članice same, po oceni svojih možnosti, potreb in razmer. Na ravni EU se ne sme uvesti višjih zavezujočih zahtev.

V zvezi s členom 3(4)

Predlog spremembe uvaja zamisel, da bi lahko več evropskih sredstev dodelili tistim državam (in morda regijam), ki so najbolj uspešne pri spodbujanju obnovljivih virov energije. Pri takem mehanizmu bi bilo treba upoštevati različne okoliščine v posameznih državah in jih s tem spodbuditi. Da bi bil razvoj uravnotežen in konkurenčen, javna sredstva ne smejo biti namenjena zgolj enemu cilju.

V zvezi s členom 3(6)

Uporabljeno je besedilo prejšnje direktive, v skladu s katerim je morala vsaka država članica določiti svoje nacionalne cilje in se zavezati k njihovi uresnitvi. Predlagano je tudi, da bi morali biti v teh ciljnih natančno opredeljeni vidiki električne energije, toplote in prometa.

Predlog spremembe 8

Člen 4

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>1. Da bi dosegle cilj Unije, določen v členu 3(1), lahko države članice v skladu s pravili o državni pomoči uporabijo programe podpore. Programi podpore za električno energijo iz obnovljivih virov se pripravijo tako, da se prepreči nepotrebno izkrivljanje trgov električne energije in zagotovi, da proizvajalci upoštevajo ponudbo električne energije in povpraševanje po njej ter morebitne omejitve omrežja.</p> <p>2. Podpora za električno energijo iz obnovljivih virov je zasnovana za vključitev električne energije iz obnovljivih virov na trg električne energije in zagotovitev, da se proizvajalci energije iz obnovljivih virov odzivajo na cenovne signale trga in čim bolj povečajo svoje tržne prihodke.</p> <p>3. Države članice zagotovijo, da se podpora za električno energijo iz obnovljivih virov dodeli na odprt, pregleden, konkurenčen, nediskriminatoren in stroškovno učinkovit način.</p> <p>4. Države članice ocenijo učinkovitost svoje podpore za električno energijo iz obnovljivih virov najmanj vsaka štiri leta. Odločitve o nadaljevanju ali podalšanju podpore in zasnovi nove podpore temeljijo na rezultatih ocenjevanj.</p>	<p>1. Da bi dosegle cilj Unije, določen v členu 3(1), lahko države članice v skladu s pravili o državni pomoči uporabijo programe podpore. Programi podpore za električno energijo iz obnovljivih virov (in vsi predpisi v zvezi s tem trgov) se pripravijo tako, da se prepreči izkrivljanje trgov električne energije (v zvezi z internalizacijo vseh stroškov in okoljskimi tveganji), zmanjšanje zanesljivosti, kakovosti oskrbe, konkurenčnosti in cenovne dostopnosti ter zagotovi, da proizvajalci upoštevajo ponudbo električne energije in povpraševanje po njej ter morebitne omejitve omrežja.</p> <p>2. Podpora za električno energijo iz obnovljivih virov je zasnovana za vključitev električne energije iz obnovljivih virov na trg električne energije in zagotovitev, da se proizvajalci energije iz obnovljivih virov odzivajo na cenovne signale trga in čim bolj povečajo svoje tržne prihodke.</p> <p>3. Države članice zagotovijo, da se podpora za električno energijo iz obnovljivih virov dodeli na odprt, pregleden, konkurenčen, nediskriminatoren in stroškovno učinkovit način.</p> <p>4. Države članice lahko prilagodijo pravila za finančno podporo najbolj oddaljenim regijam ob upoštevanju dejanskih proizvodnih stroškov, ki so posledica njihovih posebnih značilnosti oziroma njihove odvisnosti od zunanjih virov, da bi povečale proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ali drugih lokalno pridobljenih čistih virov energije.</p> <p>5. Države članice ocenijo učinkovitost svoje podpore za električno energijo iz obnovljivih virov najmanj vsaka štiri leta. Odločitve o nadaljevanju ali podalšanju podpore in zasnovi nove podpore temeljijo na rezultatih ocenjevanj.</p>

Obrazložitev

V zvezi s členom 4(1)

Glede na izkrivljanje trgov, ki jih povzročajo nacionalni predpisi ali družbe za fosilna goriva, ki poslujejo v skladu z njimi, bi bilo izkrivljanje trgov, navedeno v direktivi, primerno umestiti v kontekst.

Električna energija iz obnovljivih virov bi morala biti vključena na trg električne energije, pri čemer bi se upoštevale značilnosti vsake tehnologije. Z uporabo cene kot edinega vodila se lahko prikrijejo dejanske razmere.

V zvezi s členom 4(2)

Energijo iz različnih obnovljivih virov bi bilo treba na trg električne energije vključiti ob upoštevanju značilnosti vsake tehnologije. Z uporabo cene kot edinega kazalnika se lahko prikrijejo dejanske razmere.

V zvezi s členom 4(3) in členom 4(5)

Centralistični pristop bi bil v nasprotju s ciljem Komisije, da odgovornost za odprto, pregledno, konkurenčno, nediskriminatorno in stroškovno učinkovito podporo v veliki meri prenese na države članice. Glede na to, da lahko države članice opredelijo lastne zahteve za doseganje ciljev, obvezna povezava z evropskimi merili ni na mestu.

Predlog spremembe 9

Člen 5(2)

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
2. Države članice zagotovijo, da je obratom v drugih državah članicah vsako leto v obdobju med letoma 2021 in 2025 oziroma vsako leto v obdobju med letoma 2026 in 2030 na voljo podpora za najmanj 10 % oziroma 15 % na novo podprtih zmogljivosti.	2. Države članice zagotovijo, da je obratom v drugih državah članicah vsako leto v obdobju med letoma 2021 in 2025 oziroma vsako leto v obdobju med letoma 2026 in 2030 na voljo podpora za najmanj 10 % oziroma 15 % na novo podprtih zmogljivosti. Spodbujajo se tudi naložbe v čezmejno sodelovanje, ki omogočajo ustrezno raven medsebojne povezanosti.

Obrazložitev

Z omilitvijo zahteve po čezmejnih javnih razpisih se zmanjša konkurenčni pritisk v sistemu. Stroške je mogoče še zmanjšati. Zato je pomembno ustvariti ustrezne zmogljivosti za povezave med državami članicami.

Predlog spremembe 10

Člen 6

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Brez poseganja v prilagoditve, potrebne za upoštevanje pravil o državni pomoči, države članice zagotovijo, da se raven podpore za projekte na področju energije iz obnovljivih virov in pogoji v zvezi s podporo ne revidirajo na način, ki bi negativno vplival na pravice, podeljene v povezavi s tem, in na gospodarnost podprtih projektov.	Države članice brez poseganja v prilagoditve, potrebne za upoštevanje pravil o državni pomoči ali drugih posebnih okoliščin v primeru višje sile, ki jih na podlagi posameznih primerov ugotovijo države članice in Evropska komisija , zagotovijo, da se raven podpore za projekte na področju energije iz obnovljivih virov in pogoji v zvezi s podporo ne revidirajo na način, ki bi negativno vplival na pravice, podeljene v povezavi s tem, in na gospodarnost podprtih projektov.

Obrazložitev

Državam članicam je treba omogočiti določeno prožnost v primerih višje sile ali kadar obstaja nevarnost zmanjševanja javnih sredstev, namenjenih npr. izobraževanju in zdravju, medtem ko sredstva, namenjena spodbujanju energije iz obnovljivih virov, ostanejo nedotaknjena.

Predlog spremembe 11

Člen 7(1)

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Pri izračunu bruto končne porabe energije iz obnovljivih virov določene države članice, prispevek pogonskih biogoriv in drugih tekočih biogoriv ter biomasnih goriv, porabljenih v prometu, če so proizvedena iz poljščin, ki se uporabljajo za živila in krmo, ne znaša več kot 7 % končne porabe energije v cestnem in železniškem prometu v navedeni državi članici. Ta zgornja meja se v skladu z načrtanim potekom iz dela A Priloge X zniža na 3,8 % do leta 2030. Države članice lahko določijo nižjo zgornjo mejo in lahko razlikujejo med različnimi vrstami pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv, proizvedenih iz poljščin, ki se uporabljajo za živila in krmo, na primer z določitvijo nižje zgornje meje za prispevek pogonskih biogoriv, proizvedenih iz poljščin, ki se uporabljajo za živila in krmo, kot so oljnice, ob upoštevanju posredne spremembe rabe zemljišč.</p>	<p>Pri izračunu bruto končne porabe energije iz obnovljivih virov določene države članice, prispevek pogonskih biogoriv in drugih tekočih biogoriv ter biomasnih goriv, porabljenih v prometu, če so proizvedena iz poljščin, ki se uporabljajo za živila in krmo, razen biogoriv z nizkim tveganjem za posredno spremembo rabe zemljišč, kot so opredeljena v členu 2(u), ne znaša več kot 7 % končne porabe energije v cestnem in železniškem prometu v navedeni državi članici. Ta zgornja meja se v skladu z načrtanim potekom iz dela A Priloge X zniža na 3,8 % do leta 2030. Države članice lahko določijo nižjo zgornjo mejo in lahko razlikujejo med različnimi vrstami pogonskih biogoriv, drugih tekočih biogoriv in biomasnih goriv, proizvedenih iz poljščin, ki se uporabljajo za živila in krmo, na primer z določitvijo nižje zgornje meje za prispevek pogonskih biogoriv, proizvedenih iz poljščin, ki se uporabljajo za živila in krmo, kot so oljnice, ob upoštevanju posredne spremembe rabe zemljišč.</p>

Obrazložitev

Konvencionalnih biogoriv z ugodnimi učinki na podnebje in trajnost, vključno z nizkimi emisijami zaradi posredne spremembe rabe zemljišč, ne bi smeli postopno ukiniti. Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo se zavzema za trajnostno proizvodnjo tako hrane kot goriv. Veliko kmetijskih površin v EU je neobdelanih in postopno ukinjanje biogoriv ovira prožno uporabo virov teh tehnološki razvoju.

Predlog spremembe 12

Člen 9(1)

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>1. Dve ali več držav članic lahko sodeluje pri vseh vrstah skupnih projektov v zvezi s proizvodnjo električne energije ter energije za ogrevanje ali hlajenje iz obnovljivih virov. Pri tem lahko sodelujejo zasebni operaterji.</p>	<p>1. Dve ali več držav članic lahko sodeluje pri vseh vrstah skupnih projektov v zvezi s proizvodnjo električne energije ter energije za ogrevanje ali hlajenje iz obnovljivih virov. Pri tem lahko sodelujejo zasebni operaterji. Poudariti je treba predvsem koristi regionalnega sodelovanja.</p>

Obrazložitev

Pomembno je izrecno opozoriti na pomen regionalnega sodelovanja na trgu energije iz obnovljivih virov. Sodelovanje na regionalni ravni lahko prinese velike ekonomske koristi, hkrati pa je tudi resnična priložnost za skupni razvoj notranjega trga električne energije.

Predlog spremembe 13

Člen 11(1)

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Ena ali več držav članic lahko sodeluje z eno ali več tretjih držav pri vseh vrstah skupnih projektov v zvezi s proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov. Pri tem lahko sodelujejo zasebni operaterji.</p>	<p>Ena ali več držav članic lahko sodeluje z eno ali več tretjih držav pri vseh vrstah skupnih projektov v zvezi s proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov. Pri tem lahko sodelujejo zasebni operaterji.</p> <p>Elektrarne za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov v tretjih državah, ki so vključene v skupne projekte, morajo v svoji življenjski dobi izpolnjevati okoljske, socialne, delovne in varnostne standarde, ki se na splošno uporabljajo v Evropski uniji in državi članici, ki namerava to proizvodnjo energije uporabiti v svoji nacionalni bilanci.</p>

Obrazložitev

Namen tega zaščitnega ukrepa je preprečiti morebitni dumping pri prenosu energije iz držav, ki niso članice EU.

Predlog spremembe 14

Člen 16(1)

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Države članice do 1. januarja 2021 vzpostavijo eno ali več enotnih upravnih kontaktnih točk, ki usklajujejo celoten postopek izdaje dovoljenj vložnikom za izgradnjo in obratovanje obratov ter z njimi povezane infrastrukture prenosnih in distribucijskih omrežij za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov.</p>	<p>Države članice do 1. januarja 2021 vzpostavijo eno ali več enotnih upravnih kontaktnih točk, ki usklajujejo celoten postopek izdaje dovoljenj vložnikom za izgradnjo in obratovanje obratov ter z njimi povezane infrastrukture prenosnih in distribucijskih omrežij za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov. Te kontaktne točke lahko upravljajo regije ali lokalni organi v okviru svojih področij pristojnosti.</p>

Obrazložitev

Lokalnim in regionalnim organom naj bi dodelili pomembnejšo vlogo pri upravljanju projektov na področju energije iz obnovljivih virov. Ti organi imajo za nekatere vrste zmogljivosti celo upravljavska pooblastila.

Predlog spremembe 15

Člen 19(2), (7)

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>2. [...]</p> <p>Države članice zagotovijo, da se proizvajalcu, ki je prejel finančno podporo iz programa podpore za isto proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ne izdajo potrdila o izvoru. Države članice izdajo takšna potrdila o izvoru in jih prek ponudbe na dražbi prenesejo na trg. Prihodki, zbrani na dražbi, se uporabijo za kritje stroškov podpore za obnovljive vire energije.</p> <p>7. V potrdilu o izvoru morajo biti navedeni najmanj:</p> <p>(a) vir energije, iz katerega je bila energija proizvedena, ter datum začetka in konca njene proizvodnje;</p> <p>(b) ali se potrdilo o izvoru nanaša na</p> <p>(i) električno energijo ali</p> <p>(ii) plin ali</p> <p>(iii) ogrevanje ali hlajenje;</p> <p>(c) identiteta, lokacija, vrsta in zmogljivost obrata, v katerem je bila energija proizvedena;</p> <p>(d) ali je obrat prejemal podporo za naložbe in ali je imela enota energije kakršne koli druge koristi od nacionalnega programa podpore ter vrsta programa podpore;</p> <p>(e) datum, ko je obrat začel obratovati, in</p> <p>(f) datum in država izdaje ter enotna identifikacijska številka.</p> <p>V potrdilih o izvoru, ki jih izdajo mali obrati, se lahko navedejo poenostavljene informacije.</p>	<p>2. [...]</p> <p>Države članice zagotovijo, da se proizvajalcu, ki je prejel finančno podporo iz programa podpore za isto proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ne izdajo potrdila o izvoru.</p> <p>7. V potrdilu o izvoru morajo biti navedeni najmanj:</p> <p>(a) vir energije, iz katerega je bila energija proizvedena, ter datum začetka in konca njene proizvodnje;</p> <p>(b) ali se potrdilo o izvoru nanaša na</p> <p>(i) električno energijo ali</p> <p>(ii) plin ali</p> <p>(iii) ogrevanje ali hlajenje;</p> <p>(c) identiteta, lokacija, vrsta in zmogljivost obrata, v katerem je bila energija proizvedena;</p> <p>(d) ali je obrat prejemal podporo za naložbe in ali je imela enota energije kakršne koli druge koristi od javnega programa podpore ter vrsta tega programa podpore;</p> <p>(e) datum, ko je obrat začel obratovati, in</p> <p>(f) datum in država izdaje ter enotna identifikacijska številka.</p> <p>V potrdilih o izvoru, ki jih izdajo mali obrati, se lahko navedejo poenostavljene informacije.</p>

Obrazložitev

V zvezi s členom 19(2)

Izjemno pomembno je, da proizvajalci energije iz obnovljivih virov ne morejo dvakrat prejeti pomoči, tj. prek programov podpore z državno pomočjo in dražb potrdil o izvoru.

V zvezi s členom 19(7)

Javna podpora ni nujno samo državna.

Predlog spremembe 16

Člen 20

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>1. Države članice po potrebi presodijo, ali je treba zaradi lažje vključitve plina iz obnovljivih virov energije razširiti obstoječo infrastrukturo plinskega omrežja.</p>	<p>1. Ob upoštevanju zahtev glede ohranjanja zanesljivosti in varnosti omrežja in na podlagi preglednih in nediskriminatornih meril, ki jih opredelijo pristojni nacionalni organi:</p> <p>(a) države članice zagotovijo, da upravljavci prenosnih omrežij in upravljavci distribucijskih omrežij na njihovem ozemlju zajamčijo prenos in distribucijo električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, vključno s postavitvijo sistemov za skladiščenje električne energije ter sistemov za upravljanje dobave, ki vsebujejo baterije, da bi odpravili motnje, povezane s spremenljivostjo obnovljivih virov energije, in zagotovili stabilnost elektroenergetskega omrežja;</p> <p>(b) države članice poleg tega zagotovijo bodisi prednostni ali zajamčeni dostop do omrežnega sistema električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov;</p> <p>(c) države članice zagotovijo, da upravljavci prenosnih omrežij pri razpošiljanju energije iz obratov za proizvodnjo električne energije dajejo prednost obratom za proizvodnjo, ki uporabljajo obnovljive vire energije, če to omogoča varno delovanje nacionalnega elektroenergetskega sistema ter na podlagi preglednih in nediskriminatornih meril. Države članice zagotovijo, da so sprejeti ustrezni operativni ukrepi, povezani z omrežjem in trgov, da bi čim bolj zmanjšali omejevanje prenosa električne energije, pridobljene iz obnovljivih virov energije. Če so zaradi zagotavljanja varnosti nacionalnega elektroenergetskega sistema in zanesljivosti oskrbe z energijo sprejeti ukrepi, ki bistveno zmanjšajo uporabo obnovljivih virov energije, države članice zagotovijo, da odgovorni upravljavci sistema o teh ukrepih poročajo pristojnemu regulativnemu organu ter navedejo, katere popravne ukrepe nameravajo sprejeti za preprečitev neprimerne zmanjšanja uporabe;</p>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>3. Države članice v skladu s svojo oceno nujnosti gradnje nove infrastrukture za proizvodnjo energije za daljinsko ogrevanje in hlajenje iz obnovljivih virov za doseganje cilja Unije iz člena 3(1) te direktive, ki je vključena v celovitih nacionalnih energetske in podnebne načrte v skladu s Prilogo I Uredbe [Upravljanje], po potrebi sprejmejo ukrepe za razvoj infrastrukture za daljinsko ogrevanje, ki se bo prilagajala razvoju proizvodnje energije za ogrevanje in hlajenje v velikih obratih na biomaso, sončno energijo in geotermalno energijo.</p>	<p>(d) države članice morajo zagotoviti, da se energija iz obnovljivih virov plačuje po preglednih merilih in da se pri tem upoštevajo proizvodni stroški električne energije iz fosilnih goriv v elektroenergetskem omrežju, v katerega bo energija iz obnovljivih virov uvedena, in sicer zlasti v majhnih izoliranih omrežjih, pri čemer je treba izločiti izkrivljanje, ki je posledica morebitne pomoči in ugodnosti za konvencionalne proizvodne sisteme ter za sisteme za oskrbo s fosilnimi gorivi, da bi se izognili izkrivljanju v korist fosilnih virov energije in v škodo energije iz obnovljivih virov;</p> <p>(e) obrati za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, ki se v glavnem uporabljajo za lastno porabo, zlasti v stanovanjskem sektorju, morajo imeti za zagotovilo, da bodo viški proizvedene energije uvedeni v javno omrežje, pri čemer se omejitev moči in energije določi glede na dejansko porabo, da bodo zanje veljali lažji postopki izdaje dovoljenj ter da bo njihova odkupna cena pravična in v skladu s ceno energije, dobavljene potrošniku.</p> <p>2. Države članice po potrebi presodijo, ali je treba zaradi lažje vključitve plina iz obnovljivih virov energije razširiti obstoječo infrastrukturo plinskega omrežja.</p> <p>3. Države članice po potrebi presodijo, ali je treba zaradi lažje vključitve goriva iz obnovljivih virov energije razviti obstoječo omrežno infrastrukturo za pogonska goriva.</p> <p>4. Države članice v skladu s svojo oceno možnosti in interesa za gradnjo nove infrastrukture za proizvodnjo energije za daljinsko ogrevanje in hlajenje iz obnovljivih virov za doseganje cilja Unije iz člena 3(1) te direktive, ki je vključena v celovitih nacionalnih energetske in podnebne načrte v skladu s Prilogo I Uredbe [Upravljanje], po potrebi sprejmejo ukrepe za razvoj infrastrukture za uporabo termalne energije (na primer prek sistemov za daljinsko ogrevanje), ki se bo prilagajala razvoju proizvodnje energije za ogrevanje in hlajenje v velikih obratih na biomaso, sončno energijo in geotermalno energijo.</p>

Obrazložitev

V zvezi s prejšnjim členom 20(2)

Predlaga se ohranitev odstavka iz prejšnje direktive, ki pri dostopu, razpošiljanju in povezavi daje prednost električni energiji iz obnovljivih virov.

V zvezi s členom 20(3) v mnenju

Podobno kot pri bioplinu se olajša vstop vseh goriv iz obnovljivih virov v distribucijsko infrastrukturo za pogonska goriva.

V zvezi s členom 20(4) v mnenju

Nadomeščen je izraz „nujnost“, ki je ustvarjal vtis, da je mogoče cilje EU uresničiti samo z daljinskim ogrevanjem in hlajenjem.

Predlog spremembe 17

Za členom 20 se doda nov člen:

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<p>Poslovni in tehnološki razvoj</p> <p>1. <i>Evropska unija je trenutno vodilna v svetu v tehnološkem in poslovnem razvoju na področju energije iz obnovljivih virov zaradi konkurenčnosti proizvodnih in storitvenih podjetij, od proizvajalcev opreme do svetovalcev in inštalaterjev, vzdrževalcev ter finančnih institucij.</i></p> <p><i>Prednostni cilj Komisije je utrditi in razširiti ta vodilni položaj do leta 2030.</i></p> <p>2. <i>Komisija in države članice dodelijo najmanj 15 % vseh svojih sredstev za podporo energiji iz obnovljivih virov, ukrepom za izboljšanje zmogljivosti, konkurenčnosti podjetij in zlasti njihovem tehnološkemu razvoju.</i></p> <p><i>Prav tako bi morala Evropska komisija, kar zadeva evropske strukturne in investicijske sklade, vzpostaviti mehanizme, ki bi upoštevali različne dejavnike in razmere ter omogočali regijam ali državam članicam, katerih napredek na tem področju se šteje za nadpovprečnega, da na svojem ozemlju spodbujajo energijo iz obnovljivih virov.</i></p> <p>3. <i>Za ohranitev vodilnega položaja bi morale države članice in Evropska komisija določiti naslednje prednostne naloge, brez poseganja v druge:</i></p> <p>(A) <i>tehnološke:</i></p> <p>(i) <i>stalno zmanjševanje stroškov naložb in obratovalnih stroškov, ki med drugim vključujejo stroške informacijskih in komunikacijskih tehnologij;</i></p>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<p>(ii) <i>povečan energetska izkoristek in prilagodljivost zmogljivosti različnim zahtevam različnih odjemalcev;</i></p> <p>(iii) <i>poseben pomen fotovoltaike, hrambe energije, toplotnih črpalk, biogoriv tretje generacije in energije morja, brez poseganja v druge tehnologije;</i></p> <p>(iv) <i>obvladljivost proizvodnje energije iz obnovljivih virov in njenega prenosa;</i></p> <p>(v) <i>velike in majhne tehnološke izboljšave v vseh procesih in vrednostnih verigah v sektorju energije iz obnovljivih virov;</i></p> <p>(B) poslovne:</p> <p>(i) <i>priprava in razširjanje različnih finančnih instrumentov;</i></p> <p>(ii) <i>izboljšanje notranjih poslovnih procesov tako, da se jih usmeri glede na interese in pričakovanja obstoječih ali potencialnih odjemalcev, izboljšanje trga in tržnih raziskav;</i></p> <p>(iii) <i>lažja izmenjava metodologije in načinov dela podjetij iz različnih držav članic, pri čemer imata prednost sklepanje dolgoročnih trgovinskih sporazumov ter povečanje velikosti in zmogljivosti podjetij;</i></p> <p>(iv) <i>lažji pretok informacij med podjetji, univerzami in tehnološkimi centri.</i></p> <p>4. Komisija skupaj z državami članicami do 31. decembra 2018 pripravi posebno strategijo na tem področju, v kateri bodo opredeljene prednostne naloge in, odvisno od razvoja različnih sektorjev energije iz obnovljivih virov in geografskih območij, ozka grla, priložnosti in javni ukrepi, ki se lahko sprejmejo v naslednjem desetletju.</p> <p>5. Države članice po potrebi presodijo, ali je treba zaradi boljše vključitve energije iz obnovljivih virov energije razviti infrastrukturo za skladiščenje električne energije.</p>

Obrazložitev

V zvezi s točkami 1 do 4

Za evropsko direktivo ni primerno, da teh izjemno pomembnih tem (poslovnega in tehnološkega razvoja) ne omenja neposredno in izrecno, glede na to, kako podrobno so obdelane druge teme.

V zvezi s točko 5

Spodbujanja energije iz obnovljivih virov ni mogoče ločiti od potrebe po obstoju infrastrukture za skladiščenje. Ta potreba je še zlasti očitna v regijah, kot so otoške in najbolj oddaljene regije, za katere so značilna medsebojno nepovezana mikroomrežja.

Predlog spremembe 18

Člen 22(1)

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Države članice zagotovijo, da imajo skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov pravico do proizvodnje, porabe, shranjevanja in prodaje energije iz obnovljivih virov, tudi na podlagi pogodb o nakupu električne energije, ne da bi se od njih zahtevali nesorazmerni postopki in plačila, ki ne odražajo stroškov.</p>	<p>Države članice zagotovijo, da imajo skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov pravico do proizvodnje, porabe, shranjevanja in prodaje energije iz obnovljivih virov, tudi na podlagi pogodb o nakupu električne energije, ne da bi se od njih zahtevali nesorazmerni postopki in plačila, ki ne odražajo stroškov.</p>
<p>Za namene te direktive je skupnost na področju energije iz obnovljivih virov MSP ali neprofitna organizacija, katere družbeniki ali člani sodelujejo pri proizvodnji, distribuciji in shranjevanju energije iz obnovljivih virov ter oskrbi z njo, pri čemer izpolnjujejo najmanj štiri izmed naslednjih meril:</p>	<p>Za namene te direktive je skupnost na področju energije iz obnovljivih virov MSP ali neprofitna organizacija, katere družbeniki ali člani sodelujejo pri proizvodnji, distribuciji in shranjevanju energije iz obnovljivih virov ter oskrbi z njo, pri čemer izpolnjujejo najmanj štiri izmed naslednjih meril:</p>
<p>(a) družbeniki ali člani so fizične osebe, lokalni organi, vključno z občinami, ali MSP, ki delujejo na področju energije iz obnovljivih virov;</p>	<p>(a) družbeniki ali člani so fizične osebe, regionalni ali lokalni organi, vključno z občinami, ali MSP, ki delujejo na področju energije iz obnovljivih virov;</p>
<p>(b) najmanj 51 % družbenikov ali članov subjekta z glasovalno pravico je fizičnih oseb;</p>	<p>(b) najmanj 51 % družbenikov ali članov subjekta z glasovalno pravico je fizičnih oseb;</p>
<p>(c) najmanj 51 % deleža ali pravic do udeležbe pri dobičku subjekta je v lasti lokalnih članov, tj. predstavnikov javnih in zasebnih lokalnih socialno-ekonomskih interesov ali državljanov z neposrednim interesom za dejavnosti skupnosti in njihove učinke;</p>	<p>(c) najmanj 51 % deleža ali pravic do udeležbe pri dobičku subjekta je v lasti lokalnih članov, tj. predstavnikov javnih in zasebnih lokalnih socialno-ekonomskih interesov ali državljanov z neposrednim interesom za dejavnosti skupnosti in njihove učinke;</p>
<p>(d) najmanj 51 % sedežev v upravnem odboru ali upravnih organih je namenjenih lokalnim članom, tj. predstavnikom javnih in zasebnih lokalnih socialno-ekonomskih interesov ali državljanom z neposrednim interesom za dejavnosti skupnosti in njihove učinke;</p>	<p>(d) najmanj 51 % sedežev v upravnem odboru ali upravnih organih je namenjenih lokalnim članom, tj. predstavnikom javnih in zasebnih lokalnih socialno-ekonomskih interesov ali državljanom z neposrednim interesom za dejavnosti skupnosti in njihove učinke;</p>
<p>(e) skupnost je v zadnjih petih letih v povprečju letno namestila največ 18 MW zmogljivosti za proizvodnjo električne energije, energije za ogrevanje in hlajenje ter energije za uporabo v prometu iz obnovljivih virov.</p>	<p>(e) skupnost je v zadnjih petih letih v povprečju letno namestila največ 30 MW zmogljivosti za proizvodnjo električne energije, energije za ogrevanje in hlajenje ter energije za uporabo v prometu iz obnovljivih virov.</p>

Obrazložitev

Skupnosti za energijo iz obnovljivih virov so lahko ključne za krepitev pomena lokalne in trajnostne proizvodnje energije. V tem okviru imajo pomembno vlogo tudi regionalni organi, prag glede velikosti proizvodnje energije v takšnih skupnostih pa ne bi smel biti preveč strog.

Predlog spremembe 19

Člen 23

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>1. Da bi olajšala prodor energije iz obnovljivih virov v sektorju ogrevanja in hlajenja, si vsaka država članica prizadeva za povečanje deleža energije iz obnovljivih virov, dobavljene za ogrevanje in hlajenje, za najmanj eno odstotno točko letno, ki se izraža kot nacionalni delež porabe končne energije in izračuna v skladu z metodologijo iz člena 7.</p> <p>2. Države članice lahko na podlagi objektivnih in nediskriminatornih meril določijo in objavijo seznam ukrepov in izvajalskih subjektov, kot so dobavitelji goriva, ki prispevajo k povečanju iz odstavka 1.</p> <p>3. Povečanje iz odstavka 1 se lahko izvede z eno ali več naslednjimi možnostmi:</p> <p>(a) fizično vključitvijo energije iz obnovljivih virov v energijo in energetska goriva za ogrevanje in hlajenje;</p> <p>(b) neposrednimi blažilnimi ukrepi, kot je namestitev visokoučinkovitih sistemov ogrevanja in hlajenja z energijo iz obnovljivih virov v stavbah ali uporabo energije iz obnovljivih virov za postopke industrijskega ogrevanja in hlajenja;</p> <p>(c) neposrednimi blažilnimi ukrepi na podlagi certifikatov, s katerimi se lahko trguje in ki s podporo neposrednih blažilnih ukrepov dokazujejo skladnost z obveznostjo, ki jih izvaja drug gospodarski subjekt, kot je neodvisni inštalater tehnologije za energijo iz obnovljivih virov ali podjetje za energetske storitve, ki izvaja inštalacijske storitve na področju energije iz obnovljivih virov.</p>	<p>1. Da bi olajšala prodor energije iz obnovljivih virov in/ ali odpadne toplote ali odpadnega hlada v sektorju ogrevanja in hlajenja, si vsaka država članica prizadeva za povečanje deleža energije iz obnovljivih virov, dobavljene za ogrevanje in hlajenje, in/ali odpadne toplote ali odpadnega hlada za najmanj eno odstotno točko letno, ki se izraža kot nacionalni delež porabe končne energije in izračuna v skladu z metodologijo iz člena 7.</p> <p>2. Države članice lahko na podlagi objektivnih in nediskriminatornih meril določijo in objavijo seznam ukrepov in sodelujočih subjektov, kot so dobavitelji energije, ki prispevajo k doseganju in ocenjevanju povečanja iz odstavka 1.</p> <p>3. Povečanje iz odstavka 1 izvede z:</p> <p>(a) fizično vključitvijo nove energije iz obnovljivih virov iz sistemov za ogrevanje in hlajenje;</p> <p>(b) postopki neposredno na stavbah in industrijskimi postopki ali postopki primarnega sektorja;</p> <p>(c) drugimi političnimi ukrepi, ki imajo točno tako velik učinek, kot ga predvideva odstavek 1, na primer davčnimi ukrepi na nacionalni ravni ali drugimi ekonomskimi spodbudami.</p>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>4. Države članice lahko uporabljajo strukture za izvajanje in spremljanje ukrepov iz odstavka 2, vzpostavljene v okviru nacionalnih sistemov obveznosti energijske učinkovitosti iz člena 7 Direktive 2012/27/EU.</p>	<p>4. Različni ukrepi, ki naj bi bili izvedeni, upoštevajo:</p> <p>(a) <i>da je trg ogrevanja in hlajenja močno razdrobljen, odvisen od vrste odjemalca, stopnje centraliziranosti, prejšnjega goriva itd.;</i></p> <p>(b) <i>da obravnava ovir za učinkovitejše in bolj trajnostno ogrevanje in hlajenje zahteva ukrepe na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, ki jih podpira evropski okvir.</i></p> <p>Tako lahko države članice uporabljajo ali razvijejo:</p> <p>(a) <i>pobude za izboljšanje financiranja in donosnosti:</i></p> <p>(i) <i>certifikati, s katerimi se lahko trguje in ki s podporo posrednih blažilnih ukrepov dokazujejo skladnost z obveznostjo, ki jih izvaja drug gospodarski subjekt, kot je neodvisni inštalater tehnologije za energijo iz obnovljivih virov ali podjetje za energetske storitve, ki izvaja inštalacijske storitve na področju energije iz obnovljivih virov;</i></p> <p>(ii) <i>pregled nacionalne lastninske zakonodaje, da se uredi vprašanje delitve prihodkov od izboljšav pridobivanja energije iz obnovljivih virov med lastniki in najemniki ali stanovalci večstanovanjskih stavb;</i></p> <p>(iii) <i>podpora lokalnih in regionalnih akterjev, ki lahko povečajo zanimanje bank za naložbe v ogrevanje in hlajenje skozi povezovanje posameznih projektov v večje naložbene svežnje (agregate);</i></p> <p>(iv) <i>ustanovitev točk „vse na enem mestu“ za naložbeno svetovanje (vključuje storitve svetovanja, pomoč pri pripravi projektov in financiranje projektov);</i></p> <p>(v) <i>spodbujanje bank za poslovanje s prebivalstvom, naj ponudijo produkte, prilagojene obnovi stavb v zasebnem najemu (npr. hipotekarna posojila z odloženim plačilom, posojila z določeno ročnostjo), čemur se lahko nameni javna podpora;</i></p> <p>(vi) <i>neposrednim nepovratnim sredstvom za naložbe se je treba izogibati, razen če ima podprti obrat neko dodano vrednost, kot so inovativnost, visoka učinkovitost, ponovljivost itd.;</i></p>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<p>(b) <i>pobude za izboljšanje širšega poznavanja tehnologij in dobaviteljev ter zaupanja javnosti vanje:</i></p> <p>(i) <i>inšpekcijski pregledi kotlov za zagotavljanje informacij o koristih sistemov na energijo iz obnovljivih virov pri nadomeščanju obstoječih sistemov ogrevanja in hlajenja;</i></p> <p>(ii) <i>vzpostavitev in oglaševanje spletnih mest s cenami (vključno z okoljskimi vidiki, tehnično razpoložljivostjo in zanesljivostjo) in primerjalnimi orodji za celotno življenjsko obdobje, da bi obstoječim in potencialnim porabnikom pomagali pri odločitvi o najprimernejši opremi, inštalaciji, ponudniku goriva itd.;</i></p> <p>(iii) <i>vzpostavitev in oglaševanje preglednih mehanizmov za reševanje sporov med uporabniki in dobavitelji, ki bi jih spodbudili k ponujanju boljših storitev in povečali zaupanje potencialnih strank;</i></p> <p>(iv) <i>priprava dolgoročnih kampanj komuniciranja in oglaševanja, ki so neposredno opredeljene glede na vrsto potencialnega odjemalca, izbrano tehnologijo pridobivanja energije iz obnovljivih virov ali sektorske zainteresirane strani;</i></p> <p>(c) <i>pobude za krepitev vloge družb za inštalacijo, delovanje in vzdrževanje:</i></p> <p>(i) <i>brez poseganja v druge pobude tehnološkega razvoja bodo uvedene sektorske okrogle mize med tehnološkimi centri, proizvajalci opreme, inženirskimi podjetji in inštalaterji, da se slednjim omogoči izboljšanje njihovih storitev in produktov;</i></p> <p>(ii) <i>delo z zainteresiranimi stranmi (zlasti organi, kot so združenja potrošnikov, inštalaterjev ali arhitektov), da se jih razčleni in se okrepijo njihovi interesi, ozaveščenost in prednostne naloge v zvezi z energijo iz obnovljivih virov ter se na ta način prispeva k obširnim komunikacijskim kampanjam, ki so potrebne;</i></p>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>5. Subjekti, imenovani v skladu z odstavkom 2, zagotovijo merljivost in preverljivost svojega prispevka ter organu, ki ga določi država članica, od 30. junija 2021 dalje letno poročajo o:</p> <p>(a) skupni količini energije, dobavljene za ogrevanje in hlajenje;</p> <p>(b) skupni količini energije iz obnovljivih virov, dobavljene za ogrevanje in hlajenje;</p> <p>(c) deležu energije iz obnovljivih virov v skupni količine energije, dobavljene za ogrevanje in hlajenje, in</p> <p>(d) vrsti obnovljivega vira energije.</p>	<p>(d) pobude za izboljšanje sektorja:</p> <p>(i) strukture za izvajanje in spremljanje ukrepov iz odstavka 2, vzpostavljene v okviru nacionalnih sistemov obveznosti energijske učinkovitosti iz člena 7 Direktive 2012/27/EU;</p> <p>(ii) podpora lokalnim in regionalnim organom pri pripravi strategij za spodbujanje ogrevanja in hlajenja z energijo iz obnovljivih virov.</p> <p>5. Subjekti, imenovani v skladu z odstavkom 2, zagotovijo merljivost in preverljivost svojega prispevka ter organu, ki ga določi država članica, od 30. junija 2021 dalje letno poročajo o:</p> <p>(a) skupni količini energije, dobavljene za ogrevanje in hlajenje;</p> <p>(b) skupni količini energije iz obnovljivih virov, dobavljene za ogrevanje in hlajenje, in/ali odpadne toplote ali odpadnega hladu;</p> <p>(c) deležu energije iz obnovljivih virov in/ali odpadne toplote ali odpadnega hladu v skupni količine energije, dobavljene za ogrevanje in hlajenje, in</p> <p>(d) vrsti obnovljivega vira energije ter osnovnih značilnosti obstoječe opreme za ogrevanje in hlajenje na različnih točkah porabe.</p>

Obrazložitev

V zvezi s členom 23(1), (3) in (5)

Za nadomestitev fosilnih goriv in zmanjšanje porabe primarne energije je pomembno, da se v sektorju ogrevanja in hlajenja upoštevajo tudi presežna toplota in sproizvodi, ne le energija iz obnovljivih virov. Poleg tega je za uresničitev zastavljenih ciljev pomembno, da se omogočijo tudi ekonomske spodbude in ukrepi davčne politike.

V zvezi s členom 23(2)

S popravkom se zgolj pojasni pomen teh subjektov. Oskrba z energijo ne zajema le goriv, saj se energija – poleg slednjih – lahko zagotavlja tudi z električno ali sončno energijo.

V zvezi s členom 23(4)

Ogrevanje in hlajenje sta v EU zelo pomembna tema, zato je Komisija lani objavila posebno strategijo. Številne zamisli iz nje v tej direktivi niso upoštevane, zato jih predlog spremembe umešča vanjo. Dodane so še nekatere nove zamisli o izogibanju neposrednim nepovratnim sredstvom in razvoju zaupanja potrošnikov.

V zvezi s členom 23(5)

Da bi bolje spoznali sektor in možnosti za prihodnji razvoj, je treba poznati stanje in značilnosti obstoječih zmogljivosti. Te informacije lahko zbere dobavitelj goriva in tako omogoči preverjanje podatkov, ki jih beleži uprava.

Predlog spremembe 20

Člen 24(4)

Predlog direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (prenova) – COM(2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Države članice določijo potrebne ukrepe, da zagotovijo nediskriminatoren dostop do sistemov daljinskega ogrevanja ali hlajenja s toploto ali hladom iz obnovljivih virov energije ter odpadno toploto ali odpadnim hladom. Ta nediskriminatorni dostop omogoča, da z energijo za ogrevanje ali hlajenje iz takšnih virov odjemalce, priključene na sistem daljinskega ogrevanja ali hlajenja, oskrbujejo dobavitelji, ki niso operater sistema daljinskega ogrevanja ali hlajenja.</p>	<p>Države članice določijo potrebne ukrepe, da zagotovijo reguliran dostop do sistemov daljinskega ogrevanja ali hlajenja s toploto ali hladom iz obnovljivih virov energije ter odpadno toploto ali odpadnim hladom. Ta dostop omogoča, da z energijo za ogrevanje ali hlajenje iz takšnih virov sistem daljinskega ogrevanja ali hlajenja, oskrbujejo dobavitelji, ki niso operater sistema daljinskega ogrevanja ali hlajenja.</p>

Obrazložitev

Splošna pravica akterjev tretje strani, da ogrevanje ali hlajenje prodajajo neposredno končnim uporabnikom, bi imela nasprotni učinek in ne bi bila stroškovno učinkovita. Povzročala bi negotovost za naložbe in nejasno dolgoročno odgovornost. Sprostitev dostopa do omrežja in izvajanja oskrbe zviša stroške za končne uporabnike.

Predlog spremembe 21

(6)

Predlog uredbe o notranjem trgu električne energije (prenovitev) – COM(2016) 861 final

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Večje povezovanje trgov in spremembe v smeri bolj nestanovitne proizvodnje električne energije zahtevajo okrepljena prizadevanja za usklajevanje nacionalnih energetske politik v sosedstvu in uporabo priložnosti čezmejnega trgovanja z električno energijo.</p>	<p>Večje povezovanje trgov in spremembe v smeri bolj nestanovitne proizvodnje električne energije zahtevajo okrepljena prizadevanja za usklajevanje nacionalnih energetske politik v sosedstvu in uporabo priložnosti čezmejnega trgovanja z električno energijo. Pri tem je treba zagotoviti enake konkurenčne pogoje in upoštevanje načela vzajemnosti.</p>

Obrazložitev

Udeležba tretjih držav na notranjem trgu EU z električno energijo je lahko za nekatere države članice velikega pomena. Zato je pomembno, da se v trgovini s tretjimi državami vzpostavijo enaka konkurenčna pravila in enaki pogoji za dostop do trga (načelo vzajemnosti).

Predlog spremembe 22

(8)

Predlog uredbe o notranjem trgu električne energije (prenovitev) – COM(2016) 861 final

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Temeljna tržna načela bi morala opredeliti, da se cene električne energije določijo s pomočjo povpraševanja in ponudbe. Navedene cene bi morale odražati, kdaj je električna energija potrebna, z zagotavljanjem tržno zasnovanih spodbud za naložbe v prilagodljive vire, kot so prožna proizvodnja, medsebojne povezave, prilagajanje odjema ali skladiščenje.</p>	<p>Temeljna tržna načela bi morala opredeliti, da se cene električne energije določijo s pomočjo povpraševanja in ponudbe. Navedene cene bi morale odražati, kdaj je električna energija potrebna, z zagotavljanjem tržno zasnovanih spodbud za naložbe v prilagodljive vire, kot so prožna proizvodnja, medsebojne povezave, prilagajanje odjema ali skladiščenje. Glede na te cilje bi morale države članice postopoma ukiniti regulacijo cen.</p>

Obrazložitev

V številnih državah članicah cene električne energije ne sledijo povpraševanju in ponudbi, temveč jih regulirajo javni organi. Regulacija cen lahko omeji razvoj učinkovite konkurence ter zavira naložbe in pojav novih udeležencev na trgu. Namen nove zasnove trga je zagotoviti, da so dobavne cene proste javnih intervencij. Načeloma pozdravljamo predlog Evropske komisije o ukinitvi reguliranih cen, vendar se mora to zgoditi postopoma.

Predlog spremembe 23

(25)

Predlog direktive o skupnih pravilih notranjega trga električne energije (prenovitev) – COM(2016) 864 final

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Vsem odjemalcem bi moralo biti omogočeno, da izkoristijo neposredno udeležbo na trgu, zlasti s tem, da svojo porabo prilagodijo tržnim signalom, v zameno pa izkoristijo nižje cene električne energije ali druga spodbujevalna plačila. Koristi od take dejavne udeležbe bo sčasoma verjetno več, ko bodo postala konkurenčnejša električna vozila, toplotne črpalke in druge vrste prilagodljivih bremen. Odjemalcem bi morala biti omogočena udeležba v vseh oblikah prilagajanja odjema, zato bi morali imeti možnost, da se odločijo za pameten sistem merjenja porabe in pogodbo z dinamičnimi cenami električne energije. Tako bi lahko porabo prilagodili cenovnim signalom v realnem času, ki odražajo vrednost in stroške električne energije ali prenosa v različnih obdobjih, države članice pa bi morale zagotoviti, da bodo odjemalci v razumni meri izpostavljeni tveganju veleprodajnih cen. Države članice bi morale zagotoviti tudi, da odjemalci, ki se odločijo, da ne bodo dejavno sodelovali na trgu, za to ne bodo kaznovani, temveč bi jim bilo treba na način, ki bi najbolj ustrežal razmeram na domačem trgu, omogočiti, da se odločijo na podlagi informacij o možnostih, ki so jim na razpolago.</p>	<p>Vsem odjemalcem bi moralo biti omogočeno, da izkoristijo neposredno udeležbo na trgu, zlasti s tem, da svojo porabo prilagodijo tržnim signalom, v zameno pa izkoristijo nižje cene električne energije ali druga spodbujevalna plačila. Koristi od take dejavne udeležbe bo sčasoma verjetno več, ko bodo postala konkurenčnejša električna vozila, toplotne črpalke in druge vrste prilagodljivih bremen. Odjemalcem bi morala biti omogočena udeležba v vseh oblikah prilagajanja odjema, zato bi morali imeti možnost, da se odločijo za pameten sistem merjenja porabe in pogodbo z dinamičnimi cenami električne energije. Tako bi lahko porabo prilagodili cenovnim signalom v realnem času, ki odražajo vrednost in stroške električne energije ali prenosa v različnih obdobjih, države članice pa bi morale zagotoviti, da bodo odjemalci v razumni meri izpostavljeni tveganju veleprodajnih cen. Države članice bi morale zagotoviti tudi, da odjemalci, ki se odločijo, da ne bodo dejavno sodelovali na trgu, za to ne bodo kaznovani, temveč bi jim bilo treba na način, ki bi najbolj ustrežal razmeram na domačem trgu, omogočiti, da se odločijo na podlagi informacij o možnostih, ki so jim na razpolago. Nacionalne, regionalne in lokalne oblasti bi morale zagotoviti potrebne okvirne pogoje za to, da odjemalci dobijo izčrpne informacije o pogojih in možnostih udeležbe na trgu. Države članice bi morale zagotoviti tudi posebne ukrepe, namenjene tistim potrošnikom, ki jih energetska revščina ogroža najbolj, da bi zagotovili njihovo dejavno udeležbo na trgu, zaščitili njihovo pravico do dostopa do energije in jim omogočili izkoriščanje inovativne tehnologije, ki manjša njihovo porabo energije.</p>

Obrazložitev

S predlogom spremembe se doda določba, da morajo vse oblasti odjemalce spodbujati k udeležbi in jim zagotoviti obsežne informacije o zahtevah in priložnostih na tem področju.

Predlog spremembe 24

(30)

Predlog direktive o skupnih pravilih notranjega trga električne energije (prenovitev) – COM(2016) 864 final

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Zaradi razpršenih energetske tehnologije in krepite vloge odjemalcev so energija, proizvedena v skupnosti, in energetske zadrage uspešen in stroškovno učinkovit način za zadovoljevanje potreb in pričakovanj državljanov v zvezi z viri energije, storitvami in lokalno udeležbo. Energija, proizvedena v skupnosti, daje vključujočo možnost za vse odjemalce, da so neposredno udeleženi v proizvodnji, porabi ali medsebojni delitvi energije v geografsko omejenem omrežju skupnosti, ki lahko deluje ločeno ali pa je povezano z javnim distribucijskim omrežjem. V pobudah za energijo, proizvedeno v skupnosti, je v ospredju predvsem zagotavljanje cenovno dostopne energije posebne vrste, kot je energija iz obnovljivih virov, za svoje člane ali družbenike in ne dobiček, kakor je v tradicionalnem energetske podjetju. Pobude za energijo, proizvedeno v skupnosti, neposredno nagovarjajo odjemalce in tako kažejo svoje možnosti za olajšanje celovitega uvajanja novih tehnologij in vzorcev porabe, tudi pametnih distribucijskih omrežij in prilagajanja odjema. Energija, proizvedena v skupnosti, lahko tudi spodbuja energijsko učinkovitost na ravni gospodinjstev ter z znižanjem porabe in nižjimi tarifami za dobavo pripomore k boju proti energijski revščini. Udeležbo na trgu energije lahko omogoči tudi nekaterim skupinam gospodinjstev odjemalcev, ki na njem drugače ne bi mogli sodelovati. Take pobude ob učinkovitem upravljanju prispevajo h gospodarski, družbeni in okoljski vrednosti skupnosti več kot le koristi od opravljanja energetske storitev. Lokalnim energetske skupnostim bi moralo biti dovoljeno delovanje na trgu ob enakih pogojih, ne da bi izkrivljale konkurenco. Gospodinjstvom odjemalcem bi moralo biti dovoljeno, da prostovoljno sodelujejo v pobudi za energijo, proizvedeno v skupnosti, in da jo prostovoljno zapustijo, ne da bi izgubili dostop do omrežja, ki ga upravlja pobuda za energijo v skupnosti, ali svoje odjemalske pravice. Dostop do lokalnega omrežja energetske skupnosti bi moral biti omogočen pod pravičnimi pogoji, ki odražajo stroške.</p>	<p>Zaradi razpršenih energetske tehnologije in krepite vloge odjemalcev so energija, proizvedena v skupnosti, in energetske zadrage uspešen in stroškovno učinkovit način za zadovoljevanje potreb in pričakovanj državljanov v zvezi z viri energije, storitvami in lokalno udeležbo. Energija, proizvedena v skupnosti, daje vključujočo možnost za vse odjemalce, da so neposredno udeleženi v proizvodnji, porabi ali medsebojni delitvi energije v geografsko omejenem omrežju skupnosti, ki lahko deluje ločeno ali pa je povezano z javnim distribucijskim omrežjem. V pobudah za energijo, proizvedeno v skupnosti, je v ospredju predvsem zagotavljanje cenovno dostopne energije posebne vrste, kot je energija iz obnovljivih virov, za svoje člane ali družbenike in ne dobiček, kakor je v tradicionalnem energetske podjetju. Pobude za energijo, proizvedeno v skupnosti, neposredno nagovarjajo odjemalce in tako kažejo svoje možnosti za olajšanje celovitega uvajanja novih tehnologij in vzorcev porabe, tudi pametnih distribucijskih omrežij in prilagajanja odjema. Energija, proizvedena v skupnosti, lahko tudi spodbuja energijsko učinkovitost na ravni gospodinjstev ter z znižanjem porabe in nižjimi tarifami za dobavo pripomore k boju proti energijski revščini. Udeležbo na trgu energije lahko omogoči tudi nekaterim skupinam gospodinjstev odjemalcev, ki na njem drugače ne bi mogli sodelovati. Take pobude ob učinkovitem upravljanju prispevajo h gospodarski, družbeni in okoljski vrednosti skupnosti več kot le koristi od opravljanja energetske storitev. Lokalnim energetske skupnostim bi moralo biti dovoljeno – na podlagi jasnih pravil – delovanje na trgu ob enakih pogojih, ne da bi izkrivljale konkurenco. Gospodinjstvom odjemalcem bi moralo biti dovoljeno, da prostovoljno sodelujejo v pobudi za energijo, proizvedeno v skupnosti, in da jo prostovoljno zapustijo, ne da bi izgubili dostop do omrežja, ki ga upravlja pobuda za energijo v skupnosti, ali svoje odjemalske pravice. Dostop do lokalnega omrežja energetske skupnosti bi moral biti omogočen pod pravičnimi pogoji, ki odražajo stroške.</p>

Obrazložitev

Lokalne energetske skupnosti so lahko učinkovit način za upravljanje energije na lokalni ravni. Za spodbuditev ustanavljanja tovrstnih skupnosti in njihove udeležbe na trgu električne energije je izredno pomemben ustrezen pravni okvir, s katerim se določijo jasna pravila za delovanje teh skupnosti na trgu energije.

Predlog spremembe 25

(38)

Predlog direktive o skupnih pravilih notranjega trga električne energije (prenovitev) – COM(2016) 864 final

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>V državah članicah so bili po uvedbi sistemov pametnega merjenja porabe oblikovani ali so v fazi oblikovanja različni modeli upravljanja s podatki. Ne glede na model upravljanja s podatki je pomembno, da države članice uvedejo pregledna pravila za dostop do podatkov pod nediskriminatornimi pogoji in zagotovijo najvišjo stopnjo kibernetске varnosti in varstva podatkov ter nepristranskosti subjektov, ki ravnajo s podatki.</p>	<p>V državah članicah so bili po uvedbi sistemov pametnega merjenja porabe oblikovani ali so v fazi oblikovanja različni modeli upravljanja s podatki. Ne glede na model upravljanja s podatki je pomembno, da države članice uvedejo pregledna pravila za dostop do podatkov pod nediskriminatornimi pogoji in zagotovijo najvišjo stopnjo kibernetске varnosti in varstva podatkov ter nepristranskosti subjektov, ki ravnajo s podatki. Da bi odjemalce vključili v uravnavanje povpraševanja in jim ponudili sistem dinamičnih cen, jim morajo distributerji omogočiti prost dostop do informacij o njihovi urni porabi električne energije. Priporoča se, naj bo ta dostop do informacij na voljo za vse pametne števec za električno energijo in se nastavi za vse razpone pogodbene moči.</p>

Obrazložitev

Dostop do informacij za vse pametne števec za električno energijo je priporočljiv, ne sme pa biti zavezujoč, vendar se mora nastaviti za vse razpone pogodbene moči.

Predlog spremembe 26

(3)

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (prenovitev) – COM(2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Predvideva se, da se bo potreba po usklajevanju nacionalnih regulativnih ukrepov v prihodnjih letih še povečala. Evropski energetski sistem je sredi najkorenitejših sprememb v zadnjih desetletjih. Več povezovanja trgov in prehod k bolj raznoliki proizvodnji električne energije zahteva okrepljena prizadevanja za uskladitev nacionalnih energetskih politik s sosednjimi državami in izkoriščanje priložnosti za čezmejno trgovanje z električno energijo.</p>	<p>Predvideva se, da se bo potreba po usklajevanju nacionalnih regulativnih ukrepov v prihodnjih letih še povečala. Evropski energetski sistem je sredi najkorenitejših sprememb v zadnjih desetletjih. Več povezovanja trgov in prehod k bolj raznoliki proizvodnji električne energije zahteva okrepljena prizadevanja za uskladitev nacionalnih energetskih politik s sosednjimi državami in izkoriščanje priložnosti za čezmejno trgovanje z električno energijo. Poleg tega je pomembno okrepiti nacionalne regulativne organe. Države članice jim morajo zagotoviti neodvisnost in nemoteno delo. Za ustrezno delovanje jim je treba dati na voljo potrebna sredstva in jim omogočiti, da se z vsemi pravicami vključijo v sodelovanje na ravni EU;</p>

Obrazložitev

Tesnejše usklajevanje med državami članicami na področju energije je treba pozdraviti, toda enako pomembna je vloga nacionalnih regulativnih organov v vsaki posamezni državi članici EU. Opozoriti je treba, da morajo države članice zagotoviti neodvisnost svojih regulativnih organov ter nemoteno delo. Poleg tega jim je treba zagotoviti zadostna sredstva, da bi lahko ti organi svoje delo dobro opravljali.

Predlog spremembe 27

Člen 14

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (prenovitev) – COM(2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Agencijo se lahko v jasno opredeljenih okoliščinah, ki jih določi Komisija v smernicah v skladu s členom 57 [prenovitev uredbe o električni energiji, kot je predlagan s COM(2016) 861/2] ali členom 23 Uredbe (ES) št. 715/2009, in v zvezi s vprašanji, ki se nanašajo na namen, s katerim je bila ustanovljena, pooblasti tudi za dodatne naloge ob upoštevanju omejitev prenosa izvršnih pristojnosti na agencije Unije.</p>	<p>Agencijo se lahko v jasno opredeljenih okoliščinah, ki jih določi Komisija v smernicah v skladu s členom 57 [prenovitev uredbe o električni energiji, kot je predlagan s COM(2016) 861/2] ali členom 23 Uredbe (ES) št. 715/2009, in v zvezi s vprašanji, ki se nanašajo na namen, s katerim je bila ustanovljena, pooblasti tudi za dodatne naloge ob upoštevanju omejitev prenosa izvršnih pristojnosti na agencije Unije.</p> <p><i>Evropska komisija bi morala zagotoviti, da ima Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER) potrebna pooblastila, na podlagi katerih lahko od zadevnih institucij držav članic zahteva informacije, ki jih potrebuje za izpolnjevanje nalog, ki so ji bile dodeljene.</i></p>

Obrazložitev

Za nemoten potek delovnih procesov je nujno zagotoviti, da ima Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev dovolj pravic in pooblastil, na podlagi katerih lahko od zadevnih institucij držav članic hitro dobi informacije, ki jih potrebuje za izpolnjevanje nalog, ki so ji bile dodeljene.

Predlog spremembe 28

Člen 16(2)

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (prenovitev) – COM(2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Agencija letno objavi poročilo o rezultatih spremljanja iz odstavka 1. V tem poročilu opredeli ovire, ki onemogočajo dokončno oblikovanje notranjih trgov električne energije in zemeljskega plina.</p>	<p>Agencija letno objavi poročilo o rezultatih spremljanja iz odstavka 1. V tem poročilu opredeli ovire, ki onemogočajo dokončno oblikovanje notranjih trgov električne energije in zemeljskega plina <i>ter poda priporočila.</i></p>

Obrazložitev

Na Agencijo za sodelovanje energetskih regulatorjev se bo prenesla velika odgovornost in na voljo ji bo več virov. Dobila bo dodatna pooblastila pri čezmejnih vprašanjih, ki zahtevajo usklajeno delovanje. Zato bi bilo za države članice koristno, če bi Agencija v poročilu o rezultatih spremljanja podala tudi splošna priporočila.

Predlog spremembe 29

(13)

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije in razveljavitvi Direktive 2005/89/ES – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Na podlagi te skupne metodologije bi moral ENTSO za električno energijo redno pripravljati in posodabljati regionalne krizne scenarije ter opredeliti najpomembnejša tveganja za vsako regijo, kot so skrajne vremenske razmere, naravne nesreče, pomanjkanje goriva ali zlonamerni napadi. Glede na krizni scenarij pomanjkanja plina bi bilo treba tveganje za motnje v oskrbi s plinom oceniti na podlagi scenarijev motenj v oskrbi s plinom in infrastrukturi, ki jih je pripravila Evropska mreža sistemskih operaterjev prenosnih omrežij za plin v skladu s členom 6.6 uredbe o zanesljivosti oskrbe s plinom [predlog uredbe o zanesljivosti oskrbe s plinom]. Države članice bi morale svoje nacionalne krizne scenarije pripraviti in posodabljati na tej podlagi načeloma vsaka tri leta. Scenariji bi morali predstavljati osnovo za načrte pripravljenosti na tveganja. Pri določanju tveganj na nacionalni ravni bi morale države članice opisati tudi morebitna tveganja, ki jih opazajo v zvezi z lastništvom infrastrukture, pomembne za zanesljivost oskrbe, in možne ukrepe za odpravo teh tveganj, če so jih sprejele (npr. splošne ali sektorske zakone o pregledu naložb, posebne pravice za določene delničarje itn.), z navedbo, zakaj so taki ukrepi po njihovem mnenju upravičeni.</p>	<p>Na podlagi te skupne metodologije bi moral ENTSO za električno energijo redno pripravljati in posodabljati regionalne krizne scenarije ter opredeliti najpomembnejša tveganja za vsako regijo, kot so skrajne vremenske razmere, naravne nesreče, pomanjkanje goriva ali zlonamerni napadi. Glede na krizni scenarij pomanjkanja plina bi bilo treba tveganje za motnje v oskrbi s plinom oceniti na podlagi scenarijev motenj v oskrbi s plinom in infrastrukturi, ki jih je pripravila Evropska mreža sistemskih operaterjev prenosnih omrežij za plin v skladu s členom 6.6 uredbe o zanesljivosti oskrbe s plinom [predlog uredbe o zanesljivosti oskrbe s plinom]. Priporoča se, da se za različne oblike regionalnega sodelovanja predstavi in preuči energetska situacija regije ter opredelijo priložnosti in grožnje. Države članice bi morale svoje nacionalne krizne scenarije pripraviti in posodabljati na podlagi teh informacij načeloma vsaka tri leta. Scenariji bi morali predstavljati osnovo za načrte pripravljenosti na tveganja. Pri določanju tveganj na nacionalni ravni bi morale države članice opisati tudi morebitna tveganja, ki jih opazajo v zvezi z lastništvom infrastrukture, pomembne za zanesljivost oskrbe, in možne ukrepe za odpravo teh tveganj, če so jih sprejele (npr. splošne ali sektorske zakone o pregledu naložb, posebne pravice za določene delničarje itn.), z navedbo, zakaj so taki ukrepi po njihovem mnenju upravičeni.</p>

Obrazložitev

Smiselno in koristno je predvideti, da ENTSO za električno energijo redno pripravlja in posodablja regionalne krizne scenarije ter opredeli najpomembnejša tveganja za vsako regijo, kot so skrajne vremenske razmere, naravne nesreče, pomanjkanje goriva ali zlonamerni napadi. Vendar pa je pomembna tudi okrepitev regionalnega sodelovanja med državami članicami. Predstavitve in preučitev situacije na regionalni ravni, še preden se pripravijo nacionalni krizni scenariji, je za države članice koristna. Na ta način namreč lahko bolj prepoznajo in razumejo, kateri nacionalni in regionalni ukrepi so potrebni za čim bolj učinkovito in nemoteno obvladovanje kriz.

Predlog spremembe 30

(18)

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije in razveljavitvi Direktive 2005/89/ES – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Da se zagotovi skupen pristop k preprečevanju in obvladovanju kriz, bi moral pristojni organ vsake države članice po posvetovanju z zainteresiranimi stranmi pripraviti načrt pripravljenosti na tveganja. V načrtih bi morali biti opisani učinkoviti, sorazmerni in nediskriminatorni ukrepi, ki obravnavajo vse opredeljene krizne scenarije. Načrti bi morali zagotoviti preglednost, zlasti v zvezi s pogoji, pod katerimi se za ublažitev kriznih razmer lahko sprejmejo netržni ukrepi. Vsi predvideni netržni ukrepi bi morali biti v skladu s pravili iz te uredbe.</p>	<p>Da se zagotovi skupen pristop k preprečevanju in obvladovanju kriz, bi moral pristojni organ vsake države članice po posvetovanju z zainteresiranimi stranmi, vkjučno z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, kadar je to mogoče, pripraviti načrt pripravljenosti na tveganja. V načrtih bi morali biti opisani učinkoviti, sorazmerni in nediskriminatorni ukrepi, ki obravnavajo vse opredeljene krizne scenarije. Načrti bi morali zagotoviti preglednost, zlasti v zvezi s pogoji, pod katerimi se za ublažitev kriznih razmer lahko sprejmejo netržni ukrepi. Vsi predvideni netržni ukrepi bi morali biti v skladu s pravili iz te uredbe.</p>

Obrazložitev

V vsaki državi članici mora obstajati skupen pristop k preprečevanju in obvladovanju kriz.

Zato je potrebno tesno sodelovanje vseh zainteresiranih strani, pri čemer mora biti poudarek na neposrednem komuniciranju, po potrebi tudi z lokalnimi in regionalnimi oblastmi.

Predlog spremembe 31

Člen 16(1)

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije in razveljavitvi Direktive 2005/89/ES – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Takoj ko je mogoče, in najpozneje šest tednov po razglasitvi kriznih razmer v oskrbi z električno energijo zadevni pristojni organi po posvetovanju s svojim nacionalnim regulativnim organom (če ta ni pristojni organ) usklajevalni skupini za električno energijo in Komisiji predložijo poročilo o oceni.</p>	<p>Takoj ko je mogoče, in najpozneje štiri tedne po razglasitvi kriznih razmer v oskrbi z električno energijo zadevni pristojni organi po posvetovanju s svojim nacionalnim regulativnim organom (če ta ni pristojni organ) usklajevalni skupini za električno energijo in Komisiji predložijo poročilo o oceni.</p>

Obrazložitev

Razglasitev kriznih razmer v oskrbi z električno energijo je tako za države članice kot za celotno EU velik izziv. Zato sta v takšnih primerih potrebna hiter odziv in hitro ukrepanje. Rok štirih tednov za predložitev poročila o oceni, ki se predlaga tukaj, je dovolj dolg in poleg tega zagotavlja hitrejši pretok informacij.

Predlog spremembe 32

Člen 18

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o pripravljenosti na tveganja v sektorju električne energije in razveljavitvi Direktive 2005/89/ES – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Države članice in pogodbenice Energetske skupnosti se poziva, naj tesno sodelujejo v procesu opredeljevanja kriznih scenarijev oskrbe z električno energijo ter priprave načrtov pripravljenosti na tveganja, da ne bodo sprejeti taki ukrepi, ki bi ogrozili zanesljivost oskrbe držav članic, pogodbenic ali Unije.</p> <p>V zvezi s tem lahko pogodbenice Energetske skupnosti na poziv Komisije sodelujejo v usklajevalni skupini za električno energijo v zvezi z vsemi vprašanji, ki jih zadevajo.</p>	<p>Države članice in pogodbenice Energetske skupnosti se poziva, naj tesno sodelujejo v procesu opredeljevanja kriznih scenarijev oskrbe z električno energijo ter priprave načrtov pripravljenosti na tveganja, da ne bodo sprejeti taki ukrepi, ki bi ogrozili zanesljivost oskrbe držav članic, pogodbenic ali Unije. V duhu čim bolj učinkovitega upravljanja energetskega sektorja je treba še posebej izpostaviti in priporočiti regionalno sodelovanje. V zvezi s tem lahko pogodbenice Energetske skupnosti na poziv Komisije sodelujejo v usklajevalni skupini za električno energijo v zvezi z vsemi vprašanji, ki jih zadevajo.</p>

Obrazložitev

Zaradi čim bolj učinkovitega in uspešnega upravljanja v primeru krize v oskrbi z električno energijo je pomembno opozoriti na pomen sodelovanja držav članic na regionalni ravni. Regionalno sodelovanje omogoča hitre rešitve z majhnimi stroški.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR)

Splošne ugotovitve

1. pozdravlja sveženj Evropske komisije za čisto energijo in opozarja, da bodo v njem opredeljeni glavni elementi (to so energijska učinkovitost in trajnostne stavbe, industrija ter promet, razvoj obnovljivih virov energije, pogoji in njihovo smiselno oblikovanje tako, da lahko odjemalci sodelujejo z uravnavanjem svojih potreb po energiji), pa tudi oblikovanje notranjega trga energije ter določitev novih odgovornosti za distribucijska omrežja električne energije, operaterje prenosnih sistemov in nacionalne zakonodajalce prispevali k energetske neodvisnosti, zanesljivi oskrbi z energijo, doseganju ciljev za varstvo podnebja in predvsem k dostopnim cenam energije za odjemalce;

2. vendar poudarja, da obstajajo jasni znaki, da sedanji cilji EU v okviru svežnja podnebnih in energetske ukrepov za leto 2030 ne bodo zadostovali za izpolnitev zavez vseh držav članic in EU, sklenjenih s podpisom Pariškega sporazuma; zlasti je prepričan, da cilj 27-odstotnega deleža energije iz obnovljivih virov na ravni EU ni dovolj ambiciozen, zato Evropsko komisijo in države članice poziva k določitvi višjih ciljev;

3. pozdravlja predloge za tesno čezmejno sodelovanje na regionalni ravni in Evropsko komisijo hkrati poziva, naj predstavi možnosti za spodbujanje tovrstnega sodelovanja, in sicer z razširitvijo pravic do udeležbe na mikroravni, omogočanjem tesnega sodelovanja lokalnih in regionalnih oblasti ter zagotavljanjem resničnih možnosti za sosednje regije, da razvijajo skupno energetske infrastrukturo prek nacionalnih meja;

4. izraža obžalovanje, da je vloga lokalnih in regionalnih oblasti v predlogih Komisije le nedoločno opisana, in poudarja pomemben prispevek teh oblasti k uresničevanju ciljev o varstvu podnebja. Številna majhna in velika mesta v EU imajo že mnoga leta akcijske načrte za podnebje in trajnostno energijo, v katerih so predvidela nizkoogljično proizvodnjo toplote in energije, uporabo obnovljivih virov energije ter ukrepe za povečanje energijske učinkovitosti in razvoj trajnostnega prometa;
5. podpira cilj Evropske komisije za vzpostavitev prožnega tržno usmerjenega okvira, ki bi spodbujal razvoj obnovljivih virov energije, hkrati pa preprečeval izkrivljanja trga. Zlasti pozdravlja predlog o močnejših spodbudah za odjemalce, ki naj bi postali akterji na trgu električne energije. Odbor poudarja, da lahko lokalne in regionalne oblasti k temu prispevajo z ustanavljanjem energetske skupnosti;
6. meni, da je treba okrepiti regionalno sodelovanje pri pripravi nacionalnih načrtov na področjih, za katera je jasno, da imajo čezmejne učinke. Po njegovem mnenju je zelo pomembno, da se ukrepi že v zgodnji fazi uskladijo s sosednjimi državami EU, še preden se pripravijo nacionalni načrti, ter da se v postopke vključijo lokalne in regionalne oblasti;
7. meni, da bi morale države članice okrepiti prizadevanja za odpravo upravnih ovir in znižanje stroškov manj razvitih nizkoogljičnih tehnologij ter namenjati več pozornosti učinkovitemu usklajevanju načrtovanja, izvajanja in poročanja na nacionalni, regionalni in lokalni ravni;

Razvoj obnovljivih virov energije in povezovanje trga

8. se strinja, da se mora EU bolj osredotočiti na razvoj in uporabo tehnologij na področju obnovljivih virov energije, in ugotavlja, da bodo nove tehnologije vsem odjemalcem (od podjetij pa vse do gospodinjstev) ponudile možnost, da energijo porabljajo pametneje in bolj varčno ter se odločajo za čistejše in učinkovitejše postopke proizvodnje energije;
9. meni, da je odsotnost cilja glede obnovljivih virov v prometu v državah članicah zelo velika pomanjkljivost, zlasti ker je doseganje 10-odstotnega ciljnega deleža do leta 2020, določenega v sedanji direktivi, glavna spodbuda za razvoj biogoriv. Zato se predlaga vključitev ciljnega deleža biogoriv (vključno s trajnostno proizvedenimi tradicionalnimi), ki bi lahko znašal 14 %;
10. meni, da je lahko energija iz obnovljivih virov konkurenčna, in opozarja, da lahko nekateri od teh virov, na primer polja vetrnic na kopnem, povsem tekmujejo s fosilnimi viri ter da bodo cene vetrne energije še naprej upadale, ko bo nameščenih več zmogljivosti za vetrno energijo in bo tehnologija izboljšana;
11. se strinja, da sta za inovacije na področju čistih virov energije potrebna nemoteno delujoč notranji trg ter pravična konkurenca, ki novim tržnim akterjem omogočata izvajanje inovativnih projektov za pridobivanje energije iz obnovljivih virov. Vendar Odbor poudarja, da morajo za akterje, ki izvajajo inovativne projekte, veljati enaki pogoji kot za akterje, ki so že prisotni na trgu;
12. ugotavlja, da bi morale države članice pri pripravi programov podpore za energijo iz obnovljivih virov upoštevati specifične posebnosti različnih tehnologij za to energijo (npr. cene, tveganja, možnosti za izvajanje sistemskih storitev). S tem bi zagotovile večjo stroškovno učinkovitost in uresničitev dolgoročnega cilja glede zmanjšanja emisij CO₂;
13. meni, da bi morala Evropska komisija države članice spodbujati k sprejemanju ustreznih ukrepov za podporo razvoja obnovljivih virov energije. Državam članicam je treba dati več prožnosti pri razvoju tehnologij nove generacije za obnovljive vire energije in pri zaščiti majhnih projektov, vključno z zmogljivostmi za soproizvodnjo toplote in električne energije, ki so povezani z lokalnimi sistemi daljinskega ogrevanja in hlajenja;
14. opozarja, da so za razvoj obnovljivih virov energije in povezovanje trga potrebna precejšnja finančna sredstva, zato je še posebej pomembno, da se temu vprašanju da prednost in se – zaradi povezovanja različnih virov financiranja in multiplikacijskega učinka – poskrbi za skupni pristop na evropski, nacionalni, lokalni in regionalni ravni;

15. Evropsko komisijo poziva, naj v direktivi o energiji iz obnovljivih virov jasno določi pristop, ki mu je treba slediti pri programih podpore, pri čemer mora upoštevati veljavne programe podpore v državah članicah ter potrebo po uskladitvi pravil in mobilizaciji naložb v tej panogi;

16. ugotavlja, da jasne in pravilne informacije o možnostih uporabe instrumentov financiranja EU po letu 2020 niso nič manj pomembne za uresničitev bolj ambicioznih ciljev, vendar hkrati poudarja, da je treba uporabiti napredne tehnike financiranja za zagotovitev, da glavne naložbe pridejo iz zasebnega sektorja. V tem smislu opozarja, da je 25 % projektov, ki jih je financiral Evropski sklad za strateške naložbe (EFSI), s področja energetike, s čimer je v veliki meri spodbudil ta sektor;

17. se strinja, da so se programi podpore za električno energijo, proizvedeno iz obnovljivih virov, izkazali za učinkovite pri spodbujanju uporabe električne energije iz obnovljivih virov; vendar poudarja, da bi bilo treba v skladu s smernicami o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020, ki se uporabljajo od 1. julija 2014, proizvodnjo energije iz obnovljivih virov postopno vključiti na notranji trg električne energije, državna pomoč bi morala odražati vse nižje proizvodne stroške, izkrivljanja trga pa bi bilo treba preprečiti; opozarja tudi, da morajo biti zunanji stroški v povezavi s fosilnimi viri energije preglednejši;

18. se načeloma strinja z odprtjem programov podpore za projekte v drugih državah članicah, vendar bi morale države članice skrbno preveriti možnosti za takšno odprtje, da se prepreči, da takšna obveznost zaradi večjih finančnih zmožnosti drugih držav članic EU, ki sodelujejo pri razdeljevanju finančne podpore, ne bo vodila k zmanjšanju lokalne proizvodnje. Zato meni, da bi morali imeti prednost programi podpore, ki temeljijo na čezmejnem sodelovanju, posebno pozornost pa bi morali nameniti medsebojnim povezavam;

Notranji trg z električno energijo in obvladovanje tveganj

19. poudarja, da je povezan trg energije najboljšo sredstvo za zagotavljanje dostopnih cen energije in zanesljive oskrbe z energijo ter za omogočanje stroškovno učinkovitega povezovanja proizvodnje večjih količin električne energije iz obnovljivih virov. Zato pozdravlja predlog Evropske komisije o takšni zasnovi trga električne energije, ki spodbuja uvajanje energije iz obnovljivih virov, bolje uravnava povpraševanje, ustvarja povezane trge energije na regionalni ravni ter krepi položaj odjemalcev;

20. poudarja, da v številnih državah članicah cene električne energije ne sledijo povpraševanju in ponudbi, temveč jih regulirajo javni organi. To lahko ovira konkurenco in zavira mobilizacijo naložb ter vstop novih ponudnikov na trg, vedno pa mora biti ustrezno utemeljeno, kar zadeva posebne cilje politike, kot so zaščita najranljivejših potrošnikov. Odbor regij zato podpira predlagano liberalizacijo trga in omejitev državnih posegov s ciljem znižanja cen za potrošnike, vendar opozarja, da morajo države članice deregulacijo cen energije izvesti postopoma in ob ustreznem upoštevanju posebne narave energije kot storitve splošnega pomena;

21. meni, da so lahko lokalne energetske skupnosti učinkovit način za upravljanje energije na lokalni ravni. Komisijo poziva, naj oblikuje tehnične in finančne instrumente, ki bodo lokalnim in regionalnim oblastem omogočali, da tem skupnostim nudijo celovito podporo;

22. se strinja, da morajo države članice sprejeti načrte pripravljenosti na tveganja, da bi preprečile krizne razmere, in poudarja, da je regionalno sodelovanje izredno pomembno za učinkovitejše upravljanje sektorja energije. Poleg tega meni, da bi se bilo treba pri pripravi navedenih načrtov posvetovati z regionalnimi in lokalnimi oblastmi;

23. poudarja, da so za boj proti energetske revščini potrebni skupna opredelitev težave na ravni EU, zbiranje in izmenjava ustreznih podatkov v sodelovanju med različnimi ravni upravljanja ter sklop usmerjenih politik in ukrepov za pomoč najranljivejšim odjemalcem energije, da bi bili udeleženi na trgu in bi se zmanjšalo breme visokih cen energije;

Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER)

24. pozdravlja obsežno preverjanje pravne ureditve, pri katerem se upoštevajo ne le posamezni vidiki trga energije, temveč tudi njihove medsebojne povezave, vzajemno delovanje akterjev, ki si prizadevajo za uresničitev ciljev, in porazdelitev pristojnosti. Odbor pozdravlja večjo težo, ki se daje ACER pri pripravi in izvajanju omrežnega kodeksa, vendar poudarja, da mora Evropska komisija Agenciji zagotoviti potrebna pooblastila, da bo od najpomembnejših institucij v državah članicah prejela informacije in bo lahko izvajala druge naloge usklajevanja;

25. opozarja, da regulativni ukrepi ACER v skladu z načelom sorazmernosti niso nadomestilo za nacionalne odločitve; priporoča tudi okrepitev nacionalnih regulativnih organov. Države članice morajo svojim regulativnim organom zagotoviti neodvisnost in nemoteno delo. Za ustrezno delovanje jim je treba dati na voljo potrebna sredstva in jim omogočiti, da se z vsemi pravicami vključijo v sodelovanje na ravni EU;

Odjemalci ter pomen informacij in ozaveščanja

26. pozdravlja predlog Evropske komisije za reformo trga energije in za večji vpliv, ki ga je treba dati odjemalcem, da bodo postali enakopravni udeleženci na trgu. Podpira predlog Komisije o spodbujanju uvajanja pametnih števec na prostovoljni podlagi in ob upoštevanju standardov varstva podatkov, tako da bodo odjemalci prejeli razumljive račune in bodo lažje zamenjali ponudnika električne energije;

27. opozarja, da je potrebnih več raziskav in tesnejše sodelovanje s predstavniki lokalnih oblasti, saj se bo tako izboljšalo razumevanje razlogov, zaradi katerih se odjemalci odločajo za udeležbo na trgu električne energije. Boljše razumevanje dejavnikov, ki povzročijo spremembe v obnašanju odjemalcev, lahko zagotovi pomembne informacije o tem, kako odjemalce spodbuditi, da bodo ukrepali kot močni in odgovorni akterji na novem trgu električne energije;

28. opozarja, da so raziskave pokazale, da se odjemalci pritožujejo nad pomanjkanjem preglednosti trgov električne energije, kar jim onemogoča, da bi izkoristili konkurenco in dejavno sodelovali na trgih. Odjemalci menijo, da niso dovolj obveščeni o alternativnih ponudnikih in izbiri. Odbor zato poudarja, da je treba rešiti probleme glede varstva zasebnosti in varnosti podatkov strank, ter Evropsko komisijo poziva k pripravi tehničnih predlogov o tem, kako zagotoviti visoke varnostne standarde;

29. opozarja na pomen lokalnih in regionalnih oblasti za spodbujanje ustanavljanja energetskih skupnosti in ugotavlja, da lahko predstavniki lokalnih oblasti ponudijo podporo na naslednjih področjih: krepitev zmogljivosti, podpora pri dostopu do finančnih sredstev, usposabljanje, izmenjava dobrih izkušenj, tehnična pomoč in spodbujanje partnerstev;

30. opozarja na pomen ukrepov obveščanja, ki odjemalce spodbudijo, da postanejo aktivni akterji v sektorju energije. Pri tem je pomembna aktivna vloga Odbora regij, ki jo je treba podpirati, saj lahko veliko prispeva k obveščanju, razširjanju zamisli v lokalnih skupnostih ter izmenjavi najboljših izkušenj;

Vloga lokalnih in regionalnih oblasti

31. opozarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti pomembno vlogo v energetskem sektorju, saj lahko s svojim delovanjem vplivajo na razvoj energetske infrastrukture in na delovanje trga, organizirajo izvajanje storitev, so pristojne za prostorsko načrtovanje in rabo zemljišč in odgovorne za cestno razsvetlavo, izvajanje prometnih storitev ter upravljanje stanovanjskega prostora. Poleg tega odločajo o izdaji dovoljenj in organizirajo dejavnosti za ozaveščanje in obveščanje prebivalcev. Prav tako obvladujejo velik del proračunskih sredstev za javno naročanje ter nabavo izdelkov in storitev, ki porabljajo energijo. V mnogih primerih so tudi proizvajalke energije;

32. opozarja, da lokalne in regionalne oblasti v predlogih Komisije niso navedene kot pomembni akterji v energetskem sektorju, ter Evropsko komisijo poziva, naj jih pri izvajanju nadaljnjih ukrepov na tem področju obravnava kot enakovredne partnerje na centralni ravni;

33. opozarja, da lahko lokalne in regionalne oblasti pomagajo spodbujati rabo energije iz obnovljivih virov in izboljšati energijsko učinkovitost na lokalni in regionalni ravni, na primer z določitvijo ambicioznih ciljev in akcijskih načrtov, poenostavitvijo upravnih postopkov in pravil ali zagotavljanjem finančne podpore, pa tudi v okviru sistema izobraževanja. V zvezi s tem izpostavlja, da se je Konvenciji županov pridružilo več kot 6 600 lokalnih in regionalnih oblasti ter da bi jih bilo treba več spodbuditi, da se prostovoljno pridružijo tej in drugim podobnim mednarodnim pobudam;

34. meni, da bi se bilo treba o prihodnjih specifičnih ukrepih posvetovati z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, glede na njihovo vlogo pri načrtovanju infrastrukture, privabljanju vlagateljev in obveščanju odjemalcev ter posvetovanju z njimi;

35. ponuja pomoč lokalnim in regionalnim oblastem pri navezovanju stikov s strokovnjaki na tem področju, da bi izboljšali njihove zmogljivosti in bolje usklajevali skupne pristope;

Subsidiarnost in sorazmernost

36. poudarja, da so nekateri nacionalni parlamenti izrazili pomisleke glede predlogov Evropske komisije, kar zadeva njihovo spoštovanje načela subsidiarnosti. Lokalne in regionalne oblasti imajo veliko odgovornost pri zagotavljanju učinkovitih predpisov EU; zato meni tudi, da bi bilo morda treba temeljiteje preveriti upoštevanje načel subsidiarnosti in sorazmernosti.

V Bruslju, 13. julija 2017

Predsednik
Evropskega odbora regij

Markku MARKKULA

Mnenje Evropskega odbora regij – Upravljanje energetske unije in čista energija

(2017/C 342/13)

Poročevalec:	Bruno HRANIĆ (HR/EPP), župan občine Vidovec
Referenčni dokumenti:	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o upravljanju energetske unije COM(2016) 759 final Sporočilo – Čista energija za vse Evropejce COM(2016) 860 final Sporočilo – Pospeševanje inovativnosti na področju čiste energije COM(2016) 763 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

Predlog uredbe

Uvodna izjava 1

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	(1) Cilj te uredbe je vzpostaviti potrebna partnerstva med Unijo, posameznimi državami članicami in državami članicami, združenimi v makroregionalna partnerstva, ter podnacionalnimi ravni upravljanja, da bi skupaj napredovali v okviru energetskega prehoda. Te različne ravni morajo sodelovati v duhu solidarnosti in zaupanja, da bi imele od tega vzajemno korist.

Obrazložitev

V uredbi bi bilo treba že na samem začetku poudariti potrebo po sodelovanju vseh različnih ravni na področju upravljanja na več ravneh. Predlog temelji na podobni zamisli, predlagani v osnutku poročila Evropskega parlamenta PE 604.777 (predlog spremembe 2).

Predlog spremembe 2

Predlog uredbe

Člen 9(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
2. Komisija lahko v skladu s členom 28 državam članicam izda priporočila o osnutkih načrtov. Navedena priporočila vsebujejo zlasti:	Osnutki celovitih nacionalnih energetske in podnebnih načrtov
(a) raven ambicioznosti ciljev in prispevkov z vidika skupnega doseganja ciljev energetske unije in zlasti ciljev Unije za leto 2030 za energijo iz obnovljivih virov in energijsko učinkovitost;	2. Komisija v skladu s členom 28 oceni osnutke celovitih nacionalnih energetske in podnebnih načrtov ter državam članicam izda priporočila za posamezno državo o osnutkih načrtov, s katerimi bi:
	(a) prispevali k doseganju ciljev in prispevkov energetske unije;

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>(b) politike in ukrepe, ki se nanašajo na cilje na ravni držav članic in Unije ter druge politike in ukrepe s potencialnim čezmejnim pomenom;</p> <p>(c) interakcije med obstoječimi (izvedenimi in načrtovanimi) politikami in ukrepi, vključenimi v celovite nacionalne energetske in podnebne načrte v okviru ene razsežnosti in med različnimi razsežnostmi energetske unije ter doslednost teh politik in ukrepov.</p>	<p>(b) zagotovili, da politike in ukrepi, ki se nanašajo na akcijske načrte na ravni držav članic, ter druge politike in ukrepi ustrezajo namenu, zlasti tudi tisti ukrepi s potencialnim čezmejnim pomenom;</p> <p>(c) spodbujali interakcije med obstoječimi (izvedenimi in načrtovanimi) politikami in ukrepi, vključenimi v celovite nacionalne energetske in podnebne načrte v okviru ene razsežnosti in med različnimi razsežnostmi energetske unije ter doslednost teh politik in ukrepov;</p> <p>(d) vztrajali, da države članice izrecno upoštevajo lokalne in regionalne zaveze in dosežke, sprejete v okviru pobud, kot je Konvencija županov, ter razvili mehanizme, da bi upoštevali prispevek vseh ravni oblasti k svojim celostnim nacionalnim načrtom na področju energetske in podnebne politike;</p>

Obrazložitev

Zelo pomembno je zagotoviti doslednost in dopolnjevanje med različnimi akcijskimi načrti držav članic in politikami na ravni EU ter spodbujati upoštevanje lokalnih in regionalnih organov in njihovih prispevkov. Predlog temelji na podobnih predlogih v osnutku poročila Evropskega parlamenta PE 604.777 (predlogi sprememb 97–100).

Predlog spremembe 3

Predlog uredbe

Člen 10

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Brez poseganja v katere koli zahteve iz zakonodaje Unije države članice zagotovijo, da ima javnost zgodaj in učinkovito možnost sodelovati pri pripravi osnutkov načrtov iz člena 9, pri predložitvi Komisiji pa osnutkom celovitih nacionalnih energetske in podnebne načrte priložijo povzetek mnenja javnosti. Če je možno uporabiti določbe Direktive 2001/42/ES se za posvetovanja, opravljena v skladu z navedeno direktivo, šteje, da izpolnjujejo tudi obveznosti javnega posvetovanja iz te uredbe.</p>	<p>Javno posvetovanje</p> <p>Brez poseganja v katere koli zahteve iz zakonodaje Unije države članice zagotovijo, da ima javnost zgodaj in učinkovito možnost sodelovati pri pripravi osnutkov načrtov iz člena 9, pri predložitvi Komisiji pa osnutkom celovitih nacionalnih energetske in podnebne načrte priložijo povzetek mnenja javnosti. Če je možno uporabiti določbe Direktive 2001/42/ES se za posvetovanja, opravljena v skladu z navedeno direktivo, šteje, da izpolnjujejo tudi obveznosti javnega posvetovanja iz te uredbe.</p> <p>Glede na politično priznano vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri izvajanju politik na področju trajnostne energije in glede na cilj Evropske komisije, da zagotovi boljšo pripravo predpisov, se od nacionalnih oblasti zahteva, da v postopek načrtovanja in spremljanja vključijo lokalne in regionalne oblasti v skladu z ustavo in političnimi dogovori posamezne države članice.</p>

Obrazložitev

Učinkovito usklajevanje med nacionalno ravno ter lokalnimi in regionalnimi oblastmi v procesu načrtovanja, izvajanja in poročanja o podnebnih in energetskih politikah lahko pomaga preprečiti nepotrebno upravno breme ter izpolnjevati zahteve za boljšo pripravo predpisov.

Predlog spremembe 4**Predlog uredbe**

Nov člen za členom 10

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<p>Platforma za energetski dialog na več ravneh</p> <p>1. Države članice v duhu partnerstva vzpostavijo stalni energetski dialog za podporo aktivnega sodelovanja lokalnih in regionalnih oblasti, organizacij civilne družbe, poslovne skupnosti, vlagateljev, vseh drugih ustreznih deležnikov in splošne javnosti pri upravljanju energetskega prehoda, vključno z odpravo energetske revščine.</p> <p>2. Države članice v okviru tega dialoga predstavijo različne možnosti in scenarije, predvidene za njihove kratko-, srednje- in dolgoročne energetske in podnebne politike, skupaj z analizo stroškov in koristi za vsako možnost.</p> <p>3. Države članice za energetski dialog zagotovijo ustrezne človeške in finančne vire ter skupaj z Evropsko komisijo podpirajo izmenjave med različnimi energetskimi dialogi.</p>

Obrazložitev

Pri tako pomembni temi, kot je energetski prehod, je treba oblikovati strukture, ki zagotavljajo stalni dialog z vsemi zadevnimi stranmi, da bi proučili različne možnosti in scenarije ter pripravili skupne rešitve. Predlog temelji na podobni zamisli, predlagani v osnutku poročila Evropskega parlamenta PE 604.777.

Predlog spremembe 5**Predlog uredbe**

Člen 18(b)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Države članice v celovita nacionalna energetska in podnebna poročila o napredku vključijo informacije o:</p> <p>(b) izvajanju naslednjih politik in ukrepov:</p> <p>(1) izvedenih, sprejetih in načrtovanih politikah in ukrepih za doseg nacionalnega prispevka k zavezujočemu cilju Unije za energijo iz obnovljivih virov za leto 2030, kot je navedeno v členu 4(a)(2)(i), vključno s posebnimi ukrepi za sektorje in tehnologijo, s posebnim pregledom izvedbenih ukrepov iz členov 23, 24 in 25 [prenovitev Direktive 2009/28/ES, kot je bila predlagana s COM(2016) 767];</p>	<p>Države članice v celovita nacionalna energetska in podnebna poročila o napredku vključijo informacije o:</p> <p>(b) izvajanju naslednjih politik in ukrepov:</p> <p>(1) izvedenih, sprejetih in načrtovanih politikah in ukrepih za doseg nacionalnega prispevka k zavezujočemu cilju Unije za energijo iz obnovljivih virov za leto 2030, kot je navedeno v členu 4(a)(2)(i), vključno s posebnimi ukrepi za sektorje in tehnologijo, s posebnim pregledom izvedbenih ukrepov iz členov 23, 24 in 25 [prenovitev Direktive 2009/28/ES, kot je bila predlagana s COM(2016) 767];</p>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>(2) posebnih ukrepov za regionalno sodelovanje;</p> <p>(3) brez poseganja v člena 107 in 108 PDEU, posebnih ukrepov za finančno podporo, vključno s podporo Unije in uporabo skladov Unije, za spodbujanje uporabe energije iz obnovljivih virov za električno energijo, ogrevanje in hlajenje ter promet;</p> <p>(4) posebnih ukrepov iz izpolnitev zahtev iz členov 15, 16, 17, 18, 21 in 22 [prenovitev Direktive 2009/28/ES, kot je bila predlagana s COM(2016) 767];</p> <p>(5) ukrepov za spodbujanje uporabe energije iz biomase, zlasti nove biomase, ob upoštevanju razpoložljivosti biomase (domači potencial in uvoz iz tretjih držav) in uporabe biomase za druge namene (kmetijski in gozdarski sektor) kot tudi ukrepe za trajnost proizvedene in uporabljene biomase;</p> <p>(c) iz dela 1 Priloge VII.</p>	<p>(2) posebnih ukrepov za regionalno sodelovanje;</p> <p>(3) brez poseganja v člena 107 in 108 PDEU, posebnih ukrepov za finančno podporo, vključno s podporo Unije in uporabo skladov Unije, za spodbujanje uporabe energije iz obnovljivih virov za električno energijo, ogrevanje in hlajenje ter promet;</p> <p>(4) posebnih ukrepov iz izpolnitev zahtev iz členov 15, 16, 17, 18, 21 in 22 [prenovitev Direktive 2009/28/ES, kot je bila predlagana s COM(2016) 767];</p> <p>(5) ukrepov za spodbujanje uporabe energije iz biomase, zlasti nove biomase, ob upoštevanju razpoložljivosti biomase (domači potencial in uvoz iz tretjih držav) in uporabe biomase za druge namene (kmetijski in gozdarski sektor) kot tudi ukrepe za trajnost proizvedene in uporabljene biomase;</p> <p>(6) napredka pri povečanju obsega energije iz obnovljivih virov za ogrevanje in hlajenje, kar pa ne sme ustvariti nesorazmernega upravnega bremena za lokalne in regionalne organe ali končne uporabnike;</p> <p>(c) iz dela 1 Priloge VII.</p>

Obrazložitev

Pri ogrevanju in hlajenju je še veliko neizkoriščenega potenciala za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in povečanje uporabe in proizvodnje obnovljivih virov energije – glej mnenje OR o strategiji EU za ogrevanje in hlajenje. Kar zadeva direktivo o obnovljivih virih energije, je treba v tesnem sodelovanju med nacionalno ter lokalno in regionalno ravno poskusiti doseči zavezujoč cilj za povečanje deleža obnovljivih virov energije pri ogrevanju in hlajenju za 1 % na leto, kar bi bil konkreten in učinkovit prispevek k doseganju skupnega cilja EU glede 27-odstotnega deleža energije iz obnovljivih virov do leta 2030.

Predlog spremembe 6

Predlog uredbe

Člen 37

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>1. Komisiji pomaga Odbor za energetska unijo. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011 in deluje v sektorskih skupinah, relevantnih za to uredbo.</p>	<p>Odbor za energetska unijo</p> <p>1. Komisiji pomaga Odbor za energetska unijo. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011 in deluje v sektorskih skupinah, relevantnih za to uredbo.</p>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>2. Ta odbor nadomešča odbor, vzpostavljen s členom 8 Odločbe 93/389/EGS, členom 9 Odločbe 280/2004/ES in členom 26 Uredbe (EU) št. 525/2013. Sklici na odbor, vzpostavljen na podlagi navedenih pravnih aktov, se upoštevajo kot sklici na odbor, vzpostavljen s to uredbo.</p> <p>3. Pri sklicevanju na ta člen se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.</p>	<p>2. Ta odbor nadomešča odbor, vzpostavljen s členom 8 Odločbe 93/389/EGS, členom 9 Odločbe 280/2004/ES in členom 26 Uredbe (EU) št. 525/2013. Sklici na odbor, vzpostavljen na podlagi navedenih pravnih aktov, se upoštevajo kot sklici na odbor, vzpostavljen s to uredbo.</p> <p>3. Pri sklicevanju na ta člen se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.</p> <p>4. V tem odboru je tudi predstavnik, ki ga imenuje Odbor regij, da na institucionalni ravni v EU zastopa lokalne in regionalne oblasti.</p>

Obrazložitev

Politični predstavniki Evropske komisije in Evropskega parlamenta na visoki ravni so že večkrat prepoznali ključno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti na področju politike energetske unije.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR)

Glavni cilji in ciljne skupine

1. ponavlja svoj poziv k uresničitvi ambicioznejših ciljev glede energetske učinkovitosti na ravni EU za 40 % do leta 2030 in 40-odstotnega deleža obnovljivih virov energije na ravni EU ravno tako do leta 2030;
2. podpira tri glavne cilje svežnja za čisto energijo za vse Evropejce: 1) postaviti energetske učinkovitost na prvo mesto, 2) doseči vodilno mesto na svetu na področju obnovljivih virov energije in 3) omogočiti poštene pogoje za potrošnike; hkrati izraža obžalovanje, da ti cilji niso v celoti izvedljivi s spremljajočo zakonodajo in nezakonodajnimi pobudami ter da ni bilo dovolj poudarjeno zmanjšanje dejavnika odvisnosti od uvoza, ki odraža delež vseh čistih domačih virov energije (obnovljivih in konvencionalnih) v mešanici virov energije;
3. v zvezi s tem poziva Evropsko komisijo, naj uvede energetske učinkovitost s tem, da jo označi kot infrastrukturno prednostno nalogo in zagotovi, da se bodo javne subvencije in mehanizmi finančne podpore za energetske učinkovitost obravnavali kot naložbe v osnovna sredstva, kar bi povečalo varnost in zanesljivost sistema energetske učinkovitosti. S tem bi se določila jasna politika zaščite proračuna in spodbujanja konkurenčnosti Evrope;
4. pozdravlja predloge za vzpostavitev zakonodajnega okvira za upravljanje energetske unije, ki poenostavlja in združuje obstoječe načrtovanje, poročanje in spremljanje v zvezi z energetskimi in podnebnimi zavezami, ter poziva države članice in Komisijo, naj tesneje vključijo lokalne in regionalne oblasti v ta politični proces upravljanja;

Energetska učinkovitost in obnovljivi viri energije so v veliki meri odvisni od delovanja na lokalni in regionalni ravni

5. poudarja pomembno vlogo lokalne in regionalne ravni upravljanja pri zagotavljanju strateškega vodstva na ravni, ki je najbližje potrošnikom, upravljanju decentralizirane proizvodnje energije, spodbujanju ustreznih pogojev za naložbe ter povezovanju energetske in podnebne politike s stanovanjsko in prometno politiko, politiko boja proti energetski revščini ter politiko gospodarskega razvoja in rabe zemljišč oziroma prostorskega načrtovanja;
6. opozarja na vodilno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri izvajanju energetske politike, iskanju instrumentov za financiranje energetskih projektov, zlasti tistih za naložbe v obnovljive vire energije, ter pri spodbujanju modela trajnostne rabe energije kot primera dobre prakse med potrošniki;

7. opozarja, da uradno nepriznavanje vodilne vloge lokalnih in regionalnih oblasti pri izvajanju energetske politike v energetske uniji ogroža uresničitev zadanih evropskih in nacionalnih energetskih in podnebnih ciljev;
8. poudarja, da bi morala priprava nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov potekati transparentno in odgovorno, da bi lokalni akterji, podjetja in drugi deležniki vedeli, kaj lahko pričakujejo od nacionalne vlade, predvsem pa, kako bo zagotovljeno uresničevanje zavez in kateri ukrepi bodo sprejeti, če se izkaže, da nacionalni načrti ne zadostujejo za uresničitev ciljev EU;
9. pozdravlja priznanje Komisije, da prehod na čisto energijo ne bo mogoč brez delovanja različnih zainteresiranih strani iz civilne družbe ter lokalnih in regionalnih oblasti, zato države članice poziva, naj ustrezno vključijo mesta in regije v razpravo o energetske prehod, zlasti v okviru celostnih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov, da se bodo lahko ustrezno odzvali na potrebe na različnih področjih;
10. kljub temu ne glede na različno ustavno ureditev posameznih držav članic EU meni, da v predlogih o upravljanju ni nikakršne konkretne navedbe institucionalne vloge lokalne in regionalne ravni, kaj šele drugih zainteresiranih strani, pač pa je v členu 10 samo splošni pogoj o javnem svetovanju, tako da „države članice zagotovijo, da ima javnost zgodaj in učinkovito možnost sodelovati pri pripravi osnutkov načrtov“;
11. predlaga razmislek o nadaljnji reformi pravil EU o državni pomoči na področju energije, da bi podprli delovanje na ravni mest, zlasti z določanjem posebnih smernic za delovanje na ravni mest, s čimer bi poenostavili obstoječi okvir in omogočili izjeme za energetske projekte naknadne vgradnje v občinskih in socialnih stanovanjih, da bi odpravili problem energetske revščine. Zato je treba zagotoviti, da bosta v prihodnjem okviru, ki bo začel veljati z letom 2020, odpornost mest in energetske prehod označena kot prednostni nalogi;
12. poziva Komisijo in vlade držav članic, naj pri oblikovanju prihodnjih energetskih in podnebnih načrtov na nacionalni ravni povečajo sodelovanje z lokalnimi in regionalnimi akterji, zlasti s svojimi lokalnimi in regionalnimi agencijami za energijo, da se s tem premaknejo s politike ukrepanja nekaj akterjev na politiko ukrepanja vseh;
13. poudarja, da so številni uspešni projekti uporabe obnovljivih virov energije ravno tako nastali in se razvili na ravni lokalnih skupnosti, v sodelovanju z MSP, nevladnimi in družbenimi organizacijami in z naložbami posameznikov v obnovljive vire električne energije in toplote;
14. poudarja, da so številni drugi ključni akterji na področju energetske učinkovitosti in obnovljivih virov energije aktivni na lokalni ravni, vključno z MSP, nevladnimi združenji in družbenimi organizacijami;
15. poudarja potrebo po vključevanju lokalnih akterjev v podpiranje nacionalne vlade pri izvedbi vrste projektov v okviru sklada EFSI, ki so usmerjeni v prihodnost in ki prispevajo k uresničenju evropskih podnebnih in energetskih ciljev. Novoustanovljeno Evropsko svetovalno vozlišče za naložbe bi moralo po hitrem postopku zagotoviti podporo mestom, ki so se zavezala razvoju nizkoogljičnih projektov;
16. poziva k oblikovanju dodatnih ciljno usmerjenih programov tehnične pomoči, kot sta JASPERS in ELENA Evropske investicijske banke, ki so potrebni za podporo mestom in regijam pri zagotavljanju naložb za uresničitev ambicioznih projektov s podporo razvoju velikega števila različnih projektov za naložbe in združevanje majhnih in močno razpršenih nizkoogljičnih projektov;

Načrtovanje in poročanje je treba poenostaviti in povezati na podlagi obstoječih lokalnih in regionalnih načrtov

17. poudarja, da mora biti cilj upravljanja energetske unije EU „poenostavitev in združevanje“ načrtovanja v praksi in da v tem kontekstu spremljanje in poročanje pomenita oblikovanje učinkovitih povezav z obstoječimi pobudami;

18. poudarja potrebo po vzpostavitvi učinkovitega usklajevanja med nacionalno ter lokalno in regionalno ravno z načrtovanjem, izvajanjem in poročanjem na področju podnebne in energetske politike. S tem bi se lahko izognili nepotrebnim upravnim obremenitvam, odgovorili pa bi lahko tudi na zahteve po boljši pripravi zakonodaje;

19. poudarja, da so lokalne in regionalne oblasti že osredotočene predvsem na delovanje na področju blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje ter da so številne med njimi že razvile strategije, akcijske načrte in postopke spremljanja, med drugim v okviru pobude Konvencije županov, ki obsega več kot 5 679 akcijskih načrtov za energetske trajnostne razvoj mest;

20. poudarja učinkovito povezovanje nacionalnih načrtov in ciljev s cilji, sprejetimi na lokalni in regionalni ravni, ki morajo temeljiti na realnih in usklajenih prispevkih posameznih regij in sektorjev;

21. poudarja, da sodelovanje ne vključuje samo posvetovanja, temveč pomeni aktivno vlogo v snovanju in uvedbi konkretnih ukrepov;

Upravljanje energetske unije mora potekati na več ravneh, da bi bilo učinkovito

22. obžaluje, da v trenutnih priporočilih za upravljanje energetske unije ni vključen dovolj jasen koncept upravljanja na več ravneh, zato poziva, naj vlade držav članic vzpostavijo platforme za energetski dialog, da bi vse ravni upravljanja in vse ustrezne deležnike vključili v oblikovanje nacionalnih podnebnih akcijskih načrtov, njihovo spremljanje in poročanje o njih ter organizacijo izmenjav med različnimi nacionalnimi energetskimi dialogi s pomočjo Evropske komisije, da bi zagotovili doslednost in obravnavali čezmejne probleme;

23. poudarja, da ima učinkovito upravljanje na več ravneh več prednosti: državljani in industrija postanejo soodgovorni za ukrepe, povezane s podnebnimi spremembami, kar povečuje njihovo prevzemanje odgovornosti nad procesom in ustvarja več možnosti za uspeh, saj se z vidnejšim upravljanjem povečuje občutek odgovornosti državljanov;

24. poudarja, da se člen 11 (o regionalnem sodelovanju) tega predloga nanaša samo na sodelovanje med državami članicami in ne na sodelovanje med podnacionalnimi ravni oblasti v različnih državah članicah ali med njimi; poziva države članice in Evropsko komisijo, naj zagotovijo tudi ustrezno podporo za sodelovanje med organi na podnacionalni ravni, zlasti čezmejno sodelovanje, da bi uskladjali dejavnosti za uresničitev celostnih nacionalnih podnebnih in energetskih načrtov;

25. poziva Komisijo, naj v dokumente nacionalnim vladam s smernicami za poročanje o nacionalni energetski politiki in njeno načrtovanje vključi poglavje o sodelovanju na več ravneh;

Delovanje potrošnikov zahteva tudi prave izvajalce direktiv v praksi in učinkovito podporo

26. ponavlja poziv EU in državam članicam k oblikovanju zakonodajnih okvirov, ki bi bili koristni tako za končne odjemalce energije kot za proizvajalce-odjemalce (angl. *prosumers*), pa tudi za ostale dobavitelje energije, ki aktivno sodelujejo na maloprodajnem energetskem trgu; poleg tega poudarja, da prinašata decentralizirana in lastna proizvodnja energije iz obnovljivih virov številne koristi za energetski sistem (manjše potrebe po infrastrukturi za prenos energije in njeno vzdrževanje, večja odpornost in prožnost) in da bi se morale te koristi odražati v pošteni ceni za viške tako pridobljene energije, ki se prenesejo v omrežje; zato spodbuja države članice, naj v ta namen razvijejo inovativen sistem določanja cen oziroma z njim nadaljujejo;

27. poudarja, da mora biti svetovanje strokovno, da ga je treba ustrezno predstavljati javnosti in da mora biti dostopno v ustrezni obliki, mediju in na območju ciljne skupine ter zajemati tehnične, finančne in praktične vidike prevzemanja nizkoogljične tehnologije;

28. poudarja, da morajo ukrepi za upravljanje energije potrošnikom omogočati nadzor nad lastno porabo, da bi lahko aktivno sodelovali na trgu in imeli korist od učinkovitih in ustreznih mehanizmov varstva potrošnikov; to je zlasti pomembno v boju proti energetski revščini. OR zato poziva k oblikovanju skupne opredelitve energetske revščine na ravni

EU in sklopa konkretnih predlogov politike, namenjenih najranljivejšim potrošnikom, ki bi jih varoval pred neupravičenim odklopom, določil prednostne ukrepe za energetske učinkovitost za njihovo korist in pripravil njim namenjene usmerjene informacije;

Podpora energetskim inovacijam pri prehodu na nizkoogljično gospodarstvo

29. pozdravlja poudarek, ki ga je Komisija v sporočilu COM(2016) 763 o pospeševanju inovativnosti na področju čiste energije namenila dvema ključnima političnima prednostnima nalogama: izgradnji odporne energetske unije z napredno politiko boja proti podnebnim spremembam in novi spodbudi za zaposlovanje, rast in naložbe;

30. poziva k pravemu poslovnemu okolju in postopkom, prijaznim do inovacij in naložb, s ciljno usmerjenimi signali, politikami, standardi in predpisi, podprtimi s finančni instrumenti iz javnih sredstev, ki omogočajo zasebne naložbe (in po potrebi pomoč za zmanjšanje tveganj);

31. ponavlja pomen oblikovanja energetske politike v tesni navezi s politiko EU na področju raziskav in inovacij. Poudarja, da je treba inovacije na področju energije iz obnovljivih virov, trajnostne mobilnosti, modernizacije obstoječe energetske infrastrukture, izgradnje pametnih elektrarn, zajemanja ogljika in shranjevanja energije še naprej spodbujati na lokalni ravni, zato poziva Komisijo, naj zagotovi predvsem boljšo podporo inovativnim projektom, ki bi jih lahko najbolj oddaljene regije spremenile v resnične laboratorije energetskega prehoda;

32. meni, da ima glede na inovacije na področju čiste energije oblikovanje partnerstev med lokalnimi oblastmi v pobudah za pametna mesta ključno vlogo v povezovanju področij, kot so varčevanje z energijo v mestnem prometu, medregionalne komunikacijske strategije, sodelovanje na področju novih tehnologij za shranjevanje energije in pametne javne zgradbe. Za izvedbo čezmejnih projektov na področju trajnostne energije je nujna večja sinergija med evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi in Evropskim skladom za strateške naložbe;

33. pozdravlja poudarek na odprtih inovacijah in odprti znanosti, da bodo lahko MSP in civilna družba dosegli napredek na podlagi novih spoznanj;

34. poudarja, da je treba čim prej opustiti posredno in neposredno pomoč za uporabo fosilnih goriv (vključno s podporo nekaterih držav članic), saj je s tem zakrit resnični strošek, ki ga imajo ta goriva in umetno nižje cene za družbo in okolje, s tem pa ustvarjajo tudi ovire za inovacije na področju čiste energije;

35. se strinja s predlagano uporabo predpisov za pospešitev in oblikovanje inovativnih nizkoogljičnih tehnologij in njihovo učinkovito umestitev. Za prehod na nizkoogljično gospodarstvo so potrebne naložbe v pametne sisteme ogrevanja in hlajenja, povečanje energetske učinkovitosti v industriji, gradbeništvu in prometu ter sofinanciranje projektov za naložbe v obnovljive vire energije;

36. poudarja, da mora upravljanje energetske unije zagotavljati spodbudno okolje za uresničevanje ciljev, kot so lažje oblikovanje javno-zasebnih partnerstev za hitrejšo izvedbo projektov, zmanjšanje birokracije in preučevanje možnih ovir za lokalne in regionalne oblasti ter zagotavljanje varnosti in predvidljivosti za vlagatelje;

37. se strinja s predlogom, da se javna naročila uporabijo kot močan podporni instrument za oblikovanje trga za nizkoogljične tehnologije.

Subsidiarnost in sorazmernost

38. meni, da predlagana uredba ne sproža pomislekov v zvezi s spoštovanjem načela subsidiarnosti, sproža pa pomisleke v zvezi s spoštovanjem načela sorazmernosti, saj je predlagani sistem upravljanja prezapleten in prepodroben ter določa prekratke intervale za poročanje. OR bi bolj pozdravil sistem upravljanja, ki bi bil uveden z direktivo, ne z uredbo, in bi omogočal ustrezno vključevanje regionalnih oblasti v zveznih državah.

V Bruslju, 13. julija 2017

Predsednik
Evropskega odbora regij
Markku MARKKULA

Mnenje Evropskega odbora regij – Energetska učinkovitost in stavbe

(2017/C 342/14)

Poročevalec:	Michiel Rijsberman (NL/ALDE), član izvršnega sveta, pokrajina Flevoland
Referenčna dokumenta:	Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti
	COM(2016) 765 final
	Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2010/31/EU o energetske učinkovitosti stavb
	COM(2016) 761 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

Direktiva o energetske učinkovitosti, uvodna izjava 4

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(...) Potrebo, da Unija doseže svoje cilje energetske učinkovitosti na ravni EU, izražene v porabi primarne in končne energije v letu 2020 in 2030, bi bilo treba jasno določiti v obliki zavezujočega 30 -odstotnega cilja.	(...) Potrebo, da Unija doseže svoje cilje energetske učinkovitosti na ravni EU, izražene v porabi primarne in končne energije v letu 2020 in 2030, bi bilo treba jasno določiti v obliki zavezujočega 40 -odstotnega cilja.

Obrazložitev

Prizadevanje za 40-odstotni cilj bo v primerjavi s 30-odstotnim povečanjem energetske učinkovitosti pripomoglo k večji gospodarski rasti, več delovnim mestom in nižjemu uvozu fosilnih goriv. To je v skladu z dosedanjim stališčem Evropskega parlamenta. Ta predlog spremembe je povezan s predlogom spremembe 2 in točko 5 političnih priporočil.

Predlog spremembe 2

Direktiva o energetske učinkovitosti, uvodna izjava 7

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Države članice morajo doseči kumulativni prihranek končne porabe v celotnem obdobju obveznosti, ki ustreza „novemu“ prihranku v višini 1,5 % letne prodaje energije. To zahtevo bi bilo mogoče izpolniti z novimi ukrepi politike, ki se sprejmejo v novem obdobju obveznosti od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2030, ali z novimi posamičnimi ukrepi, ki so posledica ukrepov politik, sprejetih med ali pred prejšnjim obdobjem, vendar v zvezi s katerimi se posamezni ukrepi, ki sprožijo prihranke energije, dejansko uvedejo v novem obdobju.	Države članice morajo doseči kumulativni prihranek končne porabe v celotnem obdobju obveznosti, ki ustreza „novemu“ prihranku v višini 2 % letne prodaje energije. To zahtevo bi bilo mogoče izpolniti z novimi ukrepi politike, ki se sprejmejo v novem obdobju obveznosti od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2030, ali z novimi posamičnimi ukrepi, ki so posledica ukrepov politik, sprejetih med ali pred prejšnjim obdobjem, vendar v zvezi s katerimi se posamezni ukrepi, ki sprožijo prihranke energije, dejansko uvedejo v novem obdobju.

Obrazložitev

Ta predlog spremembe je posledica predloga spremembe 3 in je povezan s točkama 5 in 7 političnih priporočil. Za doseg 40-odstotnega cilja je potreben letni prihranek v višini najmanj 2 %.

Predlog spremembe 3

Direktiva o energetske učinkovitosti, člen 1(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Ta direktiva določa skupni okvir ukrepov za spodbujanje energetske učinkovitosti v Uniji, da se zagotovi izpolnitev krovnih ciljev Unije za 20-odstotno povečanje do leta 2020 in njenih zavezujočih krovnih ciljev za 30 -odstotno povečanje energetske učinkovitosti do leta 2030 (...).	Ta direktiva določa skupni okvir ukrepov za spodbujanje energetske učinkovitosti v Uniji, da se zagotovi izpolnitev krovnih ciljev Unije za 20-odstotno povečanje do leta 2020 in njenih zavezujočih krovnih ciljev za 40 -odstotno povečanje energetske učinkovitosti do leta 2030 (...).

Obrazložitev

Obrazložitev je povezana s predlogom spremembe 1 in točko 5 političnih priporočil.

Predlog spremembe 4

Direktiva o energetske učinkovitosti, člen 7(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
novim letnim prihrankom v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2030 v višini 1,5 % letne količine prodane energije končnim odjemalcem glede na povprečje v zadnji treh letih pred 1. januarjem 2019.	novim letnim prihrankom v obdobju od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2030 v višini 2 % letne količine prodane energije končnim odjemalcem glede na povprečje v zadnji treh letih pred 1. januarjem 2019.
Države članice še naprej dosežajo nove letne prihranke v višini 1,5 % v desetletnih obdobjih po letu 2030, razen če se v pregledih Komisije do leta 2027 in vsakih 10 let zatem ugotovi, da ni več treba dosegati dolgoročnih energetske in podnebne ciljev Unije za leto 2050.	Države članice še naprej dosežajo nove letne prihranke v višini 2 % v desetletnih obdobjih po letu 2030, razen če se v pregledih Komisije do leta 2027 in vsakih 10 let zatem ugotovi, da ni več treba dosegati dolgoročnih energetske in podnebne ciljev Unije za leto 2050.

Obrazložitev

Ta predlog spremembe je posledica predloga spremembe 3 in je povezan s točkami 5, 7 in 8 političnih priporočil.

Predlog spremembe 5

Direktiva o energetske učinkovitosti, člen 7

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Obveznost prihranka energije	Obveznost prihranka energije
1. Države članice dosežejo skupni prihranek končne energije, enakovreden vsaj:	1. Države članice dosežejo skupni prihranek končne energije, enakovreden vsaj:

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>(a) novim letnim prihrankom v obdobju od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2020 v višini 1,5 % letne količine prodane energije končnim odjemalcem glede na povprečje v zadnjih treh letih pred 1. januarjem 2013;</p> <p>(...)</p> <p>Za namene točke (b) in brez poseganja v odstavka 2 in 3 lahko države članice upoštevajo le prihranke energije, ki izhajajo iz novih ukrepov politik, uvedenih po 31. decembru 2020, ali ukrepov politik, uvedenih v obdobju od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2020, če se lahko dokaže, da ti ukrepi privedejo do posameznih dejavnosti, ki se izvedejo po 31. decembru 2020 in ustvarijo prihranke.</p> <p><i>Iz teh izračunov se lahko deloma ali v celoti izključi količina prodane energije, ki se uporablja za prevoz.</i></p> <p>Države članice določijo, kako bo izračunana količina novih prihrankov razporejena v posameznem obdobju, navedenem v točkah (a) in (b), pod pogojem, da se do konca posameznega obdobja dosežejo zahtevani skupni kumulativni prihranki.</p> <p>2. Vsaka država članica lahko ob upoštevanju odstavka 3:</p> <p>(a) opravi izračun, zahtevan v točki (a) odstavka 1, z uporabo vrednosti 1 % v letih 2014 in 2015; 1,25 % v letih 2016 in 2017; ter 1,5 % v letih 2018, 2019 in 2020;</p> <p>(b) izključi iz izračuna vso ali del količine prodane energije, ki se uporablja v industrijskih dejavnostih, navedenih v Prilogi I k Direktivi 2003/87/ES;</p> <p>(c) dovoli, da se prihranek energije, dosežen v sektorjih pretvorbe, distribucije in prenosa energije, vključno z infrastrukturami za učinkovito daljinsko ogrevanje in hlajenje, na podlagi izvajanja zahtev iz člena 14(4), točke (b) člena 14(5) in člena 15(1) do (6) in (9), upošteva pri prihranku energije, ki je določen v odstavku 1;</p> <p>(d) pri prihranku energije, ki je določen v odstavku 1, upošteva prihranek energije, ki izhaja iz posameznih ukrepov, ki se po novem izvajajo od 31. decembra 2008 in so še vedno učinkoviti leta 2020 in pozneje ter jih je mogoče meriti in preverjati; in</p> <p>(e) izključi iz izračuna zahtevanih prihrankov energije iz odstavka 1 preverljivo količino energije, proizvedene na ali v stavbah za lastno uporabo kot posledica ukrepov politik, ki spodbujajo nove namestitve tehnologij za energijo iz obnovljivih virov.</p>	<p>(a) novim letnim prihrankom v obdobju od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2020 v višini 2,0 % letne količine prodane energije končnim odjemalcem glede na povprečje v zadnjih treh letih pred 1. januarjem 2013;</p> <p>(...)</p> <p>Za namene točke (b) in brez poseganja v odstavka 2 in 3 lahko države članice upoštevajo le prihranke energije, ki izhajajo iz novih ukrepov politik, uvedenih po 31. decembru 2020, ali ukrepov politik, uvedenih v obdobju od 1. januarja 2014 do 31. decembra 2020, če se lahko dokaže, da ti ukrepi privedejo do posameznih dejavnosti, ki se izvedejo po 31. decembru 2020 in ustvarijo prihranke.</p> <p>Države članice določijo, kako bo izračunana količina novih prihrankov razporejena v posameznem obdobju, navedenem v točkah (a) in (b), pod pogojem, da se do konca posameznega obdobja dosežejo zahtevani skupni kumulativni prihranki.</p>

Obrazložitev

Obveznosti prihranka energije naj bi občutno prispevale k povečanju energetske učinkovitosti. Zato je pomembno, da se izognemo prevelikemu številu izjem, s tem pa hkrati izboljšamo jasnost zakonodaje.

Predlog spremembe 6

Direktiva o energetske učinkovitosti, člen 9a

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>2. V večstanovanjskih in večnamenskih stavbah s centralnim virom ogrevanja ali hlajenja ali oskrbovanih iz sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja, se individualni števcji za merjenje porabe toplote ali hlajenja ali tople vode namestijo v vsaki posamezni stavbni enoti.</p> <p>Če uporaba individualnih števcjev ni tehnično izvedljiva ali merjenje ogrevanja ali hlajenja v posamezni stavbni enoti ni stroškovno učinkovito, se uporabijo individualni delilniki stroškov ogrevanja za merjenje porabe energije na posameznem radiatorju, razen če zadevna država članica izkaže, da namestitev tovrstnih delilnikov stroškov ogrevanja ne bi bila stroškovno učinkovita. V teh primerih se lahko razmisli o alternativnih stroškovno učinkovitih načinih merjenja porabe toplote. Posamezna država članica jasno določi in objavi pogoje tehnične neizvedljivosti in stroškovne neučinkovitosti.</p> <p>V novih stavbah iz prvega pododstavka ali pri večji prenovi takih stavb, kot je določeno v Direktivi 2010/31/EU, je treba vedno zagotoviti individualne števcje.</p> <p>(...)</p> <p>4. Za namene iz tega člena morajo biti od 1. januarja 2020 nameščeni števcji in delilniki stroškov daljinsko berljive naprave.</p> <p>Za števcje in delilnike stroškov, ki so že bili nameščeni in niso daljinsko berljivi, mora biti zagotovljena ta zmogljivost ali pa jih je treba zamenjati z daljinsko berljivimi napravami do 1. januarja 2027, razen če zadevna država članica dokaže, da to ni stroškovno učinkovito.</p>	<p>2. V večstanovanjskih in večnamenskih stavbah s centralnim virom ogrevanja ali hlajenja ali oskrbovanih iz sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja, se individualni števcji za merjenje porabe toplote ali hlajenja ali tople vode namestijo v vsaki posamezni stavbni enoti, če je to tehnično izvedljivo in stroškovno učinkovito ter v sorazmerju s splošnim izboljšanjem energetske učinkovitosti stavbe, kot je opredeljena v Direktivi 2010/31/EU.</p> <p>Če uporaba individualnih števcjev ni tehnično izvedljiva ali merjenje ogrevanja ali hlajenja v posamezni stavbni enoti ni stroškovno učinkovito ali ni sorazmerno, se uporabijo individualni delilniki stroškov ogrevanja za merjenje porabe energije na posameznem radiatorju, razen če zadevna država članica izkaže, da namestitev tovrstnih delilnikov stroškov ogrevanja ne bi bila stroškovno učinkovita ali sorazmerna. V teh primerih se lahko razmisli o alternativnih stroškovno učinkovitih načinih merjenja porabe toplote. Posamezna država članica jasno določi in objavi pogoje tehnične izvedljivosti, stroškovne učinkovitosti in sorazmernosti.</p> <p>(...)</p> <p>4. Za namene iz tega člena morajo biti od 1. januarja 2020 novi nameščeni števcji in delilniki stroškov daljinsko berljive naprave.</p>

Obrazložitev

Brezpogojna uvedba individualnega merjenja za nove stavbe in stavbe v postopku večje prenove, predvidena v členu 9a(2), bi imela velike negativne posledice za socialno politiko in politiko energetske učinkovitosti v nekaterih državah članicah.

Nekatere države, kot sta Finska in Švedska, imajo sistem obračunavanja bruto najemnine, v skladu s katerim najemodajalci po zakonu morajo kriti vse stroške energije najemnika. Namen teh predpisov o najemnih razmerjih je zaščititi državljane pred energetske revščino. Prav tako so zelo pozitivni z vidika energetske učinkovitosti, saj sistem obračunavanja bruto najemnine najemnika ne spodbuja k varčevanju energije, zato je energetska sanacija s strani lastnika edini način za zmanjšanje porabe energije najemnika. Države, kot sta Finska in Švedska, bi direktiva v sedanji obliki zavezovala:

- bodisi da odredijo namestitvev individualnih števcov ob ohranitvi sistema obračunavanja bruto najemnine, kar bi pomenilo velike stroške za nesmiselno namestitvev števcov,
- bodisi da odredijo namestitvev individualnih števcov in preidejo na sistem obračunavanja neto najemnine, v skladu s katerim najemnik plača za energijo, ki jo porabi.

Odprava sistema obračunavanja bruto najemnine bi bistveno zmanjšala socialno zaščito pred energetske revščino, saj bruto najemnina zagotavlja nemoteno optimalno ogrevanje za tiste, ki jih ogroža energetska revščina.

Države članice, ki nimajo sistema obračunavanja bruto najemnine, vendar morajo nujno prenoviti velik del stavbnega fonda, bi morale imeti možnost, da prenove dajo prednost pred uvedbo individualnih števcov, zlasti če neprimerni predpisi v zvezi z namestitvijo števcov ustvarjajo spodbude za prenovo v obsegu, ki ne pomeni „večje prenove“, da bi se izognili obveznosti zagotovitve števcov. Individualnega merjenja in obračunavanja se ne sme ločiti od odločitev držav članic o splošnem vprašanju, kako izboljšati energetske učinkovitost stavb.

Pododstavek 2 člena 9a(4) ne pomeni nič drugega kot to, da se do 1. januarja 2027 zamenjajo ali nadgradijo vsi individualni števci in delilniki stroškov, ki so že bili nameščeni ali bodo nameščeni do leta 2020 in niso daljinsko berljivi. To zadeva večino števcov za merjenje ogrevanja, hlajenja in tople vode. Glede na izjemni napor in finančne naložbe, ki so že bili vloženi ali šele bodo vloženi v uvedbo teh individualnih števcov v večstanovanjskih in/ali poslovnih stavbah, sorazmernost tovrstnega ukrepa glede na omejeno predvideno dodatno korist – med daljinsko berljivim in neberljivim števcem – očitno ni bila prikazana. Zato bi zaradi sorazmernosti obveznost daljinsko berljivih naprav morala veljati le v primeru zamenjave števca ali delilnika stroškov ogrevanja, kar pa se v skladu s prvim odstavkom člena 9a(4) že zahteva od leta 2020.

Predlog spremembe 7

Direktiva o energetske učinkovitosti stavb, uvodna izjava 9

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p><i>Za prilagoditev te uredbe tehničnemu napredku je na Komisijo treba prenesti pooblastilo za sprejemanje aktov v skladu s členom 290 Pogodbe o delovanju Evropske unije, da ga dopolni z opredelitvijo pametnega indikatorja in omogoči njegovo izvajanje. Pametni indikator se uporablja za merjenje zmogljivosti stavb glede uporabe IKT in elektronskih sistemov za optimizirano delovanje in interakcijo z omrežjem. S pametnim indikatorjem se bo povečala ozaveščenost lastnikov stavb in stanovalcev v njih ter glede vrednosti avtomatizacije stavbe in elektronskega spremljanja tehničnih stavbnih sistemov in stanovalcem dalo zaupanje glede dejanskih prihrankov, ki se dosežejo z novimi izboljšanimi funkcijami.</i></p>	

Obrazložitev

Ta določba je odveč in jo je treba črtati, saj je razprava o tem, kaj je pametna stavba ali stanovanje, šele v začetni fazi. Ob uvedbi tovrstnega instrumenta je potrebno obsežno posvetovanje različnih deležnikov. Določba po nepotrebnem povečuje upravno breme za podjetja in lastnike nepremičnin. Zato bi bilo treba prikazati njeno dodano vrednost in stroškovno učinkovitost, instrument pa oceniti. Pametni indikator ni v skladu z načelom subsidiarnosti. Ta predlog spremembe je povezan s predlogom spremembe 6 in točko 17 političnih priporočil.

Predlog spremembe 8

Direktiva o energetske učinkovitosti stavb, člen 1(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>za členom 2 se vstavi člen 2a „dolgoročna strategija prenove“ v skladu s celovitimi nacionalnimi energijskimi in klimatskimi načrti iz Uredbe (EU) XX/20XX [upravljanje energetske unije]:</p> <p>(a) prvi odstavek vključuje člen 4 Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti, razen njegovega zadnjega pododstavka;</p> <p>(b) vstavita se naslednja odstavka 2 in 3:</p> <p>„2. Države članice v svoji dolgoročni strategiji prenove iz odstavka 1 določijo načrt z jasnimi mejniki in ukrepi za zagotavljanje dolgoročnega cilja do leta 2050 glede razogljichenja svojega nacionalnega stavbnega fonda, s posebnimi mejniki za leto 2030.</p> <p>Poleg tega mora dolgoročna strategija prenove prispevati k zmanjšanju energijske revščine.</p> <p>3. Za pomoč pri odločanju glede naložb iz točke (d) odstavka 1, države članice uvedejo mehanizme za:</p> <p>(a) združevanje projektov, ki bi vlagateljem olajšalo financiranje prenove iz točk (b) in (c) v odstavku 1;</p>	<p>za členom 2 se vstavi člen 2a „dolgoročna strategija prenove v tesnem sodelovanju z regionalnimi in lokalnimi oblastmi“ v skladu s celovitimi nacionalnimi energijskimi in klimatskimi načrti iz Uredbe (EU) XX/20XX [upravljanje energetske unije]:</p> <p>(a) prvi odstavek vključuje člen 4 Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti, razen njegovega zadnjega pododstavka;</p> <p>(b) vstavijo se naslednji odstavki 2, 3 in 4:</p> <p>„2. Države članice v svoji dolgoročni strategiji prenove iz odstavka 1 določijo načrt z jasnimi mejniki in ukrepi za zagotavljanje dolgoročnega cilja do leta 2050 glede razogljichenja svojega nacionalnega stavbnega fonda, s posebnimi mejniki za leto 2030.</p> <p>Poleg tega mora dolgoročna strategija prenove prispevati k zmanjšanju energijske revščine.</p> <p>Postopki priprave in spremljanja teh nacionalnih strategij bi morali vključevati potrebne mehanizme za oblikovanje sistema upravljanja na več ravneh, usmerjenega v zagotavljanje teritorialnega učinka ukrepov prenove.</p> <p>3. Za pomoč pri odločanju glede naložb iz točke (d) odstavka 1, države članice uvedejo mehanizme za:</p> <p>(a) združevanje projektov, ki bi vlagateljem olajšalo financiranje prenove iz točk (b) in (c) v odstavku 1;</p>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>(b) zmanjševanje tveganja operacij za energetske učinkovitost za vlagatelje in zasebni sektor; in</p> <p>(c) uporabo javnega financiranja za pridobivanje dodatnih zasebnih naložb ali obravnavo specifičnega nedelovanja trga.“;</p>	<p>(b) zmanjševanje tveganja operacij za energetske učinkovitost za vlagatelje in zasebni sektor; in</p> <p>(c) uporabo javnega financiranja za pridobivanje dodatnih zasebnih naložb ali obravnavo specifičnega nedelovanja trga.</p> <p>4. Za spodbujanje dodatnega razvoja energetske sanacije stavb države članice uvedejo mehanizme za:</p> <p>(a) spodbujanje sodelovanja MSP v skupinah in konzorcijih, da lahko potencialnim strankam ponujajo povezane produkte;</p> <p>(b) podporo novim oblikam usposabljanja in kvalifikacij ter strukturne izboljšave obstoječega izobraževanja;</p> <p>(c) okrepitev neformalnega izobraževanja;</p> <p>(d) zagotovitev sredstev iz Evropskega socialnega sklada za izobraževanje in usposabljanje delavcev v gradbeništvu o energetske učinkovitosti;</p> <p>(e) izvajanje ukrepov obveščanja in usposabljanja upraviteljev in uporabnikov stavb o nujnosti sanacije stavb.“</p>

Obrazložitev

Dolgoročna strategija prenove mora potekati v tesnem sodelovanju z regionalnimi in lokalnimi oblastmi, saj to njih najbolj zadeva. Poleg tega so znanje in spretnosti delavcev v gradbeništvu ključnega pomena za izboljšanje energetske učinkovitosti stavb. Podjetja lahko s sodelovanjem potencialnim strankam nudijo bolj popoln sveženj ukrepov. Ukrepi obveščanja in usposabljanja morajo biti v glavnem namenjeni upraviteljem in uporabnikom, da bi se zavedali pomena sanacije stavb.

Predlog spremembe 9

Direktiva o energetske učinkovitosti stavb, člen 8(6)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p><i>Komisija je pooblaščen, da sprejme delegirane akte v skladu s členom 23, ki dopolnjuje to direktivo z opredelitvijo „pametnega indikatorja“ in z zahtevo, da mora biti pametni indikator zagotovljen kot dodatna informacija na energetske izkaznici za možne nove najemnike ali kupce.</i></p> <p><i>Pametni indikator zajema funkcije prilagodljivosti, izboljšane funkcionalnosti in zmogljivosti, ki izhajajo iz več med seboj povezanih in vgrajenih pametnih naprav, ki se vključijo v običajne tehnične stavbne sisteme. Funkcije povečujejo sposobnost stanovalcev in same stavbe, da se odzovejo na zahteve glede udobja ali operativne zahteve, sodelujejo pri odzivu na povpraševanje in prispevajo k optimalnemu, nemotenemu in varnemu delovanju različnih energetskih sistemov in daljinske infrastrukture, na katero je stavba povezana.</i></p>	

Obrazložitev

Ta določba je odveč in jo je treba črtati. Ta predlog spremembe je posledica predloga spremembe 7 in je povezan s točko 17 političnih priporočil o načelu subsidiarnosti.

Predlog spremembe 10

Direktiva o energetske učinkovitosti stavb, člen 10

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>člen 10 se spremeni, kakor sledi:</p> <p>(a) odstavek 6 se nadomesti z naslednjim:</p> <p>„6. Države članice povežejo svoje finančne spodbude za izboljšave energetske učinkovitosti pri prenovi stavb s prihranki energetske učinkovitosti, ki se dosežejo zaradi te prenove. Ti prihranki se določijo s primerjavo energetskih izkaznic, izdanih pred in po prenovi.“;</p> <p>(b) vstavita se naslednja odstavka 6a in 6b:</p> <p>„6a. Kadar države članice vzpostavijo podatkovno zbirko za registracijo energetskih izkaznic, mora biti v njej omogočeno beleženje dejanske porabe zajetih stavb ne glede na njihovo velikost in kategorijo. Podatkovna zbirka vsebuje dejanske podatke o porabi energije stavb, ki jih pogosto obiskuje javnost, z uporabno tlorisno površino nad 250 m² in ki se redno posodablajo.</p> <p>6b. Zbirni anonimizirani podatki v skladu z zahtevami EU o varstvu podatkov se na zahtevo dajo na voljo najmanj javnim organom za statistične in raziskovalne namene.“;</p>	<p>člen 10 se spremeni, kakor sledi:</p> <p>(a) odstavek 6 se nadomesti z naslednjim:</p> <p>„6. Države članice povežejo svoje finančne spodbude za izboljšave energetske učinkovitosti pri prenovi stavb s prihranki energetske učinkovitosti, ki se dosežejo zaradi te prenove. Ti prihranki se določijo s primerjavo energetskih izkaznic, izdanih pred in po prenovi.“;</p> <p>(b) vstavijo se naslednji odstavki 6a, 6b in 7:</p> <p>„6a. Kadar države članice vzpostavijo podatkovno zbirko za registracijo energetskih izkaznic, mora biti v njej omogočeno beleženje dejanske porabe zajetih stavb ne glede na njihovo velikost in kategorijo. Podatkovna zbirka vsebuje dejanske podatke o porabi energije stavb, ki jih pogosto obiskuje javnost, z uporabno tlorisno površino nad 250 m² in ki se redno posodablajo.</p> <p>6b. Zbirni anonimizirani podatki v skladu z zahtevami EU o varstvu podatkov se na zahtevo dajo na voljo najmanj javnim organom za statistične in raziskovalne namene.</p> <p>7. Komisija poskrbi za razširjanje najboljših praks glede načinov javnega in zasebnega financiranja in povezovanja majhnih projektov energetske sanacije. Komisija poskrbi za razširjanje informacij o finančnih spodbudah za prenavo.“</p>

Obrazložitev

Znanje o najboljših praksah je treba izmenjevati. V zadnjih letih so bile v regijah in državah članicah razvite različne pobude, ki lahko služijo za navdih.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Splošna priporočila

1. pozdravlja vizijo o vlogi regij in mest, ki jo je Komisija predstavila v svežnju Čista energija za vse Evropejce. Energetski prehod se namreč odvija v mestih in regijah. Odbor regij priporoča, da se vizija dopolni z navedbo, kako Komisija regije podpira v tem prehodu;
2. podpira in odobrava zakonodajne predloge Komisije za uresničitev ciljev za bolj pametno in čisto energijo za vse, dosegajo ciljev iz Pariza, podporo gospodarske rasti, spodbujanje naložb in vodilne vloge na tehnološkem področju, ustvarjanje novih možnosti za zaposlovanje in večje blaginje za državljane. Ti predlogi se nanašajo na regionalno politiko in po mnenju Odbora regij imajo regije vlogo pri njihovem izvajanju. Odbor regij poziva države članice, naj lokalne in regionalne oblasti vključijo v razvoj celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov;
3. podpira in odobrava razloge Komisije za prednostno obravnavo energetske učinkovitosti. Najcenejša je energija, ki je ne porabimo. Energetska učinkovitost se lahko sama po sebi obravnava kot vir energije, ki je neizčrpen in povsod na voljo. Energetska učinkovitost je bistvenega pomena za uresničitev podnebnih in energetskih ciljev in je stroškovno najučinkovitejši način za dosegajo ciljev energetske unije;
4. znova poudarja, da je boj proti energetske revščini ključen izziv za evropsko energetsko politiko, ki zahteva odziv na več ravneh. Zato poziva k pripravi skupne opredelitve energetske politike in sklopu ciljnih političnih ukrepov za obravnavo energetske revščine. V zvezi s tem priporoča, da se točno določen delež (vsaj 10 %) obveznosti prihranka energije doseže z ukrepi ali politikami, usmerjenimi v najbolj ranljive odjemalce, ter da se oblikujejo finančni instrumenti, ki jim bodo omogočali, da so udeleženi v ukrepih energetske učinkovitosti in da imajo od njih koristi;
5. opozarja, da v svobodni izbiri uporabe mešanice energijskih virov tiči nevarnost, da ne bo mogoče doseči ciljev energetske politike do leta 2030 in pozneje. Smernice bi zato morale biti zavezujoče na ravni EU, spremljati pa bi jih morali ukrepi na nacionalni ravni;

Priporočila glede direktive o energetske učinkovitosti

6. ugotavlja, da je uresničevanje ciljev iz Pariza za Evropo velik izziv. Evropa bo morala biti ambicioznejša na področju energetske učinkovitosti (40 % leta 2030), da bo dosegla te cilje; nadaljevanje po zastavljeni poti z 1,5-odstotnim letnim prihrankom energije ne bo dovolj. Zvišanje cilja za prihranek energije na 2 % letno bo prispevalo k večji gospodarski rasti, dodatnim možnostim zaposlovanja in nižjemu uvozu energije. V zvezi s tem bo treba prilagoditi tudi Prilogo V spremenjene direktive, da se zagotovi, da se v okviru obveznosti prihrankov energije štejejo le tisti ukrepi varčevanja z energijo, ki ne ogrožajo drugih ciljev podnebne politike EU (kot je zmanjšanje CO₂), in da se spodbujajo dolgoročne trajnostne rešitve;
7. poudarja, da je za nekatere regije in države članice ta naloga težja kot za druge, vendar na splošno prihranek energije in energetska učinkovitost pomenita nova delovna mesta in gospodarsko rast;
8. razume kompleksno realnost, s katero se sooča Komisija, vendar podpira 40-odstotni cilj do leta 2030, ki ga je oblikoval Evropski parlament;

Obveznosti

9. ugotavlja, da so obveznosti najpomembnejši instrument za doseganje energetske učinkovitosti. Ta sistem uporablja vse več držav članic. V petih letih se je število držav članic, ki uporabljajo ta instrument, povečalo s pet na petnajst. Regije v državah, ki ga uporabljajo, so z instrumentom zadovoljne. Odbor regij priporoča, da ga začnejo uporabljati tudi ostale države članice;
10. priporoča, da se pri spremembi člena 8 kritično prouči tudi velikost podjetij, ki so zajeta v ta predpis, saj tudi pri manjših podjetjih obstajajo velike možnosti prihrankov;

Pregledi

11. ugotavlja, da člen 8 določa, da je v določenih podjetjih treba izvajati energetske preglede. Komisija tega člena ne spreminja. Vendar Odbor regij predlaga, da se ta člen spremeni, tako da bo v vseh državah v direktivo zajeta ista vrsta podjetij. Tako bodo v vseh državah veljali enaki konkurenčni pogoji in enotna zakonodaja. Obveznost izvajanja energetskih pregledov v večjih podjetjih bi morala vključevati tudi obseg porabe energije kot izbirno merilo. To bi bilo primerneje, kot če se kot merilo uporabita zgolj promet in število zaposlenih. Da bi preprečili podvajanje predpisov, bi bilo treba v členu 8 omogočiti, da se iz pregleda izvzame poraba energije, ki je že zajeta v energijske izkaznice direktive o energetske učinkovitosti stavb;

12. priporoča, da se z energetskimi pregledi poveže obveznost izvajanja vseh energetskih ukrepov, katerih stroški se povrnejo v obdobju pet let. Ta obveznost na primer že velja na Nizozemskem v obliki svežnjev priznanih ukrepov za vsak posamezni sektor. To omogoča lažje izvajanje;

Merjenje

13. se strinja s predlogom Komisije, da se okrepi položaj potrošnikov na energetskem trgu z izboljšanjem njihovega informiranja o porabi ogrevanja in hlajenja ter okrepitvijo njihovih pravic pri merjenju in obračunavanju toplote, zlasti za ljudi, ki živijo v večstanovanjskih stavbah. Vendar pa mora biti obveznost individualnega merjenja in obračunavanja toplote odvisna od stroškovne učinkovitosti in tehnične izvedljivosti. Poleg tega je glede na izjemni napor in finančne naložbe, ki so že bili vloženi v uvedbo individualnih števecv, vprašljiva sorazmernost te obveznosti glede na omejeno predvideno dodano vrednost. Za večjo pogostost informacij se uvaja obveznost daljinskega odčitavanja toplotnih števecv. To obveznost bi lahko razumeli kot poseg v zasebnost. Odbor regij priporoča, naj države članice sprejmejo ukrepe za zagotavljanje zasebnosti in poskrbijo za ustrezno varnost podatkov ter naj uvedba ne bo obvezna, temveč naj poteka na prostovoljni osnovi;

14. odobrava uvedbo teh ukrepov pod pogojem, da se preveri njihova stroškovna učinkovitost in tehnična izvedljivost. To je pomembno jamstvo za različne sisteme obračunavanja najemnine v državah članicah;

Skladi

15. poziva Komisijo, naj tudi po letu 2020 namenja sredstva za čisto energijo za vse Evropejce, ne samo iz strukturnih skladov, temveč tudi iz neposredno upravljanih skladov in instrumentov finančnega inženiringa. Odbor regij podpira prizadevanja Komisije za zmanjšanje energetske revščine in priporoča, da se v strukturnih skladih (Evropski socialni sklad, Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad) po letu 2020 zagotovijo sredstva za lokalne in regionalne oblasti za preprečevanje energetske revščine;

16. poziva Evropsko komisijo k razvoju ustreznih instrumentov in ukrepov za sprostitev javnih sredstev in privabljanje zasebnih naložb z evropske, nacionalne, regionalne in lokalne ravni v sektor energetske učinkovitosti;

Priporočila glede direktive o energetske učinkovitosti stavb

17. pozdravlja predlog Komisije za izboljšanje energetske učinkovitosti stavb; približno 75 % evropskih stavb je energetske neučinkovitih, letno pa se prenovi le 0,4–1,2 % stavbnega fonda. Izboljšanje energetske učinkovitosti stavb ima izjemen potencial za prihranek energije, zlasti v Srednji in Vzhodni Evropi;

18. poziva oblasti in tržne akterje, naj lastnike nepremičnin bolje obveščajo o možnostih energetske sanacije stavb (kaj, kako in kje), na primer prek dobro dostopnega spletnega mesta in s privlačnimi ponudbami. Poleg tega v zvezi z delavci in MSP, dejavnimi v gradbeništvu, poziva, da se znanje o energetske sanaciji hiš in stavb obvezno vključi v učne načrte za izobraževanje delavcev v gradbeništvu;

Polnilna mesta za električna vozila v nestanovanjskih stavbah

19. se pridružuje stališču Komisije o prehodu na trajnostni promet (električna vozila). Podpira predlog, da se vse nove nestanovanjske stavbe, obstoječe nestanovanjske stavbe (ki so v postopku večje prenove) in velike nove stanovanjske stavbe opremijo z infrastrukturo za električna vozila. Priporoča Komisiji, naj razvije evropski standard za polnilne postaje za električna vozila, da bi s tem pospešili prehod na trajnostni promet (električna vozila);

20. pričakuje, da bo pobuda za pametno financiranje pametnih stavb prispevala k sprostitvi in pritegnitvi zasebnih naložb v večjem obsegu, in se strinja s to pobudo za podporo ureditvi. Vendar pa se finančnih vidikov ne sme prevaliti na regije in občine. Lokalne in regionalne oblasti imajo lahko dejavno vlogo pri združevanju vlog za financiranje;

Javne stavbe

21. se strinja s predstavitvijo člena 4 direktive o energetske učinkovitosti na področju prenove stavb v direktivo o energetske učinkovitosti stavb; obžaluje, da člen 5 direktive o energetske učinkovitosti o stavbah javnih organov kot zgledu ni zajet v to revizijo. Odbor regij meni, da so tudi lokalne in regionalne oblasti zgled na področju energetske učinkovitosti pri uporabi javnih stavb. Lokalne in regionalne oblasti poziva, naj prevzamejo to vlogo zgleđa;

Pristojnost, subsidiarnost in sorazmernost

22. se strinja s pravno podlago, na kateri Komisija utemeljuje pristojnost EU. Unija je v skladu s členom 194 PDEU pristojna za sprejemanje ukrepov, med drugim za spodbujanje energetske učinkovitosti. Ukrepi na področju energetske revščine bi morali temeljiti na členu 151 PDEU. Ocena o spoštovanju načela subsidiarnosti je deloma pozitivna, deloma pa negativna. Odbor regij meni, da je upravičeno, da se na evropski ravni opredeli in uresničuje cilj na področju energetske učinkovitosti. Vendar nasprotuje uvedbi pametnega indikatorja z delegiranim aktom, saj se je razprava o pametnem indikatorju komaj začela. Predlog je v skladu z načelom sorazmernosti.

V Bruslju, 13. julija 2017

Predsednik
Evropskega odbora regij
Markku MARKKULA

ISSN 1977-1045 (elektronska različica)
ISSN 1725-5244 (tiskana različica)

Urad za publikacije Evropske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL